

TEISIPÄEV, 15. DETSEMBER 2009

ISTUNGI JUHATAJA: JERZY BUZEK

president

1. Osaistungjärgu avamine

(Istung algas kell 9.05.)

2. Presidentuuri teatis

Juhataja. – Kõigepealt tahaksin lugeda ette ühe olulise teate. Ma sain 2. detsembril komisjonilt teatise, mis on adresseeritud Euroopa Parlamendile ja nõukogule ning käsitleb Lissaboni lepingu jõustumise mõju käimasolevatele institutsioonidevahelistele otsustamismenetlustele. Euroopa Parlament kui institutsioon leiab, et talle esitati selle teatisega uuesti kõik selles sisalduvad ettepanekud, mille osas Lissaboni lepingus Euroopa Parlamendi pädevust tunnustatakse. Euroopa Parlament võtab ühtlasi teadmiseks, et komisjon võttis selle teatisega teatavad ettepanekud tagasi.

Lissaboni lepingu jõustumise kuupäeval 1. detsembril 2009 menetluses olnud õigusakti ettepanekute osas kutsus komisjoni president üles neid parlamendikomisjone, kes on Euroopa Parlamendi praeguse koosseisu ametiajal juba neid ettepanekuid menetlenud (nagu on kirjas osaistungjärkude protokollides) kontrollima õiguslikke aluseid ja komisjoni soovitatud menetluslikke muudatusi ning kõiki muid muudatusettepanekuid, mida tuleb teha Lissaboni lepingust tulenevalt, ning otsustama, kas nad jäävad nõuandemenetluse käigus esitatud seisukohtade juurde ja loevad selle seadusandliku tavamenetluse esimeseks lugemiseks või heakskiitmiseks.

Euroopa Parlament jätab endale igal juhul õiguse paluda komisjonilt uute ettepanekute esitamist. Seoses ettepanekutega, mille osas Euroopa Parlamendiga enne Lissaboni lepingu jõustumist ei konsulteeritud, peab komisjon esitama uued ettepanekud seadusandliku tavamenetluse või muu asjakohase menetluse kohaselt.

See teatis käsitleb meie õigusloomealast tegevust lähitulevikus ning komisjoni ja Euroopa Parlamendi omavahelisi suhteid õigusloomeprotsessis. Nagu te teate, on meil käsil üleminekuperiood – me läheme Nice'i lepingult üle Lissaboni lepingule; samas on äsja alguse saanud Euroopa Parlamendi uue koosseisu ametiaeg. Komisjoni uut koosseisu ei ole veel kinnitatud. See kõik eeldab üsna vaevanõudvat tööd, mida komisjon ja Euroopa Parlament peavad tegema kooskõlas õigusaktidega. See ongi selle teatise teema.

3. Parlamendi seisukohtade ja resolutsioonide vastuvõtmisele järgnev tegevus (vt protokoll)

4. Suuliselt vastatavad küsimused (esitamine) (vt protokoll)

5. Esitatud dokumendid (vt protokoll)

6. Inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi põhimõtete rikkumise juhtumite arutamine (esitatud resolutsiooni ettepanekute tutvustamine) (vt protokoll)

7. Euroopa Liidu 2010. aasta üldeelarve projekt (kõik jaod) nõukogu muudatustega – Euroopa Liidu 2009. aasta paranduseelarve nr 10/2009 projekt, III jagu – Komisjon – Paindlikkusinstrumendi kasutuselevõtt: energeetikavaldkonna projektide rahastamine – Finantsraamistik aastateks 2007-2013: Euroopa majanduse elavdamise kava, teine redaktsioon (eelarvedistsipliini ja usaldusväärset finantsjuhtimist käsitleva 17. mai 2006. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppe muutmine) (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on ühisarutelu järgmistel teemadel:

– eelarvekomisjoni nimel László Surján ja Vladimír Maňka koostatud raport Euroopa Liidu 2010. aasta üldeelarve nõukogu muudatustega projekti kohta (kõik jaod) (11902/2009 – C7-0127/2009 – 2009/2002(BUD)) ning Euroopa Liidu 2010. aasta üldeelarve projekti kirjalike muutmissetepanekute nr 1/2010 (SEK(2009)1133 – 14272/2009 – C7-0215/2009), nr 2/2010 (SEK(2009)1462 – 16328/2009 – C7-0292/2009) ja nr 3/2010 (SEK(2009)1635 – 16731/2009 – C7-0304/2009) kohta (A7-0083/2009);

– eelarvekomisjoni nimel Jutta Haugi koostatud raport Euroopa Liidu 2009. aasta paranduseelarve nr 10/2009 projekti kohta, III jagu – Komisjon (16327/2009 – C7-0288/2009 – 2009/2185(BUD)) (A7-0081/2009);

– eelarvekomisjoni nimel Reimer Böge koostatud raport ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus paindlikkusinstrumendi kasutuselevõtu kohta vastavalt eelarvedistsipliini ja usaldusväärset finantsjuhtimist käsitleva Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni 17. mai 2006. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppe punktile 27 (2009/2207(BUD)) (A7-0080/2009);

– eelarvekomisjoni nimel Reimer Böge koostatud raport muudetud ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus, millega muudetakse 17. mai 2006. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet eelarvedistsipliini ja usaldusväärse finantsjuhtimise kohta seoses mitmeaastase finantsraamistikuga: energeetikavaldkonna projektide rahastamine Euroopa majanduse elavdamise kava raames (KOM(2009)0662 – C7-0305/2009 – 2009/2211(ACI)) (A7-0085/2009).

László Surján, raportöör. – (HU) Aitäh, austatud juhataja, et mulle sõna andsite. Lugupeetud minister, volinik, kolleegid! Pean kohe selle eelarvet käsitleva arutelu alguses ütlema, et ma ei tahaks niivõrd vaidlust tekitada, kuivõrd väljendada oma tänu. Ma soovin tänada nõukogu ja komisjoni viljaka koostöö eest, mis võimaldas meil lõpuks jõuda kokkuleppele ja Euroopa Parlamendile nüüd mõnes mõttes ühisettepaneku esitada. Pean avaldama tänu ka Euroopa Parlamendi eri fraktsioonidele, sest kui fraktsioonid ei oleks suutnud teha koostööd ning ühiselt esindada Euroopa Parlamendile ja Euroopa kodanikele olulisi väärtusi, siis ei oleks seda eelarvet võimalik koostada.

Mulle usaldati aasta tagasi ülesanne olla 2010. aasta eelarve raportöör. Alustasime kohe Euroopa Parlamendi poliitiliste ootuste ja põhimõtete sõnastamisega. Euroopa Parlament arutas neid küsimusi selle aasta kevadel. See, et tehti otsus, millest oli võimalik järeldusi teha, oli ka tuleviku seisukohalt väga oluline, sest me ennetasime esialgset eelarveprojekti mitme kuu võrra. Teisisõnu, komisjon oli teadlik Euroopa Parlamendi seisukohtadest ja võttis neid esialgse eelarve koostamisel ka suuremal või väiksemal määral arvesse.

Arvan, et me peaksime ka järgnevatel aastatel oma tööd selliselt ajastama. Mida me tahtsime saavutada? Me teadsime, et Euroopa majandus on kriisis. Me tundsin siis ja tunnen praegugi, et see eelarve peab toimima kriisi ohjamise vahendina. Me arutasime seda seisukohta nõukoguga, sest teine võimalik lahendus kriisile olnuks see, et me kulutame Euroopale vähem raha. See ei ole lahendus, kuid see võib aidata olukorda leevendada. Kui kulutame raha targalt ja paneme suurt rõhku vahendite heale kasutamisele, võib ELi eelarvest koormuse asemel saada osa kriisi lahendusest. Seega tahtsime suurendada konkurentsivõimet, kasutades teadus- ja arendusprogramme kui üht selle eesmärgi saavutamise vahendit. Samuti soovisime panna paika alused ühise energiapoliitika kujundamiseks ja aidata selle poliitika kujunemisele kaasa.

Neil eesmärkidel eraldatakse üle 11 miljardi euro. Tahtsime elavdada majandust, peamiselt ühtekuuluvuspoliitika kaudu. Selle poliitikaga seoses eraldatakse 36 miljardit eurot. Aasta jooksul sai selgeks, et näiteks piimandussektoris on tõsisemaid probleeme, mis ei ole tingitud üldisest majanduskriisist. Sellele vaatamata pidas Euroopa Parlament vajalikuks toetada põllumajandustootjaid; selle tulemusena luuakse 300 miljoni euro suurune piimafond, mis – ehkki see ei ole alaline fond – tähendab siiski toetuse suurenemist 300 miljoni euro võrra. Nüüd, mil kasutada on kokku 750 miljonit eurot, on piimandussektorile võimalik anda suuremat abi. Samas soovib Euroopa Parlament ka rõhutada, et abile peab lisanduma piimandussektori probleemide põhjalik analüüsimine ja sektori ümberkorraldamine.

Lisaks pidime tunnistama asjaolu, et meil ei ole piisavalt manööverdamisruumi. Mõnedel rubriikidel puudub varu, mis tähendab, et mitmeaastase finantsraamistiku vahetähtsuse tegemine on vältimatu. Selleks on väga suur vajadus. Samas on hädasti vaja tagada, et liikmesriigid kasutaksid neile ette nähtud raha palju sihipärasemalt ja kaalutavamalt, et soodustada majanduskasvu. Ainult siis on meil võimalik Euroopa kodanikele ja maksumaksjatele otse silma vaadata, sest see on nende raha, mida me kulutame eesmärgiga muuta Euroopa Liidu tegevus tõhusamaks ja edukamaks.

Vladimír Maňka, raportöör. – (SK) Austatud juhataja, lugupeetud volinik, riigisekretär, kolleegid! Täna ma ei pea muretsema, et mõni oluline asi minu raportist mainimata jääb. Kõike seda, mis on aasta jooksul koos kolleegide ja kaastöötajatega kirja pandud, on juba piisavalt arutatud eelarvekomisjonis, täiskogu istungitel

ja lepitusmenetluse või kolmepoolsete kohtumiste käigus. Kõige tähtsam on see, et kõigele on tagatud Euroopa Parlamendi piisav toetus.

Kui me aasta alguses tööd eelarve koostamisega alustasime, tahtsin ma näha, kui kaugelt minu nõunikud, koordinaatorid ja fraktsioon lasevad mul minna, sest mulle on varem öeldud, et ma olen juba liiga paljusid küsimusi puudutanud. Ma nägin palju kasutamata võimalusi ja puudusi, millega tahtsin tegeleda. Lisavõimalusi ja parandusettepanekuid kerkis esile kümnetest aruteludest institutsioonide juhtivtöötajatega, osakonnajuhatajatega ja teiste töötajatega.

Institutsioonide töötajad on ise hakanud teavet ja ettepanekuid esitama. Mul on tunne, et nad loodavad ja usuvad, et meil õnnestub asjad koos ära lahendada. Ühelt poolt oli mul hea meel, et nad ilmutasid minu suhtes sellist usaldust ja avameelsust, kuid teisalt meeldiks mulle veelgi rohkem see, kui nende otsesed ülemused nende arvamusi kuulda võtaksid ja probleeme lahendaksid.

Kahtlemata teeb enamik üksusi oma tööd kvaliteetselt ja asjatundlikult, kuid siin ja praegu tahaksin ma rõhutada personali töö tähtsust. Lähtudes dokumenteeritud puudustest, õnnestus meil rakendada süsteemsemaid abinõusid. Kuid see pole mitte raporttöö, vaid Euroopa Parlamendi peasekretär või Euroopa Liidu muu institutsiooni juhtivtöötaja, kes saab kõik küsimused kindlaks teha ja lahendada.

Seetõttu on mul siiralt hea meel Euroopa Parlamendi juhtkonnaga peetud lepitusmenetluses saavutatud kokkuleppe üle viia läbi organisatsiooni audit. Esmakordselt Euroopa Parlamendi ajaloos viiakse järgmisel aastal läbi tegevusaudit parlamendi kahes olulises üksuses – infrastruktuuri ja logistika peadirektoraadis ning turvateenistuses. Eesmärk on tagada vahendite tõhusam kasutamine.

Varem oli kontrollikoda ainuke institutsioon, kes nõustus oma töö kontrollimisega väljastpoolt. Tulemus oli kasulik. Kontrollikoda suutis vähendada oma halduskulusid ja saavutada suurema tootlikkuse.

Tahaksin kiita eesistujariigi Rootsi suurt professionaalsust. Me kohtusime valitsuse esindaja Hans Lindbladi ja tema kolleegidega juba aprillis, kui meie ametiaeg polnud veel alanudki. Leppisime prioriteetides väga kiiresti kokku ning panime ühiselt paika ratsionaalsed sihid ja lähtepunktid.

Esitame tänasel täiskogu istungil ühisavalduse kinnisvarapoliitika kohta, arvestades, et kinnisvara moodustab märkimisväärse osa institutsioonide halduskuludest. Usun, et meil on üheskoos õnnestunud algatada protsess, mis võimaldab selles valdkonnas kulusid kokku hoida.

Lugupeetud kolleegid, ainult ühiste jõupingutustega Euroopa Liidu tasandil suudame ületada 21. sajandi suurimad katsumused – kliimamuutuse, tooraine ja energiaga seotud ohud ja kulud, majanduse üleilmastumise ja ohud meie julgeolekule. Nende probleemide lahendamiseks peab Euroopa Liidul olema võimalik kasutada tulemuslikke ja terviklikke vahendeid. Need vahendid annab meile Lissaboni leping. Lepingu jõustumise algetapis peavad ELil olema piisavad rahalised vahendid uue poliitika elluviimiseks.

Isegi kui tänane arutelu Euroopa Liidu 2010. aasta eelarve üle on sel aastal tõepoolest viimane, 2010. aasta eelarve raporttööride töö ei lõpe, vaid jätkub – Lissaboni lepingu rakendamisega seotud põhjustel – veel vähemalt kolm kuud. Usun, et see töö annab häid tulemusi.

Jutta Haug, raporttöör. – (DE) Austatud juhataja, lugupeetud nõukogu eesistuja ja volinik! Kui me eelmise aasta detsembris arutasime selle aasta eelarvet, olime juba teadlikud – ja 2009. aasta eelarve pearaporttöörina mainisin ma seda ka arutelus –, et finantskriis ja selle tagajärjed reaalmajanduse jaoks hakkavad end tunda andma kõikides liikmesriikides. Nii juhtuski.

2009. aasta aprillis leppisid Euroopa Parlament ja nõukogu kokku komisjoni välja pakutud majanduse elavdamise kava esimese etapi rahastamises. Selleks et eraldada 2,6 miljardit eurot, oli vaja finantsperspektiivi vähesel määral muuta. Kuidas muidu õnnestunuks meil leida rahalisi vahendeid, arvestades meie rangeid eelarvelisi piiranguid? Ülejäänud 2,4 miljardit eurot, mis 5 miljardi euro suurusest kogusummast puudu jäid, pidi leitama selle aasta sügisel. Siin me nüüd oleme. Sügis on käes, ning kuna Euroopa Parlament ja nõukogu jõudsid 2010. aasta eelarve osas mõistlikule kokkuleppele, on meil lahendus olemas. Ka 2009. aasta eelarvel on märkimisväärne osa selles lahenduses.

2010. aasta lisa- ja paranduseelarves kärbitakse maksete assigneeringuid enam kui 3,4 miljardi euro võrra. Sellega seoses vähendatakse kasutamata summade varusid mitmesugustes rubriikides ligikaudu 1,5 miljardi euro võrra. Kõik see kehtib 2009. aasta eelarve kohta, mille kulukohustuste assigneeringute maht on 133,8 miljardit eurot ja maksete assigneeringute maht on 116,1 miljardit eurot. Eelarve ei ole niisiis kuigi

suur. Kui me vaatame, millistelt eelarveridadelt komisjon vajaliku raha leidis, saab liigagi selgeks, et komisjon lihtsalt ei võta eelarvepädeva institutsiooni resolutsioone tõsiselt.

Meenutaksin Euroopa Parlamendile, et 2008. aastal, kui me võtsime vastu 2009. aasta eelarve, nimetasime oma prioriteetidena Euroopa Liidu konkurentsivõimet, majanduskasvu ja tööhõivet. Seetõttu eraldasime komisjoni ettepanekuga võrreldes rohkem raha eelarveridadele, mis on mõeldud edendama sotsiaalset mõõdet suuremal arvul ja paremate töökohtade loomise ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete toetamise kaudu. Kuid just need on eelarveread, mida ümberpaigutuste tegemise ja eelarve parandamise nimel röövitakse. Kas see oleks liig, kui me kutsuksime komisjoni üles rakendama Euroopa Parlamendi ja nõukogu resolutsioone ning tegema jõupingutusi selleks, et raha jõuaks sinna, kuhu see on mõeldud ja kus see avaldaks head mõju? Komisjoni poolt meile esitatud eelarveprojekti puhul pole tehtud korralikke arvutusi ega kaalutletud prognoose. 2009. aastal on tehtud üle 50 ümberpaigutuse ning koostatud 10 lisa- ja paranduseelarvet. Sellises olukorras ei ole võimalik rääkida eelarve korrektsusest ja selgusest. Seda olukorda tuleb parandada.

Meie kolleegid erikomisjonidest peavad pöörama suuremat tähelepanu raportite rakendamisele eelarveaasta jooksul ja komisjon peab lõpuks näitama, et ta väärib seda head mainet, mis tal praegu Euroopa Liidu tõhusa haldusorganina on. Loodan, et me kõik töötame selles suunas.

Reimer Böge, raportöör. – (DE) Austatud juhataja, lugupeetud kolleegid! Pärast 2010. aasta eelarve osas saavutatud kokkulepet on eelarve kulukohustuste maht 141,4 miljardi eurot ja maksete kogusumma on 122,9 miljardit eurot.

Kõigepealt tahaksin mõlemat raportööri südamest tänada nende pühendumise eest ja öelda siinkohal, et kõik, mida Jutta Haug äsja 2009. aasta eelarve kohta ütles, on täiesti õige.

Kui me neid numbreid vaatame, näeme, et 11,2 miljardit eurot jääb mitmeaastase finantsraamistiku maksete ülemmäärast puudu. See tähendab, et vajaduse korral ning kui on olemas poliitiline tahe, jätab mitmeaastane finantsraamistik meile kokkulepitud piirides veidi mänguruumi.

Me oleme viimastel aastatel mitmel korral leidnud lahenduse majanduslikus ja poliitilises keskkonnas vajalike muudatuste tegemiseks, kasutades vahendite ümberjaotamist, varude korduvat vähendamist ja eelarve korduvat läbivaatamist. Need mehhanismid on meil olemas, kuid 2010. aasta eelarve puhul on võimalused kindlasti juba ammendumas. See kehtib ka rubriigi 2 kohta, kus pärast 2010. aastat – võttes arvesse võimalikku varu – on õhku palju vähem ja õieti ei peaks seda üldse jääma.

Nüüd oleme kokku leppinud ka majanduse elavdamise kava teise osa rahastamiseks vajalikes vahendites summas 2,4 miljardit eurot. Oli õige otsus rahastada teist etappi summas 2,4 miljardit eurot 2010. aastal ja mitte lükata osa sellest summast 2011. aastasse. Muidugi ei puuduta see kokkulepe tegelikult majanduse elavdamist, vaid pigem õigeid poliitilisi lisaprioriteete, mis on seotud energeetika ja lairibaühenduse projektidega maapiirkondades.

Paindlikkusinstrumendi kasutamine on võimaldanud meil leida täiendavad 120 miljonit eurot energeetikavaldkonna projektide rahastamiseks ja 75 miljonit eurot Kozloduy tuumaelektrijaama jaoks. Tahaksin komisjonile toonitada, et viis, kuidas seda asja aeti, oli väga kummaline, ja ma pean siinkohal ka selgelt teatavaks tegema, et sellega ei ole asi veel lõppenud. Me tahame kokku 300 miljonit eurot. Sellega seoses ootame teilt ka seda, et eelarve vahetokkuvõtte hõlmaks rahalisi vahendeid, mis tuleb veel tuumaelektrijaama arendamiseks leida, ja et neid ei rahastataks kategooria 1 B suurema kärpimise teel. Selle väga selgelt väljaütlemine on oluline.

Lisaks vaatasime läbi 2009. aasta kasutamata rahalised vahendid, tänu millele oli võimalik eraldada energeetikavaldkonna jaoks kokku 1,9 miljardit eurot ja veel 420 miljonit eurot lairibaühenduste jaoks kategoorias II.

Siinkohal tahaksin öelda, et see otsus kogusumma kohta oli õige, kuid täna peame endale muidugi selgelt teadvustama, et meie järgmine ülesanne on Lissaboni lepingu rakendamine eelarvega seotud küsimutes. Kindlasti ei saa me oodata 2014. aastani, sest siis tuleb meil tegeleda Euroopa Liidu järgmiste poliitiliste prioriteetidega, mis on seotud üleilmastumisega, ja muude uute ülesannetega.

Neljapäeval esitatavas resolutsioonis öeldakse selgelt, et me kutsume komisjoni uut koosseisu üles võimalikult kiiresti avaldama aruande institutsioonidevahelise kokkuleppe rakendamise kohta, nagu on kokkuleppes ette nähtud. Samas – ja ma tahaksin seda eriliselt rõhutada – peab komisjon võtma endale kohustuse kohandada, läbi vaadata ja muuta praegust mitmeaastast finantsraamistikku aastateks 2007-2013 ning

pikendada seda aastateni 2015–2016. Lisaks peab komisjon käivitama järgmise mitmeaastase finantsraamistiku kavandamise protsessi, et oleks võimalik korraldada nõuetekohane, avatud ja avalik arutelu järgmise finantsraamistiku üle.

See on komisjoni uue koosseisu töö ning meie kavatseme järgmises kvartalis muidugi kasutada nii kuulamisi kui ka arutelusid selleks, et kutsuda tungivalt komisjoni ja nõukogu üles neid poliitilisi prioriteete arvesse võtma. Meid ootavad ees huvitavad ajad.

Hans Lindblad, *nõukogu eesistuja*. – (SV) Austatud juhataja, Euroopa Parlamendi tänases arutelus osalemine on minu jaoks väga suur au. 2010. aasta eelarve menetlemine on olnud keeruline ja ma olen rahul kokkuleppega, millele meie institutsioonid novembri keskel toimunud lepituskohtumisel jõudsid. See kokkulepe teenib kaht erinevat, kuid samavõrd olulist eesmärki.

Ühelt poolt loob see kokkulepe 2010. aasta eelarve raamistiku, mille puhul peetakse silmas eesmärki võimaldada Euroopa Liidul toimida võimalikult sujuvalt ja viia poliitikat ellu nii, nagu meie seda tahaksime, tagades samas maksete kontrollitud suurenemise, arvestades eriti seda, et meie liikmesriikidel on praegu rasked ajad. Teisalt tagab see muu hulgas kõik majanduse elavdamise kava teise etapi rahastamiseks vajalikud vahendid. Euroopa Liit aitab sellega märkimisväärselt kaasa praeguse majandus- ja finantsolukorra parandamisele.

Samuti tahaksin väljendada nõukogu rahulolu kokkuleppega, mille me ühise välis- ja julgeolekupoliitika osas saavutasime. Minu arvates on 2010. aasta eelarve tervikuna tasakaalustatud kompromiss ühelt poolt nõutava eelarvedistsipliini ja usaldusväärse finantsjuhtimise ning teiselt poolt meie kohustuse vahel täita kodanike ootusi. See eelarve on ka kompromiss eri fraktsioonide ja eri liikmesriikide vahel ning nõukogu ja Euroopa Parlamendi erinevate huvide vahel.

See ei ole täielikult selline eelarve, mida nõukogu oleks soovinud, ega täielikult selline eelarve, mida Euroopa Parlament alguses soovis. Leian siiski, et see on hea kompromiss, mis parimal võimalikul moel tasakaalustab meie eesmärgid ja prioriteetid. Seoses sellega tahaksin öelda, et ma olen väga uhke selle üle, et meie, st Euroopa Parlament ja nõukogu kui eelarvepädevad institutsioonid, suutsime komisjoni abiga ilmutada vajalikku juhtimisoskust ja vastutustunnet ning jõuda novembris üldisele kokkuleppele. Minu arvates saadab see asjakohase sõnumi, arvestades Lissaboni lepingu jõustumist.

See ei oleks olnud võimalik ilma meie ühiste jõupingutuste ja kõigi osapoolte toetuseta. Ka ei oleks see olnud võimalik ilma suurepärase ja hea õhkkonnata, mis meie arvates kogu protsessi iseloomustas. Seetõttu tahaksin kasutada võimalust ja tunnustada eelarvekomisjoni esimeest Alain Lamassoure'i tema tugevuse, avatuse ja läbirääkimisoskuse eest. Samuti tahaksin tänada kahte raportööri, László Surjánit ja Vladimír Maňkat, eduka koostöö eest ning väljendada tänu ka oma kolleegidele rahandusministrite nõukogus. Minu eriline tänu kuulub volinik Šemetale, kes täiel määral täitis oma rolli ausa vahendajana.

Lõpetuseks tänaksin ka kolme institutsiooni kõiki töötajaid, kes oma väga asjatundliku tegutsemisega selle tulemuse saavutamisele kaasa aitasid.

Algirdas Šemeta, *komisjoni liige*. – Austatud juhataja, mul on väga hea meel võimaluse eest rääkida Euroopa Parlamendi ees enne, kui parlament viib lõpule teise lugemise ning asub neljapäeval hääletama 2010. aasta eelarve ja 2009. aasta paranduseelarve nr 10/2009 üle, mis on osaliselt kaasa aidanud selle aasta eelarvemenetluse edukale lõpptulemusele.

Läbirääkimised 2010. aasta eelarve üle eeldasid kõigilt osapooltelt kompromisse ja – kui ma võin nii öelda – koguni ohvreid meie ühise eesmärgi saavutamiseks. See ei oleks olnud võimalik Euroopa Parlamendi ja nõukogu asjaliku ja vastutustundliku käitumiseta kogu läbirääkimisteprotsessi vältel.

Ma tahaksin tõsta esile nelja peamist punkti.

Lubage mul kõigepealt rõhutada lepitusmenetluse tulemuse mõningaid olulisi elemente. Pärast aprillis kokkulepitud ühisavaldust teadsime, et meil tuleb saavutada kompromiss, leidmaks puuduolevad 2,4 miljardit eurot majanduse elavdamise kava teise etapi rahastamiseks. Seda oli võimalik saavutada üksnes kompensatsioonimehhanismi abil ja kõiki mitmeaastase finantsraamistiku eelarvelisi vahendeid kasutades. See oli tõepoolest keeruline piirang.

Vaatamata sellele keerulisele piirangule õnnestus meil tagada kogu majanduse elavdamise kava rahastamine 2010. aastal ja – nagu raportöör mainis – leppida kokku ELi eelarves, mis võib toimida majanduskriisi ületamise vahendina.

Neil rasketel aegadel on kodanikele saadetak sõnum minu arvates veelgi tugevam, kuna meil õnnestus vastata ka piimatootjate ettenägematutele erivajadustele – Euroopa Parlamendi märkimisväärsel toel.

Lisaks on kumbki eelarvepädev institutsioon tunnistanud vajadust anda Bulgaariale 2010. aastal täiendavat abi seoses Kozloduy tuumaelektrijaama tegevuse lõpetamisega. Seda tehakse paindlikkusinstrumendi kasutamise kaudu.

Teiseks, mis puudutab reserve, siis lubage mul tänada Euroopa Parlamenti ja eriti pearaportöör Surjánit selle eest, et arvesse võeti komisjoni nn teostatavuse kirjas sisaldunud seisukohti vastuseks Euroopa Parlamendis toimunud esimesele lugemisele.

Tänu sellele vähendati oluliselt Euroopa Parlamendi esimesel lugemisel 2010. aasta eelarveprojekti lisatud reserve.

Kolmandaks tahaksin rõhutada Lissaboni lepingule sujuva ülemineku tähtsust. Eelarvemenetluse puhul tegutseme nüüd täielikus kooskõlas Lissaboni lepinguga. Vaatamata uue lepingu jõustumisega seoses valitsenud ebakindlale olukorrale oleme suutnud tagada sujuva ülemineku uuele õiguslikule raamistikule.

Eelseisev aeg saab olema keeruline kõikide institutsioonide jaoks, sest neil tuleb muuta oma arusaamu ja käitumist, kuna tugevdatud dialoog on vajalik juba eelarvemenetluse algusest peale. Komisjon on valmis täitma oma osa ja lepitama eri seisukohti uues lepituskomitees, austades kummagi eelarvepädeva institutsiooni õigusi võrdsetel alustel.

Me teame täna, et tuleb teha veel tööd, et kehtestada kõik uued õiguslikud vahendid, mis tulenevad Lissaboni lepingu jõustumisest. Tuginedes viimase kahe aastakümne jooksul arenenud lojaalsele institutsioonidevahelisele koostööle, õnnestus meil siiski kokku leppida teatud üleminekumeetmetes, tänu millele võib 2010. aasta eelarve tulemuslik olla.

Neljandaks: paranduseelarve nr 10/2009, finantsraamistiku läbivaatamine ja paindlikkusinstrumendi kasutuselevõtt. Ma võtan teadmiseks, et Euroopa Parlament on nõustunud võtma vastu ettepanekud mitmeaastase finantsraamistiku läbivaatamise kohta ning – nagu juba mainitud – paindlikkusinstrumendi ja paranduseelarve nr 10 kohta.

Tahaksin tänada raportööri Reimer Böget lepitusmenetluse tulemuste kinnitamise eest.

See näitab, et oma eesmärgi saavutamiseks tuli meil võimalikult hästi ära kasutada vahendid, mida pakub praegune institutsioonidevaheline kokkulepe.

Lisaks tänan ma 2009. aasta eelarve raportööri Jutta Haugi töö eest, mida ta kogu aasta vältel tegi seoses 2009. aasta eelarve täitmisega, ja tema toetuse eest paranduseelarvele nr 10/2009, mis moodustab osa mitmeaastase finantsraamistiku läbivaatamise ja majanduse elavdamise kava rahastamisega seotud paketist.

Võtsin teadmiseks ka teie kriitilised märkused, mis olid suunatud komisjonile ja puudutasid vajadust parandada komisjoni tegevust eelarve täitmisel.

Tänavuse aasta paranduseelarvega nähakse ette maksete assigneeringute vähendamine 3,2 miljardi euro võrra, mis on tunduvalt väiksem kui 4,9 miljardi euro suurune vähendus eelmisel aastal ning viitab sellele, et eelarve täitmine on paranenud. Pärast kavandatud vähendamist on 2009. aasta eelarve maht 113 miljardit eurot.

Arenguruumi siiski veel on ja ma võin teile kinnitada, et komisjon teeb jätkuvalt kõik endast oleneva, et heaks kiidetud eelarveassigneeringud 2010. aastal võimalikult hästi ära kasutataks.

Mis puudutab raha kasutuselevõtmise kiirendamiseks menetluste lihtsustamist, siis seda võimalust võib uurida, kuid ma arvan siiski, et ELi finantshuvide kaitsmiseks tuleb leida hea tasakaal tõelise lihtsustamise ning eeskirjade järgimise vajaduse vahel.

Lubage mul veel kord tänada Euroopa Parlamendi läbirääkimistemeeskonda, eelkõige eelarvekomisjoni esimeest Alain Lamassoure'i ning 2010. aasta eelarve raportööre László Surjánit ja Vladimír Maňkat.

Samuti tahaksin tänada nõukogu läbirääkimistemeeskonda ja eriti riigisekretär Lindbladi eelarvemenetluse käigus tehtud tulemusliku töö eest.

Loodan, et tänane arutelu on asjalik ja viljakas ning selle tulemusena võetakse 2010. aasta eelarve neljapäeval hääletusel vastu.

José Manuel Fernandes, *fraktsiooni PPE nimel*. – (PT) Austatud juhataja, lugupeetud kolleegid! See eelarve on vastus majanduskriisile ja keskendub kindlalt Euroopa kodanikele. See on eelarve, mille eesmärk on vähendada töötust ja hoogustada majandustegevust. Seetõttu käsitleme esmatahtsana Euroopa majanduse elavdamise kava, rahastades seda järgmisel aastal 2,4 miljardi euroga. Samuti tuleks märkida, et edendame majanduskasvu taastumist, suurendades maksete assigneeringuid peamistes eelarverubriikides.

Seoses tööpuuduse ja noorte töötusega tahaksin tõsta esile ettepaneku Erasmus programmi läbivaatamise kohta. Me toetame 300 miljoni euro suuruse lisatoetuse eraldamist piimandussektorile, kuid ma tahaksin rõhutada, et selle sektori jaoks alalise fondi loomiseks tuleb luua eraldi eelarverubriik.

Samuti peame väga oluliseks oma ettepanekut seoses praeguse mitmeaastase finantsraamistiku (2007-2013) läbivaatamise ja pikendamisega 2015.-2016. eelarveaastani. Pean märkima, et kliimamuutusega tegelemine ja energiatulgeolek on ELi prioriteedid, mis ei ole selles eelarves piisavalt tähtsal kohal. Mis puudutab Euroopa Parlamendi ja teiste institutsioonide eelarveid, mis on nüüd esitatud teisele lugemisele, siis need ei ole pärast esimesel lugemisel heakskiitmist muutunud.

Euroopa Rahvapartei (kristlike demokraatide) fraktsioon kordab, et selgus ja läbipaistvus on ülimalt tähtsad, ning toetab seetõttu pikaajalist kinnisvarapoliitikat, nullpõhist eelarvestamist Euroopa Parlamendi iga koosseisu ametiaja algul ja poliitikavaldkondade, näiteks Euroopa Parlamendi teavituspoliitika kulude-tulude analüüsi. Mis puudutab Lissaboni lepingu jõustumisega seotud uusi vajadusi, siis me toetame tiptasemel õigusloomet ja leiame, et selle eesmärgi saavutamiseks tuleb nõuda piisavalt vahendeid.

Göran Färm, *fraktsiooni S&D nimel*. – (SV) Lugupeetud juhataja, ma tahaksin kõiki asjaosalisi väga tänada. Läbirääkimised andsid tulemusi. Enne teist lugemist jäi paar probleemi veel lahendada ja kõik osapooled aitasid lahenduse leidmisele tulemuslikult kaasa.

Kahtlemata oli meie jaoks oluline, et meil õnnestus – kuigi see võttis kaua aega – tagada majanduse elavdamise kava rahastamine nii, et lahendusi ei lükataks kaugemasse tulevikku. Olime rahul, et nõukogu nõustus lõpuks meie seisukohaga, et vaja on lisaraha ja et kasutada tuleb paindlikkusinstrumenti – nagu Kozloduy puhul.

Kuid mõnes punktis paneb mind nõukogu ja eesistujariigi Rootsi seisukoht siiski imestama. Näiteks ei arvanud ma, et Euroopa Parlamendi ettepanek luua uue Läänemere strateegia rahastamiseks oma eelarverida leiab vastuseisu. Olen siiski rõõmus, et selle ettepaneku puhul jõuti üksmeelele. Teine asi, mis mind hämmastab – ja see küsimus on ikka veel lahtine –, on programm Progress ja uus mikrokrediidirahastus. Euroopa Parlamendi arvates peab EL suurendama investaeringuid innovatsiooni, et vähendada sotsiaalset tõrjutust ja tööpuudust. Arvestades, et 2010. aasta on sotsiaalse integratsiooni Euroopa aasta, tundub see eriti oluline. Seetõttu on raske mõista, miks nõukogu ja eesistujariik Rootsi võitlevad nii ägedalt selle nimel, et uut mikrokrediidirahastut rahastataks programmi Progress kärbeta arvelt.

Sellega seoses on mul eesistujariigile Rootsile konkreetne küsimus.

Arvestades suurt tööpuudust, sotsiaalse tõrjutuse kui nähtuse pidevat laienemist, suuri integratsiooniprobleeme ja asjaolu, et programm Progress toimib erakordselt hästi, tekib küsimus, miks nõuab nõukogu jätkuvalt programmi Progress vahendite kärpimist?

Tänavuste eelarveläbirääkimiste tulemusena rahastatakse peaaegu kõiki uusi prioriteete pikaajalise raamistiku ülemäärade muutmise ja paindlikkusinstrumendi kasutuselevõtu teel. Varusid praktiliselt enam ei ole. Seda raamistikku kohaldatakse veel kolm aastat, kuid nii pikalt sellistes tingimustes elamine on täiesti vastuvõetamatu. Seetõttu on mul nii komisjonile kui ka nõukogule veel üks küsimus.

Milline on teie seisukoht seoses Euroopa Parlamendi nõudmisega vaadata kiiresti ja jõuliselt läbi finantsraamistik 2011-2013?

Meie arvates on eelarveläbirääkimised eelseisval kolmel aastal problemaatilised, kui midagi ei muutu, eriti kui mõelda, et meid ootab ees uus laienemisring ja me oleme kliimavaldkonnas võtnud endale uued suured kohustused. Minu arvates peaks põhimõte olema selline, et uute ülesannete jaoks tuleb eraldada uued rahalised vahendid. Seda põhimõtet rakendatakse tavaliselt riiklikul tasandil ja see peaks kehtima ka Euroopa Liidus. Mulle meeldiks väga kuulda teie mõtteid selle kohta.

Anne E. Jensen, *fraktsiooni ALDE nimel*. – (DA) Austatud juhataja, ma soovin tänada László Surjánit läbirääkimiste heade tulemuste eest. Nagu teisedki, tahaksin ma väljendada rahulolu selle üle, et Euroopa Parlamendil õnnestus ka teisel lugemisel säilitada meie olulised prioriteedid, vaatamata sellele, et pidime tegema mõningaid kärpeid seoses nõukoguga sõlmitud kokkuleppega. Lisaks energeetikaga seotud

investeeringutele, mis on ette nähtud majanduse elavdamise kavas, suutsime tagada lisaraha eraldamise eelarverubriikidele, mis on suunatud teadusuuringutele ja innovatsioonile energeetika valdkonnas. Meil õnnestus kaitsta oma katseprojekte ja ettevalmistavaid meetmeid ehk Euroopa Parlamendi uusi algatusi. Lisaks tahaksin ma omalt poolt öelda, et Euroopa Demokraatide ja Liberaalide Liidu fraktsioon on väga rahul sellega, et meil õnnestus tagada rahaliste vahendite eraldamine Läänemere strateegiale.

Sarnaselt teistele tahaksin rõhutada kahte asja. Esiteks vähest paindlikkust. Selles küsimuses sooviksin, et volinik Šemeta – kes küll jätkab komisjoni uues koosseisus teisel ametikohal – võtaks arvesse asjaolu, et eelarveraamistiku vahekokkuvõtte tegemine on tõepoolest vajalik, ja ma kutsuksin komisjoni uut koosseisu üles seda tõsiselt võtma. Teiseks peame asju lähemalt uurima ja endalt küsima, kas on mingeid uusi prioriteete, mis me selles raamistikus peaksime seadma. Kas on programme, mis väga hästi ei toimi? Kas prioriteete saab muuta olemasolevas raamistikus või on meil vaja raamistikku ennast muuta? Seni pole meil vahenditest puudust olnud, sest mitmeaastase finantsraamistiku perioodi algul eraldati põllumajandusele palju raha. Seda raha enam ei ole, nii et olukord läheb keeruliseks, nagu raportöör Böge märkis. Nüüd on käes tõehetk. Lähiaastad, mil peame olema paindlikud, tulevad väga, väga rasked, kui me ei suuda rahandusministreid veenda rohkem raha andma, ja ma arvan, et see saab praeguses majanduskliimas olema raskem kui tavaliselt.

On veel üks küsimus, mille ma tahaksin tõstatada ja mida te oma tulevases töös võiksite arvesse võtta, volinik Šemeta. Vladimír Maňka on seoses halduskuludega teinud väga head tööd, ent nüüd ütlevad väga populistlikud poliitikud, et me ei tohi võimaldada ELi töötajatele seda palgatõusu, millele neil tegelikult õigus on. Meie fraktsioon ei poolda kehtivate lepingute rikkumist. Kui süsteemiga ei olda rahul, tuleb süsteemi muuta. Pole mõtet lihtsalt nuriseda selle üle, et süsteem toimib nii, nagu see oli mõeldud. Ma arvan, et on olemas mõjuvad põhjused, uurimaks ELi töötajate tingimusi ja ennekõike seda, kas ELi süsteemi töötajaid käsitlevad eeskirjad annavad ka juhtimisvõimalusi, mis on meile vajalikud selleks, et saavutada ELi poliitika tõhus elluviimine. Kinnocki reformist on möödunud mitu aastat. Viis aastat on möödunud laienemisest. Nüüd on aeg asjad uuesti läbi vaadata. Te võiksite selle üle mõelda, volinik Šemeta.

Helga Trüpel, fraktsiooni Verts/ALE nimel. – (DE) Austatud juhataja, lugupeetud volinik ja nõukogu esindaja, kolleegid! Ka Roheliste / Euroopa Vabaliidu fraktsioon leiab, et 2010. aasta eelarve, mille üle me oleme läbirääkimisi pidanud ja milles me oleme kokku leppinud, on mõistlik kompromiss. Eelarvet käsitlevate arutelude alguses oli mitu lahendamata küsimust ja lünka, millel puudus rahastamine. Need probleemid on meil nüüd enam-vähem lahendatud. Euroopa Parlament maksab nende lünkade täitmiseks ühe kolmandiku ja nõukogu kaks kolmandikku; meie seisukohast on see niisiis mõistlik kompromiss ja me oleme uueks aastaks valmis.

Sellegipoolest tahaksin kõigepealt käsitleda probleeme, mis on seotud Euroopa Liidu eelarve struktuuri ja jäikusega. Me oleme poliitilistest sümptomitest juba kuulnud. Kuna 2009. aastal tehti 50 ümberpaigutust ja koostati 10 lisa- ja paranduseelarvet, peaks kõigile selge olema, et eelarve eesmärgid, ranged piirangud ja jäik struktuur ei vasta ilmselgelt enam vajadustele. Me kõik peame töötama ühiselt selle nimel, et seda muuta, kui tahame tulevikus asju paremini teha.

Seepärast lähen ma nüüd eelseisvat vahekokkuvõtet puudutavate küsimuste juurde. Eelarve, mille me nüüd vastu võtame, on kriisiaja eelarve. Selle juhtmõtte sõnastas László Surján. Kriisi all tuleb mõelda nii finantskui ka majanduskriisi. Nüüd, mil konverents on Kopenhaagenis veel käimas, tahaksin siiski lisada veel ühe punkti. Me oleme vastamisi kriisiga, mis ohustab kogu meie olemasolu. Teisisõnu, üles on kerkinud küsimus, kas meie – kogu maailma inimesed – suudame päästa oma planeedi ja piirata globaalset soojenemist nii, et see jääks tasemele 2 °C. Selle eesmärgi saavutamiseks peame kõik ühiselt tegutsema; ma pean silmas liikmesriikide eelarveid, ressursside majandamist ning seda, kuidas me elame ja oma rahandust juhime. Me peame minema üle taastuvatele energiaallikatele. Me peame oluliselt vähendama oma CO₂ heitkoguseid. Meie majandusest peab saama vähe süsinikdioksiidiheidet tekitav majandus. Loomulikult tuleb meil ka palju rohkem investeerida jätkusuutlikkust, uusi materjale ja tooteid arendavatesse teadusuuringutesse. Ainult nii saab luua uusi töökohti.

Peame tegema seda nii, et see oleks kasulik Euroopa siseturule ning et me avaksime Euroopa Liidu jaoks keskkonnahoidliku tehnoloogia ja keskkonnasõbralike toodete kaudu uusi võimalusi maailmaturul. See on meie ainuke lootus veenda Euroopa kodanikke, et Euroopa Liidul on tulevikku. See tähendab ka seda, et me – liikmesriigid ja Euroopa Liit – peame ühiselt rohkem investeerima haridusse. See on peamine ressurss, mis meil Euroopa Liidus olemas on. Peame seda toetama hoopis teistmoodi, et meie noortel oleks võimalusi nii Euroopas kui ka mujal maailmas.

Sooviksin lisada veel ühe mõtte. Me peame oluliselt muutma ka oma põllumajanduspoliitikat ja põllumajanduse eksporditoetusi ning keskendumas struktuurifondidele. Ka need peavad läbi tegema suured muutused, pidades silmas vanade hoonete restaureerimist ja säästvat transpordipoliitikat. Mida ma tahan öelda? 2010. aasta eelarve on samm õiges suunas, kuid see ei ole kaugeltki piisav. Roheliste / Euroopa Vabaliidu fraktsioon on pakkunud välja väljendi „uus roheline lepe“, sest me oleme veendunud, et ainult liikmesriikide, komisjoni ja Euroopa Parlamendi poolt Euroopa vaimus tehtud ühised jõupingutused loovad sellise poliitilise jõu ja sisemise veendumuse, mis on vajalik suurte muutuste esilekutsumiseks, meie majanduse ümberkujundamiseks ja uute töökohtade loomiseks.

Ainult siis, kui suudame luua poliitilise jõu tegelike muutuste esilekutsumiseks, saame muuta Euroopa Liidu eelarvet ja samas ka liikmesriikide eelarveid. Mis puudutab Kopenhaagenit, siis järgmise paari aasta jooksul on meil loodetavasti võimalik leida rahalisi vahendeid, et võimaldada vaestel riikidel, eriti Sahara-taguse Aafrika riikidel, võtta kasutusele uued kasvumudelid. Tähtis on see, et nad ei kordaks meie vigu, vaid et me kõik – tööstusriigid, tärkava majandusega riigid ja arenguriigid – teeksime koostööd selle nimel, et kujundada välja uus elamise viis ja uut tüüpi majandus. Ainult nii saame olla edukad kogu Euroopas ja maailmas.

Lajos Bokros, fraktsiooni ECR nimel. – Austatud juhataja, ELi eelarve kannatab mitmesuguste struktuuriliste probleemide all. Eelarve on liiga suur ja kasvab üha. Sellesse on sisse programmeeritud paljude kulude automaatne suurenemine, eriti bürokraatia tegevuskulude puhul, ilma et kulude suurenemisega kaasneks tegevuse tulemuste ilmne paranemine.

Igasugune eelarve peaks peegeldama teatud majanduspoliitilisi kaalutlusi. ELi eelarve on selles suhtes erand. See ei kajasta mingit ühiste väärtuste kindlat kogumit. Selle asemel püütakse eelarvega õigustada kogu ELis rakendatavat uuskeinsistlikku nõudlusele orienteeritud majanduspoliitikat, nähes ette kulutused mitmesugusele tegevusele, ilma et selle aluseks oleksid struktuurireformid.

Võtame näiteks globaliseerumisega kohanemise fondi. Globaliseerumise negatiivse mõju leevendamiseks kavatakse kulutada pool miljardit eurot. Samas ei suuda liikmesriigid kuidagi ühendada asjalikke ettepanekuid paarikümne miljoni kasutamise kohta. Ühelt poolt on tegemist nappide vahendite tohutu raiskamisega; teiselt poolt on see suurepärane näide nn loova hävitamise protsessi reeglite moonutamisest kapitalismi tingimustes.

Eelarvekomisjonile tegi muret uue kuluartikli – Kozloduy tuumaelektrijaama tegevuse lõpetamise kulude – esitamine viimasel hetkel. See oli märk halvast planeerimisest. Sellegipoolest on Kozloduy tuumaelektrijaama tegevuse lõpetamine ja isegi toetus uue elektrijaama ehitamisele tähtsam kui piimafondile tehtavate kulutuste halvasti ajastatud ja ebatõhus suurendamine.

ELi bürokraatiale tagatakse teenimatu ja tarbetu palgatõus, justkui moodustaks see bürokraatia osa kasulikust nõudluse suurendamisest. Ajal, mil Euroopa Liit võitleb erakordselt sügava majanduslangusega, on lihtsalt ebasünnis kaitsta iseennast ja oma administratsiooni majanduslanguse negatiivsete tagajärgede eest. Kas poleks sobivam nõustuda kas või väikese palkade vähenemisega ja edendada nii tööhõivet Euroopa solidaarsuse nimel?

Puuduliku planeerimise muret tekitab märk on ka see, et lõhe kulukohustuste ja maksete assigneeringute vahel kasvab mitme eelarvepunkti puhul. Kuna me ei saa lasta tekkida eelarvepuudujäägil, lükkub üha rohkem kulukohustusi tulevikku. See tähendab ELi tuleviku pantimist ja õonestab parandamatult edaspidiseid võimalusi teha vabalt valitud kulutusi.

Paljud parlamendiliikmed keskenduvad lemmikprojektidele ja raha suunamisele oma kohalikule valijaskonnale. Eelarvet ei tohiks kasutada tagasivaatava vahendina *status quo* säilitamiseks, vaid tulevikku suunatud vahendina, mis täpsustab ELi institutsionaalset õigusraamistikku, mis omakorda peaks eesmärgiks seadma ühtse turu tugevdamise. Kui EL tahab vältida maailmaareenil tähtsusetuks muutumist, tuleb eelkõige vähendada erahuvide kaitsmist.

Miguel Portas, fraktsiooni GUE/NGL nimel. – (PT) Austatud juhataja, lugupeetud kolleegid! Mulle tundub, et me ei näe selle eelarve puhul puude taga metsa. Ma küsin teilt otse: kui kriisi ei oleks, kas eelarve oleks väga erinev praegusest? Me kõik teame, et ei oleks. See on otsustav küsimus. Just seetõttu tunnistatakse raportis, mida me neljapäeval hääletama hakkame, et nõukogu ei ole valmis suurendama kriisist ülesaamiseks kasutatavaid rahalisi vahendeid, vähendab just terava kriisi ajal eraldisi struktuurifondidele ja Ühtekuuluvusfondile ega omista kliimamuutusele tähtsust, mida see väärrib.

Raport sisaldab veelgi kriitilisi märkusi, näiteks neid, mille tõi esile Jutta Haug. Näiteks on kulukohustuste ja maksete vahel tohutu vahe, kulutused jäävad alla kavandatud summade ning põhimõtteliselt me isegi ei tea, kas kulutatud raha on ka hästi kulutatud. Kuidas saab Euroopa Parlament sellise hävitava hinnangu juures selle eelarve heaks kiita? On ainult üks seletus: Euroopa Parlament on eelarvepädevate institutsioonide nõrgim lüli. Isegi lapsed teavad, et see, kes maksab, tellib ka muusika. Liikmesriigid on need, kes maksavad.

Lugupeetud kolleegid, me räägime täna ka tulevikust, sest aasta jooksul seisab eurooplastel ees suurim eelarve kohandamise programm, mille sarnast üheski liidu liikmesriigis ei teata. Tavakodaniku jaoks on asi üsna lihtne: kui üks kriis lõpeb, siis teine algab; seekord tuuakse ettekäändeks avaliku sektori eelarve restruktureerimine. See poliitika on vastutustundetu ja tagab Euroopa Liidu eelarves nullpuudujäägi. Raskusi ei saa veeretada pidevalt ühtede ja samade inimeste – töötute, juhutööliste ja pensionide kärpimise kaudu pensionäride – õlgadele.

Selleks et Euroopa Liit ei oleks enam probleemi osa, peab ta hakkama arveid õigetel aadressidel saatma. Maksuparadiise sulgemata, finantstehinguid maksustamata ja võlakirju emiteerimata ei õnnestu meil kunagi rünnata kriisi ainsa relvaga, mis kriisile tõepoolest lõpu võib teha – sotsiaalse õiglusega. Seega võite kindlad olla, et vasakpoolsed pooldavad kuni 2016. aastani rakendatava finantsperspektiivi jõulist, radikaalset ja vahendeid ümberjaotavat muutmist, kuid ärge lootke, et vasakpoolsed hakkavad ilustama keskpärase eelarvet, mis ei anna vastust kriisile ega ilmuta ka kliimamuutuse vastu võitlemiseks vajalikku otsusekindlust.

Marta Andreasen, fraktsiooni EFD nimel. – Austatud juhataja, teisele lugemisele esitatud 2010. aasta eelarve maht on 2009. aasta eelarvega võrreldes 6% võrra suurem. See ettepanek tundub olevat pärit teiselt planeedilt – planeedilt, kus finantskriisi ei ole. Pärast novembris toimunud lepituskohtumist taunib Euroopa Parlament endiselt seda, et nõukogu keeldub suurendamast rahalisi vahendeid nende programmide puhul, mis kuuluvad suurejoonelise nimetusega rubriigi „Konkurentsivõime majanduskasvu ja tööhõive tagamiseks“ alla. Nõukogu teab liigagi hästi, kuidas sellised vahendeid kasutatakse.

Euroopa Parlament kritiseerib nõukogu ka maksete vähendamise pärast, märkides, et see ei aita kaasa kulukohustuste ja maksete erinevuse vähendamisele. Nõukogu teab liigagi hästi, et see erinevus on tingitud tarkuse ja konsultatsioonide puudumisest, mis eelarve koostamise protsessi iseloomustab. Kontrollikoda tegi meile hiljuti teatavaks, et väljamaksmata kulukohustuste maht moodustab praegu 155 miljardit eurot ehk 126% praegusest aastaeelarvest. Kas see ütleb teile midagi?

Euroopa Parlament pooldab halduskulude kasvu – kasvu, mis hõlmab ka parlamendiliikmete palku. Meie poolt on sündsusetu hääletada oma palkade suurendamise poolt, sest need palgad maksavad kinni maksumaksjad, kes on kaotamas oma töökohti ja liikmesriikide eelarvete kärpimise tõttu ka sotsiaalseid tagatiseid. Peaksime praeguses olukorras loobuma igasugusest suurendamisest. Euroopa Parlament taunib asjaolu, et nõukogu on kärpinud struktuurifondide ja Ühtekuuluvusfondi vahendeid. Kolleegid, kas te teate, et kontrollikoda on avastanud kõige rohkem rikkumisi just nende vahendite kasutamisel? Kas Euroopa Parlamendi arvates tuleks eraldada veelgi rohkem raha programmidele, mille raames meile teadaolevalt pannakse toime kuritarvitusi?

Lisaks peaks üldsus teadma, et see eelarve ei kata Lissaboni lepingu rakendamise kulusid; need kulud lisatakse paranduseelarvete, st tagaukse kaudu. Võidaks küsida, kui palju see maksma läheb. Vastuseks on: „Mis vahet seal on? See on maksumaksja raha.“ Ma sain oktoobris teada, et Ühendkuningriigi kodanike antud osa Euroopa Liidu eelarves kasvab 45 miljonilt naelalt päevas 50 miljoni naelani päevas, samas kui Ühendkuningriigi valitsus vähendab avalikke teenuseid, et riigieelarvet oleks võimalik 12 miljardi naela võrra kärpida. See on peaaegu võrdne summaga, mille Ühendkuningriik maksab Euroopa Liidule. Pole kahtlustki, et see eelarve on koormav ega aita kriisi ületada.

Kolleegid, kuulake oma südametunnistuse häält ja hääletage selle eelarve vastu!

ISTUNGI JUHATAJA: MIGUEL ANGEL MARTÍNEZ MARTÍNEZ

asepresident

Angelika Werthmann (NI). – (DE) Austatud juhataja, lugupeetud kolleegid! Olenemata sellest, kas me elame linnas või maal, oleme kõik osa info- ja teadmisteühiskonnast. Neil inimestel, ettevõtetel ja organisatsioonidel, kellel on võimalik tõhusalt kasutada nüüdisaegset infotehnoloogiat, on oluline konkurentsieelis. Kuid see eeldab ka vajalike rahaliste vahendite eraldamist tehnoloogilise infrastruktuuri arendamiseks ja laiendamiseks, muu hulgas maapiirkondades lairibaühenduse arendamiseks. Selles kontekstis

muutub oluliseks Euroopa majanduse elavdamise kava teine etapp. Muidugi järgitakse seeläbi ka Lissaboni strateegiat.

Energiajulgeolek, nii praegu kui ka tulevikus, on Euroopa jaoks keskse tähtsusega küsimus. Bulgaaria on otsustanud Kozloduy tuumaelektrijaama viivitamata sulgeda. See läheb maksma sadu miljoneid eurosid, kuid radioaktiivsed jäätmed on alaline riskitegur, mis ohustab tulevaste põlvkondade tervist ja ohutust. Mind huvitab, millised on tuumaenergia kasutamise tegelikud, kõikehõlmavad kulud, ja kuidas neid peaks arvutama.

On viimane aeg, et me mitte üksnes ei uuriks ja edendaks alternatiivseid taastuvenergiat põhinevaid tehnoloogiaid, vaid ka rakendaksime neid laiemalt. Ühisavalduses kinnisvarapoliitika kohta rõhutatakse keskpika ja pikaajalise perspektiiviga kinnisvarapoliitika tähtsust. Minu jaoks on selles valdkonnas olulised kolm aspekti. Esiteks: tänu energiatõhusatele hoonetele oleks võimalik CO₂ heitkoguseid kuni kolmandiku võrra vähendada. Teiseks: iga hinna eest tuleb vältida tervisele kahjulike ehitismaterjalide, näiteks asbesti kasutamist. Kolmandaks: ma pooldan – nagu alati – poliitika läbipaistvust ja kontrollitavust, ning see kehtib ka ehitiste projekteerimise ja planeerimise kohta.

Alain Lamassoure (PPE). – (FR) Austatud juhataja, minagi tahaksin väljendada rahulolu lepitusmenetluse käigus saavutatud kokkuleppe üle. Selleks oli vaja eesistujariigi Rootsi tarkust, komisjoni tulemuslikku toetust, parlamendi raportööride pädevust ja fraktsioonide esindajate kompromissivalmidust. Täna näen neid kõiki.

Minu arvates ei ole see kokkulepe siiski mitte kõige tähtsam. Mis puudutab Euroopa eelarve tulevikku, siis selle nädala kõige tähtsam sündmus ei leia aset mitte siin, Strasbourgis, vaid Kopenhaagenis. Seal on meie suured riigijuhid kahe päeva jooksul leppinud kokku vajaduses leida ainuüksi 2010. aastaks 2,4 miljardit eurot, et rahastada nn ELi abi ebasoodsas olukorras olevatele riikidele, keda mõjutab kliimamuutus. Meid, parlamendiliikmeid, oleks peetud vastutustundetuks, kui me poleks suutnud ELi eelarvet 81 miljoni euro võrra kärpida, ent nüüd on kuskilt esile kerkinud summa 2,4 miljardit.

Mul on selle tulemuse üle hea meel, kuid ükski demokraat ei saa leppida menetlusega, mis on nii ebaselge, milles puudub igasugune demokraatlik kontroll – nii Euroopa Parlament kui ka liikmesriikide parlamendid seatakse lihtsalt fakti ette – ja millel on nii ebaõiglased tagajärjed teatud liikmesriikide jaoks, sest mõned liikmesriigid peavad maksma kaks või kolm korda rohkem kui teised, sama jõukad liikmesriigid.

Kuid olgem siiski rahul sellega, et meie riigipead ja valitsusjuhid tunnistavad, et ELi ühise poliitika jaoks ei piisa enam eelarvest, millesse makstakse vaid 1% sisemajanduse koguproduktist. Nad kujundavad Euroopa Liidu eelarvet ümber, kuid teatavas mõttes paralleelselt. Loodan, et komisjoni uus koosseis ja eesistujariik Hispaania aitavad luua aluse Euroopa Liidu uuele eelarvele, mille vajaduses ei kahtle enam keegi.

Francesca Balzani (S&D). – (IT) Austatud juhataja, lugupeetud kolleegid! Nüüd, mil eelarvemenetlus on lõppemas ja on võimalik tehtud tööd tervikuna hinnata, peaksime minu arvates esitama väga ausa ja otsekohe küsimuse: kas see on kasulik eelarve?

Tegemist on üleminekueelarvega – eelarvega, mis tähistab üleminekut ajajärgule, mil Euroopa Liit toimib Lissaboni lepingu alusel. See üleminek toimub suure majandus- ja finantskriisi tingimustes, mis on mõjutanud kogu maailma. Seetõttu on selle eelarve koostamine olnud kahes mõttes keeruline. See eelarve peab reageerima kriisile, kuid peegeldama samas teadlikkust sellest, et kriisi ajal on vahendeid napilt. See eelarve peab aitama kaasa majanduskasvu taastumisele, kuid samas kärpima, vähendama ja piirama kulutusi kui võimalik.

Selle eelarve alusel on järgmisel aastal võimalik kasutada 141 miljardit eurot. Seda ei ole 2009. aastaga võrreldes kuigi palju rohkem, kuid suuri jõupingutusi ja palju tööd on tehtud prioriteetidega ja olemasolevate vahendite suunamisel praegustele esmatähtsate eesmärkide täitmisele. Tähelepanu keskpunktis on kaks eelarverida: konkurentsivõime ja keskkond. Konkurentsivõime on tähelepanu keskmes, kuna hõlmab sotsiaal- ja tööhõivepoliitikat ning keerukat ülesannet seoses struktuurifondidega, mis on endiselt Euroopas vahendite ümberjaotamise poliitika aluseks. Sellele eelarvereale eraldatakse järgmisel aastal ligikaudu 65 miljardit eurot.

Keskkonnale, mis hõlmab ka põllumajanduspoliitikat, eraldatakse ligikaudu 60 miljardit eurot. Kuid ennekõike on 2010. aasta eelarve seotud siiski Euroopa majanduse elavdamise kavaga. Sellele kavale tagati eelmisel aastal tugev toetus, kuid täies ulatuses seda 2009. aastal ei rahastatud. Tänu vahendite ümberpaigutamiseks tehtud märkimisväärsetele jõupingutustele on nüüd lõpuks võimalik investeerida 2,5 miljardit eurot energiainfrastruktuuri ja lairibaühendusse.

Visalt töötati siiski ka selle nimel, et viia see eelarve vastavusse Lissaboni strateegiaga ja eraldada komisjoni poolt eelarveprojekti ette nähtust isegi rohkem vahendeid programmile Erasmus ja elukestvõttele, sest

eelarve peab olema kasulik. Just seda peame endalt ausalt küsima; kuid kõige põhilisem mõõdupuu, millest peame lähtuma, on eelarve kasulikkus Euroopa kodanike jaoks.

See eelarve peab olema kasu toov iga üksiku Euroopa kodaniku jaoks. Pidades silmas seda kasulikkust ning eelarve kohandamist inimeste vajadustele, tuleks minu arvates algatada ja ellu viia eri seisukohti arvestav arutelu, mille käigus käsitletakse kasutatavate varude läbivaatamist ja vahendeid, mida me Euroopa Liidu poliitikavaldkondadele soovime eraldada.

Ivars Godmanis (ALDE). – (LV) Austatud juhataja, ma sooviksin rääkida Euroopa Liidu struktuurifondidest. Need moodustavad umbes 35,5% Euroopa Liidu üldeelarvest. Täpsemalt moodustavad Euroopa Regionaalarengu Fond ja Euroopa Ühtekuuluvusfond ajavahemikul 2007-2013 kokku 308 miljardit eurot. 2010. aastal moodustavad need fondid 39 miljardit eurot kulukohustustena ning ligikaudu 31 miljardit maksetena. Millised on võimalikud ohud ja probleemid? Kõige värskemad andmed pärinevad 1. oktoobrist 2009: teine aasta hakkab lõppema, lineaarse kasutuselevõtu määr on hinnanguliselt 28,5% ja maksete määr 24,35%. Siin ilmnevadki esimesed probleemid. 55% liikmesriikidest jääb sellest keskmisest allapoole. Kõige kehvemate tulemustega riigis on kasutuselevõtu näitaja keskmisest tulemusest 40% väiksem ning vahe fondide kasutamisel parimaid ja halvimaid tulemusi saavutanud riikide vahel on 370%, st tegur on 3,7. Kui me vaatame konkreetseid fonde, siis rekonstruktsiooni- ja regionaalarengu fondi puhul jäävad 22% liikmesriigi tulemused allapoole keskmist, kusjuures kõige nõrgem näitaja on 50% alla keskmise ning erinevus parima ja halvima tulemuse vahel on 500%. On riike, kus kasutusele võetud vahendite määr on parimaid tulemusi saavutanud riikidega võrreldes viis korda väiksem! Euroopa Sotsiaalfondi puhul jääb 22% liikmesriikidest allapoole keskmist, kõige nõrgem näitaja on 43% alla keskmise ja erinevuse tegur on 3,7. Euroopa Ühtekuuluvusfondi puhul on halvim tulemus keskmisest 68% väiksem ning erinevus parima ja halvima tulemuse vahel moodustab 300%. Milles seisneb oht? Kui me võrdleme tulemusi aastatega 2000–2006, kui kriisi ei olnud, siis näeme, et riigid, kes on nüüd vahendite kasutuselevõtmisel teistest maha jäänud, olid ka varem nende riikide seas, kes vahendeid kasutusele ei võtnud. Täpsemalt jäi aastate 2000–2006 eest maksmata 16 miljardit eurot. Rekonstruktsiooni- ja arengufondis on kaotsi lastud kokku 2,4 miljardit eurot. See tähendab, et 20% liikmesriikidest ei ole seda raha kasutusele võtnud ega saa seda ka praegu. Euroopa Sotsiaalfondi puhul on see näitaja 1,9 miljardit eurot, sest 16% liikmesriikidest ei ole raha täies ulatuses kasutusele võtnud. Kokkuvõttes tähendab see seda, et 4,3 miljardit eurot kavandati ...

James Nicholson (ECR). – Lugupeetud juhataja, me teame, et 2010. aasta eelarves nähakse ette Euroopa majanduse elavdamise kava rahastamine 2,4 miljardi euroga, ja mul on hea meel selle püüdluse üle aidata Euroopal sellisest keerulisest majanduskliimast välja tulla. Ma arvan, et see kava peaks keskenduma innovatsioonile ja tööhõivele ning eelkõige töökohtade kadumise piiramisele. Loodan, et seda raha kasutatakse hästi ja see ei lähe raisku. Neid vahendeid tuleb nõuetekohaselt eraldada ning liikmesriigid peavad neid tulemuslikult ja tõhusalt kasutama.

Olen rahul ka sellega, et tagatud on maapiirkondades lairibaühenduse arendamiseks lubatud 420 miljonit eurot. See on paljude maapiirkondade jaoks väga oluline algatus ning kui see nõuetekohaselt ellu viiakse, peaks see soodustama väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete arengut neis piirkondades.

Mul on hea meel piimafondi loomise üle. Arvan, et see oli väga vajalik ja see on hea näide Euroopa Parlamendi saavutusest eelarve koostamisel: rahalised vahendid, mis muudes valdkondades kasutamata jäid, võetakse nüüd kasutusele.

Tahaksin öelda paar sõna selle kohta, mida ma sooviksin tulevikus eelarves näha. Ma tahan näha, et eelarve kaudu aidatakse vägivallaohvreid – terrorismiohvreid –, sest minu arvates saaksime selles valdkonnas rohkem ära teha. Need on inimesed, keda ei ole aidatud. Nad ei saa piisavalt abi oma riikide valitsustelt. Minu kodumaal aidatakse neid paljudes valdkondades olemasolevate rahaliste vahendite abil, kuid on ka teisi valdkondi, kus võiksime teha rohkem. Pärast 2014. aastat pole nende jaoks mingeid vahendeid, ja ma pöördun Euroopa Parlamendi poole üleskutsega hakata juba nüüd uurima, kuidas saaksime terrorismiohvreid tegelikult abistada. Loodan, et järgmine eesistujariik Hispaania saab mind selles valdkonnas aidata.

Kui lubate, siis kasutaksin seda võimalust, et lühidalt väljendada oma muret 60 miljoni euro haldamise pärast Põhja-Iirimaa. Loodetavasti võtab eelarvega tegelev komisjoni liige seda konkreetset küsimust arvesse. Rahaliste vahendite haldamise kohustus lasub Põhja-Iirimaa assambleel. Assamblee on nende vahendite jaotamisel umbes 18 kuud hiljaks jäänud. Ma kutsun Põhja-Iirimaa assambleed üles neid rahalisi vahendeid tõhusalt, tulemuslikult ja arukalt haldama, sest inimesed vajavad tööd.

Jacky Hénin (GUE/NGL). – (FR) Austatud juhataja, Euroopa Liidus tuleks usaldusväärset ja vähem süsinikdioksiidiheidet tekitavat elektrivarustust käsitleda iga kodaniku põhiõigusena. Selleks peab Euroopa

Liit ellu viima tõelist Euroopa energiapoliitikat ja mitte rahastama eelarvest Bulgaaria tuumaelektrijaama sulgemist.

Kõikide kodanike varustamine elektriga tähendab tunnistamist, et energia on inimkonna üldine õigus, mitte kaup. See tähendab, et kehtetuks tuleb tunnistada kõik energeetikasektori dereguleerimist ja selles sektoris vaba konkurentsi käsitlevad direktiivid ning tagada tuleb kogu tuumaenergeetika sektori riiklik omand ja reguleerimine, sealhulgas tegevuse lõpetamist ja allhankeid puudutavates küsimustes. See tähendab, et tuleb luua Euroopa energiaagentuur, mis kooskõlastaks ja koondaks liikmesriikide energeetikasektoriga seotud teadus- ja julgeolekualast tegevust ning tagaks kõikide liikmesriikide kodanikele võrdse juurdepääsu energiale, ja moodustada majandushuviühing, mis ühendaks kõiki energeetikasektoris tegutsevaid riiklikke ja eraettevõtteid Euroopas.

See majandushuviühing võimaldaks koostöö raames viia ellu suurprojekte, mis on seotud jaotusvõrkudega, vähem süsinikdioksiidideid tekitava energia tootmisega ning teadus- ja julgeolekualase tegevusega. Nii oleks eurooplaste raha hästi ära kasutatud, sest nii edendataks arengut ega peetaks silmas üksnes investeeritud kapitali tasuvuse suurendamise eesmärki.

Bastiaan Belder (EFD). – (NL) Austatud juhataja, 2010. aasta eelarve võetakse vastu majanduskriisi ajal ja ELi rahaliste vahendite eelarvestamisel tuleb olla eriti hoolikas. Sellega seoses on nõukogu kohustanud Euroopa Parlamenti prioriteete seadma. Õigustatult on tähelepanu keskpunkti seatud raskustes olev majandus ja investeringud jätkusuutlikkusse. Oma raportis annab László Surján korduvalt mõista, et majanduskasv ja tööhõive on kõige tähtsamad teemad.

Nende teemade esmatähtsus kajastub ümberpaigutustes mitmeaastase finantsraamistiku eri rubriikide vahel ja ka Euroopa majanduse elavdamise kava rahastamises, kusjuures suurt rõhku pannakse uuele tehnoloogiale. Eriti oluline on siinkohal toetus projektidele, mis hõlmavad taastuvaid energiaallikaid ja kolmandate riikidega energiaühenduste parandamist. Selleks on hädavajalik mitmekesistada energiatarnijaid. Need on kasulikud prioriteedid.

Ma tahaksin sellega seoses siiski teha ühe märkuse. Me oleksime pidanud olema veidi rangemad. Kui Euroopa Liit tahab oma töös olla usutav, siis peaks ta piirduma oma põhiülesannetega ja mitte üles puhuma oma rolli võitluses kriisi vastu. Sellised küsimused nagu haridus, kultuur ja kodakondsus ei kuulu Euroopa Liidu pädevusse. Kuid iga-aastane taotlus suuremal hulgal vabalt kasutatavate vahendite saamiseks on selle põhimõttega vastuolus. Rahaliste vahendite puuduse korvamiseks ei tohiks olla vajalik kasutada paindlikkusinstrumenti.

Teisalt muudaks prioriteetide piiritletum kogum meid nõukogu jaoks tõsiselt võetavaks partneriks, eriti majanduskriisi ajal, mil liikmesriikide vahendid vähenevad ja nad on sunnitud tegema suuri kärpeid. Kokkuvõtteks tahaksin tänada raportööri László Surjánt selle eest, et on tehtud samm õiges suunas ja tähelepanu keskpunkti on seatud majanduse elavdamine, unustamata samas ELi poliitika sotsiaalseid tahke, milleks on näiteks laste hooldamine lastekodudes, eriti Bulgaarias.

Frank Vanhecke (NI). – (NL) Lugupeetud juhataja, kui 141 miljardi euro suurusest eelarvest rääkimiseks on üks minut, tuleb muidugi piirduda kõige põhilisemaga, nimelt sellega, et kõigil tasandil – ühenduse, riiklikul, piirkondlikul ja isegi madalamal tasandil – kulutatakse nn Euroopa raha tegelikult vähem tõhusalt ja vähem kaalutletult kui maksumaksjatele lähemalt pärinevat raha. Näiteks on Euroopa Kontrollikoda ise teatanud, et kuni viimase ajani on umbes 11% Ühtekuuluvusfondi tohututest vahenditest täiesti valesti välja makstud. 2010. aastal oleks asjaomane summa umbes 4 miljardit eurot – mitte just tühine summa. See on vastuvõetamatu ja lubamatu. Nüüd kavatseme 2010. aasta eelarves eraldada veel 2,4 miljardit eurot majanduse elavdamise kava rahastamiseks. Ma ei ole selle vastu, ent kahtlen jätkuvalt, kas Euroopa tasand on tõepoolest sobiv, ja mõtlen, et ehk oleks Euroopa Liidul parem piirduda riigi tasandil võetavate praktiliste, sihipäraste meetmete tõhusa kooskõlastamisega.

Lõpetuseks väljendan oma jätkuvat vastuseisu tohutule raiskamisele, mis on levinud kõigis Euroopa Liidu institutsioonides.

Salvador Garriga Polledo (PPE). – (ES) Austatud juhataja, muidugi tahan ma kõigepealt tunnustada kahte raportööri, nõukogu esindajat härra Lindbladi ja eelkõige volinik Šemetat, kes on eelarve eest vastutav olnud vaid mõned kuud. Olen siiralt veendunud, et ta tegi suurepäraselt tööd ja tal õnnestus novembris toimunud lepituskohtumisel saavutada hea ja üksmeelne lahendus. Selle eest tahaksin ma volinikku eriti kiita.

See on viimane aasta, kui me eelarvet sellisel viisil koostame. Arvan, et praegune süsteem on jõudnud oma kasutusea lõppu ja fraktsioonid peaksid lähikuudel väga tõsiselt mõtlema, kuidas panna paika uus eelarvemenetlus, mis on kooskõlas Lissaboni lepingus sätestatuga.

Toon teile ühe näite. Me oleme sel aastal arutlenud põllumajanduse üle. Need olid virtuaalsed arutelud, kuid neil oli ka reaalne tulemus. Järgmisel aastal on arutelud algusest peale reaalsed, sest me lähtume seadusandlikust tavamenetlusest ning seetõttu peavad kõik parlamendiliikmed näitama üles vastutustundlikkust.

Lõpuks on meil tegemist realistliku eelarvega ja – nagu Alain Lamassoure ütles hetk tagasi – see on eelarve, mille puhul nõukogul ei ole enam võimalik paaril kohtumisel ja Euroopa Parlamendiga konsulteerimata teha ülihäid otsuseid uute eelarveridade kohta, mis kohustavad komisjoni ja Euroopa Parlamenti hiljem tegema rahaliste vahenditega imetrikke, et neid nõukogu uusi lennukaid lubadusi eelarvesse sisse viia. Selline praktika lõpeb nüüd ja me loodame, et järgmise aasta 1. jaanuarist täidavad kõik inimesed institutsioonides oma kohustusi, et tõepoolest koostada eelarveid, mis kajastavad Euroopa poliitilist tegelikkust ning majanduslikku ja rahalist olukorda.

Eider Gardiazábal Rubial (S&D). – (ES) Austatud juhataja, usun, et me peaksime olema rahul Euroopa Liidu 2010. aasta eelarve lõpliku vastuvõtmise eesmärgil Euroopa Parlamendi ja nõukogu vahel peetud läbirääkimiste tulemustega.

Me peaksime olema rahul ka seetõttu, et meil õnnestus säilitada Euroopa Parlamendi esimesel lugemisel heakskiidetud rahalised vahendid piimandussektorile, mis võivad aidata meie põllumajandustootjatel sellest kriisist üle saada. Ma loodan, et suudame leida püsiva lahenduse ja et põllumajandustootjad näevad peagi tunneli lõpus valgust.

Võime olla rahul ka sellega, et on saavutatud kokkulepe Euroopa Liidu mikrofinantseerimise mehhanismi rahastamiseks täiendava rahaga. Samuti võime heameelt tunda selle üle, et kahtluse alla ei ole seatud kulutusi kahele poliitikavaldkonnale, mis näivad ilmselged, kuid millest peaaegu ei räägitagi – põllumajandus- ja ühtekuuluvuspoliitikale. Need on Euroopa Liidu kaks kõige tähtsat poliitikavaldkonda. Tõde on see, et praegusel ajal tuleb seda juba õnnestumiseks pidada.

Eriti rahuldust pakkuv on see, et me leidsime 2,4 miljardi euro väärtuses lisaraha Euroopa majanduse elavdamise kava teise etapi rahastamiseks.

Kõigi nende heade tulemuste taga on aga peidus märksa ebameeldivam tegelikkus. Puudub raha selleks, et rahastada poliitikavaldkondi, mille puhul oleme pädevuse Euroopa Liidule omistanud; või õigemini – raha on, kuid nõukogus näib valitsevat vääramatu dogma, et kulutada ei tohi mitte ühtki eurot üle 2006. aastal praeguse finantsraamistiku jaoks heaks kiidetud summast. Lugupeetud nõukogu esistuja, see ei ole eelarve ranguse põhimõte, vaid majanduslik ja poliitiline lühinägelikkus.

Veidi üle aasta tagasi pakkus komisjon välja Euroopa Liidu majanduse elavdamise kava. See oli liikmesriikides toimuvaga võrreldes suhteliselt tagasihoidlik kava, kuid see keskendus meie tulevaste majandussektorite edendamisele.

Nõukogu oli sellele esialgu vastu, kuna kava sisaldas ettepanekut suurendada finantsraamistikku 5 miljardi euro võrra. Pärast pikki läbirääkimisi ja arutelusid olite kavaga lõpuks nõus, kuid me pidime kava kahe aasta peale jagama. Te sundisite komisjoni tegelema loomingulise raamatupidamisega, et seda raha saaks kasutada, ilma et see finantsraamistikus end kuigivõrd tunda annaks.

Me muudkui räägime läbipaistvusest ja lihtsustamisest, kuid komisjon pidi maalima meile selge pildi, et need meist, kes eelarvega töötavad, komisjoni ettepanekust aru saaksid. Lugupeetud nõukogu esistuja, ma kutsun teid üles selgitama seda kokkulepet kodanikule, keda endiselt huvitab, mida me siin Euroopa Parlamendis teeme.

See tähendab, et me ei loo sellist Euroopa Liitu, mis on kodanikele lähedal, nagu me kõik soovime. Ma ei ütle seda üksnes kritiseerimise pärast, vaid seetõttu, et kui nõukogu oma põhimõtteid ei muuda, on Euroopa integratsioon nõrk.

Me oleme äsja alla kirjutanud uuele lepingule, kuid me vajame ka uut mõtlemist. Me kas loobume mõtteviisist, et iga Euroopas kulutatud euro on raisatud euro, või ühineme euroskeptikutega.

Kavatseme neljapäeval võtta vastu resolutsiooni, milles taotletakse finantsraamistiku muutmist, et rahuldada Euroopa Liidu uusi vajadusi. Ma olen selle seisukohaga täiesti nõus, kuid hoiatan, et finantsraamistiku muutmise sisuks peab olema suurendamine. Uusi vajadusi ei saa rahastada praeguste prioriteetide kärpimisega.

Ma väljendan end selgemalt (ja ma lõpetan kohe): me ei kavatse nõustuda ühtekuuluvuspoliitika või põllumajanduspoliitika vahendite kärpimisega.

Gerben-Jan Gerbrandy (ALDE). – (NL) Lugupeetud juhataja, see on viimane eelarve, mida me Nice'i lepingu alusel arutame. Järgmisel aastal on olukord täiesti teistsugune: Euroopa Parlamendil tekib esmakordselt võimalus öelda oma sõna näiteks põllumajanduspoliitika ja kalandusega seotud kulutuste kohta. See osa eelarvest jõuab lõpuks Euroopa Parlamendi pädevusse ja ma võin teile öelda, et ootan seda väga. Kuid praegu räägime 2010. aasta eelarvest. Tahaksin teha paar väikest märkust.

Lisaraha energeetikale ja teadusuuringutele ning ka Bulgaaria Kozloduy tuumaelektrijaama tegevuse lõpetamisele on teretulnud, kuid mind paneb muretsema ELi eelarve üldine ülesehitus. Kas Euroopa Liidu toetus tõepoolest aitab kohandada meie majandust tuleviku vajadustele? Vastus on „ei”. Pole mõtet end petta. Kasutagem finantsperspektiivi eelseisvat läbivaatamist selleks, et pöörata pilgud tulevikku. Kutsun nõukogu ja komisjoni üles sellesse läbivaatamisse tõesti tõsiselt suhtuma ja mitte pidama seda naljaks. Praeguse eelarvega investeeritakse endiselt liiga palju eilsesse majandusse: eelarves on liiga palju endisi toetusi põllumajandusele ja piirkondadele ning kaugelt liiga vähe raha tõepoolest olulisteks investeeringuteks jätkusuutlikkuse ja innovatsiooni. Me oleme pöördpunktis. Kas me tahame muuta Euroopa vabaõhmuuseumiks, kus ameeriklased, hiinlased ja hindud võivad nautida esmaklassilist kultuuri ja head toitu, või soovime, et Euroopast saaks dünaamiline, edumeelne piirkond, millele muu maailm vaatab kadedusega? Teisisõnu: kas me valime paigalseisu või arengu? Minu vastus on ütlema tagi selge.

Võtkem Euroopa Liidu rahastamine luubi alla. Me peame igal juhul üle minema omavahendite süsteemile. Komisjon on vastuseks Euroopa Demokraatide ja Liberaalide Liidu fraktsiooni taotlusele lubanud esitada selleteemalise ettepaneku. Ma ootan seda. Praegune süsteem annab Euroopa Liidule liiga vähe manööverdamisruumi ja tekitab loomuvastase olukorra, kus liikmesriigid on rohkem huvitatud sellest, kui palju nad tagasi saavad, mitte aga sellest, kas Euroopa Liit on tõesti tõhus. Samuti olen ma seisukohal, et peame tegema palju rohkem maailma bioloogilise mitmekesisuse vähenemise peatamiseks.

Takis Hatziogeorgiou (GUE/NGL). – (EL) Austatud juhataja, me ei ole nõus selle eelarve poliitilise sõnumiga, sest selles on suurendatud sõjalisi kulutusi ja osutatakse meie poliitika aeglasele, ent kindlale kokkusulamisele NATO poliitikaga. Sisuliselt välistatakse nii jäädavalt ELi sõltumatu välispoliitika võimalus. Viieaastases finantsraamistikus kärbitakse põllumajanduspoliitika alusel tehtavaid kulutusi ega toetata kodumajapidamisi, ühtekuuluvust ja võitlust kliima säilimise nimel.

Meie tahame Euroopa Liitu, kus võetakse vastu õigusakte, kaitsmaks tarbijaid spekulatsioonide eest ja kodanikke ametiasutuste omavoli eest. Meisse kõigisse suhtutakse vaikimisi kui kahtlusalustesse.

Ma tahaksin ühe asja selgeks teha: oleme selle eelarve vastu, kuid meie argumendid on täiesti vastupidised neile, mida eelnevalt väljendasid Ühendkuningriiki esindavad fraktsioonilise kuuluvuseta parlamendiliikmed. Meie usume riiklike huvide ühendamisse ja meie arvates ei ole õige, kui iga riik tõmbub oma kesta. See tekitab vaid vaenulikkust ja lõpuks ka konflikte.

Zoltán Balczó (NI). – (HU) Komisjon on 2009. aasta paranduseelarves teinud ulatuslikke ümberkorraldusi kahe valdkonna rahastamises. Üks valdkond on konkurentsivõime, mis hõlmab teadus- ja arendustegevuse raamprogramme. Seda valdkonda on seni esmatähtsana käsitletud. Kui me süüdistame selles sektoris abi taotlejaid, siis rõhutab see veelgi bürokraatia vähendamise vajadust. Teine valdkond on Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfond, mida on kärbitud 1,6 miljardi euro võrra. Selle fondi eesmärk on toetada maapiirkondades elanikkonna arvu säilitamist või taastamist. Ungaris on see probleem erakordselt terav. Ungari põllumajanduses domineerivad suurettevõtted. Need ettevõtted saavad pindalatoetusi, samas kui tööjõudu kasutavad nad üsna vähe. Raportöör ütles paranduseelarve kohta karme sõnu, väites, et komisjon „röövib“ põhivaldkondade elarveridu. Minu küsimus on järgmine: miks raportöör sellele vaatamata toetab paranduseelarve vastuvõtmist?

Ingeborg Gräßle (PPE). – (DE) Austatud juhataja, lugupeetud volinik ja nõukogu eesistuja, kallid kolleegid! Ma jätkaksin kolleeg Garriga mõtet realistliku eelarve kohta. Millised on Lissaboni lepinguga kaasnevad kulud? See on muutunud väga pakiliseks küsimuseks. Miks me ei saa struktuurifondidega seoses olla realistlikumad? Need on muutunud meie pühaks lehmaks. Meil on juba kahe ja poole aasta pikkusest perioodist väljamaksmata assigneeringuid ning neile lisandub veel vähemalt 30 miljardit eurot.

Meil on probleem Balkanil, kus riigid valmistuvad Euroopa Liiduga ühinemiseks. Sotsialistide ja liberaalide negatiivsete resolutsioonide tulemusena on huvi Balkanil tegelikult toimuva suhtes väike. Näiteks kuidas teevad Kosovos omavahel koostööd ELi institutsioonid, keda seal on nüüd arvukalt? Need kõik olid olulised

muudatusettepanekud, mille Euroopa Parlament on tagasi lükanud ja millega minu arvates tuleks edasi tegeleda, sest meil on selles piirkonnas kohustusi.

Kus on eduaruannetes edu? Hääletasime Euroopa Kontrollikoja aruande poolt ja nõudsimet nn valgusfoorisüsteemi, kuid eelarvekomisjon keeldus seda süsteemi piisavate reserveidega toetamast. Kõik see on vastuoluline ja minu arvates ei ole Euroopa Parlament veel valmis olema realistlik ega oma resolutsioone toetama.

Ma soovin, et võetaks realistlik hoiak Kozloduy suhtes. Komisjoni eriaruandes, milles käsitleti ELi vahendite kasutamist Bulgaarias kuni käesoleva aasta suveni, ei mainitud Kozloduyd, kuigi sellele on raha eraldatud PHARE programmi raames. 2009. aasta lõpu seisuga on Kozloduyale kulutatud vähemalt 602 miljonit eurot. Ma olen püüdnud uurida, mis selle rahaga tehti, ja avastas, et midagi ei ole veel suletud. Seni on tehtud lihtsalt plaane tegevuse lõpetamise protsessi korraldamiseks. Kozloduy juhtumist sai mulle selgeks, kui vähe teab komisjon sellest, mida meie rahaga tehakse. See näitas ka, et arvukad lisaelarved, mida on koostatud, muudavad olukorra kontrollimise keerulisemaks ja komisjon kaotab olukorrast ülevaate. Seetõttu peaksime vähemalt lõpetama lisaelarvete koostamise, sest nende tulemusena ei saa me enam isegi aru, mis toimub.

Edit Herczog (S&D). – (HU) Lugupeetud volinik, austatud kolleegid! Praeguse finants- ja majanduskriisi ajal tuleb erilist tähelepanu pöörata majanduskasvule, konkurentsivõimele, tööhõivele ning Ühtekuuluvusfondi ja struktuurifondide tõhusamale ja lihtsamale rakendamisele. Lisaks neile käsitatakse esmatähtsate valdkondadena ka energiasalvestuse ja energiasalvestuse kindluse suurendamist, sisejulgeolekut, demograafilisi probleeme ja kliimamuutuse küsimust.

Seetõttu oleme rahul Euroopa Parlamendi oluliste saavutustega meie esitatud eelarveprojekti, mis on seotud Euroopa majanduse elavdamise kava ja energeetikasektoris tehtavate investeeringute toetamisega. Hindame ka väiksemaid saavutusi, näiteks piimatootjatele toetuse andmist ning VKEdes jaoks mikrokrediidirahastu loomist, millele eelnesid pikad arutelud. Soovin mainida ka aruka energiasalvestuse projekte ja elukestva õppe toetamist. Tuleb rõhutada, et majanduse elavdamise kava jaoks 2,4 miljardi euro leidmine on tõeliselt hea tulemus. Samuti on mul hea meel, et meil õnnestus tagada Galileo eelarve kinnitamine.

Ligi 2 miljardit eurot on eraldatud energeetikaprojektidele ja see on ilmselt kõige tähtsam tulemus, mille eest Euroopa Parlament võib au endale võtta. Samuti suutsime tagada toetuse Kozloduy tuumaelektrijaama ohutule sulgemisele Bulgaarias ja eriti tahaksin ma siinkohal rõhutada ohutuse aspekti. Meil õnnestus Euroopa Parlamendi taotlusel lisada eelarvesse piimatootjatele antav toetus. Lisaks tuleb rõhutada, et Euroopa Parlament on teinud vastutustundlikke otsuseid, ja tunnustada, et me oleme eelarves sisalduvaid varusid mõistlikult jaotanud.

Need varud aga kahanevad. Euroopa Parlament võib 2010. aasta eelarve üle uhke olla. Ma tahaksin selle eest tunnustada raportööri László Surjánit ja Vladimír Maňkat. Tulevikus on meie ülesanne tagada, et Lissaboni leping mitte üksnes ei tugevda Euroopa Parlamendi volitusi, vaid muudab tänu lepingust tulenevatele muutustele Euroopa ettevõtjate ja kodanike elu kergemaks. Soovin meile lähiaastateks selle eesmärgi poole liikumisel jõudu ja visadust. Täna teid tähelepanu eest.

Nathalie Griesbeck (ALDE). – (FR) Austatud juhataja, lugupeetud volinik, kolleegid! Minagi tahan tunnustada meie institutsioonide arusaama ja jõupingutusi, mida läks vaja selleks, et mõne eelarvestamisvõtte – nagu mainis Alain Lamassoure – ja teatava ime abil leida väga suur summa majanduse elavdamise kava teise etapi rahastamiseks, st 2,4 miljardit eurot. Samuti tahaksin öelda, et ma olen väga rahul 300 miljoni euro suuruse toetusega, mis õnnestus leida selleks, et lühiajalises plaanis reageerida põllumajandustootjaid mõjutavale väga tõsisele kriisile. See rahasumma ja need raskused tähendavad loodetavasti seda, et me suhtume põllumajandustootjate tulevikku pragmaatiliselt. Peaksime tunnustama ka katseprojekte ja ettevalmistavaid meetmeid, mis – nagu kolleeg Jensen rõhutas – puhuvad meie eelarvele sisse uue elu.

Lisaks neile väga asjakohastele märkustele tahaksin rõhutada kahte punkti. Kõigepealt esitaksin ma ühe küsimuse ja seejärel sõnastaksin ühe poliitilise seisukoha. Küsimus on selline: soovin ametlikult selgitust selle kohta, mida Euroopa Liit kavatseb teha seoses ühtekuuluvuspoliitika ja struktuurifondidega, mis näivad olevat sattunud teatavaid ELi partnereid mõjutava tsükli keskmesse. Minu arvates ilmestab see seda, mis Euroopas toimub.

(Juhataja katkestas kõneleja.)

Elisabeth Jeggle (PPE). – (DE) Austatud juhataja, lugupeetud kolleegid! Euroopa Parlament oli neil läbirääkimistel edukas. Tahaksin tänada kõiki kolleege, kes osalesid läbirääkimistel ning oma arvamuse komisjonile ja nõukogule selgelt välja ütlesid.

Nüüd on vaja asjakohaselt käsitleda kõiki Lissaboni lepinguga seotud küsimusi, sealhulgas kogu eelarvevaldkonda. Me oleme näidanud, et Euroopa Parlamenti tuleb ja on mõistlik võtta tõsiselt. Need eelarveläbirääkimised näitasid seda väga selgelt. Paljud kolleegid on juba maininud, et me saavutasime oma kõige tähtsamad eesmärgid.

Põllumajanduse ja maaelu arengu komisjonis põllumajanduse eelarve raportöörina võin öelda, et kuigi meie eelarvet – põllumajanduse osa – on kõvasti kärbitud, on see ikkagi veel oma varu piires. Me oleme sellega rahul. Me saavutasime selle ise, oma parlamendikomisjonis ja ma pean seda väga oluliseks. Euroopa Parlamendi poolt oli suur saavutus tagada 300 miljonit eurot piimafondi jaoks vaatamata kõigile neile argumentidele, mida komisjon ja nõukogu aastate jooksul selle vastu on esitanud, ja arvestades eriti piimatootjate praegust rasket olukorda.

Ka teistes põllumajandustootmise valdkondades on praegu probleeme. Need ei mõjuta ainult põllumajandust ja põllumajandustootjad, vaid ka paljusid põllumajandusega seotud sektorite töökohti. Praeguses olukorras tekitab see veelgi rohkem probleeme. Me vajame piimafondile alalist eelarverida ja kavatseme tulevikus selle saavutada. Me eraldame 2010. aasta eelarvele rohkem raha kui 2009. aastal. See on tingitud praegusest olukorrast ja me oleme sellest teadlikud. Tegutseme vastavalt ja teeme kõik, mis meie võimuses, et tagada ELi põllumajanduspoliitika jätkusuutlikkus ja innovaatus.

Estelle Grelrier (S&D). – (FR) Lugupeetud juhataja, põhimõtteliselt on eelarve üle hääletamine sügavalt poliitiline akt ja me peame meie esitatud eelarvest tegema olulise, põhjaneva poliitilise järelduse.

Euroopa Liidu eelarve, eriti see, mida me praegu arutame, peegeldab Euroopa poliitilise projekti puudumist, kuigi praegusel kriisiajal ja parlamendi uute volituste jõustumisel vajavad Euroopa kodanikud seda rohkem kui kunagi varem. See eelarve näitab, et meil puudub seostatud arusaam Euroopa Liidust.

Nõukogu ja komisjon on otsustanud lubada liikmesriikidel koostada omi, sageli konkureerivaid elavdamiskavu ning loobunud majandusliku, sotsiaalse ja keskkonnanalase taastamise kooskõlastamisest ELi tasandil. Pole püütud tekitada finantsvõimendust ega edendada Euroopa solidaarsust.

Nõukogu ja komisjon kergendavad oma südametunnistust, rakendades majanduse elavdamise kava vähehaaval. 2010. aasta eelarves on tõepoolest ette nähtud majanduse elavdamise kava teise osa rahastamine, kusjuures kava kogumaksumus on armetud 5 miljardit eurot. Jah, eelarvest eraldatakse 300 miljonit eurot piimafondi, kuid sellest ei piisa, sest me teame, et näiteks Prantsusmaal vähenes põllumajandustootjate netotulu 2009. aastal 34% võrra.

2010. aasta eelarves on mikrokrediidirahastule ette nähtud 25 miljonit eurot. Nõukogu soovitusel vaatamata säilitati eelarveprojekt Ühtekuuluvusfondi meetmete osas.

Niisiis me hääletame selle eelarve poolt mingis mõttes automaatselt ja seetõttu, et puudub alternatiiv, kuna Euroopa Liit – kodanikud – ei saa hakkama ilma eelarveta, kui tahes ebapiisav see poleks. Kuid me peame sellegipoolest ühiselt endalt küsima – ja sellega on kiire –, kuidas hakatakse rahastama kaugelevaatavat poliitikat, mis Euroopa Liidul tuleb välja töötada, ja kuidas saada ELi eelarve välja selle praegusest piiratud ja ebasobivast raamistikust.

Lisaks oma kõrgelennulistele poliitilistele avaldustele peab komisjoni president Barroso meile ütleva, kuidas ta kavatseb tulevikus rahastada neid Euroopa Liidu poliitikavaldkondi, millest ta nii palju räägib, eelkõige seoses uue majanduskasvu strateegia ja kliimamuutusega. Edaspidi ei piisa nii mannetust eelarvest, nagu see, mida meile praegu pakutakse.

Pat the Cope Gallagher (ALDE). – (GA) Austatud juhataja, ma toetan täielikult Euroopa Parlamendi otsust käsitleda esmatähtsana Euroopa majanduse elavdamise kava rahastamist. Sedalaadi elavdamiskava on vajalik majandusliku nõudluse suurendamiseks ja piirkonna konkurentsivõime taastamiseks.

Majanduskriisi tõttu kasvab Euroopas töötus ja see mõjutab tõsiselt Euroopa majandust. Kahjuks kannatavad selle tõttu kõige enam noored, kes otsivad tööd esimest korda elus. On hädavajalik võtta meetmeid, et kaitsta neid, kes on kõige halvemas olukorras.

Peame töötama välja ümberõppekavad, et need, kes kaotavad praegu oma töökoha, võiksid tulevikus kiiresti leida uue töö.

See kava on mõeldud toimima koos Euroopa Sotsiaalfondi ja Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondiga.

Alates 1973. aastast, kui Iirimaa nõustus osalema Euroopa Majandusühenduses, on Euroopa Liit mitmel korral – kui see on vajalik – võtnud enesele keskse rolli Iirimaaal tööpuuduse leevendamisel Euroopa Sotsiaalfondi kaudu.

Euroopa Liit on Iirimaaal taas võtnud selle positiivse rolli ja majanduse elavdamise kava on sellega seoses väga tähtis.

Juhataja. – Täna teid, härra Gallagher. Mitmekeelsuse valdkonna eest vastutava asepresidendina tahaksin öelda, et meil on väga hea meel kuulda teid Euroopa Parlamendis iiri keeles rääkimas.

Danuta Maria Hübner (PPE). – Austatud juhataja, ma soovin tutvustada nelja mõtet.

Lubage mul esiteks rõhutada vajadust kasutada ELi 2010. aasta eelarvet ja eriti Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika rahastamise vahendeid väga otstarbekalt, et ergutada majandustegevust kõigis liidu piirkondades ja linnades ning luua liikmesriikide majanduse elavdamiseks vajalik võimendus. Ühtekuuluvuspoliitika tagab tugeva ja vajaliku silla kriisist taastumise ja Euroopa majanduse pikaajalise struktuurilise ümberkujundamise vahel.

Teiseks, regionaalarengukomisjon on just sel põhjusel kutsunud komisjoni ja liikmesriike üles kasutama olemasolevaid rahalisi vahendeid selleks, et investeerida aastatel 2007–2013 elluviidava ühtekuuluvuspoliitika prioriteetsetesse valdkondadesse, milleks on kliimamuutus, teadmised ja innovatsioon, energiatõhusus, taastuvenergia, lairibahenduse, säästev linnatransport ja oskuste uuendamine, ning lisaks sellele edendama ühtekuuluvuspoliitika võimendavat funktsiooni, st kasutama koostöös Euroopa Investeerimispangaga tõhusalt ära kõik ühtekuuluvuspoliitika alusel loodud finantskorralduse vahendid, et aidata väikestel ja keskmise suurusega ettevõtetel sel raskel perioodil ellu jääda, kuid lisaks sellele – ja ennekõike – vaadata tulevikku, kohaneda muutuva maailmamajandusega ning reageerida kliimamuutusest tulenevatele ohtudele ja võimalustele.

Kolmandaks lubage mul parlamendiliikmetele teada anda, et kõik maksetaotlused Euroopa Regionaalarengu Fondist ja Ühtekuuluvusfondist 2009. aasta eelarve raames toetuse saamiseks kogusummas 25,5 miljardit eurot on täielikult ära kasutatud, mis on aidanud kaasa majanduse elavnemisele, struktuurimuutustele, majanduskasvule, tööhõivele ja kliimamuutusega seotud energiatõhususele.

Lõpetuseks tahaksin selles kontekstis väljendada kahetsust selle pärast, et kandidaatriikidele antavat toetust, st ühinemiseelset toetust seoses regionaalarengu ja inimressurssidega, mis hõlmab selliseid valdkondi nagu tööpuudus, sotsiaalne tõrjutus ja investeringud haridusse, on kärbitud 7 miljoni euro võrra, mis moodustavad 0,5% haldamisega seotud tegevuskulude katmiseks mõeldud summast, – võtmata arvesse vajadust tagada hea kohaliku tasandi haldus ega hea finantsjuhtimise aluspõhimõtteid, mida Euroopa Parlament nii oluliseks peab.

Cătălin Sorin Ivan (S&D). – (RO) Kõigepealt tahaksin tunnustada raportööri 2010. aasta eelarve üle peetud läbirääkimistel saavutatud tulemuste eest. Euroopa kodanikud vajavad nüüd rohkem kui kunagi varem tugevat Euroopa Liidu eelarvet, et saada üle majanduskriisist ja oma probleemidest.

Liikmesriikidel on oma eelarvete kaudu praegu väga raske majanduskriisi leevendada, eriti kuna paljud nende probleemid ulatuvad üle riigipiiride. Need on ülemaailmsed probleemid, mis nõuavad kooskõlastatud reageerimist kõrgeimal tasandil. Seetõttu on mul hea meel, et tänasel täiskogu istungil on võimalik esitleda eelarvet, millest rahastatakse täies ulatuses Euroopa majanduse elavdamise kava teine etapp summas 1,98 miljardit eurot. Tõenäoliselt võib 2010. aastal näha majanduse taastumise esimesi märke, kuid liikmesriikide eelarved on eelmisel aastal tehtud jõupingutuste tõttu väga raskes seisus. Lisaks kerkib töötuse määr liikmesriikides rekordilisele tasemele.

Komisjoni uuel koosseisul lasub suur vastutus – komisjon peab aitama liikmesriikidel ja nende kodanikel neist raskustest üle saada. Samas tahan juhtida liikmesriikide tähelepanu nende vastutusele seoses Euroopa Liidu fondide vahendite kasutamisega. Meil on mõttetu näha vaeva ja pidada läbirääkimisi ühtekuuluvuspoliitika vahendite saamiseks, kui neid vahendeid ei kasutata. Ma ühinen nende kolleegidega,

kes nõuavad mitmeaastase finantsraamistiku 2007-2013 võimalikult kiiret läbivaatamist, sest vastasel juhul ei õnnestu meil siin 2011. aasta eelarvet arutada.

Soovin rõhutada veel üht mõtet. 2010. aasta eelarves on üks uuendus, mis võib näida tähtsusetu, ent pole seda. Ma viitan ettevalmistava tegevuse käivitamisele seoses Musta mere piirkonna arengu ühise Euroopa raamprogrammi loomisega. Sellega tunnistatakse, et Must meri on oluline Euroopa tasandi küsimus ning vähendatakse erinevusi Musta mere ja Läänemere käsitlemisel Euroopa Liidu poliitikas.

Jean-Pierre Audy (PPE). – (FR) Austatud juhataja, lugupeetud volinik ja minister! Ma tänan raportööri ja eelarvekomisjoni esimeest, minu sõpra Alain Lamassoure'i.

Mul on viis märkust. Esimene puudutab teadusuuringuid, eelkõige kuuendat ja seitsmendat raamprogrammi. Eelarvekontrollikomisjon kordab, et õiguskindluse huvides peaks komisjon loobuma juba heaks kiidetud, rahastatud ja lõpetatud projektide finantsaruannete ümberarvutamisest, kohaldades abikõlblikkuse kriteeriumide suhtes uusi tõlgendusi. Me kordame oma palvet, et komisjon ei kalduks kõrvale rahvusvahelistest raamatupidamis- ja auditeerimisstandarditest.

Teine märkus puudutab Euroopa Liidu töötajatele makstavate pensionide kajastamist eelarves. Teeme ettepaneku, et töötajatele makstavate pensionidega seoses liikmesriikidele esitatavad nõuded, mille summa 31. detsembri 2008. aasta seisuga oli ligikaudu 37 miljardit eurot – see summa on võrreldes 2007. aastaga 4 miljardi euro võrra suurenenud –, võetaks varana arvele. Samuti teeme ettepaneku uurida ELi pensionifondi loomise võimalusi.

Kolmas märkus puudutab pettustevastase ameti toetamist. Pettustevastast ametit tuleks tugevdada, et sel oleks võimalik oma tööd paremini teha, eriti seoses ELi välistegevusega.

Neljandaks soovime, et komisjon pakuks välja vahendid, mis võimaldavad meil korraldada institutsioonidevaheline konverents, et saada positiivne kinnitav avaldus Euroopa Kontrollikojalt. See konverents tooks kokku liikmesriikide kontrolliasutuste, Euroopa Kontrollikoja, liikmesriikide parlamentide ja asjaomaste ametiasutuste esindajad.

Lõpetuseks väljendan arvamust, et Euroopa Liit ei investeeri piisavalt, ja teen isikliku ettepaneku: kas poleks aeg lisada meie eelarvesse investeeringute jagu ja töötada koos Euroopa Investeeringupangaga välja investeeringute kava, eelkõige üleeuroopaliste võrkude kohta? Kuna Euroopa Liit on juriidiline isik, siis võiks liidust edaspidi saada Euroopa Investeeringupanga partner liikmesriikide kõrval. See kava hõlmaks energiat, kiirteid, kiirrongiühendusi, veeteid, ülikoole, haridust, lairibaühendust, tervishoidu, kosmost ja nii edasi.

Derek Vaughan (S&D). – Austatud juhataja, see on minu jaoks esimene eelarve Euroopa Parlamendis ning mulle avaldas väga suurt muljet üksmeel Euroopa Parlamendi prioriteetide suhtes ja nende prioriteetide kaitsmise vajaduse suhtes. Tahan tänada kõiki selle protsessi osalisi.

Me oleme palju saavutanud. Me ei saavutanud kõike, kuid ma olen rahul, et saavutasime nii palju. Eriti rahul olen ma avaldustega struktuurifondide ja ühtekuuluvuspoliitika kohta. Loodan, et neid avaldusi peetakse mees, kui me hakkame tegema otsuseid pärast 2013. aastat ellu viidava poliitika kohta. Kuid Euroopa Parlamendil tuleb veel teha raskeid otsuseid, näiteks mikrokrediidirahastu rahastamise kohta – loodetavasti käsitlevad parlamendiliikmed seda jätkuvalt prioriteedina –, Kozloduy tuumaelektrijaama jaoks järgmise kolme aasta jooksul rahaliste vahendite leidmise kohta ning uute prioriteetide jaoks vahendite leidmise kohta. Need uued prioriteedid on seotud Kopenhaageni kliimakonverentsiga, Lissaboni lepingu rakendamisega ja uue, 2020. aastani rakendatava strateegiaga, mida me hakkame arutama järgmisel aastal.

Meil tuleb lahendada kõik need probleemid teadmisega, et varud on väikesed ja nõukogu ei taha anda lisavahendeid. Sellepärast on eelarve põhjalik läbivaatamine tulevikus hädavajalik. Me peame tagama, et eelarve vastab tulevikus meie prioriteetidele.

Samuti tuleb kaaluda võimalust luua Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi jaoks uus eelarverida, selle asemel et võtta alati raha teistelt ridadelt. Lisaks peame tagama piisavalt raha paindlikkusinstrumendi jaoks, et meil oleks võimalik kohaneda oludega ja muuta oma prioriteete. Praegu ei ole see summa piisav. Kui me kõike seda suudame, siis saavutame oma esmatähtsad eesmärgid ja – mis veelgi tähtsam – näitame Euroopa kodanikele, et Euroopa Parlamendist on kasu.

ELi eelarve peaks järgima meie prioriteete, kuid see peaks järgima ka meie kodanike prioriteete. See on meie kui parlamendi, aga ka komisjoni ja nõukogu jaoks kõige tähtsam sõnum.

Csaba Óry (PPE). – (HU) Ilmselt pole juhus, et 2010. aasta eelarve ettevalmistamine saab nii suure tähelepanu osaliseks. Kogu see tähelepanu on täiesti põhjendatud, arvestades töötuse suurenemist ja majanduskriisist tingitud probleeme. Tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni arvamuse koostajana tahaksin tänada raportöör László Surjánit asjaomaste teemade asjatundliku käsitlemise eest.

Me määratlesime minu koostatud tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni arvamuses järgmised esmatahtsad valdkonnad. Muidugi omistasime kõige suurema tähtsuse vahenditele, mille eesmärk on leevendada finants- ja majanduskriisi mõju Euroopa kodanikele. Toetasime kõiki ettepanekuid, sealhulgas 8,4%-list kasvu konkurentsivõime suurendamiseks, mis võiks aidata säilitada töökohti või luua uusi töökohti ja aidata kaasa Euroopa majanduse elavdamise kava, uuendatud Lissaboni strateegia ning elukestva õppe programmi rakendamisele.

Tõstisime ka esile Euroopa Sotsiaalfondi, kutseõppe, tehnilise kvalifikatsiooni omandamise ja elukestva õppega seotud ülesanded. Minu arvates on eriti tähtis, et meil õnnestus eraldada 25 miljonit eurot tulevase mikrokrediidirahastu rahastamiseks 2010. aastal. Me arutasime seda uut rahastut eile. Loodetavasti suudame kiiresti kokku leppida ka muudes rahastamise üksikasjades.

Ma leian, et eelarve peaks rõhutama eelarvereaal 1a rahastatava tegevuse ja poliitika tähtsust, sest need aitavad kaasa säästvate arengule ja töökohtade loomisele. Eriti teretulnud on eelarvepunktid, mille eesmärk on parandada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete olukorda, ning toetus programmile Progress, konsultatsiooni- ja teabevõrgustikule EURES ning katseprojektidele, näiteks Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondile.

Kõike seda arvestades leian, et tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni määratletud eesmärkidel võib olla eelarves tähtis roll. Selle eest oleme tänu võlgu raportööridele.

Gay Mitchell (PPE). – Lugupeetud juhataja, Euroopa Parlamendi eelmise koosseisu ametiajal pöörati suurt tähelepanu parlamendiliikmete ja assistentide põhimäärusele ning see oli minu arvates täiesti asjakohane. Nüüd – Euroopa Parlamendi selle koosseisu ja komisjoni uue koosseisu töö alguses – on aeg pöörata tähelepanu kolme institutsiooni teistele töötajatele ning uurida nende rolli.

Meil on väga vedanud, et Euroopa Parlamendis, nõukogus ja komisjonis töötavad väga asjatundlikud ja pühendunud inimesed. Samas ei tea meie siin Euroopa Parlamendis tegelikult kuigi täpselt, mida suurem osa neist töötajatest teeb. Nad teevad seda, mida nad on teinud juba aastaid.

Kui Euroopa Parlamendis on esindatud 27 liikmesriiki, komisjonis on 27 volinikku 27 liikmesriigist ja nõukogu ministrid käivad oma riikide parlamentide ja Euroopa Parlamendi vahet, siis võib väga kergesti juhtuda, et meid teenindama valitud töötajad võtavad n-ö juhtimise üle.

Ma ei tea, kui suur osa eelarvest kulub personalile, kuid ma tean, et personalikulud on suured. Ma palun Euroopa Parlamendi selle koosseisu ametiaja algul, et ametisse astuv komisjon laseks uurida, mida kolme institutsiooni töötajad teevad, tagamaks, et nende tegevus oleks tõhus ning – ennekõike – et see tegevus oleks läbipaistev ja sellega kaasneks aruandekohustus. Ma arvan, et see oleks üldsuse jaoks vajalik teene.

Levib arvamus, et meie institutsioonides valitseb ilma näota bürokraatia. Ma ei jaga seda arvamust; see ei ole mingi sunnitud kompliment, sest meil on mõningaid väga häid töötajaid – kuid see ei ole tulemuslikkuse ja tõhususe mõõdupuu. Me peame teadma, mida töötajad teevad. Ja kui me suhtume tõsiselt Lissaboni tegevuskavasse ning tõhusa ja tulemusliku majanduse kujundamisse, peame olema kindlad, et meie kolme institutsiooni töötajaid rakendatakse tõhusalt ja tulemuslikult ning nad vastutavad oma tegevuse eest. Ma arvan, et igas institutsioonis peaks olema peasekretäri asetäitja, kes annab oma institutsioonile aeg-ajalt aru töötajate tegevuse tõhususe ja tulemuste kohta.

Kutsun komisjoni üles uue koosseisu ametiaja algul seda küsimust sõltumatult ja õiglaselt uurima.

Tadeusz Zwiefka (PPE). – (PL) Austatud juhataja, eelarvearutelu käigus väärrib ilmselt märkimist, et õigus on ühiskonna toimimise üks aluseid ja õiguse ühetaoline kohaldamine ühendab meie mandrit. Euroopa Kohtul on selles valdkonnas oluline roll. Seetõttu on õiguskomisjon esitanud rea muudatusettepanekuid, mille eesmärk on taastada esialgses eelarveprojektis ette nähtud vahendid, mis võimaldavad Euroopa Kohtul napilt rahuldada oma kõige põhilisemad vajadused.

Üks pakilisemaid probleeme on vajadus suurendada 2010. aastal eelarvelisi vahendeid eelotsuste küsimuste tõlkimiseks, sest tegemist on peamise vahendiga, mida liikmesriikide kohtud kasutavad siseriikliku õiguse kohandamiseks Euroopa Liidu õigusele. Euroopa Kohtul ei ole piisavalt vahendeid oma tõlketeenistuse

personali suurendamiseks, see aga põhjustab viivitusi kohtumenetlustes. Euroopa Kohtule lisavahendite võimaldamine aitab suurendada tõhusust selles valdkonnas ning samuti vähendada viivitusi liikmesriikides toimuvates kohtumenetlustes. Vahendite vähendamine nõukogu poolt mõjutab juba niigi kärbitud strateegilisi IT-projekte, mida Euroopa Kohus oleks soovinud 2010. aastal ellu viia, et parandada oma teenuse kvaliteeti ja ühtlasi vähendada töötajate arvu. Ühendatud eelarveprojektis ette nähtud vahendid tuleb tingimata taastada. Infotehnoloogia on oluline valdkond, mis võimaldab täita uusi kaasaja ülesandeid, säästa raha pikaajalises plaanis ja pakkuda kodanikele paremat teenust.

Samuti tahaksin rõhutada vajadust toetada võrdlusraamistike projekti. 2009. aasta veebruaris esitas rühm teadlasi lõppversiooni kokkuvõtlikest võrdlusraamistikest, mida Euroopa institutsioonid saavad kasutada Euroopa lepinguõiguse kujundamise alusena. Praeguses etapis on tõeliselt tähtis teha need võrdlusraamistikud kättesaadavaks võimalikult paljudes ametlikes keeltes, et poliitilised ja õigusringkonnad ning teised huvitatud osapooled saaksid Euroopa lepinguõiguse tulevikku põhjalikult arutada. Mul on hea meel, et Euroopa Parlament parandab need nõukogu vead ja võimaldab Euroopa Kohtul paremini toimida.

ISTUNGI JUHATAJA: LIBOR ROUČEK

asepresident

György Schöpflin (PPE). – Austatud juhataja, minagi arvan, et see on väga hea eelarve. Selle eelarve koostamisel on tehtud palju tööd ja ma tunnustan kõiki, kes selles töös osalesid.

Arutelu praeguses etapis tahaksin vaadata üldpilti. Konkreetsete küsimuste edendamiseks on tehtud väga vajalikke jõupingutusi, kuid me peame vaatama laiemat Euroopa konteksti, et mõista selle tähendust, millest me räägime. Mulle tundub, et demokraatias peab igal institutsioonil olema oma eelarve ja institutsioon peab oma kulutustest andma aru neile, kes talle tegelikult raha ja vahendeid annavad.

See konkreetne eelarve tähendab järelikult väga suurt vastutust. See suur vastutus tuleneb asjaolust, et eelarve kuulub institutsioonile, mis on eriti pühendunud läbipaistvusele ja aruandekohustusele. Meie pühendumus läbipaistvusele ja aruandekohustusele edendab ka head valitsemistava ning ideaalses olukorras aitab suurendada usaldust nende vahel, kes vahendeid annavad ja kulutavad. Peaksin ehk rõhutama, et see on nii ideaalses olukorras – tegelikkus on sageli teistsugune. Läbipaistvuse eriline tähtsus seisneb selles, et see võib aidata üle saada eraldatusest inimeste ja võimu teostajate vahel. See eraldatus – arvatavasti oleme kõik nõus, et see on olemas, – on tänapäeva elu vältimatu tunnus. Seega peaks iga institutsioon tegema kõik, mis võimalik, et tekkinud lõhet ületada.

Lisaks kõigele sellele on Euroopal ees rasked ajad ja ma arvan, et see suurendab kodanike hulgas ebakindlust. Selles kontekstis tuleks küsimusi selgitada, edendades arutelusid ja vaidlusi, mis sisaldavad ka erimeelsusi. Sellest seisukohast on see eelarve minu arvates suurepärane samm õiges suunas ja ma toetan seda täielikult.

Peter Šťastný (PPE). – Lugupeetud juhataja, 2010. aasta eelarve pole kaugeltki külluslik – nagu iga teine eelarve. Sellises olukorras peame töötama sellega, mis meil on, pidades eelkõige silmas sügava ülemaailmse kriisi mõju. Kõik muu on teisejärguline.

Rahvusvahelise kaubanduse komisjoni raportöörina loodan, et suurendatud summasid rubriigis 4 (EL kui ülemaailmne partner) investeeritakse ja jälgitakse hästi, et need ergutaksid suurema kaubavoo teket. Kui sellele lisada takistuste kõrvaldamine, peaks tulemuseks olema tugevam SKP ja tööhõive kasv.

WTO Doha arengukava on parim mitmepoolne platvorm selle eesmärgi saavutamiseks, eriti arenguriikides. Seega on olemas tugev motivatsioon viia see pikaleveninud saaga eduka lahenduseni, sest siis on meil võimalik võidelda üleilmastumise negatiivsete tagajärgede vastu tõeliselt võimsa vahendiga.

Czesław Adam Siekierski (PPE). – (PL) Lugupeetud kolleegid, 2010. aasta eelarve on keeruline kompromiss. Ühelt poolt peaks see piirama majanduskriisi. Samal ajal rahastame kliimamuutuse vastu võitlemiseks tehtavaid jõupingutusi, eelkõige CO₂ heite piiramist. See on hea, kuid lühiajaliselt takistab see kindlasti arengut – see on valdkond, kus me jätkuvalt kulutame liiga vähe.

Teadusuuringutele ja innovatsioonile tehtavate kulutuste suurendamine on põhjendatud. See parandab meie konkurentsivõimet. Tundub, et me kulutame endiselt liiga vähe haridusele, sealhulgas Erasmus vahetusprogrammile. Hea, et leiti raha piimafondi jaoks – ehkki mitte piisavalt –, sest möödunud aasta on Euroopa põllumajandustootjate jaoks olnud raske. Kui tahame parandada majandustingimusi ning vähendada töötust ja sotsiaalset tõrjutust, peaksime suurendama mikrokreiidirahastule mõeldud vahendeid.

Maapiirkondades lairibaühenduse rahastamine on arengu jaoks oluline, kuid – nagu ma ütlesin – see eelarve on kompromiss.

Nathalie Griesbeck (ALDE). – (FR) Austatud juhataja, tahaksin kasutada võimalust eelnevalt registreerimata sõna võtta, sest ma sain enne ainult ühe minuti rääkida, ehkki päevakorras oli kirjas kaks minutit. Tahan midagi lisada: kuigi ma liitun ülejäänud fraktsiooniga ja hääletan neljapäeval täna arutatava eelarve poolt, soovin ma siiski rõhutada, et lisaks majandus-, finants- ja keskkonnakriisile, millest varem on räägitud, on meil ka väga sügav sotsiaalne kriis, mis on seotud tööpuuduse kasvuga.

Kuigi see eelarve väljendab habrast kompromissi, on minul isiklikult kahju, et liikmesriigid ei ole võtnud arvesse selgeid poliitilisi sõnumeid, mis saadeti just raskustes olevatele inimestele. Väljendati soovi, et kõige vaesemate kodanike abistamise kava raames eraldataks lisavahendeid, kuid kahjuks seda soovi ei täidetud. Mul on sellest kahju, sest see oleks saanud tugeva sõnumi, et me liigume sotsiaalse Euroopa suunas.

Zigmantas Balčytis (S&D). – (LT) Tänan teid, austatud juhataja. Lugupeetud nõukogu ja komisjoni esindajad, kolleegid! 2010. aasta eelarve on tõepoolest näide heast kompromissist. Kindlasti ei nõustu ma nende kolleegidega, kes ütlesid, et 2010. aasta eelarve on kriisieelarve. Meie, mõnede riikide esindajad, teame väga hästi, milline on kriisieelarve, kui eelarvetulud on kahe aasta jooksul 30% ja rohkemgi vähenenud.

Me peame tunnustama komisjoni teatavate prioriteetide seadmise eest; koos nõukogu ja Euroopa Parlamendiga on komisjon võtnud kasutusele täiendavaid rahalisi vahendeid, eelkõige majanduse elavdamise kava rahastamiseks, näiteks lairibaühendusele juurdepääsu suurendamise eesmärgil, samuti Euroopa energiatehnoloogia strateegiline kava rahastamiseks. Mainiksin, et on ka mõningaid problemaatilisi valdkondi.

Juhin tähelepanu kolleeg Godmanise sõnavõtule, milles ta mainis, et mõned liikmesriigid ei ole enam kui aasta jooksul suutnud rahalist toetust hallata. Seega, ma tõesti arvan, et see on hea eelarve, seda tuleks toetada ning ma tunnustan komisjoni.

Ivars Godmanis (ALDE). – Lugupeetud juhataja, ma tahan lühidalt rõhutada ühte asja, kuna volinik on siin.

Meil on probleem: regionaalarengukomisjonis töötatakse endiselt muudatusettepanekutega, mille kohaselt ei taotle komisjon aastateks 2009-2010 liikmesriikide kaasrahastamist. Vastav kogusumma on üle 6,6 miljardi euro. Me oleme 2010. aasta eelarve vastu võtnud, kuid selles eelarves puudub raha nende vajaduste täitmiseks; 2009. aasta eelarve on lõpetatud.

Regionaalarengukomisjon ootab endiselt komisjoni uut ettepanekut, sest eelmise ettepaneku lükkas nõukogu tagasi. Me peame väga selgelt teadma, mida edasi teha. Minu arusaam on selline, et selle ettepaneku jaoks ei ole vahendeid, kuid olukorda tuleks täpsustada. Vastasel juhul tegutseb regionaalarengukomisjon ühes suunas, kuid meie eelarvekomisjonis ei tea, mida saaksime teha, sest meil pole nende ettepanekute jaoks 2010. aasta eelarves rohkem raha.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL). – (PT) Austatud juhataja, arvestades majandus- ja sotsiaalset kriisi, mis avaldab hirmuäratavat mõju tööhõivele ja inimeste elutingimustele, pean ma kahetsusega ütleva, et see ühenduse eelarveprojekt 2010. aastaks ei ole kaugeltki piisav. Selles ei võeta arvesse isegi finantsperspektiivi, mis näeb ette ühenduse kogurahvatulust 1,1% eraldamise, ega esitatud ja esimesel lugemisel heaks kiidetud eelarveprojekti, mille kohaselt tuleks eraldada 1,08% ühenduse kogurahvatulust.

Eelnõu, mis on nüüd heakskiitmiseks esitatud, põlistab eelarveid, milles käsitatakse esmatähtsana ja rahastatakse Euroopa Liidu uusliberaalseid ja militaristlikke suundumusi. Tuleb märkida, et see esimene eelarve, mida hakatakse Lissaboni lepingu alusel täitma, ei toeta paljukiidetud majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse poliitikat, mis nüüd saab tunduvalt väiksema osa. Kogumaksetes on ühtekuuluvuspoliitika alusel tehtavaid kulutusi esimesel lugemisel heakskiidetud summaga võrreldes kärbitud ligikaudu 2,5 miljardi euro võrra.

Kõigil neil põhjustel ei saa me nõustuda selle eelarveprojektiga, mis on mitmeaastases finantsraamistikus 2010. aastaks kavandatud üle 11 miljardi euro võrra väiksem.

Hans Lindblad, nõukogu eesistuja. – (SV) Lugupeetud juhataja, minu arvates on see olnud huvitav arutelu. Meil on erinevad arvamused ja nii see peakski olema. Mõned inimesed tahavad eelarvet vähendada. Samas tundub, et paljud inimesed ei jää enne rahule, kui kõik liikmesriikide eelarved kantakse ELi eelarvesse. Õnneks ei ole Euroopa Parlamendile kõikide volituste andmine ilmselt see, mida meie valijad soovivad.

Ma sain otsese küsimuse Göran Färmilt. Kui kuulata Göran Färmi, tundub, nagu polekski Euroopa Liidus ilma mikrokrediidirahastuta mingit tööhõivepoliitikat. Kuid see ei ole loomulikult õige. Eri liikmesriigid investeerivad suuri summasid, et toetada majandust ja tööhõivet. Lisaks on Euroopa Liidu eelarve kogumahtu märkimisväärselt suurendatud; muu hulgas lisandub 5 miljardit eurot majanduse elavdamise kava jaoks. Lõpuks on meil ka Euroopa Keskpanga väga laiaulatuslik poliitika. Nii et meil on kahtlemata väga mõjus poliitika tööhõive ja majanduskasvu edendamiseks. Kui Göran Färmi arvates tuleb mikrokrediidirahastu seada esmatähtsaks eesmärgiks, siis paratamatult tuleb mõnda teist valdkonda kärpida. Kõik taandub valikutele. Kuid tahta aina rohkem ja rohkem ning esitada arved liikmesriikidele – see ei ole kindlasti vastuvõetav lahendus.

Vladimír Maňka, raportöör. – (SK) Lugupeetud kolleegid, tänan teid inspireerivate sõnavõtude eest. Tahaksin tänada Euroopa institutsioonide esindajad, Euroopa Parlamendi presidentuuri, variraportööre, koordinaatoreid ja teid kõiki.

Sel aastal on kõike tehtud eelarvekomisjoni kahe esimehe – esimesel poolaastal Reimer Böge ja teisel poolaastal Alain Lamassoure'i – eestvedamisel. Härra Böge ja härra Lamassoure, ma pole kindlasti esimene, kes ütleb teile, et olete omanud suurt rolli eelarvekomisjoni töös ja kogu eelarvemenetluses.

Hindan koostööd eesistujariigi Rootsi ja volinikuga. Naised ja mehed, kes ametlikult sõna ei võta, on meie nõuandjad, assistendid ja haldustöötajad. Samas on nad võtmeisikud. Ilma nendeta poleks me tänase tulemuseni jõudnud. Ma soovin neid kõiki tänada.

Armsad sõbrad, Lissaboni leping mõjutab Euroopa Parlamendi ja teiste institutsioonide kogu tegevust. Euroopa Parlamendi jaoks kasvab märgatavalt kaasotsustamise korras tehtavate otsuste hulk, sest kaasotsustamismenetlus hõlmab kuni 95% õigusaktidest sellistes valdkondades nagu vabadus, turvalisus ja õigus, põllumajandus, kalandus, teadustegevus ja struktuurifondid. Nõukogus kasutatakse rohkem kvalifitseeritud hääletenamusega hääletamist ning sellistes valdkondades nagu turism, sport, energeetika, tsiviilkaitse ja halduskoostöö luuakse mitmed uued õiguslikud alused. See suurendab ELi õigusloomealast tegevust, millel on üldiselt oluline mõju Euroopa Parlamendi volitustele ja tegevusele. Niisiis tekib ka vajadus tugevdada haldustegevust.

Lähikuudel on meil kavas uurida ja koguseliselt hinnata rahalisi vahendeid, mis on vajalikud Lissaboni lepinguga seotud uue ELi poliitika elluviimiseks. Usun, et ühiselt suudame järgmise eelarvemenetluse edukalt lõpule viia.

Jutta Haug, raportöör. – (DE) Austatud juhataja, ma sooviksin tänada kõiki kolleege. Meil õnnestus saavutada ühine seisukoht nõukogu suhtes. Kuid ma tahaksin siinkohal südamest tänada ka nõukogu ja eesistujariiki. Kõik, kes mind tunnevad, teavad, et ma olen tavaliselt kiidu- ja tänusõnadega üsna kitsi. Sellegipoolest tahaksin väljendada oma siirast tänu eesistujariigile Rootstile ja eriti Hans Lindbladile nõukogu töö ja pideva kohaloleku eest eelarveküsimuste üle peetavates aruteludes. See käitumine erines meeldivalt eelmiste eesistujariikide käitumisest, kellega ma olen Euroopa Parlamendi liikme pika karjääri jooksul kokku puutunud. Tänan teid väga.

Täna hommikul osales arutus palju parlamendiliikmeid; mulle tundub, et seekord osales tavalisest palju rohkem parlamendiliikmeid. Enamik neist viitas eelarve piirangutele ja struktuurile. Lugupeetud kolleegid, me võime julgelt eeldada, et 2010. aasta eelarve on viimane sedalaadi eelarve, st viimane sellise struktuuriga eelarve, mis lubab uskuda, et meil õnnestub edaspidi rahastada Euroopa Liidu vajalikke poliitikavaldkondi ning uusi eesmärke ja ülesandeid.

Me loodame, et komisjoni uus koosseis teeb vahekokkuvõtte kiiresti, sest 2006. aastal sõlmitud kokkulepete järgi oleks vahekokkuvõtte tulnud esitada hiljemalt 2009. aastal ehk käesoleva aasta lõpuks. Tegelikult ootame ka ettepanekut praeguse finantsperspektiivi muutmise kohta. Me ei saa muutmise oodata 2014. aastani. Me vajame jätkusuutlikke vahendeid juba praegu, et Euroopa Liit saaks eelseisvaid ülesandeid lahendada demokraatliku legitiimsusega, nagu eelarvekomisjoni esimees Lamassoure äsja meie kõigi nimel nõudis.

Reimer Böge, raportöör. – (DE) Lugupeetud juhataja, nüüd, mil me kõik oleme poliitilisest olukorrast lähtuvalt 2010. aasta eelarve osas kokkuleppele jõudnud, peame täna muidugi suunama oma tähelepanu sellele, mis meid järgmise paari kuu jooksul ees ootab.

Kuna Euroopa Ülemkogu on andnud iseendale 23,5 miljonit eurot, kasutades väga ühepoolset menetlust, siis tuleb meilgi väga kiiresti lisada vajalikud täiendused Euroopa Parlamendi eelarvele, et säilitada tasakaal institutsioonide vahel ja tagada Euroopa Parlamendi suutlikkus täita Lissaboni lepingust tulenevaid ülesandeid.

Samuti tuleb meil pöörata piisavalt tähelepanu fraktsioonide, parlamendikomisjonide ja eriti üksikute parlamendiliikmete võimalusele täita Euroopa Parlamendi ees olevaid ülesandeid.

Lisaks tuleb järgmise paari kuu jooksul korraldada üldised arutelud kohandamise, läbivaatamise ja muutmise teemal. Ma pean silmas institutsioonidevahelise kokkuleppe kohandamist, uuendamist ja tugevdamist. Institutsioonidevahelise kokkuleppe osad tuleb seostada mitmeaastase finantsraamistikuga, arvestades, et Lissaboni leping näeb ette teistsuguse otsuste tegemise menetluse. Need arutelud peavad hõlmama ka finantsmääruse kaasotsustamismenetlust. Lisaks tuleks aruteludes käsitleda näiteks Euroopa Liidu välisteenistuse arendamise suurt paketti, pidades silmas Euroopa Parlamendi eelarvealaste õiguste tagamist ja õiguslike aluste võimalikke muudatusi, mis võivad olla vajalikud seoses välisteenistuse mitmeaastaste programmidega.

Seetõttu tahaksin siinkohal veel kord öelda, et ilma kohanduste, läbivaatamise ja muudatusteta ei ole meil võimalik midagi teha. Me ei saa Lissaboni lepingust tulenevate eelarvealaste muudatuste järkjärgulist rakendamist lõputult edasi lükata. Loodetavasti alustab komisjoni uus koosseis väga kiiresti tööd ja esitab ettepanekud, mis tagavad Euroopa Parlamendi õigused kõikides valdkondades ja millega ei püüta erinevaid õigusi tagaukse kaudu muuta, kuna see võib Euroopa Parlamenti kahjustada. Me teame, kuidas seda ära hoida.

László Surján, raportöör. – (HU) Kui me tahame 2010. aastal eurooplaste turvatunnet suurendada, peame seda eelarvet tulemuslikult ja praktiliselt rakendama. Just seetõttu oleme suurendanud energiapuudust, toetame uute töökohtade loomist ja võtame kasutusele mikrokrediidirahastu. Me toetame ka teadus- ja arendustegevust ning elukestvat õpet. Me tahame aidata piimandussektorit ja võimalikult suures ulatuses leevendada kliimamuutuse kahjulikku mõju.

Et seda kõike teha, kulutame iga viimase kui sendi mitmeaastasest finantsraamistikust tulenevatest vahenditest. See tähendab aga seda, et eelarve on muutunud täiesti paindumatuks ega jäta piisavalt varusid. Seegi on põhjus, miks vahetähtaegsete tegemistega tuleb kiirustada; ma kordan seda vajadust veel kord. Komisjon ja liikmesriigid jagavad suurt vastutust tuleviku eest. Me saame maksumaksjatele otse silma vaadata vaid siis, kui kasutame meie käsutuses olevat raamistikku mitte ainult õiguspäraselt, vaid ka sihipäraselt.

Kui on vahendeid uute töökohtade loomiseks, siis kasvab töökohtade arv ka tegelikult. Kui on muid vahendeid, mis võimaldavad vähearenenud piirkondadel teistele järele jõuda, siis nende piirkondade SKP suureneb ka tegelikult. Alles siis, kui meil on selle kõige üle kontroll, saame öelda, et raha on hästi kulutatud ja et Euroopa kodanikel tasus seda ohvrit tuua, sest praegune 123 miljardi euro suurune toetus ELi eelarvesse on kindlasti ohver.

Austatud juhataja, lugupeetud minister ja volinik! Ma loodan, et Euroopa Parlament annab oma kindla toetuse esitatud raportile ja et neljapäeval anname Euroopa Liidu kodanikele hea eelarve, mis on nii õiguslikus kui ka moraalses mõttes asjakohane.

Juhataja. – Ühisarutelu on lõppenud.

Jutta Haugi raporti hääletamine toimub homme.

László Surjáni, Vladimír Maňka ja Reimer Böge raportite hääletamine toimub neljapäeval.

Kirjalikud avaldused (kodukorra artikkel 149)

Ádám Kósa (PPE), kirjalikult. – (HU) Minu kolleeg Euroopa Rahvapartei (kristlike demokraatide) fraktsioonist, László Surján, ja Vladimír Maňka on täitnud tähtsa ülesande. Nagu mis tahes riigi parlamendis toimuva eelarvearutelu puhul peame Euroopa Parlamendis selgelt välja tooma, mida eelarveprojekt konkreetselt sisaldab ja millise sõnumi see ühiskonnale saadab. Kuigi raportis ei mainita juurdepääsetavust, tahaksin juhtida teie tähelepanu järgmisele asjaolule. Euroopa Liit on üldasjade nõukogu poolt 26. novembril vastu võetud otsuse alusel piirkondliku organisatsioonina ühinenud ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooniga. Seda silmas pidades ning arvestades raporti lõiget 43 ja 2. lisa sätteid, peaksime olema rahul kinnisvarapoliitikat käsitleva ühisavaldusega.

Samas on väga tähtis, et lisaks muudele olulistele nõuetele (nt energia kokkuhoid) võetaks ehitamise ja muude infrastruktuuri investeeringute puhul arvesse ka juurdepääsetavust. Juurdepääsetavuse tagamise lisakulud on alati palju suuremad. Sellega seoses on ülimalt oluline, et Euroopa Parlament võtaks ohutusnõuetega seoses arvesse ka nägemispuudega inimesi. Näiteks tuleks hoonete projekteerimisel ja kasutusvalmidusse seadmisel kasutada selgelt nähtavaid tähistusi koos reljeefsete korrusemärgistustega, et aidata nägemispuudega

inimestel teed leida. Lisaks hoonete juurdepääsetavuse tagamisele on seoses keeleliste õigustega minu arvates tähtis tagada, et dokumendid (sealhulgas elektroonilised versioonid) sisaldaksid asjakohast teavet selle kohta, kuidas nägemispuudega inimesed nendega tutvuda saavad (milline tarkvara on selleks vajalik).

Andreas Mölzer (NI), kirjalikult. – (DE) Majanduskriisi ajal, kui Euroopa kodanikke tabavad koondamislained ja sotsiaalteenuste kärped, peab ka Euroopa Liit raha kokku hoidma. Järgmisel aastal plaanib EL kulutada ligikaudu 123 miljardit eurot ehk seitse miljardit rohkem kui sel aastal. Majanduslikult raskel ajal on muidugi vaja meetmeid majanduse ergutamiseks, kuid on kaheldav, kas sellised vahendid nagu Euroopa majanduse elavdamise kava täidavad seda eesmärki. Varem on paljukiidetud ELi programmid osutunud pabertiigriteks. Lisaks on mitmesugused ELi toetused ärgitanud inimesi panema toime erinevaid kuritarvitusi. Juba aastaid kirjeldab Euroopa Kontrollikoda oma aastaaruannetes jultunud rikkumisi põllumajandus- ja struktuurifondides. See tähendab, et vaevaga teenitud maksumaksjate raha on aastaid voolanud teadmata kanalitesse. Keerulised eeskirjad, mida isegi Brüsseli euroametnikud sageli peavad segadust tekitavaks, aitavad olulisel määral kaasa selle süsteemi puudulikkusele. Euroopa Liidul puudub isegi kontroll ekslikult välja makstud vahendite sissenõudmise üle. Seetõttu on ELi eelarve jätkuv paisutamine vale tee. Selle asemel tuleb süsteemist kõrvaldada vead, kasutades ulatuslikku taasriigistamist, näiteks põllumajandussektoris. See võimaldaks liikmesriikidel endil otsustada, milliseid valdkondi nad soovivad toetada. Mis puudutab majanduse ergutamise meetmeid, siis need peaksid moodustama osa liikmesriikide kooskõlastatud tegutsemisest.

Siiri Oviir (ALDE), kirjalikult. – (ET) 2009. aasta märtsis Euroopa Ülemkogul heaks kiidetud majanduse elavdamise kavaga nähakse ette 2009. ja 2010. aastal ELi eelarve kasutamata vahenditest 5 miljardi euro eraldamine investeeringute tegemiseks energiavõrkude sidumise ja lairibavõrkude arendamise projektidesse. Mul on hea meel tõdeda, et Euroopa majanduse elavdamise kava teise aasta (2010) rahastamise osas saavutati 2007–2013 finantsraamistiku läbivaatamise ja vahendite ümberpaigutamise kaudu lepituskomitees tulemus, mis tagab järgmisel aastal rahastamise 2,4 miljardi euro ulatuses ning võimaldab ellu viia majanduse elavdamise kavas sätestatud eesmärgid. Kuna finantsraamistiku muutmine seoses Euroopa majanduse elavdamise kavaga jätab 2010. aastal ootamatute rahaliste vajaduste katmiseks väga väikesed varud, siis nõustun raportööri seisukohaga, et kehtiv mitmeaastane finantsraamistik ei vasta Euroopa Liidu rahalistele vajadustele ning Euroopa Komisjonil tuleks viivitamatult esitada ettepanek kehtiva mitmeaastase finantsraamistiku vahetamiseks.

Pavel Poc (S&D), kirjalikult. – (CS) Soovin kõigepealt väljendada oma imetlust kõigi nende suhtes, kes selle eelarvega töötasid. ELi eelarve koostamine majanduskriisi tingimustes ja Nice'i lepingult Lissaboni lepingule ülemineku perioodil oli väga keeruline ülesanne. 2010. aasta eelarve on viimane sellise struktuuriga eelarve. Lissaboni leping on aga jõus ning raske on töötada eelarvega, mille struktuur ei kajasta uusi tingimusi. Lissaboni lepingu ratifitseerimine oli protsessi lõpuosas küll keeruline, ent komisjon ei saa kasutada seda ettekäändena, et mitte esitada õigeaegselt uue eelarvestruktuuri projekti. Komisjon peab selle ülesande viivitamata täitma. 2010. aasta eelarve on väga hoolikalt tasakaalustatud ja selles kasutatakse ära kõik vahendite jaotamise võimalused. Seetõttu ja tulenevalt rahutul kriisialajal esinevatest majanduslikest muutustest võib eelarve osutuda väga hapraks. Seda eelarvet tuleb toetada teadmise, et see on praegust ebakindlat aega arvestades ilmselt liiga täpselt paika pandud ja eelarvega töötamine nõuab 2010. aastal teatavat paindlikkust.

Georgios Stavrakakis (S&D), kirjalikult. – (EL) Austatud juhataja, lugupeetud kolleegid! Ka mina tahaksin väljendada rahulolu 2010. aasta eelarve osas saavutatud kokkuleppega. Samas tuleks tähele panna asjaolu, et varud on eelseisvatel aastatel väga piiratud. See jätab vähe võimalusi tegutsemiseks, kui EL peab reageerima ettenägematute vajadustele või täitma uusi poliitilisi ülesandeid, mis tulenevad näiteks ELi 2020. aasta strateegiast, või soovib võtta uusi meetmeid kliimamuutuse vastu võitlemiseks.

Ma olen väga rahul, et tänu Euroopa Parlamendi visadusele õnnestus tagada energiavõrkude ja infrastruktuuri rahastamine majanduse elavdamise kava raames, keskendudes keskkonnasõbralikele tehnoloogiatele, innovatsioonile, teadusuuringutele ja maapiirkondades lairibavõrkude loomisele.

Samuti on väga oluline tagada ühenduse olemasoleva infrastruktuuri ja vahendite elujõulisus kodanikukaitse valdkonnas, tugevdades veelgi Euroopa Liidu kiirreageerimise suutlikkust loodusõnnetuste korral, valmistudes nii ette Euroopa kodanikukaitse üksuse loomisele tulevikus.

Lõpetuseks arvan, et me kõik oleme nõus sellega, et ilma vajalike rahaliste vahenditeta ei saa rääkida paremast Euroopast, kodanikele lähemal olevast Euroopast.

Silvia-Adriana Țicău (S&D), kirjalikult. – (RO) Euroopa Liidu 2010. aasta eelarve on viimane eelarve, mis kiidetakse heaks vastavalt Nice'i lepingule. Uus leping annab Euroopa Parlamendile suurema võimu ja õiguse

öelda eelarve vastuvõtmisel viimane sõna. Euroopa Parlament ja nõukogu saavad võrdsed õigusloomealased volitused sellistes valdkondades nagu põllumajandus, energeetika, sisserränne, justiits- ja siseküsimused, tervishoid ja struktuurifondid; need volitused hõlmavad muidugi ka vastavaid eelarveid. 2010. aasta eelarvest eraldatakse märkimisväärne osa vahenditest loodusvarade kaitsmise ja majandamise, sotsiaalse ja majandusliku ühtekuuluvuse, majanduskasvu ja tööhõive, konkurentsivõime ja innovatsiooni, regionaalarengu, põllumajanduse ja maaelu arengu jaoks. Euroopa majanduse elavdamise kava jaoks on Euroopa Liidu 2010. aasta eelarves ette nähtud 2,4 miljardit eurot, mida kasutatakse strateegiliste projektide rahastamiseks sellistes valdkondades nagu energeetika, transport, maapiirkondades lairibavõrkude arendamine ja maapiirkondade kogukondade toetamine. Mul on hea meel, et Euroopa Parlament on suutnud eraldada 300 miljonit eurot piimatootjate toetuseks. Majanduskriis on mõjutanud liikmesriikide SKPd ja mõjutab liikmesriikide osamakseid ELi eelarvesse. Loodan, et 2010. aastal tehtav finantsraamistiku 2007–2013 vahekokkuvõtte võimaldab liikmesriikidel struktuurifondide vahendeid paremini kasutusele võtta, eelkõige transpordi- ja elamute energiatõhususe valdkonnas.

(Istung katkestati kell 11.25 ja seda jätkati kell 12.00.)

ISTUNGI JUHATAJA: GIANNI PITTELLA

asepresident

8. Hääletused

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on hääletamine.

(Hääletuse tulemused ja muud üksikasjad: vt protokoll)

8.1. Mikrokrediidirahastu „Progress” (A7-0050/2009, Kinga Göncz) (hääletus)

9. Selgitused hääletuse kohta

Suulised selgitused hääletuse kohta

- Raport: Kinga Göncz (A7-0050/2009)

Aldo Patriciello (PPE). – (IT) Austatud juhataja, lugupeetud kolleegid! Ma tunnustan raportööri ja kõiki parlamendiliikmeid, kes on teinud suurepärase tööd selle uue vahendi loomisel, mis võimaldab anda mikrokrediiti väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele ning inimestele, kes on viimastel aastatel töö kaotanud.

Ainuüksi ELis on kaotatud 3 miljonit töökohta ja pankadel on raskusi laenude andmisel; see uus vahend tagab hõlpsama juurdepääsu vajalikele vahenditele nende jaoks, kes soovivad luua uue ettevõtte.

Olen kindel, et see uus algatus aitab luua uusi töökohti, eriti kui mikrokrediidirahastuga kaasnevad uued lisameetmed, milleks on näiteks koolituse rahastamine, et aidata noortel käivitada investeerimisprojekte.

Lugupeetud juhataja, see vahend tuleb vastu võtta võimalikult kiiresti, et äratada ellu väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete sektor, mis on Euroopa majanduse jaoks väga vajalik.

Dimitar Stoyanov (NI). – (BG) Tänan, austatud juhataja. Ma hääletasin selle rahalisi meetmeid käsitleva raporti poolt. Leian, et see rahastu on praegusel ajal väga vajalik ja sellel on väga hea mõju, kui seda nõuetekohaselt kohaldatakse, nagu tehti minu kodumaal Bulgaarias. Praegu on majanduskliima eriti ebasoodne just väikeettevõtjate jaoks, kellel on väga vähe võimalusi pangalaenu saamiseks.

Kõik pangad viivad ellu poliitikat, mis on põhimõtteliselt vastuolus krediidiasutuste olemasolu eesmärgiga. Mul on tunne, et pangad leiutavad teadlikult aina rohkem lisatingimusi ainuüksi selleks, et mitte anda laenu. Laenudeta ei saa aga ettevõtjad tegutseda.

Kui laenu siiski antakse, peab ettevõtja esitama 100–150%-lise tagatise, mille tõttu tal on oht minna pankrotti. Seetõttu olen seisukohal, et Euroopa Liit ja Euroopa Parlament on antud juhul selles raportis esitanud väga asjakohased sammud, mis tõepoolest aitavad kaasa Euroopa ja Bulgaaria majanduse arengule.

Diane Dodds (NI). – Austatud juhataja, ma tahan öelda, et ehkki väikeettevõtluse toetamine on minu arvates väga hea mõte, tuleks seda teha liikmesriikide valitsuste tasandil. Antud ettepaneku puhul teeb mulle suurt muret vastutus laenatud raha eest ja raha tagasimaksmine.

Tahaksin kutsuda liikmesriikide valitsusi üles tegema kõik endast olenev, et aidata väikeettevõtjaid, kes moodustavad meie majanduse selgroo. Euroopa Liit saab aidata reguleerimise vähendamisega ja rahaliste vahendite kättesaadavaks tegemisega liikmesriikide tasandil.

Syed Kamall (ECR). – Lugupeetud juhataja, me olime selle ettepaneku poolt. Minu arvates on väga tähtis, et me aitame ettevõtjaid kogu Euroopa Liidus ja kõikides liikmesriikides, et luua jõukust ja töökohti ning tuua inimesed vaesusest välja. Olen tänulik ka selle eest, et uurisime võimalust võtta uute kulutuste tegemise asemel raha olemasolevast eelarvest ja kasutada seda raha selleks, et toetada erasektori kulutusi.

Samas pean ütlema, et me peame riikliku rahastamise ja maksumaksjate raha kasutamisel olema väga ettevaatlikud. Minu valimisringkonnas on mulle teadaolevalt mõningaid mikrokreididrahastuid, näiteks suurepärase Croydon Caribbean Credit Union, mis aitab vähekindlustatud kogukondadel vaesusest väljuda. Kohalikud omavalitsused ja muud riiklikult rahastatavad väikelaenude pakkujad on selliseid mikrokreididrahastuid eemale tõrjunud. On oluline, et mikrokreididile paremat juurdepääsu tagades ei tõrjutaks välja neid paljusid häid eraõiguslikke laenuandjaid, kes juba tegutsevad.

Alfredo Pallone (PPE). – (IT) Austatud juhataja, lugupeetud kolleegid! Ma arvan, et me kõik oleme mikrokreidi küsimuses ühel nõul, kuid me peaksime arutlema ka rahaliste vahendite üle. Minu arvates on meie kohus neid vahendeid suurendada.

Samuti peame jälgima, et mikrokreidi ei antaks teiste ühiskonnarühmade esindajatele väikestes ja keskmises suurusega ettevõtetes, sest need vahendid on mõeldud kõige halvemas olukorras olevate sotsiaalpartnerite jaoks. Lisaks tuleb arutada ka kultuuriküsimust: paljudes riikides ja minu arvates just neis riikides, kus vajadus mikrokreidi järele on kõige suurem, puudub vastavate summade saamiseks vajalik kultuuriline hoiak. Olen veendunud, et kõigepealt peaksid selle vahendi kasutusele võtma asjaomased valitsused.

Euroopas on kaks kiirust: ühel kiirusel liiguvad need riigid, kus vastav hoiak on juba omaks võetud, näiteks Prantsusmaa ja Saksamaa, teisel kiirusel aga riigid, kus see kultuuriline hoiak peab alles välja kujunema. Lühidalt, minu kindel seisukoht on, et tegelikult ei ole Euroopa Liidus probleemiks mitte vahendite hankimine kui niisugune; me peame püüdma luua tingimused, mis võimaldavad kõige halvemas olukorras olevatel töötajatel ise endale töökoht luua.

Kirjalikud selgitused hääletuse kohta

- Raport: Kinga Göncz (A7-0050/2009)

Luís Paulo Alves (S&D), kirjalikult. – (PT) Hääletasin tööhõive elavdamiseks mikrokreididrahastu loomise poolt, sest selle rahastu eesmärk on pakkuda töötutele võimalusi ja ergutada ettevõtlust. See rahastu, mis on suunatud inimestele, kes soovivad luua või arendada mikroettevõtteid (vähem kui 10 töötajat ja käive väiksem kui 2 miljonit eurot), avab paljudele töötutele uusi võimalusi. Arvestades praegust majanduse olukorda, olnuks kasulik, kui see vajalik programm oleks käivitatud varem, sest inimestel on nüüdseks juba pikka aega olnud raskusi laenu saamisel.

Kuna see rahastu on suunatud avaliku ja erasektori organisatsioonidele, kes pakuvad eraisikutele ja mikroettevõtetele mikrokreidi ELi liikmesriikides riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil, siis peavad asjaomased organid hoolikalt jälgima, et laenuid jõuaksid tõepoolest sinna, kus neid on kõige rohkem vaja, ja et ei korduks eelmise finantskriisi ajal aset leidnud juhtumid.

Andrew Henry William Brons (NI), kirjalikult. – Pooldan ideed, et riik võiks anda üksikisikutele mikrokreidi, et aidata neil väikeettevõtteid luua. Samas leian, et seda funktsiooni ei peaks täitma Euroopa Liit. Sellegipoolest hääletasin ma mõningate muudatusettepanekute poolt, kuna oli võimalus, et see resolutsioon võetakse vastu, ja ma soovisin seda parandada nii palju kui võimalik. Kuna mitmed muudatusettepanekud koondati ühte blokki, siis ma ei saanud mõningaid muudatusettepanekuid eraldi hääletada.

David Casa (PPE), kirjalikult. – Ülemaailmse majanduskriisi üks kahjulikumaid tagajärgi on pangalaenu nappus, mis takistab nii üksikisikuid kui ka suurettevõtteid majandustegevuse elluviimisel. Euroopa Komisjoni ettepanek näeb ette mikrokreididrahastu loomise, mille eesmärk on pakkuda abi ajal, mil pangad ja teised

finantsasutused on laenude andmise suhtes kõhklevad seisukohal. Seetõttu otsustasin ma raportööri selles küsimuses toetada ja hääletada raporti poolt.

Nikolaos Chountis (GUE/NGL), kirjalikult. – (EL) Hääletasin selle raporti vastu, sest tööpuudust, mis Euroopa Liidus üha kasvab, ei ole võimalik kaotada mikrokrediidiprogrammi abil. Vaja on omavahel seostatud programme, millel on eraldi eelarverida ja piisavad rahalised vahendid, programme, mille peamine eesmärk on tõkestada noorte tööpuudust, mille määr on väga kõrge eelkõige Kreekas, kus iga neljas alla 25aastane noor on töötu.

Üldisemalt rääkides on meil vaja poliitikat, mis näeb ette ühenduse eelarve suurendamise ning kõrvaldab stabiilsuspakti uusliberaalse raamistiku ja väikeste puudujääkide põhimõtte. Olen samuti seisukohal, et rahastamine peaks selle mehhanismi raames olema täiesti vabatahtlik ning kedagi ei tohiks mingil moel sundida kasutama seda mehhanismi ähvarduse abil, et vastasel juhul katkestatakse sotsiaaltoetuste maksimine või vähendatakse sotsiaaltoetusi. Kahjuks ei võetud vastu vastavasisulisi muudatusettepanekuid, mille ma esitasin koos kolleegidega Euroopa Ühendatud Vasakpoolsete / Põhjamaade Roheliste Vasakpoolsete liitfraktsioonist.

Diogo Feio (PPE), kirjalikult. – (PT) Ajal, mil Euroopa on läbimas sügavat majandus- ja finantskriisi, mis on toonud kaasa tõsiseid sotsiaalseid probleeme ja tööpuuduse kasvu kõikides liikmesriikides, on oluline, et Euroopa Liit looks tõhusad mehhanismid, et kriisi ületada ja toetada neid, keda kriis kõige raskemalt on tabanud, sealhulgas töötuid ja raskustes olevaid ettevõtteid.

Seetõttu pooldan tööhõive elavdamiseks mikrokrediidirahastu loomist, mis keskendub ettevõtlusele ja annab kõigile võimaluse alustada oma äri. Euroopa mikrokrediiti saab kasutada juhul, kui pangalaenu ei ole võimalik saada või kui pangast laenu võtmine on tehtud raskeks; mikroettevõtete sektori laienemist toetatakse nõustamise ja juhendamise ning Euroopa Sotsiaalfondi intressitoetusega.

Samuti on oluline rõhutada, et selle rahastu ainus eesmärk peaks seisnema selles, et toetatakse ettevõtlust uute töökohtade loomisel ja abistatakse kindlate äriideede elluviimisel, ning krediiti ei tohiks kasutada sotsiaaltoetusteks ega tarbimise suurendamiseks.

José Manuel Fernandes (PPE), kirjalikult. – (PT) Praeguses majanduskriisis ja kasvava tööpuuduse tingimustes on vaja suurendada füüsilisest isikust ettevõtjate arvu ning toetada mikroettevõtete loomist ja arendamist. Mikrokrediit aitab seda eesmärki saavutada. Tunnen seetõttu heameelt komisjoni ettepaneku üle ja kiidan Euroopa Parlamendi, kes teeb tööd selle küsimusega. Mikrokrediidirahastu võimaldab edendada ettevõtlust ning suurendada tööhõivet ja sotsiaalset kaasatust. Mikrokrediidirahastu täiendab muid programme, mis toetavad tööhõivet ja kaasatust. Seetõttu olen ma seisukohal, et mikrokrediidirahastu rahastamine ei peaks toimuma olemasolevate programmide arvelt ja see rahastu ei tohiks teisi programme kahjustada.

Hääletasin selle rahastu loomise poolt juba eelarvekomisjonis seoses 2010. aasta eelarvemenetlusega, mille tulemusena loodi kaks uut eelarverida: üks tegevuskulude jaoks summas 37,5 miljonit eurot ja teine halduskulude jaoks summas 0,25 miljonit eurot. Loodan, et seda programmi rakendatakse peagi ja et taotluste menetlemise protsess on kiire ega takerdu bürokraatiasse.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), kirjalikult. – (PT) Meil on kahju, et Euroopa Parlamendi enamus on taas oma sõna murdnud ja kiitnud heaks ettepaneku, millega kärbitakse programmi Progress, mille meetmed sotsiaalvaldkonnas olid juba niigi selgelt alarahastatud. Olenemata sellest, millised on Euroopa mikrokrediidirahastu eesmärkidega seotud kaalutlused, on vastuvõetamatu, et mikrokrediidirahastu rahastamiseks kärbitakse olemasolevaid programme – antud juhul ühenduse programmi Progress, mida viiakse ellu tööhõive, sotsiaalse kaasatuse ja võrdsete õiguste tagamiseks.

Tööhõive- ja sotsiaalkomisjonis vastu võetud tekstis lükati sõnaselgelt tagasi mikrokrediidirahastu rahastamine programmi Progress arvelt ja tehti ettepanek luua omaette eelarverida omavahenditega, st „uue“ rahaga. Meie fraktsioon esitas samasisulised muudatusettepanekud, kuid neid täna vastu ei võetud.

Kuna sotsiaalsed tingimused on eri liikmesriikides halvenemas, on vastuvõetamatu, kui raha suunatakse tööhõive ja sotsiaalse kaasatuse valdkonnast uutele, vahepeal määratletud prioriteetidele, sealhulgas mikrokrediidile.

Bruno Gollnisch (NI), kirjalikult. – (FR) Tänu Kinga Gönczi raportile mikrokrediidi kohta ja selle projekti rahastamise küsimuses tekkinud poleemikale hakkasin ma uurima, mida kujutab endast see kuulus programm Progress, mille puhul vasakpoolsed on nii veendunud, et sellelt ei tohi mikroettevõtete ja üksikisikute algatuste toetamiseks sentigi võtta. Millist eesmärki programm Progress, mis on määratletud kui „ühenduse tööhõive

ja sotsiaalse solidaarsuse programm“, praegu tegelikult teenib? Vastus: eesmärk on tekitada pabereid ning rahastada uuringuid ja aruandeid. Praegu ei ole programmi Progress nn sihtrühmaks ei töötud ega tõrjutud, vaid poliitilised otsustajad ja arvamusiinidrid.

Mõned inimesed ei ole nõus võtma 100 miljonit eurot mikrokrediidi võimaldamiseks sellest programmi armetust 700 miljonist eurost, mis on jaotatud seitsme aasta peale. Veidi vähem raha neile, kes süsteemist kasu saavad, ja veidi rohkem raha eurooplastele – püsiva eelarve alusel. Kes saaks sellele vastu vaielda? On aeg lõpetada meie kaaskodanike vaesuse ja keerulise olukorra jälgimine ning võtta konkreetseid meetmeid. Üks negatiivne märkus mul siiski on: mikrokrediit on vajalik ainult seetõttu, et pangasulid, kes on nii varmad riigiabi oma taskusse pistma, ei tee seda, mida nad peaksid tegema – pumpama majandusse raha.

Françoise Grossetête (PPE), kirjalikult. – (FR) Hääletasin ELi mikrokrediidirahastut käsitleva Kinga Göncki raporti poolt. Mikrokrediidi all mõeldakse laene suurusega alla 25 000 euro ja mikrokrediiti antakse mikroettevõtetele (ettevõtted, kus töötab vähem kui 10 inimest).

Praeguse majanduskriisi ajal, mil pangalaenude maht on märkimisväärselt vähenenud, on väga vajalik luua Euroopa Liidus rahastu, mis on suunatud neile, kes on kõige raskemas olukorras – töötutele, noortele ja väikeettevõtetele.

Kui kaalul on majandus või töökohad, on väga tähtis ergutada kasvu suurte investeeringutega. Mikrokrediidirahastu rahastamist suurendatakse 100 miljoni euroni ja raha võetakse programmi Progress (ühenduse tööhõive ja sotsiaalse solidaarsuse programm) eelarvest. Rahastut kasutatakse alates 1. jaanuarist 2010 (nelja-aastase perioodi jooksul). Nõukogu peab seda sõnumit kuulda võtma, et lähipäevil oleks võimalik jõuda kokkuleppele.

Sylvie Guillaume (S&D), kirjalikult. – (FR) Hääletasin kolleeg Göncki raporti poolt, sest minu arvates on väga oluline – arvestades eriti tööhõive- ja sotsiaalkriisi – toetada mikrokrediidi andmist ja anda mikrokrediidirahastule oma eelarverida. See on konkreetne vahend, mille eesmärk on aidata neid, kel puudub juurdepääs pangalaenudele, ja vähendada vaesust. Me ei toeta komisjoni ettepanekut suunata programmi Progress vahendid ümber ELi mikrokrediidirahastule, sest see saadaks ettevõtjatele negatiivse sõnumi. Me peame säilitama programmi Progress, sest see on mõeldud kõige raskemas olukorras olevate inimeste aitamiseks. Praeguses olukorras lasub liikmesriikidel ja Euroopa Liidul ühine kohustus seda programmi tulemuslikult rakendada.

Livia Járóka (PPE), kirjalikult. – (HU) Mul on väga hea meel, et valdav enamus Euroopa Parlamendi liikmeid kiitis täna heaks raporti ELi tööhõive elavdamise ja sotsiaalse kaasamise mikrokrediidirahastu kohta. Kavandatud mikrokrediidisüsteem võib märkimisväärselt kaasa aidata sotsiaalse ühtekuuluvuse ja uute töökohtade loomisele ning leevendab kahtlemata tuntavalt finants- ja majanduskriisi kahjulikke tagajärgi. Ülemaailmse majanduslanguse ajal on eriti oluline pakkuda uusi võimalusi kodanikele, kes on tõeturult ja traditsiooniliselt laenuurult eemale tõrjutud, ning sillutada teed stabiilsele, pikaajalisele tegutsemisele füüsilisest isikust ettevõtjana. Lisaks on oluline, et ebasoodsates piirkondades on neil, kes kavatsevad luua oma ettevõtte, ja inimestel, kes on kõige raskemas olukorras, võimalik kasutada lihtsat rahastamisvahendit, mis aitab ettevõtteid luua ja neid arendada, hoolimata suurest riskist, väikesest kasumist ja maksejõuetuse riskist. Valdav enamus Euroopa töötajaid töötab mikro-, väike- ja keskmise suurusega ettevõtetes.

Et need ettevõtteid ei kaotaks, vaid hoopis suurendaksid oma tööhõivepotentsiaali, ongi vaja pakkuda neile sobivat toetust; mõningatel juhtudel on vaja väikesid summasid, mida traditsioonilises pangandussektoris ei laenata. Täna sel hääletusel väljendas Euroopa Parlament selgelt, et kaasotsustamismenetlus tuleks lõpule viia niipea kui võimalik, et mikrokrediidirahastut saaks kasutada juba alates 2010. aastast.

Eija-Riitta Korhola (PPE), kirjalikult. – (FI) Austatud juhataja, ma hääletasin mikrokrediidirahastut käsitleva raporti poolt.

On veel palju, mida me saame teha selleks, et julgustada Euroopa noori ettevõtlusega tegelema. Finants- ja majanduskriis on toonud endaga kaasa tööhõive- ja sotsiaalkriisi; prognooside kohaselt jääb Euroopas järgmisel aastal veel 10 miljonit inimest töötuks. On viimane aeg kiiresti tegutsema hakata.

Kuna vähenenud laenuvõimalused muudavad olukorra veelgi keerulisemaks, pooldan ma väga raportis sisalduvat algatust võimaldada mikrokrediiti töötutele või neile, keda ähvardab töötuks jäämine, kui neil on raskusi oma äriideede elluviimiseks vajalike ärialaenude saamisel. Kuid lisaks sellele tuleb investeerida näiteks noorte töötubadesse ja ettevõtlusinkubaatoritesse ning ettevõtlusalasesse haridusse.

Jõuka Euroopa eeltingimus on terviklik arusaam investeerimisest tööhõive- ja ettevõtlusnäitajate parandamisse.

Patrick Le Hyaric (GUE/NGL), kirjalikult. – (FR) Pooldan töö kaotanud töötajate toetamiseks sotsiaalabi andmist. See ei tohiks aga tähendada, et ettevõtted on vabastatud oma sotsiaalsetest ja territoriaalsetest kohustustest. Riiklikest vahenditest ei peaks korvama kohustuste lubamatut täitmatajätmist. Seepärast jäin ma erapooletuks.

Jörg Leichtfried (S&D), kirjalikult. – (DE) Hääletan selle raporti poolt, mis käsitleb uue mikrokrediidirahastu loomist, aitamaks inimestel, kel on oht töötuks jääda, mikroettevõtteid luua või arendada. Mikroettevõtteks loetakse ettevõtet, kus on vähem kui kümme töötajat ja mille käive on väiksem kui 2 miljonit eurot. Seda rahastamisvõimalust pakutakse esialgu nelja aasta vältel alates 1. jaanuarist 2010.

See annab inimestele, kes on kriisi tõttu kaotanud töö või kellel on raskusi oma ettevõtte jaoks laenu saamisega, võimaluse osaleda koolitustel, säilitada oma töökohad ja mõnel juhul isegi luua uusi töökohti. See aitab elavdada majandust ja tuua kriisi lõppu lähemale.

Jean-Luc Mélenchon (GUE/NGL), kirjalikult. – (FR) Me hääletame ettepaneku vastu, mis käsitleb ELi tööhõive elavdamise ja sotsiaalse kaasamise mikrokrediidirahastu loomise otsust. Ajal, mil nii paljud eurooplasi koondatakse kapitalismi kriisi tõttu ja seetõttu, et need, kes endiselt inimeste arvelt kasumit teenivad, ei ilmuta mingitki solidaarsust, peab Euroopa Liit muutma oma liberaalset suhtumist tekkinud probleemide lahendamisse.

Seistes silmitsi äriühingute kustutamatu kasumijanuga, mille on tekitanud Euroopa Liidu liberaalsed dogmad, on meil vaja poliitikat, mis kaitseb Euroopa töötajaid, sest nemad loovad rikkuse, millest nad kasumi nimel ilma jäetakse. Kõnealuse ettepanekuga põlistatakse suurte kasumite ja väikeste, meelevaldsete almuste Euroopat. Selle kinnituseks on lubatud summade närusus, nende jagamise ebaselgus ja loodava vahendi individualistlik põhimõte. Sellel ei ole midagi tegemist Euroopaga, kus lähtutakse ühistest huvidest ja kus valitseb sotsiaalne võrdsus, mida meie rahvad vajavad.

Nuno Melo (PPE), kirjalikult. – (PT) Kriisiajal, mil laenuvahendeid on vähe ja juurdepääs neile on keeruline, on selline rahastu vajalik, et pakkuda mikrokrediiti väikeettevõtjatele ja inimestele, kes on kaotanud töö ja soovivad luua oma ettevõtte. Seda eesmärki on sellise toetusmehhanismiga raske saavutada. Lisaks ei vasta pangad praeguses kriisiolukorras alustavate ettevõtete laenuvajadustele, see aga ei võimalda enamikul juhtudel ettevõtet käivitada. Arvestades, et ELis võib veel mitu miljonit inimest töötuks jääda, on oluline luua vahendid, mida koondatud inimesed saavad kasutada, et oma elu ümber kujundada. Nii väldime sotsiaalset kriisi ja vähendame liikmesriikide kulutusi sotsiaalabimeetmetele.

Andreas Mölzer (NI), kirjalikult. – (DE) Peamiselt Briti ja Ameerika spekulantide tekitatud finants- ja majanduskriis on majanduslanguse tulemusena Euroopas põhjustanud üha suureneva tööpuuduse. Muutunud olukord mõjutab eriti rängalt ennekõike noori, keda tööpuudus juba varemgi tõsiselt ohustas. Seetõttu on eriti oluline anda neile võimalus alustada või taasalustada oma karjääri ning anda mõnele neist võimalus luua oma ettevõtte. Loodan, et see uus tööhõive ja sotsiaalse kaasamise mikrokrediidirahastu Progress pakub neile selles mõttes tuntavat abi.

See uus vahend võimaldab meil leevendada ka jätkuvat krediidipuudust. Lisaks intressitoetusele saavad mikroettevõtteid asutavad inimesed toetust nõustamise, koolituse, juhendamise ja suutlikkuse arendamise vormis. Toetan parlamendikomisjoni ideed suurendada mikrokrediidirahastu rahastamist Euroopa Komisjoni ettepanekuga võrreldes 50% võrra ehk 150 miljoni euroni. Kui mõelda sellele, kui suuri summasid on kulutatud pankade päästmiseks, peame olema helded nende inimeste suhtes, keda praegune olukord kõige tõsisemalt mõjutab. Kõigi nende põhjuste tõttu hääletasin ma selle raporti poolt.

Wojciech Michał Olejniczak (S&D), kirjalikult. – (PL) 10. novembril 2009 avaldas Euroopa Komisjon ettepaneku võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus ELi mikrokrediidirahastu loomise kohta. See ettepanek on seotud komisjoni dokumendiga „Euroopa majanduse elavdamine“ ja nõukogu prioriteetidega, milleks on tööhõive säilitamine, töökohtade loomine, liikuvuse edendamine, oskuste ajakohastamine ja kohandamine tööturu vajadustele ning tööhõivele juurdepääsu parandamine.

Mikrokrediidirahastu peaks tagama töötutele ja raskustesse sattunud ettevõtjatele lihtsama juurdepääsu finantsteenustele. See puudutab teatud ühiskonnarühmadesse kuuluvaid inimesi, kellel puudub kommertspankade nõutav maksevõime, kuid kes sooviksid alustada ettevõtlusega. Seda liiki toetusmehhanismi kasutuselevõtt, mis tuleneb ELi vahenditest, omandab erilise tähenduse praeguses olukorras, kus laenu antakse väiksemale ringile inimestele ja summad, mida pangad välja laenavad, on varasemast väiksemad.

Olukord laenusektoris näitab, et finants- ja majanduskriis on muutumas tööhõive- ja sotsiaalkriisiks. Tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni raport sisaldab olulisi muudatusettepanekuid komisjoni ettepaneku suhtes, sealhulgas vastuseisu sellele, et vajalikud vahendid suunataks programmilt Progress ümber Euroopa mikrokrediidirahastule. Raportöör teeb ettepaneku luua mikrokrediidirahastule eraldi eelarverida ja suurendada rahastu eelarvet järgmiseks neljaks aastaks 50 miljoni euro võrra. Seetõttu toetan ma seda raportit.

Evelyn Regner (S&D), kirjalikult. – (DE) Hääletasin mikrokrediidirahastu loomist käsitleva resolutsiooni poolt, sest minu jaoks on esmatähtis, et see resolutsioon kiiresti vastu võetaks. See annab ebasoodsas olukorras olevatele elanikkonnarühmadele võimaluse võtta laenu ja end ise aidata. Sellele vaatamata kutsun ma nõukogu üles mitte võtma rahalisi vahendeid programmilt Progress. On oluline tagada, et selle programmi vahendid säiliks täies mahus. Praeguses kriisis ei tohi ELi raha ümber paigutada ühiskonna kõige nõrgemate liikmete kulul.

Daciana Octavia Sârbu (S&D), kirjalikult. – Mul on hea meel, et Euroopa Parlament kiitis täna heaks kava, millega tagatakse väikeettevõtetele täiendavad laenu saamise võimalused. Kõnealune otsus võimaldab järgmise nelja aasta jooksul teha piirkondlikul ja riiklikul tasandil kättesaadavaks 100 miljoni eurot. See on väärtuslik ja õigeaegne ettevõtmine, mis annab paljudele ülemaailmse majanduslanguse tõttu kannatanud inimestele uue võimaluse. Täna välja pakutud meetmetega toetatakse uusi ettevõtteid luua soovivaid inimesi ning kutseõppe pakkumist; seeläbi suurendatakse oskusi, millele tuginedes kodanikud saavad ettevõtteid luua. See kõik on Euroopa majanduse jaoks hädavajalik. Me näeme üha enam, et Euroopa Liidu poliitikas ja õigusaktides pööratakse väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele rohkem tähelepanu. Pooldan seda muutust ja eelkõige Euroopa Parlamendi toetust väikeettevõtete arengu ergutamisel sel majanduslikult keerulisel ajal.

Czesław Adam Siekierski (PPE), kirjalikult. – (PL) Programm Progress käivitati selleks, et aidata kaasa Euroopa Liidu eesmärkide saavutamisele tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste vallas. Need eesmärgid on sätestatud sotsiaalmeetmete kavas. Selle programmi jaoks eraldatud eelarveliste vahenditega tahetakse ergutada ümberkujundamist ja ajakohastamist viies valdkonnas, milleks on tööhõive, sotsiaalne integratsioon ja sotsiaalne kaitse, töötingimused, diskrimineerimise tõkestamine ning naiste ja meeste võrdsed võimalused.

Finants- ja majanduskriis on muutumas tööhõive- ja sotsiaalkriisiks. Töötud ja ebasoodsas olukorras olevatesse ühiskonnarühmadesse kuuluvad inimesed vajavad sõltumatus omandamiseks aktiivset toetust ja nõu. Programm Progress on suunatud kõige raskemas olukorras olevatele rühmadele; seoses sellega leian, et liikmesriikide ja Euroopa Liidu ülesanne on tagada selle programmi tõhus elluviimine. Lisaks peab Euroopa Liit tegema kõik mis võimalik, et suurendada füüsilisest isikust ettevõtjatele ja mikroettevõtete asutajatele pakutavat suunatud rahalist toetust seire, koolituse – sealhulgas praktilise väljaõppe – ja oskuste ajakohastamise eesmärgil.

Programm Progress peaks teenima mikroettevõtete ja sotsiaalmajanduse sektori arengu eesmärki. Praeguses majanduslikus ja rahalises olukorras, mida iseloomustab laenude pakkumise vähenemine, laiendab programm Progress suunatud rahalist toetust uutele ettevõtjatele. Põhiline vastutus tööhõive ja sotsiaalpoliitika eest lasub liikmesriikidel, kuid Euroopa Liit peaks olema selliste muutuste algataja. Vaja on luua reaalsed tööhõivevõimalused kõikidele inimestele ning tõsta töö kvaliteeti ja tootlikkust.

Bart Staes (Verts/ALE), kirjalikult. – (NL) Mikrokrediidirahastu on huvitav vahend, pakkumaks kriisiaegadel rahalist toetust inimestele, kes on töötud või kellel on oht töötuks jääda, aga ka sotsiaalmajanduse sektori ettevõtetele. Hääletasin selle raporti vastu, kuna pole kindel, et mikrokrediidirahastu saab eraldi rahalised vahendid. On võimalik, et kasutama hakatakse 2007. aastal käivitatud programmile Progress eraldatud raha. Nimetatud programm hõlmab meetmeid sellistes valdkondades nagu vaesuse vähendamine, diskrimineerimise tõkestamine, sotsiaalne kaasamine, sooline võrdõiguslikkus ja tööhõive. Võtta vaesuse vastu võitlemiseks raha programmidele, mille eesmärk on võidelda vaesuse vastu, ei ole hea mõte.

Eelkõige on eraldi eelarve vastu nõukogu. Ilmselt napib liikmesriikidel poliitilist julgust. Et mikrokrediidirahastut oleks võimalik 2010. aasta algusest kasutama hakata, eraldatakse ELi 2010. aasta eelarvest 25 miljoni eurot. Euroopa Parlament ja nõukogu ei ole veel jõudnud kokkuleppele selle kohta, kuidas hakatakse mikrokrediidirahastut rahastama järgmise kolme aasta jooksul (2011–2013). Kõnealuse algatusega sarnaste ühekordsete rahasiüstide asemel vajab Euroopa Liit hoopis jätkusuutlikku strateegiat. Mikrokrediidirahastu ei ole seostatud teiste vahenditega ja selle puhul ei ole mõeldud kaugemale tulevikule. Pealegi on juba praegu mikrokrediiti võimalik anda Euroopa Sotsiaalfondi ja ka Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi meetmete raames. Seetõttu olen mina kindlalt selle raporti vastu.

Derek Vaughan (S&D), kirjalikult. – See on suurepärane algatus, mis muudab töö kaotanud ja töökoha kaotamise ohus olevate inimeste jaoks lihtsamaks laenu saamise, et luua omaenda ettevõtte. Euroopa mikrokreiidirahastust Progress eraldatakse kuni 25 000 eurot isikutele, kes soovivad laenu, et asutada või arendada pisikesi ettevõtteid ning kellel ei ole õnnestunud saada laenu tavapärasel laenuturul.

Õnneks suutis Euroopa Parlament tagada, et seda raha ei võetaks programmilt Progress, mille eesmärk on aidata haavatavamaid isikuid, vaid mikrokreiidirahastu loomisel kasutatakse esimesel aastal ELi 2010. aasta eelarve vahendeid. Need 100 miljonit eurot, mis alates 2010. aastast kättesaadavaks tehakse, on just selline abi, mida väikeettevõtted vajavad praeguses finantskriisis, mil pangad endiselt ei kipu laenu andma. See aitab ettevõtteid kõikjal Walesis, ja ma olen pettunud, et kolleegid Ühendkuningriigi Iseseisvusparteist ei pidanud võimalikus seda edumeelset ettevõtmist toetada.

10. Hääletuse parandused ja hääletuskavatsused (vt protokoll)

(Istung katkestati kell 12.20 ja seda jätkati kell 15.00.)

JUHATAJA: JERZY BUZEK

president

11. Eelmise istungi protokoll kinnitamine (vt protokoll)

12. Komisjoni presidendi infotund

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on komisjoni presidendi infotund.

Lahtised küsimused

Corien Wortmann-Kool, PPE fraktsiooni nimel. – (NL) Lugupeetud president, EL 2020 ootused on kõrged mitte üksnes meie fraktsioonis, vaid ka Euroopa kodanike seas. Nad ootavad 2020. aastaks õitsengut, töökohti ning jätkusuutlikku ja uuenduslikku sotsiaalset turumajandust, aga ka konkreetseid ettepanekuid tugevate VKEd ja avatud Euroopa ühisturu arengu, sealhulgas kapitali ja teadmiste arengu valdkonnas. Nad ootavad 2020. aasta strateegiat, millel on tugev ja läbipaistev Euroopa juhtimisstruktuur, mis on liikmesriikidele siduv.

Austatud president! Parlament mitte üksnes ei taha, et pärast üritust viidaks teda kurssi komisjoni ja nõukogu ettepanekutega, vaid tahab ka tegelikult osaleda 2020. aasta strateegia väljatöötamisel ja rakendamisel. Kuidas te kavatsete selle eest hoolt kanda ja missugune on ajakava? Nõukogu eesistuja on teatanud, et tööga on plaanitud lõpule jõuda märtsis. Kas teie haarate initsiatiivi? Kas me võime peagi näha konkreetset raamistikku, mis sisaldab lähtepunkte ja eesmärke, mille alusel parlament saab arutelu osaleda? Missugust ajakava järgite ja kes töö eest vastutab? Olete teie härra 2020?

José Manuel Barroso, komisjoni president. – Komisjoni presidendina vastutan selle eest mina koos oma kolleegidega komisjonis, sest see saab olema komisjoni järgmise koosseisu põhiülesanne, nagu minu poliitilistest suunistest võib näha. Mis puutub ajagraafikusse, siis loodame koostada ametliku teatise ülemkogu kevadiseks kohtumiseks, ent mulle tundub, et ametlikud otsused võiks teha ülemkogu juunikuiseks kohtumiseks. Selle ettepaneku teen ka Euroopa Ülemkogule, et – ja ma soovin seda väga – parlament saaks strateegia väljatöötamises igati osaleda ja selle eest ka vastutuse võtta.

Euroopa Ülemkogu tasandil on toimunud väga huvitav eelarutelu majanduse teemal ja tegelikult olen kutsunud Euroopa Ülemkogu üles võtma täit vastutust ka nõukogu eest ning tugevdama valitsemismehhanisme. Nagu teate, olid mõned liikmesriigid viis aastat tagasi, mil me taaskäivitasime Lissaboni strateegia, vastu mõningatele Koki raporti soovitudele. Praegu valitsevad tingimused, mis võimaldavad strateegia valitsemissüsteemi tugevdada.

Hannes Swoboda, S&D fraktsiooni nimel. – (DE) Austatud juhataja, härra Barroso! 2009. aasta hakkab lõppema ja seda raskes olukorras, kus valitsevad kõrge tööpuudus ning majanduslikud ja eelarveprobleemid. Samal ajal on jõudmas lõpule Barroso komisjoni viieaastane ametiaeg. Mis järeldusi olete esimese viie aasta põhjal teinud järgmise viie aasta kohta eeldusel, et komisjon kinnitatakse ametisse, eeskätt seoses nimetatud majanduslike ja sotsiaalsete probleemidega? Kas kavatsete meie kodanikele ja oma volinikele öelda, mis peaks uuel ametiajal teisiti olema?

Me peaksime tegema koostööd, et panna paika uued prioriteedid seoses meie majanduslike ning sotsiaalpoliitiliste eesmärkidega ning vältima praeguse olukorra kordumist. Seepärast palun teil veel kord selgitada, mis järeldusi olete esimese viie aasta põhjal teinud ning mida kavatsete järgmisel viiel aastal teisi, paremini ja selgemini teha, et täita Euroopa kodanike soovid.

José Manuel Barroso, komisjoni president. – Esiteks arvan, et asjaolu, et parlament on andnud mulle uue mandaadi, näitab, et meie tegevust toetatakse. Sellest hoolimata on asju, mida peame muutma ja parandama.

Praegune olukord on teine. Sotsiaalne kiireloomulisus on varasemast palju suurem. Olen korduvalt öelnud, et kõige suurem probleem on Euroopas hetkel tööpuudus ja tõenäoliselt jääb see meid veel mõneks ajaks painama. Me peame leidma uusi kasvuallikaid, ent analüüsima ka seda, mis varasemal kasvumudelil viga oli.

Pole kahtlust, et varasem kasvumudel on ajast ja arust. Ehkki see tekitas mõned kunstlikud mullid mitte üksnes finants-, vaid ka muudes sektorites, polnud see jätkusuutlik ei energia ega ka kliima vaatepunktist. Sellele rõhubki minu strateegia, mille olen parlamendile esitanud ja mida loodan komisjoni järgmise koosseisuga ellu viia, mõistagi tihedas koostöös parlamendiga.

Hannes Swoboda, S&D fraktsiooni nimel. – (DE) Härra Barroso, ma sooviksin esitada kiire lisaküsimuse. Kui parlament võtab arutelude käigus seisukoha, et portfelli jaotus ei vasta täielikult nendele eesmärkidele ja me teeme ettepanekuid portfelli muutmiseks, siis kas olete põhimõtteliselt valmis meie vastuväidetele reageerima ja muudatusi tegema? Kas olete vastuväidetele põhimõtteliselt vastu või olete valmis neid aktsepteerima?

José Manuel Barroso, komisjoni president. – Lissaboni lepingus on selgelt öeldud, et volinike kolleegiumi ja komisjoni teenistuste sisemine korraldus on komisjoni ülesanne.

Ma olen alati valmis kuulama teie soovitusi ja märkusi. Muide, mõned uuendused on tehtud just lähtuvalt aruteludest teie fraktsiooni ja teiste fraktsioonidega. Ma loodan, et austate komisjoni pädevust täielikult, nagu ka mina austan alati parlamendi pädevust.

Ma olen alati valmis kuulama teie soovitusi, ent ma arvan, et peaksime keskenduma rohkem poliitilistele, sisulistele küsimustele. Mis puutub komisjoni struktuuri, siis ma usun, et pärast viit aastat igapäevast tööd komisjonis olen komisjoni ressursside sisemise jaotusega üsna hästi kursis.

Guy Verhofstadt, fraktsiooni ALDE nimel. – (NL) Härra president, minu küsimus puudutab Kreekat. Olukord on väga ärevusttekitav, sest riigieelarve puudujääk on 12,7% ja valitsussektori võlakoores kerkimas üle 130%. Tegu on täpsealt sama vaatepildiga, mis avanes mulle Belgias, kui minust sai sealne rahandusminister 1985. aastal. On selge, et Kreeka peab tegema kõvasti tööd ja viima ellu reformid, mida ta senini ellu viinud ei ole. Ent, president Barroso, ka meie saame midagi teha. Me saame vähendada liikmesriikide valitsussektori võlakoores seotud kulud, luues kauaoodatud Euroopa võlakirjaturu, mis kataks suure osa sellest valitsussektori võlast. Kuna meil puudub Euroopa võlakirjade turg ja kõik võlakirjaturud on segmenteeritud, siis maksame me hetkel valitsussektori võla eest intressi mitusada miljonit eurot rohkem kui me võiksime maksta ning likviidsus on ääretult väike. Minu küsimus on, kas kavatsete selles vallas initsiatiivi üles näidata ja käivitada lõpuks säärase Euroopa võlakirjaturu. See ei tähenda, et Kreeka ei peaks end kokku võtma, ent sellest oleks abi.

José Manuel Barroso, komisjoni president. – Minu kahtlusi hajutasid peaminister Papandreou eile antud lubadused vähendada eelarvedefitsiiti ja riigivõlga kulutuste püsiva kärpimise ja tulude püsiva suurendamise teel. Meie andmetel arutatakse praegu Kreeka parlamendis 2010. aasta eelarvet ja peaminister Papandreou avaldused on sammud õiges suunas. Ma olen jälginud riigieelarve olukorda väga hoolikalt nii praeguse kui ka eelmise valitsuse ajal.

Meile avaldas sügavat muljet Kreeka peaministri siiras ettekanne eelmisel Euroopa Ülemkogu kohtumisel. Ta on probleemiga täiesti kursis ja on näidanud üles otsustavust see lahendada. Kreeka esitab jaanuari jooksul komisjonile uuendatud stabiilsusprogrammi vastavalt stabiilsuse ja kasvu paktile. Ma usun, et see programm sisaldab konkreetseid meetmeid 2010. aasta eelarve tugevdamiseks ja riigieelarve püsivaks konsolideerimiseks. Mõistagi jätkab komisjon makromajandusliku ja fiskaalse olukorra ning Kreeka võetud meetmete rakendamise hoolikat jälgimist.

Seda arvesse võttes ei pea ma hetkel asjakohaseks võimalike stsenaariumide täpsustamist. Me usume, et Kreeka võtab asjakohased meetmed, ja me peaksime toetama Kreekat nende meetmete rakendamisel.

Guy Verhofstadt, *fraktsiooni ALDE nimel*. – (NL) Härra president, tulles tagasi selle juurde, mida ma ütlesin – Euroopa võlakirjaturg aitaks Kreekat. See ei võtaks mingil juhul riigilt kohustust viia ellu reforme, ent aitaks ka kõiki teisi ELi liikmesriike, sest see tähendaks palju madalamate intresside maksmist võla eest. Võrreldes näiteks Saksamaa ja USA riigivõlakirjade intressimäärasid. Ameeriklased maksavad oma riigivõlakirjade eest 0,4% võrra madalamat intressi, ehkki Saksa riigieelarve on palju paremas seisus. See tõendab, et meil on kiiresti vaja selles suunas liikuda. Ma loodan, et komisjon teeb seda.

José Manuel Barroso, *komisjoni president*. – Hetkel me säärase meetmete võtmisest ei mõtle. Mina isiklikult olen veendunud, et ei ole väga asjakohane siduda selline pakkumine Kreeka praeguse olukorraga – see võib anda vale signaali.

Olgem ausad, Kreekal ja euroala riikidel on konkreetne kohustus täita stabiilsuse ja kasvu pakti tingimusi. See on nende ja eelkõige nende majanduse jaoks väga oluline, ent see on oluline ka teiste jaoks. Ma usun, et selle teema tõstatamine ja väide, et lahendus võib peituda meetmetes, mis ei ole seotud Kreeka enda jõupingutustega, ei ole parim viis aitamaks meie Kreeka sõpradel otsustavalt võtta peaminister Papandreou teatatud meetmeid.

Rebecca Harms, *fraktsiooni Verts/ALE nimel*. – (DE) Ma tahaksin teilt küsida järgmise komisjoni struktuuri kohta. Teie pakutud portfelli jaotusel näib olevat tugev presidendi pits. Meie arvates korraldate struktuuri nii, et teie kui komisjoni president saaksite palju võimu. Oleme üllatunud, et tahate kaotada komisjoni liikmete tööühmad. Meie arvates tegid need rühmad eelmise parlamendi ametiaja jooksul head tööd. Meid üllatab ka see, et vastutus on mõnes valdkonnas nii killustatud, et see jääb meile arusaamatuks. Me ei mõista, kuidas kavatsete jaotada kohustused pr Redingi ja pr Malmströmi vahel. Meile näib, et pr Malmström hakkab looma midagi sisejulgeolekuasutuse-laadset. Mul ei ole midagi kliima eraldi vastutusvaldkonnaks muutmise vastu. Kui aga nimetate ametisse kliimavoliniku, siis tuleb ka näidata, et tal on reaalne võim ja juurdepääs sellistele valdkondadele nagu energia, tööstus, transport, keskkond ja põllumajandus. Meile ei tundu, et see hetkel nii oleks.

José Manuel Barroso, *komisjoni president*. – Kaks erinevat küsimust: üks justiits- ja julgeoleku-, teine kliimaportfelli kohta. Mis justiits- ja julgeolekuportfelli puutub, siis ma olen esitanud ettepaneku, mille tegid paljud parlamendiliikmed, moodustada konkreetne portfelli, mis on keskendunud rohkem põhiõigustele. Seega kui volinik Reding saab teie heakskiidu, saab ta olema justiits-, põhiõiguste ja kodakondsusvolinik.

On ka siseasjade volinik sarnaselt paljudele – et mitte öelda kõigile – Euroopa Liidu liikmesriikidele, kus on siseminister ja justiitsminister. Ma usun, et nad saavad teha palju tõhusamat koostööd oma kolleegidega vastavates nõukogudes. See on palju parem ka töömahu poolest, sest nagu teate, kiitsime me äsja heaks Stockholmi programmi. See on väga ambitsioonikas programm, milles parlamendil on nüüd palju olulisi ülesandeid, nii et seepärast on kahe erineva volinikukoha loomine täiesti põhjendatud. Antud juhul pole põhjuseks presidendi roll. Sellel pole vähimatki pistmist komisjoni presidendi rolliga. See on seotud tööjaotusvajadusega sellises tähtsas valdkonnas. Ma tahan, et põhiõiguste voliniku vastutusalas oleksid ka julgeolekuküsimused, ning ma tahan, et julgeolekuvolinik hoolitseks ka Euroopa Liidu põhiõiguste ja põhivabaduste eest.

Rebecca Harms, *fraktsiooni Verts/ALE nimel*. – (DE) Sooviksin korrata oma eelmist küsimust. Kuidas saab kliimavolinik olla tugevaks jõuks ja kuidas ta saab end kehtestada, kui teise võimaluse kohaselt see struktuuris ei kajastu? Teiseks, me ei saa aru veel ühest asjast. Selleks on geenitehnoloogia, mida teie, härra Barroso, pooldate ja mis on osa tervishoiuportfelligi, mitte enam keskkonna- või põllumajandusportfelligi. Palun selgitage olukorda.

José Manuel Barroso, *komisjoni president*. – Mul on hea meel, et teile meeldib kliimavoliniku koha loomine. Tema käed-jalad saavad tööd täis olema, sest nagu näha, pole Kopenhaagen teekonna lõpp. Pärast Kopenhaagenit on veel pikk tee käia.

Tema peamiseks ülesanneteks on kliimamuutuste süvalaiendamine kõigis komisjoni sektorites, mitte üksnes neis, mida teie mainisite, vaid ka paljudes muudes valdkondades. Euroopa Liidus praktiliselt pole poliitikavaldkonda põllumajandusest teadusuuringuteni ning ettevõtlusest ja tööstusest merenduseni, mis ei mõjutaks mingil määral kliimaalast tegevust. See ongi ülesandeks.

Teda hakkab toetama kliimamuutuste peadirektoraat. Ma tahan, et kliimamuutuste volinikul oleksid oma poliitika rakendamiseks mõned instrumendid, ent mõistagi peab ta tegema koostööd teiste volinikega, eelkõige keskkonna-, energia- ja teiste volinikega, sest tegu on niivõrd olulise poliitikaga, et sellel on väga tähtis väline mõõde.

Michał Tomasz Kamiński, *fraktsiooni ECR nimel*. – (PL) Härra president, ma tahaksin küsida teie hinnangut ELi ja Ukraina tippkohtumisele, mis toimus peaaegu kaks nädalat tagasi. Samal ajal tahaksin tõstatada veel kaks teemat. Kui ma viibisin Kiievis, siis kuulsin, et Euroopa keeldus lõppdeklaratsioonis viitamast Ukraina Euroopa identiteedile. Ma ei varja asjaolu, et see üllatab mind väga, sest mulle näib, et Ukraina Euroopa identiteet peaks olema väljaspool kahtlust. Teiseks, Kiievis kuulsin, et meie Euroopa delegatsioon keeldus panemast lilli Ukraina näljahäda ohvrite mälestusmärgile – seda teevad kõik Ukrainat külastavad diplomaadid ja pean ütlema, et need kaks asjaolu on minu jaoks väga üllatavad.

José Manuel Barroso, *komisjoni president*. – Ma arvan, et kohtumine Ukrainaga oli edukas. Kui aus olla, siis meie Ukraina sõbrad peavad rohkem tegema, kui soovivad, et me neid rohkem abistaks.

Ma olen kulutanud rohkem aega Ukrainaga seotud küsimustele kui enamikule Euroopa Liidu liikmesriikidele – see näitab tähelepanu, mida me Ukraina muredele pöörame. Tegu on meile väga lähedase riigiga ja riigiga, millele meigi tahame lähemal olla. Seepärast pakkusime neile põhjalikku ja uuendusmeelset Euroopa Liidu ja Ukraina vahelist assotsiatsioonilepingut. Kui liitumine välja arvata, on see kõige kaugemaleminevam staatus, mida me Ukrainale praeguses olukorras pakkuda saame.

Arutelusid oli, ent kui vaatate lõppjäreldusi, siis neis kinnitatakse selgelt, et Ukraina on Euroopa riik, tal on Euroopaga samad väärtused ja me tahame olla Ukrainale lähemal. Me tahame neil aidata meile lähemal olla. Ma usun, et tegu oli produktiivse kohtumisega, ent me ei saa igal tippkohtumisel Ukrainale uut staatust anda.

Eelmine tippkohtumine toimus Pariisis. Me andsime Ukrainale assotsieerumise võimaluse, ent igal tippkohtumisel ei saa me liikuda edasi uue staatuseni ning meil oli president Juštšenkoga ja teiste vahendajatega sel teemal väga aus, avameelne ja sõbralik arutelu.

Lothar Bisky, *fraktsiooni GUE/NGL nimel*. – (DE) Härra president, mul on küsimus Tobini maksu kohta. Maksu puhul on tegu väärt ettepanekuga, ent seni pole keegi seda veel kehtestanud. Kõik ütlevad, et see kehtestatakse vaid juhul, kui kõik liikmesriigid otsustavad seda teha samaaegselt. Ma kardan, et nüüd, pärast ELi tippkohtumist tehtud tervitatavat otsust lükatakse seda veelgi edasi, sest me kõik ei alusta samal ajal.

Ma tahaksin teada teie arvamust selles asjas ja seda, mida arvate Tobini maksu kehtestamise võimalustest.

José Manuel Barroso, *komisjoni president*. – Kui finantstehingutele kehtestatakse üleilmne maks, siis peaksime seda toetama. Ma olen seda isiklikult toetanud Euroopa Ülemkodus toimunud aruteludes. Euroopa Ülemkogu on palunud komisjonil esitada mõned ideed ja me tegeleme nende ettevalmistamisega.

Seoses uudse rahastamisega usun ma isiklikult, et kui tahame täita oma kohustusi seoses võitlusega kliimamuutuste vastu, siis me ei saa lähtuda üksnes oma eelarvetes olevatest vahenditest. Meie eelarved on niigi sellise surve all, et üksnes riiklikud eelarved ei suuda järgmistel aastatel tagada kliimamuutuste vastu võitlemiseks vajalikke ressursse. Me peame mõtlema uudsetele rahastamisviisidele. Üleilmne finantstehingute maks tundub mulle hea mõttena ja me töötame selles vallas, et sobival ajal vastavad ettepanekud esitada. Ma loodan, et uus komisjon koostab selles vallas mõned ettepanekud.

Paul Nuttall, *fraktsiooni EFD nimel*. – Härra Barroso, hiljuti kuulsime, et Põhja-Inglismaal kavatakse sulgeda Teesside'is asuv Coruse terasetehas. Põhjuseks on see, et EL soovib vähendada süsiniku heitmeid 20% võrra. Süsinikukrediidi tõttu ei saa Corus enam pakkuda tööd enam kui 5000-le terasetöölisele ega hankijale. Briti valitsus on teatanud, et tema käed on selles küsimuses seotud karistusliku ELi konkurentsioiguse tõttu.

Tootmise lõpetamise tõttu Teesside'is võidab Corus ELi heitkogustega kauplemise süsteemi raames jaotatud saastekvoodist järgmisel kolmel aastal ligikaudu 600 miljonit Suurbritannia naela. Ent – üllatus, üllatus – IPCC juht Rajendra Pachauri on ka Tata Foundationi juht, seega tuleks küsida *cui bono?*, sest Corus kuulub Tatale.

(*Protestihüüded saalist*)

Ma tahaksin küsida: kas ELi ametlik poliitika on teha soodustusi äriühingutele, mis sulgevad Teesside'i taolisi tehaseid, et nad saaksid tellida oma toodangut sellistest riikidest nagu India, või on siin mängus isiklikumad huvid?

José Manuel Barroso, *komisjoni president*. – Ma ei oska teie süüdistusi kommenteerida. Kui mina oleksin asjaosaline, siis pöörduksin kohtusse.

Mis puutub sellesse, et Briti valitsuse sõnutsi on tegu Euroopa Liidu seisukohaga, siis ma pole kursis selle väitega, ent võin öelda, et kui leidub riiki, kes on avaldanud survet Euroopa Liidu ambitsioonikate eesmärkide saavutamiseks kliimamuutuste vastu võitlemisel, siis on see just teie kodumaa – meeldib see teile, või mitte.

Euroopa Liidu ühine kava on vähendada kasvuhooenergia üleilmseid heitmeid. Mõistagi on sellel teatavad tagajärjed ka seoses tööstuse kohanemisega. Me tahame, et tööstus Euroopas säiliks, ent me tahame teistsugust tööstust, mis tarbib vähem energiat ja on keskkonnahoidlikum.

Paul Nuttall (EFD). – Te ei vastanud minu küsimusele. Küsimus oli: kas ELi ametlikuks poliitikaks on teha soodustusi äriühingutele, mis sulgevad Teesside'i taolisi tehaseid ja tellivad oma toodangu sellistest riikidest nagu India? Te ei vastanud küsimusele. Palun vastake sellele.

José Manuel Barroso, komisjoni president. – Minu vastus küsimusele on ei.

Juhataja. – Lugupeetud kolleegid, sinise kaardi protseduur hetkel ei kohaldu, sest tegu on kahe inimese vahelise aruteluga. Hetkel on väga keeruline sinist kaarti lisaküsimuste esitamiseks kasutada, sest ma ei tea, kummale neist küsimus mõeldud on. Mul on kahju. Mõistagi saate sinist kaarti kasutada teistes aruteludes.

Marine Le Pen (NI). – (FR) Härra president! Reaktsioonina Šveitsis korraldatud referendumile minaretide teemal on Euroopa Komisjon näinud palju vaeva, et tulla lagedale pehmelt öeldes häiriva ja mitmetimõistetava avaldusega. Näib, et komisjon tahtis tuletada sarnaseid otsuseid teha soovivatele liikmesriikidele meelde vajadust „austada selliseid põhiõigusi nagu usuvabadus“. See kergelt looritatud ähvardus nõuab teiepoolset selgitust olukorras, kus arvamusuuringud näitavad, et lõviosa eurooplastest oleks hääletanud samamoodi, kui see oluks nende riigis võimalik.

Härra Barroso, kas ELi liikmesriikidel on õigus või ei ole õigust korraldada oma riigis referendumit, mis on igas mõttes sarnane 29. novembril Šveitsis korraldatu referendumiga? Kas komisjon oleks vastu suveräänse riigi otsusele, kui selle riigi kodanikud hääletaksid nii nagu Šveits hääletas? Kui – nagu meie arvame – Euroopa Liit on täna pigem totalitaarne kui demokraatlik, siis oleks aeg seda tunnistada.

José Manuel Barroso, komisjoni president. – (FR) Igal liikmesriigil on suveräänne õigus otsustada kooskõlas oma põhiseadusega, kuidas ta oma inimeste arvamust küsib. Ma ei hakka tegema oletuslike avaldusi oletuslike referendumite teemal. Võin öelda, et selles küsimuses teevad liikmesriigid oma otsused ise. Seepärast ma ei tõtta riigi referendumit ega komisjoni reaktsiooni sellele ennatlikult hukka mõistma.

Komisjonil on õigus kontrollida liikmesriikide poolt Euroopa õigusega seoses võetud meetmeid ja tehtud otsuseid. Sel puhul ei ole komisjonil mitte üksnes õigust oma arvamust avaldada, vaid lausa kohustus seda teha.

Marine Le Pen (NI). – (FR) Härra Barroso, küsimus oli selge. Ma ei küsinud teilt oletatava referendumi kohta, vaid referendumi kohta, mis on igal viisil sarnane Šveitsis korraldatud referendumiga.

Kui üks ELi liikmesriik esitaks täiesti identse referendumi puhul küsimuse, mis esitati šveitslastele, siis kuidas komisjon sellele reageeriks? Kas neil on õigus nii teha? Kas komisjon oleks suveräänse rahva otsuse vastu, kui see peaks langetatama selline, nagu langetati Šveitsis? Küsimus on selge.

José Manuel Barroso, komisjoni president. – (FR) Proua Le Pen, te esitasite oletusliku küsimuse. Minu prantsuse keele oskus pole nii hea kui teie oma, ent kui kasutate sõna *kui*, siis on tegu oletusliku küsimusega. Kui korraldataks referendum? – see on oletuslik küsimus.

(Aplaus)

Mul ei ole kombeks vastata oletuslikele küsimustele. Tegelikult on juba piisavalt keeruline. Võin teile kinnitada, et komisjon on igasuguse diskrimineerimise, sealhulgas usulise diskrimineerimise vastu. See on meie selge seisukoht. Tegu pole vaid komisjoni seisukohaga – see on kõigi demokraatlike Euroopa Liidu liikmesriikide seisukoht.

Ma ei kavatse avaldada arvamust oletusliku referendumi kohta.

Euroopa 2020

David Casa (PPE). – (MT) Mul oli kavas esitada komisjoni presidendile küsimus komisjoni kohta, ent sotsialistlik partei sekkus täna volinikega peetavasse arutellu. Ma loodan, et sotsialistlik partei ei hakka mängima volinikukandidaatidele jagatud portfelliidega. Meil puudub pädevus muuta komisjoni portfelle,

sest see küsimus kuulub komisjoni presidendi ainupädevusse. Meie liberaalide parteisse ja ka sotsialistlikku parteisse kuuluvad isikud on igati pädevad ja meil puudub kompetents hakata enne arutelu käsitlema seda, kas me saame volinike portfelle muuta. Ma olen kursis sellega, et see pole aruteluteema, ent pärast sotsialistliku partei sekkumist pidasin vajalikuks omalt poolt sekkuda.

José Manuel Barroso, komisjoni president. – Tegu polnud küsimusega, nii et ma ei pea sellele vastama, ent kuna mul on võimalus kõnelda, siis ütlen järgmist.

Institutsioonidevaheline lojaalsuspõhimõte on väga oluline. Nüüd, kus meil on uus leping, peame austama iga institutsiooni pädevust. Ma ütlesin, kui tähtis on, et komisjoni ja parlamendi vahel valitseks eriline suhe, ning ma hoolitsen selle eest, et see ka nii oleks. Mõistagi tähendab see seda, et kumbki institutsioon peab austama teise pädevust, mis on määratud lepingutega.

Liisa Jaakonsaari (S&D). – (FI) Lugupeetud juhataja! Kõne alguses viitas komisjoni president sellele, mis varasematel mudelitel viga oli. Viga seisneb selles, et komisjonil on olnud häid programme, ent liikmesriigid teevad seda, mida nad heaks arvavad. Ehk teisisõnu, piitsa ja prääniku meetodist liikmesriikide suunamiseks ei piisa.

Ma märkasin ka, et 2020. aasta dokument ei sisaldada uudseid ideid selle kohta, kuidas liikmesriike suunata. Kas komisjon kavatseb kasutada Lissaboni lepingu artiklis 121 sätestatud hoiatusi, kui liikmesriik ei järgi või lausa ei taha järgida 2020. aasta strateegia ideid?

José Manuel Barroso, komisjoni president. – Tänan küsimuse ja selle taga peituvat kavatsuse eest.

Mul on kavas teha liikmesriikidele ettepanek tugevdada Euroopa majanduslikku valitsemist. Ma arvan, et nüüd on meil võimalus seda teha. Seni on sellest korduvalt keeldutud. Võib-olla olete juhtunud lugema intervjuud minu eelkäija härra Delors'iga, kes ütles, et tema ettepanek sotsiaalküsimusi tugevamalt koordineerida kukkus 1993. aastal läbi. Liikmesriigid keeldusid.

See oli huvitav ja ma kontrollisin järele, mida mina toona oma riigi välisministrina ütlesin. Ma olin üks neist, kes toetas liikmesriikide tihedamat koostööd selles valdkonnas. Kahjuks polnud see võimalik.

Kui Lissaboni strateegiat läbi vaadati, siis tegime ettepaneku Wim Koki raporti põhjal, et liikmesriigid ei kiitnud seda heaks. Pärast praegust kriisi ollakse minu arvates rohkem teadlikud vajadusest tegeliku koordineerimise järele, et kriisile reageerida. Ma võitlen selle eest, et mõistagi vajame selle saavutamiseks liikmesriikide tuge. Me vajame seda, sest osa poliitikast kujundatakse riiklikul tasandil ja osa ühenduse tasandil.

Esimese arvamuste vahetuse põhjal Euroopa ülemkoguga olen lootusrikas. Euroopa Ülemkogu uus eesistuja Herman Van Rompuy on juba teatanud, et ta tahab korraldada mitteametliku arvamuste vahetuse veebruari alguses. Ma loodan, et seeläbi võtab Euroopa Ülemkogu suurema vastutuse Euroopa Liidu 2020. aasta strateegia tugevama valitsemismehhanismi eest.

Frédérique Ries (ALDE). – (FR) Lugupeetud härra Barroso! Lissaboni strateegia on oma aja ära elanud. 1. jaanuariks ei ole Euroopa Liit maailma kõige konkurentsivõimelise majandusega piirkond. Andestage minu karmid sõnad, ent vaid ime suudaks olukorda muuta. Nüüd on vaja hoolitseda selle eest, et eelseisvatel aastatel, sh 2010. aastal, oleks EL pigem stabiilsuse oasiks Euroopa ettevõtjate ja kodanike jaoks.

Sellega seoses teie poolt meile esitatud memo, kus räägite VKEd – ELi peamiste töökohtade loojate – rahvusvaheliseks muutmisest. Härra Barroso, kas te ei arva, et praegu on vaja olukorda stabiliseerida ja inimeste kindlustunnet suurendada? Kas võite garanteerida, et komisjon seisab vastu igasugusele regulatiivsele hüsteeriale ning rakendab oma igapäevategevuses ja poliitikavaldkondades põhimõtet „kõigepealt mõtle väikestele“?

José Manuel Barroso, komisjoni president. – (FR) Tänan, proua Ries. See oli üks minu komisjoni prioriteete, see on üks praeguse komisjoni prioriteete ja see saab kindlasti olema ka üks järgmise komisjoni prioriteete. Väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted on need, kes loovad töökohti. Me koostasime Euroopa väikeettevõtlusalgatuse „Small Business Act“ lähtuvalt just teie mainitud põhimõttest „kõigepealt mõtle väikestele“ ja käivitame programmi, vähendamaks halduskoormust eeskätt just väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete puhul. Seepärast oleme asetanud siseturu lõpuleviimise oma prioriteetide keskmesse, sest sellel on potentsiaali ja ka rahvusvaheline mõõde. Fakt on, et meie väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted on jätkuvalt silmitsi paljude takistustega, kui püüavad teiste turgudega koostööd teha. Seepärast usun, et see on üks uue 2020. aasta strateegia prioriteete. See on strateegia, mis on seotud tihedamalt rahvusvahelise

mõõtmega, sest tänapäeval kogetakse üleilmastumise mõjusid ning me võidame konkurentsilahingu vaid juhul, kui oleme agressiivsed ja proaktiivsed.

Juhataja. – Lugupeetud daamid ja härrad! Ma tahaksin lisada selgituse vastuseks proua Riesi väga olulisele küsimusele. Me hakkasime koostama kõnelejate nimekirja kell 15.00, kui alustasime selle päevakorrapunktiga. Mul on nimekirjas umbes 30 inimest vastavalt sinise kaardi võtmise järjekorrale. Mõistagi saame me lisada nimekirja teisi kõnelejaid, ent nemad selle päevakorrapunkti käsitlemise jooksul enam sõna ei saa.

Kui soovite, siis võite oma kaardid alles jätta, ning järgmisena saab minutiks sõna proua Durant. Me võime püüda lisada nimekirja ülejäänud liikmed, kes sõna soovivad, ent võin teile ausalt kinnitada, et nii palju kõnelejaid me lubada ei saa – mul on nimekirjas ligikaudu 30.

Me alustasime nimekirjaga kell 15.00. Kui on liikmeid, kes soovivad oma nime lisada, siis palun püsige ühe minuti piires.

Isabelle Durant (Verts/ALE). – (FR) Lugupeetud juhataja, komisjoni president! Tahaksin teilt küsida 2020. aasta strateegia kontekstis ja eeskätt seoses tugevama valitsemise süsteemiga, et kuidas soovite lahendada lobitöö küsimuse. Nagu me teame, hakkab 2020. aasta strateegia koostamisel pihta ulatuslik lobitöö. Lobitöö toimub kõikjal: komisjonis, parlamendis, ülemkogus.

Nagu teate, toimub täna lobitöö küsimuses ka institutsioonidevaheline arutelu. Eelmises komisjonis vastutas selle eest härra Kallas. Öelge palun, kes hakkab komisjonis vastutama lobitöö eest ning missugune saab olema tema mandaat. Kas soovite liikuda – nagu loodan mina ja nagu loodavad teised institutsioonidevahelise rühma liikmed – lobirühmade kohustusliku registreerimise süsteemi poole?

Küsimus on läbipaistvuses ja minu arvates ka kodanike toetuses. Nad peavad mõistma, kuidas komisjon, ülemkogu ja parlament Euroopa tasandil otsuseid langetavad.

José Manuel Barroso, komisjoni president. – (FR) Lugupeetud juhataja! Tegu on teada-tuntud väga tähtsa probleemiga. Ma olen uhke, et oleme praeguse komisjoni ametiaja jooksul edusamme teinud. Nagu ütlesite, on volinik ja asepresident Kallas teinud selles vallas ära suure töö ja me oleme teinud edusamme lobirühmade registreerimisel.

Minu arvates tuleks aga mõista, et parim viis selle probleemi lahendamiseks on olla läbipaistev ja mitte varjata teavet. See on loomulik! See on avatud ühiskonnas loomulik ning avatud ühiskonnas avalduvad erinevad ja mõnikord ka vastandlikud huvid.

Just sellest lähtuvalt komisjon oma tööd teebki: tema suhted erinevate huvide esindajatega – ettevõtjate, ametiühingute, mõnikord ka erinevate eesmärkide huvid – muutuvad läbipaistvamaks.

Komisjonis hakkab selle eest vastutama volinik ja asepresident Maroš Šefčovič ja ma loodan, et te toetate teda. Administratsioon nimetab tema selle ülesande täitjaks uues komisjonis.

Vicky Ford (ECR). – Lugupeetud president Barroso! Ma toetan 2020. aasta tulevikuvisioni. Te näitate, et isegi majanduslanguse pimedal ajastul võib kanda endas unistust utoopiast. Mulle meeldisid ka teie märkused Euroopa teadusruumide kohta. Ma esindan Cambridge'i, kus asub üks juhtivaid teadusklastreid, mis on väga edukas kõrgtehnoloogia, rohelise tehnoloogia ja biotehnoloogia valdkonnas. Kui me tahame muuta teie unistused reaalsuseks, siis oleks soovitatav õppida Cambridge'i kogemusest. Teadus vajab rahastamist, uuendusmeelsed ettevõtted vajavad rahastamist, tiptasemel uuendusvajadused vajavad tiptasemel rahastamist.

Eelmisel nädalal kohtusin Wellcome Trusti esindajatega. Wellcome Trust on Suurbritannia suurim heategevusorganisatsioon, mis annetas eelmisel aastal meditsiiniuuringuteks 750 miljonit eurot. Nad tulid Brüsselisse selleks, et öelda parlamendile, et kui me alternatiivsete investeeringute õigusakti kavandatud kujul vastu võtame, siis vähendame nende rahastamist kahe kolmandiku võrra. Ärge palun öelge üht ja tehke teist.

José Manuel Barroso, komisjoni president. – Õnnitlused Cambridge'ile. Ma arvan, et Cambridge on üks Euroopa ja maailma parimaid ülikoole. Just seepärast, et meil pole Euroopas piisavalt Cambridge'i-taolisi ülikoole, oleme näinud vaeva Euroopa teadusruumi moodustamisel, sest Cambridge ja teised väga tähtsad ülikoolid Euroopas on üsna rahvusvahelised. Nad suudavad meelitada ligi väga olulisi rahalisi vahendeid, ent teistes riikides, eeskätt väikestes riikides ja mõningates vaesemates riikides puuduvad sellised ressursid. Seepärast pole meil mitte üksnes vaja eraisikute vahendeid, mida mainisite – ma toetan säärase sihtasutuste

tööd –, vaid me vajame ka riiklikku rahastamist ja rahastamist Euroopa Liidu eelarvest. See on üks punkte, mille ma kavatsen Euroopa Liidu järgmisesse eelarvesse lisada.

Ma ei näe seost alternatiivsete investeeringute halduritega. Ma arvan, et me ei peaks kasutama üht ega teist. Meie arvates on muu hulgas ka teie kodumaal juhtunut arvesse võttes oluline, et oleks mõistlik regulatsioon finantsturgude toodete jaoks. Teie kodumaal anti finantsturgude põhjustatud probleemide tõttu Euroopa Liidu suurimat riigiabi.

Nikolaos Chountis (GUE/NGL). – (EL) Lugupeetud juhataja ja härra Barroso! Sellal, kui arutatakse 2020. aasta strateegia ambitsioonikaid eesmärke, on riike – näiteks Kreeka –, kes liituvad sellega ebasoodsatel tingimustel, võideldes samas suurte majandusprobleemide ja kõrge tööpuudusega.

Eile teatas Kreeka peaminister, mis meetmeid kavatakse eelarvepuudujäägi ohjamiseks võtta. Ateena ootab hinge kinni pidades turgude ja erinevate reitinguagentuuride reaktsiooni. Ma kuulasin teie vastust varasemale küsimusele ja olen lugenud härra Almunia tänaseid avaldusi ning sooviksin küsida teilt, härra Barroso, mida saab komisjon lisaks Kreeka eelarvepuudujäägi jälgimisele veel teha, et aidata probleemi lahendada?

Teiseks, kuidas lahendatakse 2020. aasta strateegia raames sääraseid riiklikud eriolukorrad, et selliseid probleeme ei tekiks?

José Manuel Barroso, komisjoni president. – Esiteks on meie arusaam 2020. aasta strateegias selline, et peavad olema nii riiklikud kui ka horisontaalsed kogu ühendust hõlmavad programmid.

Me palume igal liikmesriigil koostada konkreetset lihtsustatud eesmärgid, võttes arvesse kohalikke olusid. Nagu ütlesite, on Kreeka eriolukorras, mida me jälgime väga hoolikalt. Mõistagi saab Kreeka toetust ühtekuuluvusfondidest, sest ta on üks nende poolt toetatavaid riike, ning see ei sõltu Euroopa Liidu 2020. aasta strateegiast.

Tähtis on aga mõista, miks sellised riigid nagu Kreeka peavad oma eelarvepuudujäägi ja ülemäärase riigivõla kontrolli alla saama. Intress, mida riigid võla eest maksavad, on raha, mida nad ei saa tulevikus investeerida oma haiglatesse või koolidesse. Asi pole selles, et me oleme jäiga makromajandusdistsipliini jüngrid ja soovitame liikmesriikidel mitte võtta palju võlgu ega tekitada suurt puudujääki, vaid seepärast, et me mõtleme sotsiaalkuludele ja inimeste murede lahendamise peale.

Ivo Belet (PPE). – (NL) Lugupeetud juhataja! Austatud president Barroso! Tahaksin esitada teile küsimuse autotööstuse tuleviku kohta, kui võrd tegu on ühe kõige olulisema tööstussektoriga ka pärast 2020. aastat. Mõned meie kroonijuvelid müüakse Hiinale maha ja see ei ole tervitatav asjade käik. Minu arvates pole veel hilja olukorda pööret tuua, ent selleks peame me – teie, härra president, ja uus Euroopa Komisjon – viivitamatult härjal sarvist haarama. Me peame leidma teadus- ja arendustegevuseks täiendavaid vahendeid, keskenduma rohkem autotööstusele ning loomulikult hankima rohkem vahendeid Euroopa Investeerimispankalt. Vaid nii suudame tagada, et meie sõltuvus naftast ei asendu tulevikus sõltuvusega näiteks Hiina akudest. Kas teie olete ja kas Euroopa Komisjon on valmis lühiajalises plaanis võtma endale koordineerivat rolli (sh Opel tootmise osas), et saaksime koos otsustavalt keskenduda uutele keskkonnasäästlikele tehnoloogiatele autotööstuses?

José Manuel Barroso, komisjoni president. – Nagu te teate, on komisjon võtnud Opelil puhul olulise rolli, toetades vajalikke kohtumisi kahe asjaomase riigi ja asjaomaste äriühingute vahel.

Mis puutub autotööstusse tervikuna, siis Euroopas ja maailmas valitseb ülemäärase võimsuse probleem. Seega tulevik on täpselt selline nagu teie küsimusest paistab – tuleb leida uusi lahendusi ja tehnoloogiaid ning eeskätt töötada välja keskkonnasäästlikumad autod. Me oleme toetanud seda mõtet mitte üksnes moraalselt, vaid ka rahaliselt.

Meie täielikul toel on Euroopa Investeerimispank loonud selleks erirahastu. Üks järgmise mandaadi prioriteete on arendada Euroopas tehnoloogiliselt arenenumat keskkonnasäästlikumat autotööstust. Sel viisil suudame säilitada juhtiva positsiooni maailma autotööstuses.

Stephen Hughes (S&D). – Austatud president Barroso! Euroopa vaesusevastane võrgustik on nimetanud teie konsultatiivdokumenti 2020. aasta strateegia kohta sammuks tagasi võrreldes järjestikutel Euroopa Ülemkogu kohtumistel võetud kohustustega tugevdada sotsiaalset mõõdet.

Teie dokumendis nimetatakse vaid turvalist paindlikkust ja koolitust. Te peaksite teadma, et siin majas ei kiideta heaks sotsiaalse sisuta strateegiaid. 2010. aasta on vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise Euroopa aasta. Kas võitlus vaesuse ja tõrjutuse vastu ei peaks mitte olema 2020. aasta strateegia keskmeks?

Lõpetuseks, mõistes, et kolmandik alates 2000. aastast Euroopa Liidus loodud töökohtadest on tervishoiu-, sotsiaal- ja tööturuteenuste valdkonnas, kas 2020. aasta strateegia ei peaks seadma eesmärgiks kvaliteetsete sotsiaalteenuste osutamise, et kahekordistada panust vaesuse vähendamisse, teenuste osutamisse ja töökohtade loomisse?

Juhataja. – Täna teid, lugupeetud kolleeg, ent palun ärge esitage minutis kaht küsimust, sest president Barroso on keeruline vastata kahele küsimusele ühe minutiga.

Kumba küsimust eelistate, esimest või teist?

Lugupeetud kolleegid! Selle nõude järgimine on äärmiselt oluline.

Stephen Hughes (S&D). – Lugupeetud juhataja! Tegelikult esitasin ma lausa kolm küsimust, nii et kolmest jaatavast vastusest piisaks!

(Naer)

José Manuel Barroso, komisjoni president. – Austatud juhataja! Täna mõistva suhtumise eest. Ma püüan vastata parimale küsimusele.

Aus vastus on järgmine: tegu on konsultatiivdokumendiga. See pole veel strateegia. Ma olen väga tänulik teie ettepanekute eest.

Ütlen teile oma arvamuse. Jah, me peame tegema rohkem selleks, et võidelda vaesuse ja sotsiaalse tõrjutusega, ent selleks on meil vaja toetada liikmesriike. Võin teile öelda, et olen teinud konkreetseid ettepanekuid ja iga kord saanud vastuseks valju ei koos põhjendusega, et mõned liikmesriigid peavad sotsiaalküsimusi oma sise-, mitte Euroopa Liidu asjaks.

Tegu on huvitava aruteluga. Vaadake, kas suudame selles üksmeele leida. Ma loodan väga teie toetusele, sest nagu te teate, on sotsiaalse tõrjutuse ja vaesusega võitlemiseks vaja mõningaid Euroopa tasandi instrumente, mis täiendavad riiklikke instrumente. Ma avaldasin teile seisukoha, mida asun kaitsma. Ma loodan, et kõik liikmesriigid on valmis seda seisukohta toetama.

Danuta Jazłowiecka (PPE). – (PL) Lugupeetud volinik! Lissaboni strateegia rakendamine ei lähe kuigi hästi. Kuidas kavatsete muuta Euroopa Liidu 2020. aasta strateegia dokumenti, et seatud eesmärgid saavutada? Kas strateegia elluviimiseks võiks koostada eraldi dokumendi komisjoni viieaastaseks ametiajaks ja selles sätestada konkreetseid meetmeid? Ma arvan, et see oleks hea mõte. Me võiksime jälgida strateegia rakendamist ja samal ajal hinnata seda, mida komisjon on teinud.

Lõpetuseks teen ühe märkuse. Ma arvan, et sotsiaalseteks konsultatsioonideks jäetud aeg (s.t aega on 15. jaanuarini) on liialt lühike. Me peaksime oma sotsiaalpartnereid pisut tõsisemalt võtma. Nemad realiseerivad strateegia ja neil peaks olema rohkem aega konsultatsioonides osalemiseks.

José Manuel Barroso, komisjoni president. – See tähtaeg on antud käesoleva dokumendi põhisteks konsultatsioonideks, ent konsulteerimiseks on ka teisi võimalusi. Tegelikult on konsultatsioonid Lissaboni strateegia üle toimunud alates vähemalt 2008. aastast. Regioonide Komitee ning majandus- ja sotsiaalkomitee on koostanud väga huvitavad raportid ja ma võin öelda, et kui Euroopa Parlament soovib, siis me võime seda teemat arutada mitte selle üheminutilise vastustega infotunni raames, vaid korraldada eraldi arutelu, mis on pühendatud üksnes sellele teemale, parlamendile sobival ajal, sest ma leian, et see on väga tähtis.

(Aplaus)

On väga tähtis, et parlament võtaks vastutuse, ning tähtis on kaasata sellesse protsessi ka liikmesriikide parlamendid, sest – pean rõhutama – sellest saab tulevikustrateegia kese.

Mis puutub valitsemismehhanismide, siis neid me just praegu koostamegi. On mitmeid ideid. Üheks ideeks on teatud valdkondades näitajate põhjal edusammude mõõtmine ja jälgimine. Neid me kavandamegi ja selleks on meil vaja parlamendi tuge ja loodetavasti saame ka liikmesriikide nõusoleku.

Werner Langen (PPE). – (DE) Täienduseks juba esitatud küsimusele sooviksin tulla tagasi 2020. aasta kliimastrateegia juurde. Austatud härra president, kas vastab tõele, et esialgne heitkogustega kauplemise süsteem annab Euroopa suurimale terasetootjale 90 miljonit tonni süsinikdioksiidi, hoolimata asjaolust, et eelmisel aastal paikas ta õhku 68 miljonit tonni süsinikdioksiidi ja sel aastal kujuneb näitajaks 43 miljonit tonni? Kas vastab tõele, et Euroopa suurim terasetootja on 2012. aastaks teeninud emissioonidelt miljard Suurbritannia naela, sest talle on muu hulgas komisjonis tehtud lobitöö tulemusena eraldatud liiga suur kogus?

José Manuel Barroso, komisjoni president. – Lugupeetud härra Langen! Ma ei tea, millele te täpselt vihjate, ent kui räägite Euroopa heitkogustest, siis lubage mul olla aus: meie heitmed moodustavad ligikaudu 14% üleilmsetest heitmetest ja vähenevad üha, sest samas on suurriike, mille heitkogused on tõusuteel.

Mis puutub aga heitkogustesse elaniku kohta, siis ületame nende riikide näitajaid mäekõrguselt. Ei saa eirata tõsiasja, et meil lasub ka teatav ajalooline vastutus. Ameeriklased toodavad rohkem kasvahoonegaase elaniku kohta kui meie, ent meie toodame rohkem kui Hiina ja palju rohkem kui India, kui viitate näiteks Indiale. See on probleem, mille peame lahendama üleilmse õigluse seisukohast. Kui tahame probleemi lahendada ja kui usume, et meie planeet on kliimamuutuste tõttu ohus, siis peame tegema koostööd igal rindel. Seega jah, meil on rangemad tingimused kui mõningates maailma paikades, ent me näeme selles võimalust töötada välja uusi tehnoloogiaid, et saavutada oma eesmärgi ilma oma ettevõtteid ohustamata, sest me ei taha eksportida oma ettevõtteid ega töökohti.

Juhataja. – Lugupeetud kolleegid! Palun mitte esitada president Barroso infotunni ajal lisaküsimusi, sest paljud alles ootavad võimalust esitada oma esimene küsimus. Ma vabandan, aga olen sunnitud võtma järgmise küsimuse.

Stavros Lambrinidis (S&D). – Austatud president Barroso! Nagu ütlesite, mõjutab majanduse seisund intressimäärasid. Nad peegeldavad usaldust konkreetse riigi majanduse suhtes ja mõjutavad rahvusvahelist kogukonda. Intressimäärasid mõjutab usaldus, mis ühendusel konkreetse riigi majanduse vastu on, ja seda usaldust mõjutavad omakorda Euroopa Komisjoni korduvad avaldused, mida ta teeb liikmesriikide suhtes. Sellega seoses püüavad spekulandid spekulatsioonid halvale majandusolukorrale ja seda teinekord veelgi halvendada.

Austatud president Barroso! Kas olete valmis täna siin kinnitama oma toetust Kreeka majandusolukorra parandamise meetmetele, mille tegi eile teatavaks Kreeka valitsus? Kas komisjon usub, et Kreeka liigub õiges suunas ja nende meetmete rakendamise korral võib muuta finantsolukorda, mis on teie arvates olnud varasematel aegadel problemaatiline?

José Manuel Barroso, komisjoni president. – Ma juba ennist ütlesin, et mul oli rõõm kuulda peaminister Papandreou eile antud lubadusi vähendada eelarvedefitsiiti ja riigivõlga kulutuste püsiva kärpimise ja tulude püsiva suurendamise teel. Ma koguni lisan, et praegu Kreeka parlamendis arutlusel olev 2010. aasta eelarve ja peaministri avaldus on sammudeks õiges suunas. Mõistagi jätkab komisjon makromajandusliku ja fiskaalse olukorra ning Kreeka võetud meetmete rakendamise hoolikat jälgimist. Olen väljendanud oma selget toetust avalikustatud meetmetele. Usun, et see on parim viis aidata Kreekat olukorras, kus nende eelarve ja riigivõlg hetkel on. Ma usun, et need meetmed annavad olulisi tulemusi.

Malcolm Harbour (ECR). – Austatud juhataja! Ma tänan võimaluse eest esitada küsimus president Barrosole, sest komisjonide esimeeste konverents on esmakordselt nihutatud tunni aja võrra hilisemaks, et komiteede esimehed saaksid siin osaleda.

Ma tahaksin küsida teadus- ja arendustegevuse raamtingimuste poliitika kohta – olin pettunud, et seda teemat pole 2020. aasta strateegia esimeses etapis käsitletud, ent ma loodan, et see viga saab parandatud –, et kasutada ära riigihangete tohutu potentsiaal kogu Euroopa Liidu ulatuses stimuleerimaks uudsete toodete ja teenuste väljatöötamist. Ma tahan küsida, kas ta võtaks kuulda parlamendi poolt peaaegu ühehäälselt toetatud soovitusi, mida tegin oma eelmise aasta novembris koostatud raportis, kus käsitlesin seda, kuidas seda teha. Toon ühe põgusa näite, mida kolleegidega arutada. Kui 1% Euroopa riigihangetest oleks eraldatud uudsete toodete ja teenuste tarbeks, kergitaks see innovatsiooniinvesteeringuid kogu Euroopa Liidus vähemalt 15 miljardi euro võrra.

José Manuel Barroso, komisjoni president. – Täna teid märkuste eest, ent lubage mul juhtida tähelepanu sellele, et isegi uue strateegia esimest projekti pole veel olemas. On konsulteerimiseks mõeldud komisjoni töödokument, ent me pole veel valmis esitama ettepaneku. Seepärast on kõik teie märkused äärmiselt teretulnud.

Ärge lootke, et suudan minutiga anda teile ammendava vastuse sellisele olulisele küsimusele, mille esitasite. Ma olen teie raportiga kursis. Ma olen kursis huvitavate ettepanekutega, mille olete riigihangete kohta esitanud, ning jah, see on ka minu kavatsus. See on üldistes suunistes kirjas. Ehk mäletate, et esitasin selle parlamendile, viidates vajadusele tugevdada neid kohustusi seoses turusõbralikemate ja uuendusmeelsemate riigihangete eeskirjadega Euroopas. See saab kindlasti olema osa tulevikustrateegiast, ent hetkel ei oska ma täpselt öelda, mis kujul.

Carl Haglund (ALDE). – (SV) Lugupeetud juhataja! Üks iseenesest heaks dokumendiks oleva Lissaboni strateegia suurimaid läbikukkumisi on see, et me ei suutnud panna liikmesriike saavutama strateegias sätestatud eesmärgid.

Minu Soome kolleeg küsis härra Barrosolt ennist, kuidas me saaks tema arvates liikmesriike strateegiat paremini järgima panna. Üks lisatud eesmärgid oli liikmesriikide investeering teadus- ja arendustegevusse protsendina SKPst. Ma tahaksin teada, kas komisjon kavatseb seada liikmesriikidele sarnased eesmärgid ehk teisisõnu, kui palju oma sisemajanduse koguproduktist peaks iga liikmesriik teadus- ja arendustegevusse investeerima.

José Manuel Barroso, komisjoni president. – Hetkel me analüüsime, miks kõiki eesmärgid ei saavutatud. Uue ettepaneku koostamisel koostame ka uue hinnangu – ma usun, et väga ausa ja objektiivse hinnangu – selle kohta, mida Lissaboni strateegia puhul tehti õigesti ja mida valesti.

Ma ei saa hetkel öelda, mis ettepaneku kavatseme teha; hetkel me just mõtlemegi, et kuidas minna edasi. Seepärast, kui ma mainisin arutelusid, mida ma teiega pidada soovin, pidasin silmas tõelisi arutelusid, sest teie abi on väga oluline.

Ma isiklikult arvan, et üldise eesmärgi seadmine kõikidele liikmesriikidele ei ole tõenäoliselt väga realistlik. Ma arvan, et Euroopa Liidu 2020. aasta strateegia järgmine faas peab olema rafineeritum ja põhjalikum, sisaldama konkreetseid eesmärgid – mõistagi liikmesriikidega kokku lepitud eesmärgid – erinevateks olukordadeks.

See on minu isiklik arvamus. Me pole veel nii kaugel, et esitada teile ettepanek. Ma tahaks, et ka uus komisjon saaks võtta täie vastutuse ettepaneku koostamise eest ja me esitame ka järeldused eelmise Lissaboni strateegia kohta.

William (The Earl of) Dartmouth (EFD). – Lugupeetud juhataja! Järgmiseks aastaks on Briti panus 2008. aastaga võrreldes kahekordistunud. 2020. aastal saab olema vähemalt neli kuni seitse uut liikmesriiki. Arvestades nende praegusi majandustulemusi, saab iga uus liikmesriik ühtekuuluvusvahendeid, mille puhul on sisuliselt tegu toetustega, alates liikmeks saamisest kuni 2020. aastani.

Kas Briti maksumaksjad võivad niisiis prognoosida Suurbritannia poolt Euroopa Liitu tehtava rahalise netomakse järjekordset kahekordistumist 2020. aastaks? Kui ei, siis miks?

José Manuel Barroso, komisjoni president. – Me oleme finantsperspektiivi arutamistest veel kaugel ja ma ei oska prognoosida Suurbritannia panuse suurust. Ma mõistan teie muret, sest hetkel maksavad Briti maksumaksjad suurimat panust seoses Suurbritannia finantssektoris toimunuga. Teie kodumaal pole varem tekkinud vajadust osutada sedavõrd ulatuslikul määral riigiabi.

Hetkel oleme järgmises olukorras: me usume, et tähtis on tulevikuks prioriteete seada, et näha, kui palju tuleb kulutada riiklikul ja kui palju Euroopa tasandil, ning seejärel arutada, mil viisil oleks õiglane investeeringuid jaotada. Me usume, et mõningatel juhtudel on mõistlikum kulutada euro pigem Euroopa tasandil kui riiklikul tasandil, kui see toetab Euroopa mõõdet ja siseturgu. Ma loodan, et me jõuame selle aruteluni, ja loodan ka seda, et me jõuame lõppastmes ka kokkuleppele.

Juhataja. – See oli meie kolmas infotund Euroopa Komisjoni presidendiga. Täna väga, lugupeetud kolleegid, küsimuste eest.

Mis puutub kohalolekusse, siis saalis oli infotunni lõpus pisut rohkem rahvast kui alguses kell 15.00. Mul on sellest kahju – oleks tahtnud, et teid oluks veelgi rohkem.

Täna teid veel kord, president Barroso!

John Bufton (EFD). – Lugupeetud juhataja! Siin on palju inimesi, kes pole saanud võimalust härra Barrosole küsimusi esitada. Arvestades seda üüratut palka, mida härra Barroso saab, kas ta ei saaks regulaarselt pühendada meile veel 30 minutit ehk tunni aja asemel pooltunnist tundi?

Esimesed 30 minutit olid teiste fraktsioonide juhtide päralt. Parlamendis on 750 liiget. Ma arvan, et 30 minutit on tobe. Kas ei saaks pooltunnist tundi? Härra Barroso, teie palk on selleks piisavalt hea. Tulge siia 90 minutiks, mitte 60 minutiks.

Juhataja. – President Barroso naeratab väga viisakalt. Eks paistab. Selle üle peab aru pidama. Täna ettepaneku eest.

JUHATAJA: ALEJO VIDAL-QUADRAS

asepresident

13. Välisasjade nõukogu järeldused Lähis-Ida rahuprotsessi kohta, eelkõige olukorra kohta Ida-Jeruusalemmas (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on nõukogu ja komisjoni seisukohad, mis puudutavad välisasjade nõukogu järeldusi Lähis-Ida rahuprotsessi kohta, eelkõige olukorra kohta Ida-Jeruusalemmas.

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – (SV) Austatud juhataja! Lähis-Ida konflikt oli üks küsimus, mida arutasime parlamendis Rootsi eesistumisperioodi alguses. Nüüd, kus meie ametiaeg hakkab läbi saama, on hea võimalus tulla selle teema juurde tagasi.

Rootsi välisminister Carl Bildt võttis eelmisel nädalal osa väliskomisjoni tööst, esitades aruande ja osaledes pikas arutelus, mille käigus käsitleti ka Lähis-Ida küsimust. Eelmisel nädalal arutas välisasjade nõukogu Lähis-Idas valitsevat olukorda ja tegi otsuseid. Meil on hea meel, et 27 liikmesriiki toetavad neid otsuseid, mis näitavad selgelt ELi seisukohti seoses Lähis-Ida rahuprotsessiga.

Nende otsustega tahavad nõukogu ja eesistuja saata Euroopast selge ja tugeva sõnumi, mis loodetavasti toob kaasa läbirääkimise peatse jätkumise poolte vahel. Lähis-Ida rahuprotsessi venimine teeb meile muret. Seepärast oleme andnud selgelt mõista, et toetame USA püüdeid saavutada rahu. EL kutsub osalisi üles võtma vastutust ja alustama läbirääkimisi kõigis lõpliku staatuse küsimustes, sealhulgas Jeruusalemma, piiride, põgenike ja julgeolekuküsimustes. Meie otsused väljendavad ka ELi rahvusvahelisele õigusele tuginevat seisukohta seoses Lähis-Idaga – oleme olnud sellel seisukohal pikka aega ja seda korduvalt väljendanud.

ELi seisukoht on muu hulgas, et kokkulepitud kaksikriigi lahenduse aluseks peavad olema 1967. aasta piirid ning et asundused on ebaseaduslikud. Jeruusalemm on lõpliku staatuse küsimus ja oleme andnud selgelt mõista, et kui soovitakse saavutada tõelist rahu, siis tuleb Jeruusalemma kui kahe riigi tulevase pealinna staatuses leppida kokku läbirääkimiste käigus. Iisraeli ja Palestiina läbirääkimiste jätkamine oli aasta jooksul valdavalt seotud asunduste küsimusega. Hiljuti teatas Iisraeli valitsus asunduste rajamise osalisest ja ajutisest külmutamisest. Välisasjade nõukogu toetab seda otsust ja loodame, et see aitab kaasa mõtestatud läbirääkimise jätkumisele.

Samas teeb meid murelikuks Iisraeli valitsuse 13. detsembri üllatav otsus, lisada asunduste rajamise küsimus esmakordselt riiklike prioriteetide kavva. See eirab asunduste rajamise külmutamist ja kahjustab püüdeid luua atmosfääri, mis aitab kaasa konflikti pikaajalise lahendamisele. Minu kolleeg, Rootsi rahvusvahelise arengukoostööminister Gunilla Carlsson külastas Euroopa Parlamendi arengukomisjoni septembri alguses. Ta lubas jälgida asjade käiku kohapeal, osutada abi ja sekkuda valdkondadesse, millega me kõik hästi kursis oleme – olukord Ida-Jeruusalemmas ja selle ümbruses, asundused ning sellised küsimused nagu pääs Gaza tsooni ja liikumine, eeskätt seoses Gaza tsooniga. Me oleme selle lubaduse täitnud.

Viimastel kuudel on EL eesistuja juhtimisel kujundanud selge seisukoha nii asunduste kui ka Gaza tsooni jätkuva suletuse suhtes. Sulgemine on vastuvõetamatu ja vastunäidustatud. EL nõuab jätkuvalt piiriületuste kohest ja tingimusteta võimaldamist nii humanitaarabile, kaupadele kui ka isikutele. Nõukogu on samuti esitanud üleskutse täielikult rakendada ÜRO julgeolekunõukogu resolutsiooni nr 1860 ja austada rahvusvahelist humanitaarõigust. Iisraeli sõduri Gilad Shaliti röövijad peavad ta viivitamatult vabastama.

Tahaksin öelda veel paar sõna Gaza tsooni kohta. Mõistagi loodame Egiptuse ja Araabia Liiga vahenduspüüete jätkumisele. Tähtis on hoida ära ühest küljest Jordani Läänekalda ja Ida-Jeruusalemma ning teisalt Gaza tsooni pöördumatu eraldumine. Loodame, et kui tingimused seda võimaldavad, korraldatakse vabad ja ausad

valimised. Üks on selge – rahu iisraellaste ja palestiinlaste vahel on võimalik saavutada vaid siis, kui palestiinlased on ühtsed.

Meie diplomaadid selles piirkonnas on hoolikalt jälginud Ida-Jeruusalemmas valitsevat olukorda. Nende arvates nõrgendab Iisrael linnas asuvat palestiinlaste kogukonda. See on murettekitav. EL suurendab abi Ida-Jeruusalemmale, et kergendada palestiinlaste elamistingimusi. Tugev sõnum, mis peitub nõukogu otsustes Ida-Jeruusalemma kohta, annab tunnistust sellest, et oleme olukorra pärast mures. Tähtis on mees pidada, et rahu saavutamiseks Lähis-Idas on vaja sõlmida kokkulepped Iisraeli ja Süüria ning Iisraeli ja Liibanoni vahel. EL toetab Iisraeli ja Süüria hiljutisi avaldusi, milles väljendatakse tahet rahuprotsessi jätkata. Möistagi oleks sellel kogu piirkonnale äärmiselt positiivne mõju.

Catherine Ashton, komisjoni asepresident. – Austatud juhataja! Eelmisel nädalal kiitis nõukogu heaks väga sisulised otsused Lähis-Ida rahuprotsessi kohta. Need sisaldavad selgeid ja otsustavaid põhimõttelisi seisukohti mitmes üliolulises küsimustes. Ma ei hakka neist lähemalt rääkima ega korda seda, mida eesistuja juba ütles. Tahan vaid lisada, et loodan, et oma põhimõtete taaskinnitamisega oleme aidanud kaasa palestiinlaste usalduse taastamisele ja suurendanud nende soovi rahuprotsessis osaleda. Otsused on mõistagi suureks abiks ka mulle, andes mulle lähikuudeks selge tegevussuuna.

Olete kutsunud mu täna siia selleks, et rääkida meie poliitilisest tööst, aga ka olukorrast Ida-Jeruusalemmas. Tegu on väga murettekitava valdkonnaga. Ida-Jeruusalemm ja ülejäänud Jordaania Läänekallas on okupeeritud territoorium. EL on vastu Palestiina kodude lammutamisele, Palestiina perede väljatõstmisele, Iisraeli asunduste rajamisele ja „eraldusriba“ suunale. EL lahendab neid probleeme poliitilisel tasandil, diplomaatiliste kanalite ja avalike seisukohavõttude kaudu. Me reageerime olukorrale ka praktilise abi osutamise teel, mille eesmärgiks on toetada Ida-Jeruusalemma palestiinlastest elanikkonda. Näiteks on linnas puudu 1200 klassiruumi Palestiina laste jaoks – niisiis aitame suurendada hariduse omandamise võimalusi. Lisaks toetame Ida-Jeruusalemmas asuvaid Palestiina haiglaid ja teeme palju tööd linnas elavate Palestiina noortega, kelle seas valitseb suur tööpuudus ja kellel on palju psühholoogilisi probleeme. Praeguseks on EL toetanud Ida-Jeruusalemmas tehtavaid samme 4,6 miljoni euroga.

Teiseks murelapseks on mõistagi olukord Gaza tsoonis. Me oleme pidevalt nõudnud abi, kaupade ja isikute liikumise taastamist. Gaza elanike igapäevased elamistingimused teevad meid äärmiselt murelikuks: alates konfliktide vallandamisest jaanuaris pole toetajad saanud teha taastustööd ning seal on tõsisid probleeme, nagu näiteks puhta joogivee puudumine. Iisrael peaks viivitamatult võimaldama piiriületusi, mis aitaksid kaasa erasektori taastamisele ja vähendaksid Gaza tsooni sõltuvust abist.

Nüüd on aeg tegutsema asuda ja nõukogu otsused teoks teha. Me peame praegu mõtlema sellele, kuidas poliitilised protsessid taas liikvele saada. Näib, et lõpptulemuse saavutamise vaatepunktist on pooled teineteisest veelgi enam võõrdunud. Ma külastan piirkonda peagi ise ning minu põhieesmärgiks on kohtuda võtmeisikutega ja oma silmaga veenduda, kuidas EL saab olukorra muutmisele kaasa aidata. Ma arvan, et me kõik oleme ühel meelel selles, et Iisraeli ja Palestiina läbirääkimiste jätkamine on üldine ja tähtsaim prioriteet – mitte läbirääkimised läbirääkimiste pärast, vaid läbirääkimised selleks, et saavutada rahukokkulepe ja pöörata elus uus lehekülg. Ei meie ega see piirkond saa endale lubada veel üht tulemusteta läbirääkimiste vooru. Aastaid on vahelduva eduga läbirääkimisi peetud alates Oslo põhimõtete deklaratsiooni allkirjastamisest 1993. aasta septembris. See oli 16 aastat tagasi. Läbirääkimiste aluseks peaks olema rahvusvaheline õigus ja varasemate kokkulepete järgimine. Rääkida tuleks kõigist asjadest, sealhulgas Jeruusalemma kui tulevase jagatud pealinna staatusest.

Läbirääkimised peaksid toimuma kindla aja jooksul ja neil peaks olema toimiv vahendusmehhanism. Nii Iisrael kui ka Palestiina peavad näitama üles tõsist soovi ja poliitilist tahet osaleda tõsiselt võetavatel ja ehtsatel läbirääkimistel. Euroopa Liit aitab pooltel seda teha ja toetab neid läbirääkimiste raskel teel. Minu ülesandeks on hoolitseda selle eest, et Euroopa tegutseks tulemuslikult ja ühtselt.

EL on pidevalt toetanud nii Iisraeli kui ka palestiinlasi, andes neile aega ja ruumi kahepoolseteks läbirääkimisteks. Meie abi on võimaldanud Palestiina omavalitsusel luua tulevase Palestiina riigi institutsioonid, et riik saaks hakata oma kodanikele teenuseid osutama ning oleks piirkonnas usaldusväärne naaber. Hetkel on palestiinlased aga nii poliitiliselt kui ka füüsiliselt lahutatud. Usaldusväärsete läbirääkimiste korraldamiseks on vaja tugevat ja ühtset Palestiina partnerit. Iisraelil on tugevast Palestiina partnerist vaid võita, mitte kaotada.

Iisrael on astunud esimese sammu, peatades ajutiselt ja osaliselt uusasunduste rajamise. Me loodame, et see aitab kaasa sisukate läbirääkimiste jätkumisele.

USA on Lähis-Idas jätkuvalt asendamatu ja oluline osaline. Tingimused ELi ja USA partnerluseks Lähis-Ida küsimustes on harva olnud nii head kui praegu. On aeg need tingimused tegelikkuseks muuta, koordineerides tihedalt meie seisukohti ja strateegiat. EL jätkab USA tugevat toetamist ja tihedat koostööd USAga neliku raames. Nelik vajab taaskäivitamist – rahuprotsessi praegune patiseis nõuab seda. Nelik saab läbirääkimisi hoolikalt ja dünaamiliselt vahendada.

Lähis-Idas rahu saavutamiseks on vaja täislahendust. Selles protsessis on oluline roll nii Süürial kui ka Liibanonil. Me ootame Araabia rahualgatuse rakendamist. Nad peaksid lahenduses osalema. Meie lähenemine peaks olema piirkondlik ja kaasav. Iisraeli ja Palestiina kahepoolset raamistikku peaks täiendama mitmepoolne raamistik.

Lähikuudel on mul kavas parlamendiga neis küsimustes tihedalt nõu pidada. Ma olen teadlik parlamendi aktiivsest rollist, mis ei piirdu üksnes eelarve kinnitamisega. Poliitilisel tasandil teevad Euroopa Parlamendi delegatsioonid vahetut koostööd Iisraeli Knessetiga ja Palestiina seadusandliku nõukoguga. Eelmisel nädalal külastas Palestiina seadusandlikku nõukogu väisanud delegatsioon okupeeritud Palestiina territooriume ja väljendas suurt muret kohapeal valitseva olukorra pärast.

Lõpetuseks avaldan toetust mõttele jätkata rahuprotsessi küsimuste käsitlemist parlamendi töörühmas, mis koguneb taas sel nädalal.

Ioannis Kasoulides, *fraktsiooni PPE nimel*. – Austatud juhataja! Iisraeli ja Palestiina noorte juhtide külaskäigul Euroopa Parlamenti toimus põhjalik arutelu, mille käigus sõnastati tulevane rahukokkulepe – turvaline ja tunnustatud kaksikriigi lahendus, mille aluseks on 1967. aasta piirid ja kus Jeruusalemm on mõlema riigi pealinn, Palestiina riigi demilitariseerimine, 2007. aasta Araabia rahualgatuse taaskordamine, NATO garantiid ning põgenike küsimuse lahendamine viisil, mis ei muuda juudiriigi demograafilist laadi.

Kui noortel on nägemus ühisest tulevikust, siis nende eakad kaasmaalased vaidlevad ikka veel selle üle, kas nad peaksid läbirääkimisi alustama või mitte. Egiptuse algatus Palestiina-sisese lepituse leidmiseks eesmärgiga hoolitseda selle eest, et oleks üks kindel pool, kellega läbi rääkida, on endiselt lõpule viimata ja endiselt on lahendamata Gaza tsooni julgeolekuküsimus, mille hulka kuulub ka vangide (sh Gilad Shaliti) vabastamine. ELi Ida-Jerusalemma missiooni juhi teatel vähendab kohapeal valitsev olukord aga samal ajal järk-järgult Palestiina riigi elujõulisust.

Kahjuks pöörab demokraatlik Iisraeli riik vähe tähelepanu kahjule, mida mõningad tema teod rahvusvahelise kogukonna silmis tekitavad ja piirdub vaid hilisema kahju piiramisega.

Hannes Swoboda, *fraktsiooni S&D nimel*. – (DE) Austatud juhataja, nõukogu eesistuja ning komisjoni asepresident / välis- ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja! Esiteks tahan avaldada siirast tänu eesistujariigile selle algatuse eest. Tegu on hea algatusega, mis väärib tunnustust. Tahan tänada ka paruness Ashtonit, kes esmakordselt siin olles esindab komisjoni, ehkki ta kõneles peamiselt liidu välis- ja julgeolekupoliitika kõrge esindajana. Küsimus on ühtses välis- ja julgeolekupoliitikas. Mõnes mõttes pole tähtsust, mis organit te esindate. Tähtis on, et olete siin ja esindate ühtset välispoliitikat.

Teiseks tahan öelda, et nõukogu avaldus on hea ega ole vähimalgi määral suunatud Iisraeli vastu. Vastupidi, see peab silmas Iisraeli ning tema julgeolekut ja stabiilsust. Selle rõhutamine on väga tähtis. Kui me tahame eurooplastena selles protsessis aktiivselt kaasa lüüa, siis peame seda edaspidigi tegema. Paruness Ashton, palun võtke see oma südameasjaks.

Mõned päevad tagasi viibisin USAs, kus arutasime asja oma kolleegidega kongressist. Olukorras, kus president Obama on silmitsi palestiinlaste olukorda mittetundva kongressi ühepoolse lähenemisviisiga, pole tal just kuigi palju valikuid. Me mõistame Iisraelis valitsevat olukorda. Ühtlasi oleme me igasuguse terrorismi vastu ja tahame, et vangistatud sõdur saaks lõpuks naasta oma pere juurde. Me oleme samavõrra mures ka palestiinlaste pärast ja mõistame nende olukorda seoses käesolevas avalduses öelduga, eelkõige 1967. aasta piiridega, Jeruusalemma raske olukorraga ja asunduste rajamisega. On täiesti mõistetamatu – ehkki mõistagi on tegu viimaste aastate poliitika jätkuga –, miks uusasunduste rajamisel on võetud kasutusele sedavõrd vastuoluline lähenemisviis. Esmalt uusasunduste rajamine peatati ja seejärel arvati see riiklike prioriteetide programmi. Seejärel jätkus vaid loomulik areng ning siis rajati teed läbi Palestiina asunduste. Viis, mil palestiinlastelt iga päev maad ära võetakse, on täiesti vastuvõetamatu.

Täiesti vastuvõetamatu on ka see, mis juhtus parlamendi delegatsiooniga. Kolleeg de Rossa räägib sellest lähemalt. Parlamendi liikmed peavad ühinema nõukogu ja komisjoniga, et anda selgelt mõista, et parlamendiliikmetel on õigus külastada Gaza tsooni ja ise sealse olukorraga tutvuda. Mida Iisrael varjab?

Miks takistab ta parlamendiliikmetel Gaza tsooni külastamist? Me ei tohi seda aktsepteerida ja ma loodan, et teeme olukorda tauniva ühisavalduse. Muu hulgas on mõistliku Lähis-Ida poliitika eeltingimusteks läbipaistvus ja avatus. Me peame seda selgelt toetama.

Annemie Neyts-Uyttebroeck, *fraktsiooni ALDE nimel.* – (NL) Austatud juhataja, proua Ashton, komisjoni asepresident, nõukogu eesistuja! Esiteks, proua Malmström, tahaksin tänada eesistujariiki nõukogu otsuste eest seoses Lähis-Ida konfliktiga üldises ja Jeruusalemma konkreetsetes plaanis.

Ma usun, et kõik näevad head ennet selles, et ELi Ida-Jerusalemma delegatsiooni juhtide ühisraport on esmakordselt ühehäälselt heaks kiidetud ja vastu võetud ning sedapuhku pärast Lissaboni lepingu jõustumist. Teiseks heaks endeks on eesistujamaa pakutud otsuste, sealhulgas Ida-Jerusalemma puudutavate otsuste ühehääline vastuvõtmine. Ma loodan, et Iisraeli võimud mõistavad selle sündmuse tähtsust.

Lugupeetud kolleegid! Kord paari kuu jooksul arutame Lähis-Ida probleeme ja mõnikord tundub, et tegu on Echternachi jumalateenistusega: kord hüpatakse polkarütmis üks väike samm edasi, seejärel ilmnevad märgid sammust tagasi, misjärel tärkab uus lootus. Põhjust mustaks masenduseks on, ent mõistagi sureb lootus viimasena. Kõige tähtsam on mõistagi – ka minu fraktsiooni jaoks – see, et nii Iisraelased kui ka palestiinlased saaksid elada rahu külje kõrval kahes eraldi riigis ning kasutada ära kõik olemasolevad arenguvõimalused ja tagada teineteise julgeolek. Ma arvan, et oleme selles kõik ühel meelel. Me oleme ühel meelel ka selles, mis sammude abil selle tulemuseni jõuda, ja mõistagi oleme valmis andma oma panuse.

Jerusalemm on üks maailma ilusaimaid linnu – see on tõeliselt eriline koht –, mistõttu on kohutavalt traagiline, et seal külje kõrval elavad inimesed ei suuda teha seda rahu. Jeruusalemma heaolu ja säilimise huvides loodan nüüd, loetud päevad enne jõule, et seda on siiski võimalik saavutada.

Caroline Lucas, *fraktsiooni Verts/ALE nimel.* – Austatud juhataja! Toetan nii nõukogu kui ka komisjoni avaldusi, ent minu küsimus neile mõlemale on, et millal läheme ometi sõnadelt tegudele – olen sõnadega igati nõus, ent millal neist teod saavad? Me oleme korduvalt kuulnud jutte, et peame hoolitsema selle eest, et Iisrael ei teeks seda või teist, ent meil on vaja reaalselt vahetuskaupa, mille abil sõnad teoks teha – vastasel korral Iisrael lihtsal eirab meid, nagu praegugi.

Minu küsimus on, mida praktilist saate ette võtta, et näeksime selles vallas reaalselt edasiminekut. Minu arvates peaks tegevus hõlmama selliseid küsimusi nagu näiteks ELi ja Iisraeli assotsiatsioonilepingu peatamine.

Rääkides Ida-Jerusalemma olukorrast, toetan igati eesistujamaa algatust ja soovi saavutada selgus Jeruusalemma kui kahe riigi pealinna rolli osas ning kindlameelsust seoses sellega, kui oluline on see, et Iisrael on peatanud uusasunduste rajamise Ida-Jerusalemma.

Ma tunnustan ka ELi Ida-Jerusalemma missiooni juhtide raporti autoreid. Raportis räägitakse selgelt ja tulevikkuvaatavalt – need on omadused, mida selleteemalistes aruteludes sageli napib. Raportis kirjeldatakse, et Iisraeli Ida-Jerusalemma ebaseadusliku annekteerimise poliitika eesmärgiks on nõrgendada Palestiina kogukonda linnas ja takistada Palestiina arengut. Missiooni juhid kutsusid nõukogu üles võtma raporti põhjal vastu terve rea soovitusi ja ma arvan, et nõukogu peaks seda kiiresti tegema.

Kui ELil on kaksikriigi lahendusega tõsi taga, siis tuleks teha kõik, mis vähegi võimalik, et säilitada ja tugevdada Ida-Jerusalemmas Palestiina elulaadi ja identiteeti. Missiooni juhtide avalduses ja raportis kirjeldatakse praktilisi viise, kuidas seda teha.

Peter van Dalen, *fraktsiooni ECR nimel.* – (NL) Austatud juhataja! Praegusel advendiajal palvetavad paljud rahu eest Lähis-Idas, ent mõnikord tuleb masendus peale ja tundub, et rahu ei saabu iial. Sellest hoolimata on tähtis, et kõik pooled jätkaksid tööd rahu saavutamise nimel, ent siia võibki koer maetud olla. Kas kõik pooled ikka suudavad ja tahavad rahu saavutamise nimel pingutada? Iisrael on varemgi astunud samme selleks, et maaga rahu osta – ma pean silmas tema tagasitõmbumist Gaza tsooni teatud osadest –, ent kahjuks ei toonud see kaasa rahu. Raketituli hoopis suurenes ja 2009. aastal tungis Iisrael Gazasse. Nüüd on Iisrael teatanud ehitustegevuse ajutisest peatamisest Jordani Läänekaldal. Eemaldatud on ka mitmed teetõkked. Tegu on žestiga, mis peaks aitama alustada rahuläbirääkimisi.

Iisraeli käitumist arvestades on Netanyahu valitsuse säärane samm juba üsna kaugeleminev, ent Palestiina poolel pole näha just kuigi aktiivset tegutsemist. Inimesed ütlevad, et see, mida Iisrael teeb, ei lähe arvesse, ent ma ei näe Palestiina žesti läbirääkimiste võimaldamiseks. Kas Palestiina ikka soovib läbirääkimisi ja suudab neid pidada? Hamas näib olevat hõivatud Fatah' vastase võitlusega ning paistab olevat Iraani tugeva lõa otsas. Mahmoud Abbas näib olevat paberist tiiger, kellel pole just kuigipalju mõjuvõimu. Ma arvan, et ka palestiinlastel on aeg selgelt mõista anda, et nad soovivad rahu.

Kyriacos Triantaphyllides, *fraktsiooni GUE/NGL nimel.* – (EL) Austatud juhataja, leedi Ashton! Toetame Euroopa Liidu Nõukogu 8. detsembri otsust. See kinnitab Euroopa Liidu toetust kahe riigi loomisele 1967. aasta piiride põhjal.

Sellest hoolimata, tuginedes piirkonna hiljutise külastuse käigus kogetule, võib väita, et sealne olukord muudab Palestiina riigi loomise peaaegu võimatuks. Ma pean silmas eelkõige müüri ehitamist, Palestiina kodude lammutamist ja, mis kõige olulisem, uusasunduste rajamist Jordani Läänekaldale, eeskätt Ida-Jeruusalemma ümbrusse.

Neis asundustes elab hetkel ligikaudu 500 000 asunikku. Ida-Jeruusalemmas püütakse rajada linna ümber asundustest koosnevat kaitsetara, et sundida palestiinlasi oma kodudest lahkuma. Nüüd on selge, et Iisraeli valitsus kasutab kõnelusi aja võitmiseks. Aeglaselt ent kindlalt püüab ta kehtestada oma suveräänsust kogu Palestiina territooriumil.

Lisaks kaksikriigi lahenduse propageerimisele peaks Euroopa Liit võtma Iisraeli suhtes konkreetseid meetmeid. Inimõiguste jätkuv rikkumine on Euroopa Liidu jaoks piisavaks põhjuseks sanktsioonide kehtestamiseks asutamislepingu artikli 2 alusel, sest kui Euroopa Liit otsustab ühest küljest toetada rahuprotsessi, ent teisest küljest jätkab majandussuhete piiramatut uuendamist Iisraeliga, siis ta vaid toetab Iisraeli poliitikat, mis seisneb palestiinlaste väljasurumises oma maalt ja Iisraeli suveräänsuse laiendamises üle kogu Palestiina.

Bastiaan Belder, *fraktsiooni EFD nimel.* – (NL) Austatud juhataja! Kas Euroopa on minetanud terve mõistuse? Selle retoorilise küsimuse esitas USA detsembri alguses. Kongressi terava kriitika põhjuseks oli see, et Ida-Jeruusalemma nimetati ringlusse lastud nõukogu resolutsiooni eelnõus ühepoolset kavandatava Palestiina riigi pealinnaks. EP Iisraeli delegatsiooni esimehena lootsin ma alustada üleatlantilist dialoogi konstruktiivsemalt. Pean lisama, et võrreldes eelnõud ja nõukogu lõplikku seisukohta, jäin sarnaselt kongressi liikmetele suurde segadusse. Ma distantseerun ettepanekust Jeruusalemm ära jagada. Ma leian, et nõukogu seisukoht Lähis-Ida suhtes on oluline diplomaatiline ja poliitiline tagasilöök rahuprotsessile ja seepärast olen äärmiselt pettunud välisministrites, kes on lasknud mõjutada end eesistujamaa Rootsi poolt, kellel endal on juudiriigiga väga pingelised suhted.

Mul on nõukogu avaldusele mitmed põhimõttelised vastuväited. Nii ei saa kuidagi õhutada Palestiina omavalitsust taas alustama läbirääkimisi Iisraeliga. Lisaks on avaldus vastuolus 9. novembril 2008. aastal sätestatud neliku põhimõttega, mille kohaselt „ei peaks kolmandad isikud sekkuma kahepoolsetesse läbirääkimistesse“. USA ametlikus reaktsioonis nõukogu 8. detsembri avaldusele rõhutati seda põhimõtet veel kord. Kas peame leppima sellega, et rahuprotsess on tupikus? Mõistagi mitte! Pärast delegatsiooni hiljutist külastust Iisraeli olen kindlalt veendunud, et järkjärguline ja tasakaalukas leppimisprotsess Iisraeli ja Palestiina omavalitsuse vahel on nii vajalik kui ka võimalik. Jordani Läänekalda, näiteks C-ala halduse järkjärguline üleandmine ja majanduskoostöö tugevdamine käsikäes Palestiina institutsioonide tugevdamise ja loomisega viivad rahuprotsessi edasi. Seepärast kutsun nõukogu ja komisjoni üles lõpetama vastunäidustatud avalduste tegemist rahuprotsessi kohta ja keskenduma selle asemel konkreetsetele projektidele, mis hõlmavad koostööd iisraellaste ja palestiinlaste vahel. See on ju Euroopa järeleproovitud valem, kas pole?

Diane Dodds (NI). – Austatud juhataja! Parlamendi Iisraeli delegatsiooni liikmena kuulasin huviga välisasjade nõukogu kommentaare Lähis-Ida rahuprotsessi kohta ja komisjoni avaldust. Sarnaselt eelkõnelejale valmistavad need mulle suurt muret. Iisrael on ainus piirkonnas toimiv demokraatlik riik. Tema vastaste lemmiktaktikaks on olnud terrorism riigi vastu. Ma leian, et nõukogu ja komisjoni avaldused ei pea Iisraeli muresid piisavalt kaalukaiks. Ma ei kuulnud, et kõrge esindaja oleks neid muresid oma pöördumises üldse maininud.

Lisaks leian, et avalduses asetatakse Iisraelile liialt suur koorem nii protsessi toppamise kui ka lahendamata küsimuste – eeskätt Jeruusalemma küsimuse osas.

José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra (PPE). – (ES) Austatud juhataja! Tegu on tõepoolest väga ebatavalise aruteluga, sest proua Malmström istub nõukogu pingil, ent peagi loodame näha teda komisjoni pingil. Eks aeg näitab, keda ta esindab!

Olgu kuidas on, aga nõukogu otsused ei sisenda optimismi. Nõukogu on väljendanud sügavat muret seoses Lähis-Ida rahuprotsessi venimisega ja soovib selle taaskäivitamist ÜRO julgeolekunõukogu resolutsioonide, Madridi konverentsi otsuste ja rahuplaani alusel. Ei miski uut siin päikese all.

Samuti öeldakse, et Euroopa Liit on valmis oluliselt kaasa aitama kahe eelkõneleja tõstatatud probleemide lahendamisele: pean silmas Ida-Jeruusalemma, vee-, julgeoleku- ja piiriprobleeme.

On aga rida uusi elemente, mille kohta tahaksin kuulda meie külaliste arvamust. Esiteks tahaksin teada, kas nende arvates on 8-kuuline moratoorium ja Iisraeli valitsuse otsustatud asundused seotud USA valitsusega.

Samuti tahaksin teada, mida nad arvavad eile, 22. aastapäeval Hamasi esindaja poolt Gazas esitatud väidetest, mille kohaselt ei kavatse nad Iisraelile mingeid järelandmisi teha ja et nad ei kavatse teda tunnustada. Mida nad arvavad riikliku järjepidevuse õigusest, mis annab Iisraeli kodanikele referendumid kaudu hääle okupeeritud territooriumide okupeerimise kohta?

Lõpetuseks, mida nad arvavad Goldstone'i raportist ja selle vastuvõtmisest ÜRO Inimõiguste Nõukogu poolt? Kas nende arvates on tegu millegagi, mis aitab rahuprotsessile kaasa või vastupidi – nagu väidab Iisrael – on tegu rahuprotsessi takistava või välistava dokumendiga?

Proinsias De Rossa (S&D). – Austatud juhataja! Nõukogu avaldus sisaldab kaht kohustust, millel on potentsiaali asjad taas liikuma panna ja mida ma iseäranis toetan: toetus Palestiina omavalitsuse kaheaastasele programmile Iisraeli okupatsiooni lõpetamiseks ja Palestiina riigi rajamiseks ning liidu valmisolek vajaduse korral tunnustada Palestiina riiki.

Eelmisel nädalal juhtisin Euroopa Parlamendi delegatsiooni, mis külastas okupeeritud Palestiina territooriumi, kus ma nägin taas kord oma silmadega apartheidi, mida Iisrael palestiinlaste vastu rakendab käsikäes nende kodude, maade, vee ja pühakodade äravõtmise ja hävitamisega.

Loetud tunnid pärast nõukogu avalduse avaldamist tühistati minu delegatsioonile antud luba külastada Gaza tsooni. Tegemine pole sõbraliku riigi aktiga. Kahtlemata on tegu sekkumisega parlamendi demokraatlikku õigusse arendada normaalseid ja demokraatlikke suhteid isikutega, kelle on end esindama valinud palestiina rahvas.

Hebronis, Ida-Jeruusalemmas ja Ramallah's valitseb inimeste seas must masendus ja lootusetus. Lootusetus sünnitab vägivalda. Me võime haarata härjal sarvist nüüd või lasta tekkida veelgi kibedamal vägivallal, mis toob kaasa mõõdukate Palestiina poliitikute võimult kadumise. See on valik, mille peame tegema.

Ma palun nii nõukogul kui ka paruness Ashtonil, kellele soovin parimat, taaselustada liidu osalus selles protsessis – mitte pelgalt oodata, et nelik selles protsessis osalemisele uue hoo annaks – ja panna paika ajakava, mis langeb kokku Palestiina omavalitsuse kaheaastase ajakavaga meie poolt eelmisel nädalal minu arvates kartmatult esile toodud põhimõtete rakendamiseks.

Me peame jõuliselt kaitsma inimõigusi. Me peame tegutsema. Me peame kasutama Iisraeli mõjutamiseks juurdepääsu oma turgudele. Ma ei räägi sanktsioonidest. Ma räägin mõttest kasutada juurdepääsu meie turgudele selleks, et motiveerida Iisraeli täitma oma rahvusvahelisi kohustusi. Me peame lõpuks veenma ka USA-d kiiresti tegutsema alustel, mille eelmisel nädalal esile tõime.

Chris Davies (ALDE). – Austatud juhataja! ELi missiooni juhtide raport Ida-Jeruusalemma kohta on üsna masendav lugemismaterjal. Mis siin ikka keerutada. Raportis antakse selgelt mõista, et Ida-Jeruusalemmas toimuv on teatud etnilise puhastuse vorm. Palestiinlaste kodud võetakse ära, inimesed aetakse minema ja lootus rahule hävitatakse. Seega küsimus on, mida me ette võtame?

Nõukogu otsused on äärmiselt tervitatavad. Me teame, et tegu on jõuliste otsustega, sest Iisraeli valitsus tormas neid kohe eitama. Nende sõnul pole nõukogu otsustes miskit uut. Nad on harjunud meie sõnu eirama, sest meie sõnadele ei järgne kunagi tegusid. Nad kohtlevad meid põlgusega. Miks nad peaksid teisiti käituma, kui oleme nii kergeusklikud, et maksame okupatsioonivõimude arveid! Me hoiame palestiinlasi vee peal, samas kui Iisrael, mitte meie maksumaksjad, peaks olema see, kes kulud kannab.

Kui tahame, et meie sõnadel kaalu oleks, siis peaksime peatama assotsiatsioonilepingu või ähvardama selle peatamisega, ent selgub, et ükski meie välisminister pole isegi eales seda võimalust tõstatanudki. Seega küsimus on, kus on tegevusjuhised? Meil on tegevusjuhised. Need on kirjas nõukogu otsustes. Kuidas on aga lood tegudega? Iisrael ei hakka liigutama enne, kui teda tagant tõugata.

Franziska Katharina Brantner (Verts/ALE). – (DE) Austatud juhataja! Õnnitlen paruness Ashtonit uue ametikoha puhul. Tahan ka tänada eesistujamaad Rootsit selle resolutsiooni eest ja mõistmise eest, et kaksikriigi lahendust ei ole võimalik rakendada, kui me ei lahenda asunduste probleemi. Missiooni juhtide raportit on korduvalt mainitud ja ka meie leiame, et see on väga hea raport. Sellega seoses on mul kaks küsimust. Mis on raporti praegune staatus ja kus see avaldatakse? Teiseks, mida kavatsevad komisjon ja nõukogu ette võtta, et raportis esitatud soovitusel ellu viia? Tahaksin tsiteerida raporti kolme soovitusi. Esiteks

„ennetada ja vähendada asjaomaste ELi õigusaktide abil finantstehingute tegemist ELi liikmesriikide poolt, kes toetavad uusasunduste rajamist Ida-Jeruusalemma“; teiseks „tagada, et Ida-Jeruusalemma uusasundustes valmistatud tooteid ei eksporditaks Euroopa Liitu ELi ja Iisraeli assotsiatsioonilepingu raames“; ja kolmandaks „anda ELi suurimatele jaemüüjatele juhiseid uusasundustes valmistatud toodete päritolumärgistuse kohta“.

– (DE) Raportis tehtud ettepanekud on väga konkreetsed ja täpsed. Mis samme kavatsete nende rakendamiseks astuda?

Patrick Le Hyaric (GUE/NGL). – (FR) Austatud juhataja, volinik, minister! Tänan teid märkuste eest ja toetan neid.

Euroopal on nüüd kaks olulist dokumenti, mille abil püüelda uute rahualgatuste poole. Esiteks eesistujamaa Rootsi julge raport, mida mainis äsja proua Malmström. Selles kutsutakse üles püüdlema kahe riigi poole, millest üks oleks 1967. aasta piiridega Palestiina, mille pealinnaks oleks Ida-Jeruusalemm.

Teiseks, saadikute ehk missiooni juhtide tekst, millest nähtub, et Iisraeli võimude strateegiaks on lammutada kodud ja koloniseerida maa inimõigusi rikkudes. Selle strateegia eesmärgiks on Jeruusalemm Jordani Läänekaldast ära lõigata ning seeläbi Palestiina riigi kui sellise idee sootuks kalevi alla panna.

Meie sõnadel siin parlamendis pole ilmselgelt vähimatki mõju, kui neile ei järgne konkreetseid tegusid. Me peame tegutsema ja selleks saame peatada Euroopa Liidu ja Iisraeli assotsiatsioonilepingu seniks, kuni Iisraeli valitsus hakkab järgima rahvusvahelist õigust. Peame tegutsema, et lõpetada koloniseerimine ja Gaza blokaad, lammutada häbimüür, tagada põgenike naasmine ning kõigi poliitvangide vabastamine.

Tahan öelda veel üht. Parlamendis on arutatud sõdur Gilad Shaliti vabastamist. Ma nõustun öelduga. Samas peab parlament toetama veel ühe Euroopa kodaniku, noore Prantsuse palestiinlase Salah Hamouri vabastamist. Vabastada tuleks nii Gilad Shalit kui ka Salah Hamouri!

Simon Busuttil (PPE). – (MT) Alustuseks tahaksin tänada nõukogu eelmisel nädalal tehtud julgete otsuste eest. Mulle näib, et nõukogu pole eales varem teinud nii tundlikes küsimustes nii selgeid, konkreetseid ja julgeid otsuseid kui eelmisel nädalal. Seepärast tänan nõukogu.

Tahaksin aga lisada, et peame minema sõnadelt tegudele, sest Jeruusalemmas valitsev olukord halveneb iga päevaga ja seda ei saa kauem taluda. Tegu on rahvusvahelise õiguse jõhkra rikkumisega, paljudele inimestele põhjustatakse suuri kannatusi, muu hulgas sunnitakse neid kodudest lahkuma, hävitatakse nende eluasemed ja ehitatakse uusi ebaseaduslikke eluasemeid. Me ei saa säärest ebaõiglust vaikides pealt vaadata, sest nii tehes saadame sõnumi, et õigus, diplomaatia ning paljuhinnatud konfliktide rahumeelse lahendamise põhimõte on väärtusetud. Ma ei arva, et oleksime lubanud säärestel asjadel oma riigis juhtuda. Seepärast peame tegutsema, luues õige atmosfääri, mis soodustab usalduse taastamist poolte vahel ning kaht erinevat ja elujõulist riiki, mis suudavad rahu teineteise kõrval eksisteerida. Tahaksin esile tõsta ka Jordaania rolli selles protsessis. Lõpetuseks soovin öelda paruness Ashtonile, et Lissaboni lepinguga on teile antud uus ja tähtis roll, mis annab meile võimaluse. Ärgem laskem seda käest.

Rosario Crocetta (S&D). – (IT) Austatud juhataja ja kolleegid! Olime Ramallah's, kui kuulsime uudist, et Euroopa langetas uue otsuse Lähis-Ida rahuprotsessi kohta. Me nägime Palestiina esindajate nägudel lootusrikkaid naeratusi.

Need päevad olid täis emotsioone ja kannatusi, mis olid kirjutatud nende laste näkku, kes klammerdusid oma koduakende trellide külge Hebroni maanteel, mis on mahajäetud maantee, mida ükski palestiinlane ületada ei tohi. Me nägime kannatusi, mida pidi taluma oma okupeeritud kodust välja kihutatud 85-aastane naine, kes oli sunnitud magama külmas telgis kohas, mis oli varem tema oma kodu aed, ja kannatusi, mida pidid taluma palestiinlased, kes olid Euroopa toetuse abiga rajanud talu, mille Iisraeli sõdurid hiljem hävitasid.

Iisraelil on õigus olla sõltumatu riik, ent palestiinlastel on samuti õigus oma kodumaale, riigile ja passile. Euroopa Liidu Nõukogu otsus on oluliseks sammuks edasi, ent peame tegutsema viivitamatult. Iisraeli-Palestiina konflikt on vaid jäämäe tipp. Meie külaskäigu viimasel päeval ei lubanud Iisraeli võimud Euroopa Parlamendi delegatsioonil külastada Gaza tsooni. Ma usun, et kõrge esindaja paruness Ashton peaks demokraatliku Euroopa nimel avaldama selle suhtes protesti.

Täna esimeest De Rossat, kes juhtis delegatsiooni ja ka kõiki delegatsiooni liikmeid, sest Palestiinas veedetud päevade jooksul said haavatavad isikud näha Euroopat ja kuulda Euroopast, mis austab inimõigusi ning soovib teha ja peab tegema enamat.

Hannu Takkula (ALDE). – (FI) Austatud juhataja, volinik ja proua Ashton! Ma usun, et Euroopa Parlamendi kodutöö peaks uuele kõrgele esindajale muljet avaldama. Mis ajalooraamatuid parlament küll luges, et ei teadnud, kuidas Iisraeli riik 1947. aastal sündis? Tõlgendus, mille nõukogu Rootsi juhtimise all heaks kiitis, näib pisut kummaline.

Tuleb meelde tuletada, et Euroopa Liit peab seisma oma väärtuste eest. Meil on demokraatia, inimõigused ja sõnavabadus, mis on tähtsad. Lisaks on Iisrael ainus Lähis-Ida demokraatlik riik. Me ei peaks looma demokraatiavastaseid, mittedemokraatlikke riike põhjusel, et nad ei jaga meie väärtusi.

Samuti on väga tähtis meeles pidada, et Jeruusalemma jagamise idee, mille kohaselt tehtaks sellest kahe riigi linn, on üsna mõistetamatu. Euroopa Liit ei pakuks seda ideed välja mitte ühegi teise demokraatliku riigi puhul. Mõistagi peame hoolitsema selle eest, et säiliks Iisraeli demokraatlik süsteem ja õigused oma pealinna suhtes ning et Euroopa Liit saab osaleda rahuprotsessis ja peabki osalema, ent seejuures peaks tal olema diplomaatiline, mitte arsti või kohtuniku roll.

On kahetsusväärne, et ei ole vabastatud Prantsuse ja Euroopa Liidu kodanikke ning Iisraeli sõdurit Gilad Shaliti. See näitab, mida Palestiina võimud ja Hamas arvavad Euroopa Liidust. Nad ei austa vähimalgi määral meie põhimõtteid ega väärtuseid. Meil on vaja liikuda edasi ja loobuda neist unistustest, millest nõukogu resolutsioon valdavalt koosneb.

Iisrael on demokraatlik riik ja selle väärtused on samad, mis meie väärtused. Me peame kaitsma demokraatiat ja inimeste õigust täisväärtuslikule ja turvalisele elule ja rahule ning rahu on võimalik saavutada, kui terroristlikud organisatsioonid, nagu Hamas ja selle toetajad lõpetavad rünnakud Iisraeli ja Iisraeli kodanike vastu. Meil on võimalus koos terrorismi vastu võidelda ja aidata Iisraelil riigina eksisteerida.

Frieda Brepoels (Verts/ALE). – (NL) Austatud juhataja! 23. novembri raportis andsid ELi Jeruusalemma ja Ramallah' delegatsiooni juhid selgelt mõista, et Iisrael tegeleb aktiivselt Ida-Jerusalemma ebaseadusliku annekteerimisega ning selle täieliku isoleerimisega ülejäänud Jordani Läänekaldast. Seepärast küsin endalt, miks ei tee välisasjade nõukogu sellest õigeid järeldusi. Miks eirab ta konkreetseid soovitusi, eeskätt sellist olulist faktidele tuginevat raportit nagu tema enese raport, teades samas, et asetleidvaid sündmusi pole võimalik tagasi pöörata ja seda tehes seab tõsise kahtluse alla sõltumatu ja elujõulise Palestiina riigi loomise Iisraeli riigi kõrval? Lähis-Ida rahuprotsess ei vaja ebamääraseid väljaütlemisi. Euroopa Liidul on viimane aeg võtta piirkonnas aktiivne roll ja see on võimalik vaid juhul, kui me julgeme asuda selgele ja ühtsele seisukohale eeskätt Ida-Jerusalemma küsimuses.

Charalampos Angourakis (GUE/NGL). – (EL) Austatud juhataja! ELi poliitikaks on toetada Iisraeli valitsust koos USA ja NATOga ja seega ka Iisraeli kuritegelikku genotsiidipoliitikat, mis on suunatud palestiinlaste vastu. See on järeldus, millele on jõudnud paljud Euroopa Parlamendi delegatsiooni liikmed, kellel Iisraeli võimud keelasid Gaza tsooni sisenemise.

ELi poliitika ja eriti hiljutine otsus annavad – nagu me ÜRO raportist Gaza sõja kohta teame – sõjakuritegusid toimepanevale Iisraeli valitsusele lisaaega oma okupatsioonikava elluviimiseks.

Euroopa Liidu segane jutt ei lähe kuidagi kokku põhjendatud üleilmse sooviga luua elujõuline ja sõltumatu Palestiina riik, millel on 1967. aasta piirid ja mille pealinnaks on Ida-Jerusalemm. Euroopa Liit ei astu selles vallas vähimaidki samme. Vastupidi, ta uuendab suhteid Iisraeliga, kes jätkab uusasunduste rajamist eelkõige Ida-Jerusalemmas, ehitab eraldusmüüri ja isoleerib häbiväärselt ja kuritegelikult Gaza tsooni.

Me oleme vastu Lähis-Ida imperialistlikele plaanidele ning seisame õlg õla kõrval palestiinlastega ja kõigi nende võitlusse kaasatud rahvastega.

Monika Flašíková Beňová (S&D). – (SK) Pean ütlema, et eelmise nädala ministrite nõukogu istungi tulemused ei olnud päris tasakaalus ja lisaks tundub mulle, kuna olen selle küsimusega pikka aega tegeleenud, et need ei toeta meie püüdlusi, milleks on nende rahvaste rahumeelne koeksisteerimine.

Seepärast tahan öelda, et ma tean, et peame tegema enamat. Peame olema mitte üksnes rahuprotsessi vahendajad, vaid ka aktiivsed vahendajad ning hoolitsema selle eest, et selle katastroofilise olukorra lahendus näiks võrdne ja oleks võrdne ning mõlemale riigile vastuvõetav ning et nii Palestiinal kui ka Iisraelil oleks selles võrdne osa.

Nõukogu on püüdnud tuua palestiinlasi tagasi läbirääkimiste laua taha, hoolimata nende vastuseisust mõningatele Iisraeli meetmetele, ja ka meie nõuame tarbetute takistuste viivitamatut kõrvaldamist rahuprotsessi teelt. Palestiinlaste kodude lammutamine Ida-Jerusalemmas ning uusasunduste rajamine ja

tarade püstitamine okupeeritud territooriumile on vastuvõetamatu. Samuti ei saa aga jätta Iisraeli kaitseta ja keelata tal end aktiivselt kaitsmast kõigi rünnakute ja terroriaktide eest, mis on suunatud Iisraeli riigi kodanike vastu.

Tahan rõhutada, et vaja on austada rahvusvahelist õiguslikku raamistikku, ilma milleta pole piirkonnal lootust stabiilseks arenguks. Meie, eurooplased, EL ja meie riikide kodanikud, oleme valmis ulatama abikäe ja ma loodan, et paruness Ashton missioon piirkonnas kujuneb edukaks ning et ta naaseb sealt heade raportitega.

Alexandra Thein (ALDE). – (DE) Austatud juhataja, proua Malmström, paruness Ashton, kallid kolleegid! Ma olen Palestiina seadusandliku nõukogu (s.t Palestiina parlamendi) ja Euroopa Parlamendi vaheliste suhete delegatsiooni liige. Eelmisel nädalal ei lubanud Iisrael meie delegatsioonil Gaza tsooni siseneda. Olukord Gazas on väga murettekitav. Eriti nüüd, talvel. Vaid 10% elanikkonnast suudab varustada end vajalikuga, smugeldades seda tunnelite kaudu ja just seepärast kõik tunnelid sallivadki.

Enne Hamasi-vastast operatsiooni oli olukord risti vastupidine ja 90% Gaza elanikkonnast suutis enda eest hoolt kanda. Okupandina peaks Iisrael hoolitsema elanikkonna eest kogu okupeeritud territooriumil. Iisrael hiilib kõrvale oma vastutusest, mis tulenev rahvusvahelisest õigusest – see tähendab, et rahvusvaheline kogukond, eelkõige EL, peab sekkuma.

Kui varustame toiduga 90% Gaza elanikkonnast, siis on meil õigus veenduda, millele Euroopa maksumaksjate raha kulutatakse ja kas abi jõuab inimesteni, kes seda vajavad.

Hélène Flautre (Verts/ALE). – (FR) Austatud juhataja! Ka mina tahaksin tänada proua Malmströmi ja eesistujamaad Rootsit suurepäraselt otsuste eest. Need suurendavad meie kõigi ühist lootust, et rahvusvahelise õiguse kohaselt vastutab EL rahu eest selles piirkonnas ja see on minu arvates määrava tähtsusega.

Siiski olen üllatunud, et aasta pärast sõjalist sissetungi Gazasse ei ole otsustes viidatud Goldstone'i raporti järeletegevustele, mida nõukogu soovis. Mis etapis oleme Goldstone'i raporti järeletegevuste osas, mille nõukogu oma südameasjaks võttis, eeskätt seoses siseuurimistega, mis hõlmab erinevaid pooli?

Mul on hea meel, et kaalutakse Ida-Jeruusalemma muutmist tulevase Palestiina riigi pealinnaks või Jeruusalemma nimetamist mõlema riigi pealinnaks. Sellegipoolest puudub otsustel realiseerimismehhanism. Teisest küljest on palju võimalusi loetletud Ida-Jeruusalemma külastanud riigipeade ja valitsusjuhtide raportis.

Seepärast kutsun komisjoni ja nõukogu üles selgitama meile meetodeid, mille abil Euroopa Liit ei tunnusta ega seadusta Ida-Jeruusalemma annekteerimist Iisraeli poolt, kes kasutab selleks muu hulgas majanduslikke meetmeid, ent korraldab samas ka Palestiina kogukonna massilist ümberpaigutamist.

Richard Howitt (S&D). – Austatud juhataja! Ma tervitan uue kõrge esindaja viibimist parlamendi ees ja toetan Rootsi eesistumisel vastu võetud nõukogu jõulisi otsuseid Lähis-Ida suhtes.

Seoses Goldstone'i raportiga tahan eesistuja nimel önnitleda härra Bildti raporti „usaldusväarsuse ja aususe“ eest. Oleks hea, kui proua Malmström kordaks täna Euroopa Parlamendi ees seda, mida tema riigi saadik ütles ÜROs, s.t et EL kutsub Iisraeli ja palestiinlasi üles teostama Gaza konfliktiga seotud inimõiguste rikkumiste asjakohaseid, usaldusväärseid ja sõltumatuid sisemaiseid uurimisi.

Lõpetuseks tahan küsida eesistujariigilt ja kõrgelt esindajalt, kas nad on kursis sellega, et eelmisel nädalal kiitis Briti valitsus heaks põhimõtted, mille kohaselt tuleb erinevalt tähistada kaupa, mis on imporditud Palestiina territooriumilt, ja kaupa, mis pärineb Iisraeli ebaseaduslikest asundustest, ning öelda, mis neil on kavas selle lahenduse kasutuselevõtuks Euroopa tasandil? Valijatena saame otsustada tasuda rahu maksumuse. Tarbijatena ei taha me toetada konflikti hinda.

Ramon Tremosa i Balcells (ALDE). – Austatud juhataja! Ma leian, et hiljuti Rootsi eesistumisel vastu võetud Euroopa Liidu seisukoht Lähis-Ida suhtes, mille kohaselt tunnustatakse tulevase Palestiina riigi pealinnana Ida-Jeruusalemma, võib kahjustada Euroopa püüdeid etendada olulist rolli Iisraeli ja Palestiina läbirääkimise vahendajana. See võib anda tagasilöögi meie ühisele eesmärgile, milleks on tagada rahu selles juba äärmiselt rahutus piirkonnas.

Mina isiklikult olen veendunud, et selle asemel, et ühepoolset ja ootamatult teatada Palestiina territooriumi sõltumatust pealinnast, oleks targem ja kasulikum, kui Euroopa Liit suunaks kõik oma jõupingutused tegeliku demokraatia edendamisse ja arendamisse Palestiina territooriumil, näiteks vägivaldset opositsiooni toetamisse. See aitaks Iisraelil ja demokraatial ning rahvusvahelisel kogukonnal leida usaldusväärse ja seadusliku vahendaja.

Nagu Cecilia Malmström täna ütles, peaksid Jeruusalemma staatuse määrama iisraellased ja palestiinlased. Seepärast usun, et lahenduse „kaks riiki kahe rahva jaoks“ asemel oleks soovitamam lahendus „kaks demokraatlikku riiki kahe rahva jaoks“.

Kallid kolleegid, rahu eeltingimuseks on demokraatia.

JUHATAJA: STAVROS LAMBRINIDIS

asepresident

Michael Gahler (PPE). – (DE) Austatud juhataja! Esiteks tahan öelda, et mul on hea meel, et paruness Ashton istub komisjoni poolel. Loodetavasti jääb see nii ka edaspidi.

Mul on eesistujale kaks küsimust. Välisministrite nõukogu otsustes ei viidata Lähis-Ida nelikule. Kas nõukogu ei ole nõus Lähis-Ida neliku rolliga rahuprotsessis või mis on selle põhjus?

Teiseks, sama kehtib Hamasi kohta. Otsustes ei viidata selle rühmitusele, mis on poliitiliselt kahjuks tähtis. Mis on selle taga?

Frédérique Ries (ALDE). – (FR) Austatud juhataja! Kuna härra Le Hyaric sisuliselt kahekordistas talle esinemiseks antud aega, siis leian, et mul on õigus jätkata omas tempos, ent sellegipoolest asun kohe asja kallale.

Rootsi eesistumisel oleme harjunud paremaga, palju paremaga. Proua Malmström, andestage mulle minu otsekoheus. Alustuseks, Ida-Jerusalemma nimetamine tulevase Palestiina riigi pealinnaks on minu arvates jäme diplomaatiline viga – räägin eufemistlikult. Viga pole mitte sisuline – ärge mõistke mind valesti. Viga seisneb viisis, mil see deklaratsioon, mis määrab ette ära läbirääkimiste tulemuse, toetab/pahandab pooli. Lisaks on mitmeid liikmesriike, kes on distantseerunud teksti esimesest eelnõust.

Ma olen kahe käega avatud ja jagatud pealinna poolt. See jagamise vorm on alates 21. sajandist olnud osa Clintoni parameetritega kehtestatud rahust – tegu on põhimõttega, mille on kiitnud heaks nii Ehud Barak Tabas kui ka teised. Lisaks on meil veel selgelt meeles see jõuline viis, mil seda lahendust kaitsesid parlamendi ees Avraham Burg ja Ahmed Qurei. Jeruusalemm on nende usundite püha linn, raamatute pealinn, avatud pealinn. Me ei saa suruda peale selle linna jagamist ega mingit ajakava ega meetodeid, vaid – nagu varem juba öeldi – peame toetama dialoogi, et palestiinlased ja iisraellased saaksid jõuda kokkuleppele.

Sarah Ludford (ALDE). – Austatud juhataja! Nõukogu otsus on tõepoolest tervitatav ja jõuline ELi seisukoha väljendus, mis näitab, et EL soovib taasestatud nelikus etendada palju tugevamat rolli. Kas nõukogu ja komisjon on ühel meelel, et mõnede poolt pakutud lähenemisviis, mis seisneb Iisraeli boikoteerimises, on täiesti vale tegutsemisviis? Ei ole võimalik samal ajal riiki boikoteerida ja teda kaasata.

Õige lahendus on see, mida rõhutati ka nõukogu otsustes – taas kinnitada kahepoolsete suhete arendamist Iisraeliga. Nõukogu saab tegutseda üksnes poliitiliselt mõjuvõimsa partnerina ja pakkuda majanduslikku tuge, kui suudab seista vastu ühe või teise poole pettumusest tulenevatele kiusatustele kehtestada mingeid sanktsioone või karistada üht või teist poolt. Olukord on liialt keerukas ja õõnestab ELi mõlemale poolele avaldatavat järjepidevat ja ühtset survet tulla tagasi läbirääkimiste laua taha ja sõlmida rahuleping.

Ivo Vajgl (ALDE). – (SL) Ka mina ei poolda sanktsioone ja ähvardusi ning olen konstruktiivse poliitika ja dialoogi poolt. Mul on kahju, et oleme täna liialt palju kuulnud sõnumit, et Iisrael on demokraatlik riik. Iisrael ei kohtle palestiinlasi demokraatlikult ega käitu ka demokraatlikult meie ühise eesmärgi suhtes, milleks on kahe sõltumatu, enesekindla, turvalise ja kõrvuti eksisteeriva riigi loomine. Seepärast, paruness Ashton, arvan ma, et täna olete kuulnud palju põhjuseid, mis õigustavad konstruktiivsema ja tõhusama Euroopa Liidu poliitika väljatöötamist. Pean kahetsusega nentima, et Iisrael näeb meid jätkuvalt paberist tiigrina, mitte tegelikult partnerina, kellega tuleks astuda dialoogi ja kellest võiks olla abi probleemi lahendamisel.

Robert Atkins (ECR). – Austatud juhataja! Eelmisel nädalal Palestiinat külastanud delegatsiooni liikmena sai mulle selgeks, et seal on hulk mõistlikke inimesi, kes usuvad, et kaksikriigi lahendus on surnult sündinud laps peamiselt Iisraeli tegevuse tõttu, rääkimata ettepanekutest laiendada müüri veelgi kaugemale Ida-Jerusalemmas ja sellest välja poole, jagades seeläbi Jordani Läänepoolset põhja- ja lõunaosaks.

Missugused saavad olema meie huvid ja teod, kui üksikriigi ideest saab tegelikkus?

Teiseks, kas eesistuja ja leedi Ashton on kursis sellega, kuivõrd jagavad mõistlikud inimesed neid seisukohti, mida väljendab see farss, mida nimetatakse nelikuks? Mida kavatseme ette võtta selleks, et selle ettevõtmise kulukus vastaks tulemuslikkusele, mis hetkel on null?

Charles Tannock (ECR). – Austatud juhataja! Ma nõustun Iisraeli välisministri härra Liebermaniga, et nõukogu lõplik otsus on palju parem kui varasem Rootsi eelnõu, mida nägin paar nädalat tagasi, ent selles ei mainita neliku põhimõtteid, mida Hamas eirab, jätkates nii Palestiina omavalitsuse ametnike kui ka tsiviilisikute terroriseerimist Gazas.

Miks ei külastanud piirkonda välisminister Bildt, et näidata üles solidaarsust demokraatliku Iisraeli ja mõõdukate palestiinlastega?

Miks otsustati praegusel kriitilisel ajal hakata rääkima Ida-Jeruusalemma annekteerimisest?

EL peab olema tasakaalustatum ja ametlikult tunnustama ühiseid väärtusi demokraatliku Iisraeliga ning suurendama Iisraeli osalust ELi programmides – siinkohal olen endalegi üllatuseks sedapuhku ühel meel paruness Ludfordiga – assotsiatsioonilepingu raames, et suurendada Iisraeli usaldust, et ELil on juudiriigi suhtes head kavatsused.

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – (SV) Austatud juhataja! Täna konstruktiivse arutelu eest. Alustuseks tahan vastata mõningatele spetsiifilistele küsimustele ja seejärel öelda mõne sõna kokkuvõtteks.

Goldstone'i raport on väga tähtis. Tegu on tõsise raportiga. Tähtis on hoolikalt uurida otsuseid ning EL on kutsunud üles mõlemat poolt, nii Iisraeli kui ka palestiinlasi, alustama uurimisi raportis soovitatud vaimus.

Mis puutub nelikusse, siis nõukogu otsustes on viide ka nelikule endale ja vajadusele suurendada neliku jõupingutusi. Mis puutub läbirääkimistesse Hamasiga, siis nõukogul on sidemed Palestiina juhtide president Abbasi ja peaminister Fayyadiga. Eeltingimused läbirääkimiste pidamiseks Hamasiga on teada-tuntud ja need pole täidetud.

Lõpetuseks tahan öelda, et äärmiselt tänuväärne on näha parlamendi suurt toetust otsustele. Ehkki igaühel on pisut erinev arvamus, saavad kõik aru, kui tähtis on püüda igal võimalusel toetada Lähis-Ida rahuprotsessi ja me kõik oleme väga pettunud, et see protsess edeneb nii kohutavalt aeglaselt. Jõulurahu, mis peagi jõuab ka parlamenti ja paljudesse maailma paikadesse, ei ole taas kord võimalik kogeda viisil, mida me tahaks selles piirkonnas sel aastal näha.

Rootsi eesistumisperioodi alguses lootsime, et USA president Obama püüdlused kannavad Iisraeli-Palestiina läbirääkimistel vilja. Tähtis on, et EL ja USA teeksid tihedat koostööd. Seda pole veel juhtunud, ent – nagu selles küsimuses ikka – peame olema kannatlikud ja järjekindlad. EL peab olema järjekindel ja jääma endale kindlaks Ida-Jeruusalemma, piiride, asunduste ja julgeoleku küsimustes. Mul on väga hea meel parlamendi ulatusliku konsensuse üle, mis hõlmab ka meie selgeid ja järjepidevaid otsuseid. Need on osa ELi pikaajalisest tööst. Sellega seoses on tähtis, et kõik institutsioonid teeksid tihedat koostööd.

EL jätkab oma Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitilist missiooni piirkonnas ja eeskätt Euroopa Liidu politseimissioon Palestiina aladel (EUPOL COPPS) on andnud viimase aasta jooksul suure panuse Jordani Läänekaldal elavate palestiinlaste sotsiaal- ja majanduslike tingimuste parandamisse. EL toetab ka sõltumatu Palestiina riigi loomise ettevalmistusi. Selles vallas on vaja ära teha hulk tööd ja mõistagi toetame Palestiina võimude koostatud programmi „Palestiina: okupatsiooni lõpetamine, riigi rajamine“.

Selle konflikti lõpetamiseks on vaja poolte kokkulepet. See peab hõlmama kõiki küsimusi. Me ei saa aktsepteerida ühepoolset määratud lahendust, millest kujuneb hiljem olukord, mida pole võimalik muuta. Lahendus peab olema kõikehõlmav. See peab hõlmama Liibanoni ja Süüriat ning olema osa piirkondlikust strateegiast, mis lahendab Araabia-Iisraeli konflikti. Me pole veel niikaugel, ent EL on siiski astunud suure sammu edasi. Kõik institutsioonid on nõus, et seda on vaja, ning ma loodan jätkuvale koostööle selles küsimuses.

Catherine Ashton, komisjoni asepresident. – Austatud juhataja! Ma kardan, et küsimus sellest, kus ma istun, kerkib ka edaspidi. Ma istun siin, sest nõukogu istub seal. Ma võin ka sinna istuma minna ja võite mulle ka teistest eraldi istekoha paigaldada lasta, sest vahet pole, kus ma istun – niikuinii olen omadega hädas. Mul on hea meel istuda siin koos Ceciliaga ja ma loodan temaga tihedat koostööd teha.

Mind üllatab käesoleva arutelu puhul see – ma kuulasin väga hoolikalt ja härra Atkins, mulle tundub, et teie olete ainus erand –, et enamus on veendunud, et ainsaks lahenduseks on kaksikriik. Kõik parlamendisaadikud,

eriti härra De Rossa ja hiljuti naasnud liikmed, kes on oma silmaga näinud kohapeal valitsevat olukorda, on äärmiselt emotsionaalselt meelestatud.

Nõukogu otsuste puhul on tähelepanuväärne see, et need on väga selged. Nad annavad mulle selge suuna, kuhu poole liikuda. Samuti on selge – siinkohal pean tänama eesistujat tehtud töö eest –, et parlament on masendunud, sest asjad ei edene kuigi kiiresti. Masendus tuleneb seisukohtadest, mis on mõnikord küll üsna erinevad, ent kõiki neid ühendab soov näha olukorra lahenumist. Pisasjad on olulised. Teie seisukohtade erinevused ja sarnasused on minu jaoks väga olulised, sest ma juhin meie tulevikku neis aruteludes ja läbirääkimistes.

Pole kahtlust, et peame tegema kaht asja. Üheks on need üsna poliitilised küsimused, mille õigusega tõstatasite. Missugused peaks olema meie suhted? Ma olen alles teekonna alguses ja see arutelu on minu jaoks väga oluline, sest võimaldab mul saada ülevaate erinevatest seisukohtadest. Selle põhjal leian esiteks, et nelik peab näitama, et õigustab talle pandud ootusi, s.o nelik tuleb taaslustada. Ma olen vestelnud videokonverentsi teel Jeruusalemmas asuvate töötajatega, olen rääkinud härra Blairiga tema tööst ja olen rääkinud samadest asjadest ka välisminister Clintoniga. Sõna „taaselustama“ on selles kontekstis väga tähtis.

Teiseks on piirkonnas eesistujariigi tõstatatud probleeme seoses piiriküsimustega, mis puudutavad riike, kellega peame suhtlema. Ma arvan, et hetkel on kõige olulisem küsimus see, mida EL ise suudab teha?

See toob mind teatud mõttes praktiliste teemade juurde. Mitmed kolleegid on nimetanud konkreetseid asju, olgu siis seda, mida Ühendkuningriigi teeb kaupade märgistamise vallas, assotsiatsioonilepinguga seotud probleeme, käesolevat missiooni juhtide raportit ja selle soovitusi, mida ma pole veel arvesse võtnud. Kõiki neid probleeme on vaja hoolikalt analüüsida, ent tegelikkuses meil on vaja toetada inimesi kohapeal.

Ma mainisin juba, et on vaja 1200 klassiruumi ja kirjeldasin tervishoiuvaldkonnas tehtavat tööd. Me toetame peaminister Fayyadi riigi ülesehitamise ning institutsioonide võimekuse suurendamise, eeskätt õigusriigi rajamise kava. Meil on vaja tegeleda tõeliste probleemidega ja teha praktilist tööd, et leida viise, kuidas parandada nende inimeste olukorda, kes peavad seal oma igapäevaeluga toime tulema ja loodavad meie abile.

See on kõige tähtsam ja praktilisem asi, millest me kohe alustama peame. Seda, mida ma teha tahan, kirjeldaksin järgnevalt: meil on võimalik teha poliitilisi ja majanduslikke asju. Ma tahan need kaks valdkonda ühendada, leida viise teha ära enam, toetada käimasolevat tööd, muuta nelik tõhusamaks, ühendada nõukogu ja komisjoni paralleelsed jõupingutused, et see, mida me kohapeal teeme, tõesti muudaks midagi.

Lõppkokkuvõttes on kaks poolt need, kes peavad otsuse tegemiseks kokku saama ja rahu leidma. Selle tulemuse saavutamisel on meil aga tähtis roll ja ma teen nii teie kui ka komisjoni ja nõukogu nimel kõik endast oleneva, et oleksime ülesannete kõrgusel.

Juhataja. – Arutelu on lõppenud.

Kirjalikud avaldused (reegel 149)

Dominique Baudis (PPE), kirjalikult. – (FR) Välisasjade nõukogu eelmisel istungil teatas Euroopa Liidu Nõukogu, et soovib peatset Palestiina riigi taastamist 1967. aasta piirides ja pealinnaga Ida-Jerusalemmas. Seepärast tegeleb Euroopa Lähis-Ida jaoks elujõulise ja mõlemale poolele vastuvõetava lahenduse väljatöötamisega. Nõukogu pakutud lahendus on õiglane. Iisrael ja Palestiina saavad kasutada seda alusena, millele toetudes vahetada maa rahu vastu. Euroopal on siin suur roll. Euroopa saab toetada üksmeelele jõudmist palestiinlaste hulgas, sest ilma selleta pole Palestiinlastel esindajat, kes Iisraeliga läbi räägiks. Euroopa saab samuti toetada Iisraeli ja Palestiina dialoogi taastamist Vahemere Liidu kontekstis.

Daciana Octavia Sârbu (S&D), kirjalikult. – Toetan nõukogu hiljutisi otsuseid antud küsimuses, eriti seoses Ida-Jerusalemmaga. Nõukogu on võtnud selge seisukoha mitmes võtmeküsimuses, sh 1967. aasta piiride, Iisraeli asunduste ja Gaza juurdepääsu küsimuses ning toetab kaksikriigi lahendust, mille puhul Jeruusalemm on jagatud pealinn. Need on ühed põhipunktid ja nõukogu on suutnud neid oma otsustes edukalt lahendada. Nõukogu on esitanud ELi kõrgele esindajale konkreetsete eesmärkide nimekirja ja andnud selge suuna, kuhu EL tahab läbirääkimisi juhtida. Ma loodan, et see selgus ja liikmesriikide üksmeel toob kaasa ELi tulemuslikuma osaluse läbirääkimistel ning suurema võimekuse osaleda koos teiste põhitegijatega rahuprotsessis.

14. Üksikisikute õigusi piiravad meetmed Lissaboni lepingu jõustumise järel (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on:

kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni nimel Emine Bozkurti, Louis Micheli ja Michèle Striffleri suuline küsimus nõukogule (B7-0233/2009) üksikisikute õigusi piiravate meetmete kohta Lissaboni lepingu jõustumise järel (O-0135/2009);

- kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni nimel Emine Bozkurti, Louis Micheli ja Michèle Striffleri suuline küsimus komisjonile (B7-0234/2009) üksikisikute õigusi piiravate meetmete kohta Lissaboni lepingu jõustumise järel (O-0136/2009).

Emine Bozkurt, esitaja. – (NL) Austatud juhataja! EL seisab demokraatia, õigusriigi, inimõiguste ja põhivabaduste eest. Ent võitluses terrorismiga ei ole EL enam nii põhimõttekindel. Võtkem näiteks ÜRO musta nimekirja. Füüsilised ja juriidilised isikud, kelle puhul kahtlustatakse sidemeid Osama bin Ladeni, Al-Qaida võrgu või Talibaniga, võidakse kanda nimekirja ja see toob kaasa reisikeelu ja finantsvarade külmutamise. See meede on igati õigustatud terrorismi puhul, sest selle vastu tuleb võidelda – selles pole vähimatki kahtlust –, ent terroristide tegevuses levinud seadusetusel ei saa lubada hiilida moodustesse, mida terrorismi vastu võitlemiseks kasutame.

Kahjuks iseloomustab kehtivat süsteemi põhiõiguste kuritarvitamine. Inimesed kantakse nimekirja sageli ilma neid sellest asjaolust teavitamata ning ilma igasuguse kohtuvõimu sekkumiseta. Teave, mis toob kaasa nende lisamise musta nimekirja, pärineb regulaarselt salateenistustelt. See teave ei ole kahtlusallastele läbipaistev ning seetõttu nad ei tea, miks nad on nimekirja pandud. See ei jäta neid mitte üksnes ilma õigusest teabele, vaid ka kaitseõigusest.

Kui inimene on kord nimekirja kantud, siis on teda seal väga raske eemaldada. Juba praeguseks on hulgaliselt juhtumeid, kus inimesi on ekslikult aastateks nimekirja kantud ja nad on pidanud võitlema õiglase kohtupidamise nimel. Nad on määratud elama vaesuses, ei saa kasutada oma pangakaarte sisseostude sooritamiseks ja neil pole luba riigist lahkuda. Ma ei palu anda terrorismis kahtlustatavatele suuremaid õigusi, vaid seda, et nad saaksid toetuda oma õigustele, nagu kõik teisedki. Ma toetan läbipaistvat menetlust ja õiglast kohtupidamist.

Nimekirjal on ka kaugeleulatuvad kõrvalmõjud. Kuna võimud saavad otsustada inimeste või organisatsioonide nimekirja kandmise üle, siis saab seda kasutada poliitilise vahendina. Näiteks inimõiguste eest võitlevaid vabaihendusi, mis on valitsusele pinnuks silmas, saab nimetada terroristlikeks organisatsioonideks, et halvata nende tegevus. Euroopa Kohtu otsuse põhjal oli komisjon sunnitud kehtiva korra läbi vaatama. Komisjon püüdis leida lahenduse, ent nõukogu tasandil jäi asi soiku.

Nüüd on tekkinud uus olukord seoses Lissaboni lepingu jõustumisega. Kas tuleks lähtuda Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklist 215 või artiklist 75? Ehk teisisõnu, kas Euroopa Parlament ei osale ettepanekute läbivaatamises või osaleb tava- ehk kaasotsustusmenetluse kaudu? Õiguskomisjon on andnud mõista, et korrektne alus on artikkel 75 ja sama on leidnud ka parlamendi õigusteenistus. Ma tahaks, et nii nõukogu kui ka komisjoni esindajad ütleksid meile täna, missugusena nad näevad piiravate meetmete kehtestamise ettepanekute tulevikku. Missugune on siin parlamendi roll? On aeg, et muuta meie menetlused läbipaistvaks ja demokraatlikuks. Küsimus on selles, kas saame arvestada teie koostööga.

Carlos Coelho (PPE). – Austatud juhataja! Ma kardan, et portugali keelne tõlge ei tööta. Ma ei kuulnud eelmise kõneleja ainsatki sõna. Midagi tuleb ette võtta, vastasel korral ei saa ma arutelu jälgida.

Juhataja. – Härra Coelho, kohe uurime, mis toimub ja anname teile teada.

Louis Michel, esitaja. – (FR) Austatud juhataja ja nõukogu eesistuja! Esiteks tahan tänada ja õnnitleda oma kaasraportööri proua Bozkurti ja proua Strifflerit.

Ma toetan täielikult kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni, õiguskomisjoni ja parlamendi õigusteenistuse otsuseid. Kuna inimõiguste austamine on üks liidu põhiväärtusi, siis on ülioluline, et neid õigusi järgitaks. Terrorismivastase võitluse raames võetud meetmed peavad olema mõõdukad, sobivad ja tulemuslikud.

Pidades silmas inimõigusi ja kaitseõigusi, on asjaomaste isikute juurdepääs isikuandmetele ja meetme rakendamise alustest teavitamine olulised osad terrorismivastases võitluses. Kuivõrd sanktsioonid ja mustad

nimekirjad on vaid ajutised, leian, et tuleb teostada hoolikat ja tõsist järelevalvet ning vaja on regulaarset hindamist ja kohustuslikus korras parlamendiga konsulteerimist.

Ehkki me võime toetada võetud meetmeid eeskätt selliste riikide puhul nagu Zimbabwe ja Somaalia, tuleb pidada meeles, et need sanktsioonid ei tohi mingil juhul hakata humanitaarorganisatsioonide arengu-, demokraatia ülesehitamise ja inimõigusmissioone ega avaldada negatiivset mõju kohalikule elanikkonnale.

Lõpetuseks tahan öelda seoses isikuandmete kaitsega, et toetan täielikult Euroopa andmekaitseinspektori otsuseid seoses nende andmete kogumise, töötlemise ja edastamisega.

Michèle Striffler, *esitaja*. – (FR) Austatud juhataja, volinik, kolleegid! Lõviosa Euroopa kodanikest leiab, et võitlus terrorismiga peab olema üks ELi prioriteete. Nad on täiesti teadlikud mõjust, mida Euroopa võib selles vallas avaldada oma üleilmse tulevikunägemusega ja järjepideva poliitika rakendamisega.

Seepärast tervitan asjaolu, et tänu Lissaboni lepingule saab Euroopa Parlament teha põhjalikku tööd selle valdkonna kaasreguleerimisel ning tagada vajaliku demokraatliku kontrolli Euroopa terrorismivastase poliitika üle.

21. sajandi esimene kümnend hakkab lõppema. Me kõik mäletame, et see algas ühe inimkonna ajaloo suurima tragöödiaga. Me ei saa lubada terrorismil areneda ning peame leidma selle likvideerimiseks kindla ja sobiva lahenduse. Taliban, Al-Qaida võrk ja Osama bin Laden kujutavad endast Euroopa Liidule suurimat ja kõige pakilisemat ohtu.

Islami äärmuslased – muhamedi usu häbiväärsed ärakasutajad – ning lääne ja selle väärtuste vihkamine toidavad seda surmavat terroristide võrku. Me peame selle nähtuse vastu võitlema ja ma kordan veel kord, et Euroopa Liit peab näitama, et ta on erakordselt kindlameelne ja valvel.

Võttes arvesse inimõiguste ning sõna-, ühinemis- ja rahumeelse kogunemise vabaduse tõsiseid ja pidevaid rikkumisi Zimbabwe, ei tohi Euroopa Liit neid märkamata jätta. Füüsilisi ja juriidilisi isikuid – olenemata sellest, kas nad on riigiga seotud –, kelle tegevused õonestavad demokraatiat, põhiõigusi ja õigusriiki Zimbabwe, tuleb karistada.

Samuti on Euroopa Liidul kohustus võtta suunatud meetmeid nende vastu, kes õonestavad rahu, julgeolekut ja stabiilsust Somaalias. Me peame kehtestama üldise ja täieliku relvaembargo Somaaliale ja tagama humanitaarabi osutamise ning juurdepääsu abile ja abi levitamise Somaalias.

Ma ütlen seda, sest eelkõige kannatavad kõige vaesemad ja haavatavamad elanikkonna kihid ning me ei saa enam kauem seda pealt vaadata. Nendin kahetsusega, et parlamendi rolli on selles vallas Lissaboni lepinguga vähendatud vastupidiselt lepingu vaimule ja tähtsusele, mida see parlamendile annab.

Euroopa Liit peab süüdlasi karistama. Kas see tähendab, et ta peab unustama ära oma peamised põhimõtted? Ei. Euroopa Liidu tegevus rahvusvahelisel arenil peab tuginema põhimõtetele, mis on juhtinud tema loomist, arengut ja laienemist ning Euroopa Liit peab edendama neid väärtusi kogu maailmas.

Cecilia Malmström, *nõukogu esitaja*. – (SV) Austatud juhataja! Need asjad, mida nimetame piiravateks meetmeteks, on väga tähtsad, ja ma tean, et paljudel liikmetel on nende kohta oma arvamus. Selle arutelu kuulajatel võib nende mõistmine pisut keerukas olla. Lubage mul alustuseks selgitada, kuidas nõukogu neid meetmeid kasutab. Seejärel räägin Lissaboni lepingust.

Piiravad meetmed kolmandate riikide, üksikisikute, füüsiliste või juriidiliste isikute või muude üksuste vastu on oluliseks ELi välis- ja julgeolekupoliitiliseks vahendiks. Üldiselt võib öelda, et neid kasutatakse konkreetse poliitika või tegevuse muutmiseks. Mõistagi tuleks neid kasutada lõimitud ja põhjaliku poliitika raames, mis võib hõlmata poliitilist dialoogi, erinevaid soodustusi ja tingimusi, mida tuleb täita. Mitte alati pole pelgalt piiravad meetmed piisavad selleks, et muutusi esile kutsuda, ent nende abil on võimalik avaldada survet repressiivsetele režiimidele või peatada raha ja muude ressursside voog, mis sääraseid režiime või terroristlikke võrke toetab.

Mõningatel juhtudel kasutab nõukogu piiravaid meetmeid, kui me rakendame resolutsioone, mille on võtnud ÜRO julgeolekunõukogu kooskõlas ÜRO harta VII peatükiga. Sellistel juhtudel peavad ELi erinevad õigusaktid olema rangelt kooskõlas nende resolutsioonidega. Nad on seotud olukorra ja tegudega, sealhulgas terrorismiga, mis ohustab rahu ja julgeolekut. Nad saavad olla vaid osaks ELi välistegevusest ja sel viisil erinevad nad liidusisestest meetmetest, mille eesmärgiks on luua oma vabadus-, julgeoleku- ja justiitsala.

Nõukogu tõlgendab Lissaboni lepingut nii, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 215 tuleb rakendada nende ja muude piiravate meetmete suhtes ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames, sh terrorismi suhtes. EL võib otsustada ka rakendada täiendavaid meetmeid koos ÜRO otsustatud meetmetega ja me võime võtta ka oma meetmeid. ELi enese poolt otsustatud sanktsioon on võimalik kehtestada muude välis- ja julgeolekupoliitika eesmärkide, sh inimõiguste, demokraatia, õigusriigi põhimõtete ja hea halduse põhimõtete järgimiseks kooskõlas ELi kohustustega rahvusvahelise õiguse raames.

Neid meetmeid võetakse hetkel kõige sagedamini otse nende suhtes, keda loetakse meile vastumeelt oleva poliitika või meetme eest vastutavaks või säärase isikute sissetulekuallikate suhtes. See on tõhusam kui piirisanktsioonid üldiste kaubandusembargode suhtes või muud suvalisemad meetmed. Sihipäraste sanktsioonide eesmärgiks on minimeerida negatiivset mõju, mida vastavad meetmed avaldavad kõnealuse riigi elanikkonnale. See on väga oluline kaalutlus, millega nõukogu uute sanktsioonide kehtestamise otsuse ettevalmistamisel arvestab.

Kõiki sanktsioone vaadatakse regulaarselt läbi, et hinnata nende tõhusust. Sõltuvalt olukorrast võib neid kohandada või täielikult tühistada. Lissaboni lepingu kohaselt kasutatakse piiravaid meetmeid jätkuvalt ühise välis- ja julgeolekupoliitika vahendina nõukogu otsuste vormis kooskõlas lepingu artikliga 29. Üks oluline muudatus uues lepingus on see, et otsuseid füüsiliste või juriidiliste isikute suhtes võetavate piiravate meetmete kohta saab allutada kohtulikule kontrollile. See tähendab, et kohus saab kontrollida, kas otsus sanktsioonide kohta on õiguspärane. Varem selline võimalus puudus.

Nüüd, kus Lissaboni leping on jõustunud, võetakse määruseid vastu välis- ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni ühissetepaneku põhjal kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 215. Euroopa Parlamendi teavitatakse kõikidest sellistest otsustest. Ma näen, et parlamendile see muutus ei meeldi, sest nõukogu pole enam kohustatud konsulteerima parlamendiga üksikisikuid puudutavate sanktsioonide osas. Meie aga lepingut nii ei tõlgenda.

Tähtis on juhtida tähelepanu sellele, et iga piiravaid meetmeid puudutav otsus ja nende meetmete rakendamine peab alati olema kooskõlas rahvusvahelise õigusega. Piiravad meetmed hõlmavad nende sihtmärgiks olevate üksikisikute teatud õiguste piiramist. Seepärast peavad sanktsioonid järgima inimõigusi ja põhivabadusi. See puudutab nii menetlusõigusi kui ka õigust õiguskaitsele. Meetmed peavad alati olema eesmärgi suhtes mõõdukad.

Lähtudes sanktsioonide rakendamisel saadud kogemustest, oleme korraldanud põhjalikke hindamisi ja uurinud, kuidas sanktsioone konstruktiivsemalt kehtestada. Tehtud on terve rida käegakatsutavaid parendusi. Need hõlmavad teatud sanktsioonide võtmise eeltingimusi ning üksikisikute (füüsiliste isikute) või juriidiliste või muude isikute sanktsioonide nimekirja lisamise aluseid. Nimekirja tuleb pidevalt üle vaadata ja vajadusel seda muuta. Selle töö käigus on nõukogu võtnud arvesse Euroopa Parlamendi eelmisest aastast pärinevat resolutsiooni ELi inimõiguste valdkonna meetmete ja poliitika raames võetud sanktsioonide hindamise kohta.

Catherine Ashton, komisjoni asepresident. – Austatud juhataja! Nagu eesistujamaa esindaja ütles, tõstatate olulisi küsimusi seoses ELi piiravate meetmete või sanktsioonide juhtimisega tulevikus. Pärast Lissaboni lepingu jõustumist peame tegema valiku Al-Qaida ja Talibani vastaste sanktsioonide määrust muutva määruse ettepaneku õigusliku aluse osas. Meie seisukohad on järgmised.

Esiteks on uue lepinguga lisatud endisele EÜ asutamislepingule välispoliitikaga seotud piiravate meetmete või sanktsioonide osas konkreetne säte. Artikli 215 lõige 2 sätestab uue õigusliku aluse piiravate meetmete võtmiseks füüsiliste ja juriidiliste isikute ning rühmade või mitteriiklike üksuste suhtes. See laiendab endise artikli 301 kohaldamisala ja seda tuleks rakendada Al-Qaida ja Talibani vastaste sanktsioonide määruse muutmise õigusliku alusena.

Teiseks rakendatakse artiklit 215, kui tegu on ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) otsusega. Al-Qaida ja Talibani vastaste sanktsioonide määramises rakendatakse ÜVJP otsust, mille kohaselt tuleb määrustega rakendada teatud ÜRO julgeolekunõukogu resolutsioone. Need resolutsioonid on ELi liikmesriikidele rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad.

Kolmandaks leiame, et kahekordne õiguslik alus, s.o artikli 215 lg 2 ja artikkel 75 ei toimi. Põhjus seisneb selles, et kahe artikli eesmärgid, kohaldamisala ja menetlused on erinevad. Olen tähele pannud, et parlamendi õiguskomisjon ja õigusnõustajad on jõudnud samale järeldusele.

Lõpetuseks olgu öeldud, et meie arvates on uus leping täpsustanud piiravate meetmete võtmist füüsiliste ja juriidiliste isikute ning rühmade ja mitteriiklike üksuste suhtes. Artiklis 215 käsitletakse parlamendi ja nõukogu rolli ning seadusandja ei tohiks lepingust kõrvale kalduda.

Meil paluti samuti esitada teavet põhiõigustega seotud edusammude kohta ÜRO sanktsioonide komitee töös.

Al-Qaida ja Talibani vastaste sanktsioonide määramise muutmise ettepanekuga rakendatakse Euroopa Kohtu järeldusi Kadi kohtuasjas. Nimetatud otsuses tegi kohus mitmeid märkusi selle kohta, kuidas parandada nimekirja kandmise menetlusi, mida rakendab ÜRO Al-Qaida ja Talibani vastaste sanktsioonide komitee. Kohtu tähelepanekud tingisid määramises sisalduva nimekirja kandmise menetluste muutmise.

Mitmes ÜRO julgeolekunõukogu resolutsioonis on sätestatud kord sanktsioonide nimekirja käsitlemiseks ÜRO tasandil. Viimati sätestati ÜRO julgeolekunõukogu resolutsioonis 1822, et põhjenduste kokkuvõtte tuleb avaldada ÜRO Al-Qaida ja Talibani vastaste sanktsioonide komitee kodulehel iga nimekirja kantud isiku kohta ning nähti ette kõigi nimekirja kantud isikute läbivaatamine 30. juuniks 2010 ning nimekirja regulaarne ülevaatamine. Resolutsioonis nõuti, et asjaomane riik võtaks meetmeid nimekirja kantud isiku teavitamiseks tema kandmisest nimekirja ja kande põhjustest ning annaks teavet erandite ja nimekirjast väljaarvamise nõuete kohta.

Resolutsiooni 1822 lähenemisviis on võetud kasutusele ka resolutsioonis 1844, mis puudutab Somaaliaga seotud sanktsioone ja resolutsioonis 1857, mis puudutab Kongo Demokraatlikku Vabariiki.

Resolutsioonis 1822 nähakse ette meetmete läbivaatamine kord 18 kuu jooksul. See periood lõpeb käesoleva aasta lõpus. Läbivaatamise osas töö käib, ent komisjon ei oska öelda, mis muutusi ÜRO julgeolekunõukogu menetlustesse teeb.

Nuno Melo, *fraktsiooni PPE nimel.* – (PT) Parlamendi rolli tugevdamine on olnud võtmesõnaks mitmete poliitikute kõnedes Lissaboni lepingu jõustumise kontekstis. Näiteks komisjoni president dr Barroso ütles 25. novembril siin Strasbourgis Euroopa Ülemkoguks valmistumise kohta järgmist: „Nüüd annab Lissaboni leping meile uue võimaluse edasi liikuda. Me kõik teame, et vabadus, julgeolek ja õigusküsimused on valdkonnad, mida leping kõige enam muudab. [...] Ja eelkõige laiendab see vastava poliitika demokraatlikku raamistikku parlamendi täieliku kaasamise teel.“ Ma rõhutan sõnu „parlamendi täielik kaasamine“.

Oma esimeses ametlikus kõnes ütles Euroopa Liidu nõukogu eesistuja härra Van Rompuy samuti, et leping on võimas vahend, mille abil saame lahendada uusaja probleeme. Sellisel juhul pole mõtet rõhutada meie volituste ja pädevuse tugevdamist ametlikus diskursuses ja seejärel asuda kitsendavalt tõlgendama Lissaboni lepingut, et jätta parlament ilma õigustest, mis tal varem olid ja mille kaotamisel puudub mõte.

Esitatud küsimused tuginevad tervele mõistusele, ent see ulatub kaugemale pelgalt doktriini hinnangust ning deklareeritud kavatsuste ja nende tõlgendamise kokkulangevusest. Tegu on ka praktilise tagajärgega, mis tulenev vanasõnast, et „see, kes suudab teha rohkem, suudab ka teha vähem“, ning puudutab alljärgnevat: mis mõte on *a priori* tõrjuda kõrvale organ, millel on pädevus kriminaalasjades ja terroristide rünnakute ennetamisel ja nende vastu võitlemisel koosotsustusmenetluse kaudu, kui kaalul on muud meetmed, mis mõjutavad kodanike õigusi, mis võivad selles kontekstis samuti tähtsad olla?

Seepärast – ma kohe lõpetan, austatud juhataja – on põhimõttelise tähtsusega, et Lissaboni lepingut tõlgendataks parlamendi volituste ja pädevuse tugevdamise vaimus. Mõningatel juhtudel – nagu küsimuses tõstatatud sai – peaks olema võimalik kahene õiguslik alus, kui kaalul on kodanike õigused ja ohus on terrorismivastane poliitika. Muudel juhtudel, näiteks Zimbabwe ja Somaalia puhul, tuleks sätestada vabatahtliku konsultatsiooni võimalus, mis on tegelikult nähtud ette ka Euroopa Liidu Stuttgarti deklaratsioonis, mida samuti küsimuses mainiti. Seda seisukohta tahtsingi väljendada, austatud juhataja.

Monika Flašíková Beňová, *fraktsiooni S&D nimel.* – (SK) Minu arvates ei hinnatud piisavalt Euroopa Parlamendi püüdlusi Lissaboni lepingu ratifitseerimisprotsessis kõnealuse küsimuste vaatenurgast ega kaasatud meid protsessidesse rohkem.

Ma pean piiravaid meetmeid ja sanktsioone sama tähtsaks ELi poliitika vahendiks välis- ja julgeolekupoliitika valdkonnas kui õigluse ja inimõiguste kaitse küsimusigi. Loomulikult ootasime (Euroopa Parlamendina) võimalust rohkem osaleda otsuste langetamisel selles valdkonnas.

Samuti mõistame, et sihtmeetmete ja -sanktsioonide eesmärgiks on minimeerida tsiviilelanikkonnale avaldatav mõju ja mul on hea meel, et proua Malmström just seda klauslit mainis. Samas oleme me ainsad otse valitud

Euroopa institutsioonide esindajad ja tajume mõningal määral, et õigusloomeprotsessis oleme me teatavat sorti ripats, mis hiljem otsustus- ja kontrolliprotsessist kõrvale jäetakse.

Ma leian, et see pole päris õige säärases äärmiselt tundlikus valdkonnas, mis on seotud õigluse ja inimõiguste kaitsega, sest võitlus terrorismiga on äärmiselt tundlik küsimus meie oma riikide kodanike ja kogu ELi jaoks. Seepärast ootan kannatlikult, kuni kogu protsess käima läheb, et näha, missuguseks kujuneb meie koostöö.

Hélène Flautre, *fraktsiooni Verts/ALE nimel.* – (FR) Austatud juhataja! Ma räägin nn sihtsanktsioonidest, intelligentsetest sanktsioonidest, neist, millel on otsene mõju ka põhiõigustele – üksikisikute, organisatsioonide ja mis tahes juriidiliste isikute põhiõigustele. Need põhiõigused on tähtsad. Nad hõlmavad näiteks liikumisvabadust, ent ka omandi kaitset.

Neil põhjustel peavad sihtsanktsioonid olema kooskõlas mitmete miinimumeeskirjadega, mis hõlmavad menetlust ja õiguskindlust. Lisan, et nende õigus- ja menetluseeskirjade järgimisest sõltub sihtsanktsioonide usaldusväärsus ja seega ka tulemuslikkus.

Parlamendi liikmed mäletavad, et Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee liige Dick Marty nõudis läbipaistvust ja kaitseõigust – see näitab, kui absurdne on läbipaistvuse puudumine nimekirja kandmise ja nimekirjast mahavõtmise tulemuslikkuse osas. Nimekirja kandmine ja nimekirjast mahavõtmine võib mõjutada ka süütuid inimesi, kes ei tea midagi nende ümber toimuvast ja nad ei saa teha midagi, et lahendada olukorda, millesse nad kogemata sattunud on.

Seepärast on juurdepääs andmetele, mida mainis Louis Michel, samuti nimekirja kandmise alustest teavitamine ning isikuandmete kaitse selle menetluse olulised elemendid.

Sellest hoolimata pidid ÜRO ja Euroopa Liidu sanktsioonisüsteemide ohvrid näitama üles suurt otsustavust ning vaja oli mobiliseerida nii kodanikuühiskond, inimõigusorganisatsioonid ja ka Euroopa Parlament, et ohvrite õigusi tunnustataks Euroopa Kohtus.

Lisan, et nõukogu muudatused seoses mustade nimekirjadega sõltuvad tehtud ettepanekutest, sh Euroopa Parlamendi tehtud ettepanekutest. Seepärast peab Euroopa Parlament kindlasti osalema nende otsuste tegemisel, rakendamisel ja jälgimisel, sest ajalugu on näidanud, et tänu Euroopa Parlamendile sai nõukogu määruse reform ületuldse teoks.

Derek Roland Clark, *fraktsiooni EFD nimel.* – Austatud juhataja! Nagu heategevus, nii ka õigused saavad alguse kodust. Mind huvitavad Euroopa sikhide õigused. Kuna nad kannavad riiete all kirpanit (väike tseremoniaalne pistoda), siis on neil keelatud siseneda Euroopa Parlamenti.

Kirpani kandmine väljendab usku ja nad ei tohi seda kõrvaldada, mistõttu nende väljaarvamine on religioosse ja rassilise sallimatuse küsimus. Aastate jooksul olen kirjutanud kahele varasemale juhatajale ja komisjonile, kes kõik vastasid, et keelu põhjuseks on turvakaalutlused.

Oma juubelit tähistav kuninganna Elizabeth külastas minu piirkonda – Midlandsi idaosa –, kus vestles Leicesteris asuvas pühapaigas sikhidega, kes kõik kandsid kirpanit ja seisis kuningannale sama lähedal kui teie praegu seisate oma kolleegidele.

Ma räägin seda seepärast, et kuu aega tagasi külastasin Westminsteri paleed. Seal, meie demokraatlikus parlamendis, väga lähedal nii Lordide Kojale kui ka alamkojale, kohtasin mitmeid sikke, kes kõik kandsid kirpanit. Koos nendega oli nende juht, keda olen tundma õppinud. Tema esivanemad seisis õlg õla kõrval minu esivanematega, et võidelda demokraatia eest konfliktides, mis on moonutanud meie Euroopat. Tänu sellele on teil ja ülejäänud 700 inimesele vabadus tulla siia paika kokku kõigist Euroopa nurkadest.

Seega, mida arvata Lissaboni lepingust, mis räägib vabadusele, võrdsusele, vähemuste õigustele ja mittediskrimineerimisele tuginevast liidust? Kas täidate lepingut või on need pelgalt tühjad sõnad?

Juhataja. – Härra Clark! Raske on mõista, kuidas see mõtteavaldus on seotud käimasoleva aruteluga, ent tänan teid!

Andrew Henry William Brons (NI). – Austatud juhataja! Mis põhjusel on Taliban asetatud samasse kategooriasse Osama bin Ladeni ja Al-Qaidaga?

Osama bin Laden ja Al-Qaida on terroristid, kes on juba pannud toime terroriakte üle kogu maailma ja kavatsevad neid tulevikuski toime panna. Me peame jälitama neid inimesi maailma otsa ja piirama nende tegevust nii palju kui vähegi võimalik.

Kuigi Taliban on kohutav, repressiivne ja mittedemokraatlik organisatsioon, on maailm täis ebameeldivaid režiime ja Taliban pole koguni valitsuses.

Nad tapavad ja vigastavad meie sõdureid Afganistanis ning neid vihatakse selle eest õigusega. Nad aga ei tapaks ega vigastaks meie sõdureid, kui meie sõdureid poleks Afganistani saadetud. Minu teada pole Talibanil ambitsioone teisel pool riigipiiri.

Kas ei valitse oht, et Talibani paigutamine samasse kategooriasse kui Al-Qaida, annab USA ja Briti valitsuse sõjarditele püssirohu mõttetu, mõrtsukaliku ja võitmatu sõja pidamiseks Afganistanis eelseisvatel aastatel? Lisaks provotseerivad islamiriikide vastu suunatud sõjad terroriakte.

Al-Qaida puhul on arvestatavaid kahtlusi, et tegu pole mitte niivõrd organisatsiooni, kuivõrd ideoloogiaga. Ei ole võimalik koostada tema liikmete kindlat ja täielikku nimekirja. Ainsaks strateegiaks on olla valvel kogukonnas, millest see palkab kahetsusväärset nii süütuid inimesi kui ka kurjategijaid.

Georgios Papanikolaou (PPE). – (EL) Austatud juhataja! Lissaboni lepingul on omaette vaim ja see sätestab uued koostööraamistikud Euroopa Liidu institutsioonide vahel. Ma olen uue korraldusega nõus. Euroopa Parlament on muutunud üksikisikute kaitsmisel sisulisemaks, sest otsuseid tehakse nüüd kaasotsustusmenetluses.

Seepärast on minu arvates pisut vastuoluline, et tänasel esimesel täiskogu istungil pärast Lissaboni lepingu jõustumist oleme me kohustatud arutama ja käsitlema meie uue rolli piiratud puudutavaid õigusnorme, enne kui oleme üldse tegevust alustanud ja sellega kohanenud.

Me kõik oleme eranditult seda meelt, et peame otsustavalt võitlema terrorismiga. Selleks on sageli vaja võtta rangeid meetmeid, nagu antud juhul näiteks pangakontode ja rahaliste vahendite liikumise külmutamine.

Teisalt on üksikisikute õiguste kaitse Euroopa Liidu põhiväärtus ja meil pole õigust sellest mööda vaadata, kui võtame meetmeid kodanike julgeoleku tagamiseks. See ei tähenda, et terrorismi ja muude kuritegude vastu võitlemine ei ole meie prioriteet. Ka parlamendi õigusteenistuse arvamus ja Euroopa Kohtu praktika liiguvad selles suunas.

Euroopa kodanikud on meid otse valinud ja seepärast on meil eriline kohustus selgitada kodanikele, kuidas me ühest küljest tagame nende julgeoleku ja teisest küljest samas kaitseme nende õigusi. Meie oleme selleks tööks kõige pädevamad inimesed.

Debora Serracchiani (S&D). – (IT) Austatud juhataja, kallid kolleegid! Euroopa Liit võitleb igasuguse terrorismi vastu. Kui räägime terrorikuritegudest, siis on meil vaja tagada põhiõiguste austamine ning kasutada terrorismi vastu võitlemiseks sobivaid ja tulemuslikke meetmeid.

Kaitseõigused ja menetluslikud kaitsemeetmed peavad seetõttu olema täiekult kooskõlas ELi institutsioonidega, sealhulgas piiravate meetmete sihiks olevate üksikisikute ja organite nimekirjade, antud juhul Al-Qaidaga seotud isikute ja organite nimekirjade koostamisel. Samuti on vaja allutada need meetmed nõuetekohasele demokraatlikule ja parlamentaarsele kontrollile, mille Lissaboni leping õigustatult ette näeb.

Seepärast on selge ja seda on kinnitanud ka parlamendi õigusteenistus, et iga sedasorti meede peab olema kooskõlas tavalise seadusandliku menetlusega, võimaldades Euroopa kodanike esindajatel täita seadusandja ja garandi rolli.

Franz Obermayr (NI). – (DE) Austatud juhataja! Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 75 reguleerib terrorismi vastu võitlemiseks võetavate piiravate meetmete rakendamist ja seega ka igasugust sekkumist kodanike omandiõigustesse, nt pangakontode külmutamist. Need sätted puudutavad politseikoostööd kriminaalasjades, artikkel 215 viitab aga ühisele välis- ja julgeolekupoliitikale. Nõukogul on selles vallas aga ainupädevus. Seetõttu on ühel lehel (artikkel 75) parlament kaasseadusandja ja teisel (artikkel 215) tuleb parlamenti vaid toimuvast teavitada. Samas puudutavad mõlemad artiklid võimalikku sekkumist kodanike või juriidiliste isikute individuaalsetesse õigustesse, mistõttu peavad nõukogu ja komisjon selgitama, mis on nende kahe sätte omavaheline suhe ning miks ei ole parlamenti kaasatud eelkõige artikli 215 puhul.

Petru Constantin Luhan (PPE). – Austatud juhataja! Enne Lissaboni lepingu jõustumist tuginesid kolm kõnealust küsimust EÜ asutamislepingu artiklitele 60, 301 ja 308. Nüüd pakub see huvi vaid ajaloolastele, sest õiguslik alus on muutunud ja me peame viitama uue lepingu artiklitele 215 ja 75.

Nii uskumatu kui see ka pole, piiras Lissaboni leping Euroopa Parlamendi rolli käesoleval juhul. Artiklis 215 on selgelt öeldud, et nõukogu peab üksnes teavitama Euroopa Parlamenti võetud meetmetest, samas kui

varasema menetluse kohaselt tuli parlamendiga säärestes küsimustes konsulteerida. Minu jaoks on see vastuvõetamatu ja ma toetan oma kolleegide algatust selgitada parlamendi rolli selles valdkonnas.

Õiguslikku aspekti kõrvale jättes – loodan, et see saab lahendatud Euroopa institutsioonide hea koostöö kaudu – tahan juhtida teie tähelepanu olulisele probleemile, mida käsitleme, s.o terrorismi ja sellega seotud tegevuse (nt Osama bin Ladeni ja Al-Qaida võrgu tegevuse) vastasele võitlusele. Leian, et sääraseid tundlikke teemasid ei tohiks liigitada ELi-sisesteks ja ELi-välisteks teemadeks, sest terroriakte võidakse kavandada väljaspool ELi, ent need võivad oluliselt mõjutada ELis elavaid inimesi.

Meil on kohustus kaitsta Euroopa kodanikke terroriaktide eest ja meile on antud selleks vahendid. Usun, et suudate selle menetlusliku probleemi lahendada ja jään huviga ootama nõukogu ja komisjoni esindajate arvamusi.

Carlos Coelho (PPE). – (PT) Nõukogu eesistuja Cecilia Malmström, paruness Ashton, kallid kolleegid! Tahaksin tulla tagasi teema juurde, mida on käsitlenud mitmed kolleegid, eeskätt härra Papanikolaou ja härra Luhan.

Vaadakem üht aspekti korraga, alustades ettepanekutest Zimbabwe ja Somaalia kohta. Ma olen nõus, et tegeleme ÜRO kehtestatud sanktsioonidega ja seega kuuluvad need selgelt liidu välissuhete alla. Põhimõtteliselt näib kõige kohasem artikkel 215. Selle järgi aga peaksid kõik sellega kooskõlas olevad aktid sisaldama sätteid õiguslike kaitsemeetmete kohta, ent seda nõuet ei järgita kummagi ettepaneku puhul.

Need algatused pärinevad eranditult komisjonilt, mitte komisjoni ja liidu välis- ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ühisettepanekust. Kahtlemata ei vasta need ettepanekud nõuetele, mis tulenevad artiklist 215.

Seoses kolmanda ettepanekuga, mis puudutab Osama bin Ladeni, Al-Qaida võrgu või Talibaniga seostatud isikuid ja rühmitusi, siis alusetu on äsja kolleeg Luhani väljendatud arusaam, et see kuulub liidu välistegevuse valdkonda. Kuna terrorismi ennetamine ja selle vastu võitlemine on ELi sisetgevuse prioriteedid, siis kuulub see eesmärk otseselt Lissaboni lepingu artikli 75 alla. See peaks olema kõige kohasem õiguslik alus vastavalt tavalisele seadusandlikule menetlusele.

Nõukogu eesistuja Malmström! Me alles hakkame Lissaboni lepingut rakendama. Kas koos Lissaboni lepingu jõustumisega näitab ka nõukogu üles head tahet rahvusvaheliste suhete alustamiseks õigetest alustel või kavatsseb viia läbi piiratud analüüsi? Ma usun, et me kõik tahame, et algus oleks võimalikult hea.

Agustín Díaz de Mera García Consuegra (PPE). – (ES) Austatud juhataja! Seoses konkreetsete piiravate meetmetega, Al-Qaidaga seotud füüsiliste ja juriidiliste isikute vahendite külmutamise ning meetmete võtmisega Zimbabwe ja Somaalia valitsuse liikmete vastu teatasid komisjon ja nõukogu 5. novembril, et kui Lissaboni leping jõustub, siis saavad ettepanekute aluseks olema Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 215, mitte artikkel 75.

Artikli 215 kohaselt teavitab nõukogu parlamenti kõigist otsustest, mis puudutavad majandussuhete katkestamist või vähendamist jms. Artiklis 75 on aga antud selgelt mõista, et kui on vaja saavutada artiklis 67 sätestatud eesmärgid, siis parlament ja nõukogu määratlevad, ehk teisisõnu otsustavad koos regulatiivsed meetmed, millega külmutatakse terroristliku tegevusega seostatud füüsiliste või juriidiliste isikute, rühmituste või üksuste vahendid, finantsvarad või majanduslik kasu.

Artikkel 67 sätestab ka vabaduse, turvalisuse ja õiguse aluste eesmärgid.

Seepärast näib selge, et terrorismiga seostatud füüsiliste ja juriidiliste isikute puhul on nõukogu tehtavate määruste ettepanekute aluseks artikkel 75.

Mis puutub Zimbabwe ja Somaaliasse, siis nõukogu ja komisjon peaksid arvestama ka Stuttgarti deklaratsiooni, milles sätestatakse vabatahtlik konsulteerimine parlamendiga rahvusvahelistes küsimustes, sh olukorras, kus asutamislepingud antud valdkonna kohta midagi ei ütle.

Austatud juhataja! Ma lihtsalt selgitan oma seisukohta. Ma väidan, et parlament on kaasseadusandja ning nõuan nõukogult ja komisjonilt mõistlikumat selgitust. See on praeguseks kõik.

Seán Kelly (PPE). – Austatud juhataja! Tahan öelda, et tegu on teemaga, mille puhul on väga raske anda ühest vastust.

Me kõik teame, et alates 2001. aasta 11. septembrist elame me väga ohtlikus maailmas, kus liiguvad terroristid, kes tegelevad päevast päeva oma surmavate missioonide planeerimisega ja neil on majanduslikud ressursid (osaliselt lausa riiklikud ressursid) oma missioonide elluviimiseks.

Seepärast on raske neil, kes püüavad terrorismi vastu võidelda, tõendada, kui tõhusad nad on, ent ma arvan, et võime julgelt öelda, et kui terroristid oleksid oma tahtmise saanud, siis oleks parlament juba ammu õhku lastud.

Kuigi on oluline, et parlamendil oleks ülevaade üksikisikute õiguste piirangutest ja muust säärasest, on meil samas vaja usaldada ka neid, kes julgeoleku eest vastutavad. On piisavalt tõendeid selle kohta, et nad on teinud head tööd. Mõnikord ei pruugi me teada kõiki asjaomaste üksikisikutega seotud üksikasju, ent samas on üldpõhimõtte hea.

Janusz Władysław Zemke (S&D). – (PL) Tänan väga võimaluse eest sel teemal sõna võtta. Ma arvan, et keegi siinoliijaist ei kahtle, et terrorism on 21. sajandi needus ja et peame sellele lõpu tegema. Seepärast mõistan ma ühest küljest meie muret põhiõiguste järgimise pärast, samas kui teisalt teame, et töötame siin valdkonnas, kus kõik ei saa avatud olla.

Seepärast küsin proua Ashtonilt järgmist: kas meile kui parlamendile tuleks anda teavet selle kohta, mis minu arvates on väga oluline – teatud seaduste rakendamise piirangute kohta? Minu küsimus on: kui suures ulatuses parlamenti teavitatakse? Minu arvates pole küsimus niivõrd selles, kas parlament võib arvestada sellega, et teda teavitatakse, vaid pigem selles, millises ulatuses teda teavitatakse.

Miroslav Mikolášik (PPE). – (SK) Arvestades asjaolu, et liidu toimimise aluseks on esindusdemokraatia ja liidu kodanikke esindab Euroopa tasandil Euroopa Parlament, usun, et Euroopa Parlament peaks olema ilmselgelt kaasatud üksikisikute põhiõigusi mõjutavate piiravate meetmete hindamisse.

Minu arvates ei ole õige, et Euroopa Parlament vastutab ühest küljest kriminaalasjade ja eelkõige terrorismi ennetamise ja terrorismivastase võitluse eest ning teisalt ei võimaldata tal osaleda ELis võetavate siduvate terrorismivastaste meetmete üle otsustamisest.

Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 215, mis on erand artiklist 75, mille kohaselt on Euroopa Parlament seadusandlik organ, ei tohiks seega rakendada ega tõlgendada nii, et see nõrgendab põhiõiguste kaitset ja ELi demokraatliku otsustusprotsessi.

Juhataja. – Enne kui annan sõna proua Malmströmile ja proua Ashtonile, lubage mul öelda, et parlament usub teisse mõlemasse ja tunneb teid väga hästi, sest olete nende küsimustega varem tegelenud. Me soovime väga teha teiega tihedat koostööd ja loodame teie jätkuvalle toetusele parlamendi olulise rolli suhtes selles äärmiselt tundlikus valdkonnas.

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – (SV) Austatud juhataja! Eesistujamaana on Rootsi näinud palju vaeva, et Lissaboni leping vastu võetud saaks. Me oleme väga uhked selle üle, et see on lõpuks jõustunud. See sisaldab olulisi parandusi, mis on head nii Euroopa Liidule kui ka Euroopa kodanikele. Üks kõige olulisemaid muudatusi, mis Lissaboni lepinguga kaasneb, on just Euroopa Parlamendile kaasotsustusõiguse andmine õiguse, turvalisuse ja vabaduse valdkonnas. See annab Euroopa Parlamendile kaasotsustuspädevuse paljudes valdkondades. See on hea asi ja tõstab meie ühiselt koostatud õigusaktide kvaliteeti. See suurendab ka õiguskindlust, mis on väga tähtis, sest tegu on tundlike ja raskete valdkondadega.

Samuti tahaksin teid tänada toetuse eest seoses inimesi rõhuvatele terroristidele, üksikisikutele ja režiimidele kehtestatud sanktsioonidega, mis jätavad nemad nende endi inimõigustest ilma. Sanktsioonid ja inimõiguste järgimine ja õiguskindlus ei ole teineteist vastastikku välistavad nähtused. Vastupidi. Sanktsioonid võivad olla väga tõhusad ja õiguspärased, kui nendega kaasneb ka õiguskindlus. Võin teile kinnitada, et Euroopa Parlament osaleb uute eeskirjade sõnastamisel, sealhulgas terrorismi puudutavate eeskirjade sõnastamisel vastavalt artiklist 75 tulenevale kaasotsustuspädevusele seoses sanktsioonidega Euroopa Liidus.

Euroopa Liidu välises tegevuses ehk teisisõnu kolmandate riikide vastu ÜRO kehtestatud sanktsioonide puhul Euroopa Parlamendile kaasotsustuspädevus puudub. Nii saame meie ja nii saab ka komisjon lepingust aru. Küll aga pöörame me suurt tähelepanu teie resolutsioonile selles küsimuses ja peame alati silmas ka inimõigusi, kui pöördume sanktsioonide poole nii ELis kui ka ÜROs. Me püüame jätkuvalt menetlust paremaks muuta.

Me võtame teadmiseks teie konsultatsiooni- ja teabevahetussoovi seoses sanktsioonisüsteemide ettepanekutega. Ma usun, et suudame teha tõhusat koostööd ja ma ei kahtle, et leiame sobiva viisi koostöö tegemiseks kehtivas institutsionaalses raamistikus.

JUHATAJA: LIBOR ROUČEK

asepresident

Catherine Ashton, komisjoni asepresident. – Austatud juhataja! Teen lühidalt. Tahan viidata kolmele asjale.

Esiteks on lugupeetud liikmed rääkinud täiesti õigustatult põhiõiguste tähtsusest ja ma arvan, et me kõik oleme ühel meelel, et selles vallas on suur roll ka Euroopa Kohtul, mis muu hulgas hoolitseb selle eest, et nõukogu ja komisjon järgivad neid oma tegevuses. Ma saan asjast väga hästi aru.

Teiseks tahan rääkida heast koostööst. Eelmine juhataja palus mul ja proua Malmströmil anda selgelt mõista, kui tähtis on nende jaoks meie roll ja koostöö parlamendiga.

Minu käest küsiti konkreetselt, mis teavet. Hetkel ma ei tea. Ma arvan, et sellesse uude rolli sisse elades pean lihtsalt parlamendiga koostööd tegema ja eks siis paistab, mis sellest kujuneb. Kuidas tõhusalt koostööd teha, mis teavet lisada, võttes arvesse, mida on öeldud selle kohta, mis kuulub avalikku sfääri ja mis mitte.

Ma olen selles suhtes äärmiselt tähelepanelik kõigil põhjustel, mil parlamendiliikmed minult seda ootavad.

Kolmandaks ja lõpetuseks tahan rääkida õiguskindlusest. Ma olen kulutanud palju tunde Lissaboni lepingu tutvustamiseks parlamendile, nii et ühel hetkel teadsin lepingut lausa peast. Artikli 75 tõlgendus tugineb mõistagi artiklile 67 ja selle asjakohasusele vastavas kontekstis ning meile antud juriidilise nõuande kohaselt peame nüüd püüdma selgitada välja, kuhu see sobitub. Meie antud nõuanne on selge. Parlamendiliikmetel on mõistagi õigus seda vaidlustada, ent mis järeldusele me ka ei jõuaks, valitseb õiguskindlus.

Lissaboni lepingu jõustumisel on see äärmiselt tähtis. See on äärmiselt tähtis mulle, kes ma püüan kujundada rolli, mis mulle on usaldatud. Tähtis on, et me jõuaksime selles küsimuses otsuseni. Mina leian, et vastus peitub õiguskindluses. Ma mõistan parlamendi muret. Ma mõistan ka vajadust sellest hoolimata täielikult koostööd teha.

Juhataja. – Mulle on esitatud resolutsiooni ettepanek⁽¹⁾ vastavalt kodukorra artikli 115 lõikele 5.

Arutelu on lõppenud.

Hääletus toimub homme.

15. Dokumentidele juurdepääsu käsitleva õigusliku raamistiku vajalik edasiarendus lähtuvalt Lissaboni lepingu jõustumisest (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on ühendatud arutelu järgmistel teemadel:

– suuliselt vastatav küsimus, mille esitas kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni nimel nõukogule Michael Cashman dokumentidele juurdepääsu käsitleva õigusliku raamistiku vajaliku edasiarenduse kohta lähtuvalt Lissaboni lepingu jõustumisest (O-0122/2009 – B7-0230/2009);

– suuliselt vastatav küsimus, mille esitas kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni nimel Euroopa Komisjonile Michael Cashman dokumentidele juurdepääsu käsitleva õigusliku raamistiku vajaliku edasiarenduse kohta lähtuvalt Lissaboni lepingu jõustumisest (O-0123/2009 – B7-0231/2009).

Michael Cashman, esitaja. – Lugupeetud juhataja! Lubage mul kõigepealt öelda, et on väga tore näha siin ruumis volinik Wallströmi, samuti Cecilia Malmströmi eesistujariigist, sest me mõlemad oleme olnud seotud selle temaga algusest peale, alates 1999. aastast.

On huvitav meenutada, et 2001. aasta mais meie kokkuleppes saavutatu oli mõnes mõttes ajalooline 15 liikmesriigi seas, kes liikusid oma eri traditsioonide, kultuuri ja suhtumisega avatuse ja läbipaistvuse poole. Me suutsime kokkuleppele jõuda ja huvipakkuv on see, et suur osa oli selles ka tolleaegse eesistujariigi Rootsi otsusekindlusel.

⁽¹⁾ Vt protokoll.

Selle taga oli ka Euroopa Komisjoni otsusekindlus, millega ta tunnistas, et kõik kolm institutsiooni vajavad kultuurilist muutust. Me pidime mõistma, et avatus ja läbipaistvus ei takista demokraatia õitsengut, vaid tegelikult soodustavad seda. See võimaldas meil võtta vastutuse. See lasi kodanikel näha, mida nende nimel tehakse, ning aitas meil väidetavalt kergitada eesriiet ja tõestada lõplikult, et komisjoni ja nõukogu seifidesse ei ole peidetud kohutavaid saladusi. Euroopa Parlamendis pole ma küll kindel, aga loodetavasti ei ole neid ka parlamendi seifides!

Tahan selle pühendumuse eest tänada eelkõige volinikku ja kui tohib, siis ka mu kallist ekskolleegi Cecilia Malmströmi. Nüüd on meil tarvis järgmisele asjale pühenduda. Nagu ma ütlesin, oleme tohutult palju saavutanud. Meil on dokumentide register. Meil on Euroopa Kohtu praktika, mille abil nüüd määratletakse ja täpsustatakse esialgu kokkulepitud tingimusi dokumentidele juurdepääsu kohta. Oleme heaks kiitnud põhimõtte, et kõigile dokumentidele peab juurde pääsma ja kui see ei ole võimalik, tuleb seda selgelt ja konkreetselt põhjendada viitega erandeid käsitlevale artiklile 4 või tundliku sisuga dokumente pudutavale artiklile 9.

Kui me aga asjaga edasi liikusime, nõudis Euroopa Parlament korduvalt muudatusi. Arvan, et muudatused, mis Euroopa Komisjon parlamendile esitas, mille üle me seejärel oma komisjonis hääletasime ja mille esimene lugemine käesoleva aasta märtsini edasi lükati, ei olnud piisavalt põhjalikud, ning ma tean, et siin lähevad meie arvamused lahku. Samuti kardeti – ja seda tehakse parlamendis ikka veel –, et püütakse taastada juurdepääs dokumentidele, eriti nende uuesti määratlemisel (levis arusaam, et kõik toimikud tuleb eranditest vabastada) ja määratleda uuesti kolmandate isikute vetoõiguse mõiste.

Tasub märkida, et meie kodanikud, kes istuvad rõdul, arvavad ilmselt, et räägime siin millestki kosmilisest – mingid artiklid, kolmandate isikute vetoõigus –, kuid tegelikult on meil jutuks üks õigusakt, mis laseb neil veenduda, et kanname vastutust. Parlamendiliikmed vastutavad selle eest, mida nad kodanike nimel teevad, Euroopa Komisjon vastutab selle eest, mida ta kodanike nimel teeb, ja samamoodi nõukogu. Kuidas saavad nemad ja vabaihendused seda teha, kui meie töötamise viis ja igaihe ülesanded jäävad hoolega hoitud saladuseks, mida teavad ainult lobitöö tegijad ja juristid, kes on asjast teadlikud?

Minu arvates on see Lissaboni lepingu põhiidee, mille järgi tuleb meil demokraatiat veelgi tugevdada. Me peame hõlbustama juurdepääsu dokumentidele. Seepärast nõuabki Euroopa Parlament seda suuliselt vastatavat küsimust esitades, et antaks terve hulk soovitusi. Põhiliselt tuleb tagada meie alustalaks olevate õiguste säilimine ja arusaam, et Lissaboni lepingu järgi ei ole enam üksnes kolme institutsiooni, vaid ka kõik nende loodud ametid ja organid, sealhulgas Euroopa Keskpank (mõnel juhul), Euroopa Kohus, Euroopa Investeeringispank, Europol ja Eurojust. Kõik need asutused kannavad nüüd määruse (EÜ) nr 1049/2001 kohaselt vastutust.

Leiame, et pärast Lissaboni lepingu jõustumist tehtud ettepanekud ei ole kooskõlas selle lepingu sisu ega vormiga, ammugi mitte kohustustega, mis sisalduvad meie arvates algses määruses (EÜ) nr 1049/2001. Määrusega reguleeritakse meie kuulajate huvides üldsuse juurdepääsu kõigile dokumentidele, mis on kolme institutsiooni käsutuses, neile saadetud või nende koostatud.

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – (SV) Lugupeetud juhataja! Nagu teate, on läbipaistvuse suurendamine eesistujariigi Rootsi jaoks ülimalt tähtis küsimus. Kui rääkida läbipaistvusest, siis oleme oma ELi institutsioonides maha käinud üsna pika tee. Jutt pole sealjuures vaid õigus- ja haldusnormidest. Läbipaistvus tähendab ka hoiakut ja viisi, kuidas õigus- ja haldusnorme ellu viiakse.

Täna hommikul oli mul väga hea meel kohtuda dokumentidele üldsuse juurdepääsu käsitlevas institutsioonidevahelises komitees Euroopa Komisjoni asepresidendi Margot Wallströmi ja Euroopa Parlamendi asepresidendi Diana Wallisega. Kohtumine toimus eesistujariigi Rootsi algatusel. See komitee pole kaks aastat kohtunud. Pidasime mõned väga tegusad ja konkreetsed arutelud selle üle, kuidas parandada kodanike võimalust pääseda institutsioonide dokumentidele ka tegelikult juurde. Jõudsime ühisele järeldusele ka selles, et me peaksime tihedamini kohtuma.

Mul on hea meel, et Lissaboni lepingus pööratakse palju tähelepanu läbipaistvusele, avalikule kontrollile ja demokraatiale. See teeb meile rõõmu. Mis puutub määruse (EÜ) nr 1049 läbivaatamisse – me nimetame seda läbipaistvuse määruseks –, siis soovib eesistujariik eelkõige koondada tähelepanu selle määruse uuele õiguslikule alusele. See on kirjas Lissaboni lepingu artikli 15 lõikes 3. Uue õigusliku aluse tähtsaim muutus on institutsioonide pädevuse suurendamine. Lihtsamalt öeldes tähendab see seda, et kui varasemat artiklit kohaldati üksnes parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele, siis uus artikkel laiendab üldsuse õigust pääseda juurde kõigile Euroopa Liidu institutsioonide ja asutuste dokumentidele. Teatavad piirangud on

seotud Euroopa Liidu Kohtu, Euroopa Keskpanga ja Euroopa Investeerimispanka dokumentidega, kuid ka see valdkond on nüüd märkimisväärselt avaram kui enne.

Komisjon on teatanud, et esitab parlamendile ja nõukogule ettepaneku praeguse läbipaistvuse määrase kohandamiseks lepingu uute sätetega.

Vahepeal tugineb nõukogu läbipaistvuse määrase läbivaatamisel ettepanekule, mille komisjon esitas Euroopa Parlamendile 2008. aasta mais.

Pärast 2008. aasta maid on nõukogu informatsiooni töörühm ettepaneku kaks korda läbi töötanud. Teise vormilise läbitöötamisega saadi valmis tänavu juunis-juulis ning selle käigus valmis hulk muudatusettepanekuid, mille Euroopa Parlament 2009. aasta märtsi täiskogu istungil heaks kiitis. Mais otsustas parlament, et ei vii Euroopa Parlamendile esitatud komisjoni ettepaneku ametlikku lugemist lõpule. Tahaksin parlamendile meelde tuletada, et mu kolleeg Beatrice Ask, kes on Rootsi justiitsminister, selgitas kodanikuvalduste, justiits- ja siseasjade komisjonile Rootsi eesistumisperioodi alguses, 2. septembril 2009, et on valmis alkatama institutsioonidevahelist arutelu. Ta küsis konkreetselt, kas äsjavalitud parlament kavatses jätkata tööd nende 92 muudatuse põhjal, mille parlament 2009. aasta märtsis vastu võttis. Ta küsis seda sellepärast, et eesistujariigina on meil tarvis teada Euroopa Parlamendi seisukohta, isegi kui see pole ilmtingimata esimese lugemise järgsel kujul.

Nagu ma aru saan, ei ole uue koosseisuga Euroopa Parlamendil olnud veel võimalust seda komisjoni ettepanekut arutada, vaid ta on keskendunud selle asemel mõjule, mida Lissaboni leping võib pooleliolevale läbivaatamisele avaldada.

Meie nõukogus ootame komisjoni ettepanekut, millest on teada antud seoses Lissaboni lepingu jõuga läbipaistvuse määrasele. Mõistagi oleme endiselt valmis teiega praegust ettepanekut arutama ja pole tarvis öeldagi, et loomulikult peame võtma sellistes aruteludes arvesse uue lepingu mõju.

Minu arvates on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 15 lõige 3 täiesti asjakohane õiguslik alus uue lepingu kohaseks ettepanekuks. Ülejäänud artiklid, mis käsitlevad paremat teabevahetust institutsioonide ja kodanike vahel ning häid haldustavasid, on demokraatia, tõhususe ja õiguspärasuse tugevdamiseks ülimalt olulised. Peame arutama ka seda, kuidas selline eesmärk teoks teha. Ma pole päris veendunud, et läbipaistvuse määrase raamistikus on nende jaoks ruumi. Selguse huvides peaks see määras sisaldama täpseid eeskirju, mis hõlmavad üksnes üldsuse juurdepääsu dokumentidele, mitte midagi muud.

Margot Wallström, komisjoni asepresident. – Lugupeetud juhataja, austatud parlamendiliikmed! Kui tohib, siis pöördun kõigepealt härra Cashmani poole. Arvan, et see on minu viimane võimalus teile aitäh öelda. Olete Euroopa Parlamendis tõesti selle konkreetse määrase ning avatuse ja läbipaistvuse eest võidelnud. Teist on saanud selle määrase kehatust, sümbol ja eestkostja.

Arvan, et nii Cecilia Malmströmile kui ka mulle endale lisab rohkem usaldusväarsust see, et me oleme rootslased, ning minu arvates ei kahtle ükski inimene selles, et me jätkame võitlust avatuse ja läbipaistvuse eest. Samal ajal oleme isekeskis lahingut löönud, sest ka meie täidame erinevaid ülesandeid. Mõnikord peame olema väga realistlikud selle suhtes, mida suudame saavutada, ning meil tuleb kõigis institutsioonides oma seisukoha eest võidelda. Alati pole see kerge. Arvan, et kogu poliitiline kliima ja poliitiline tasakaal on muutunud ning see on mõjutanud meie selleteemalisi arutelusid.

Kuid ütleksin, et meie lähtekoht pole karvavõrdki muutunud. Samuti väidame, et see konkreetne dokumentidele juurdepääsu käsitlev määras on meid väga hästi teeninud. See on aastate jooksul olnud suurepärase vahendi ja me tahame, et seda kasutaksid rohkem ka teised peale lobitöö tegijate ja nende, kellele kõigi dokumentide läbilugemise eest makstakse. Me tahame, et üldsus ja ajakirjanikud oskaksid seda kasutada ning saaksid dokumentidele täieliku juurdepääsu. See on minu lähtepunkt. Ma tean, et jagan seda vaatenurka ka ministriga, nagu kuulda võisite.

Arvan veel, et Rootsi eesistumisaeg andis erakordse võimaluse selle küsimusega edasiliikumiseks. Nüüd tahan ma tõepoolest tänada Euroopa Parlamenti võimaluse eest pidada arutelu läbipaistvuse ja uue Lissaboni lepingu üle, sest see asetab suurema rõhu avatusele ja niinimetatud osalusdemokraatial. Me kõik nõustume, et see on ülimalt teretulnud arengusuund.

Täna esitatud konkreetne küsimus on järgmine: milliseid meetmeid võtab komisjon seose määrase (EÜ) nr 1049/2001 muutmiseks?

Nagu teate, saab avalikkus Lissaboni lepinguga suurema õiguse pääseda juurde kõigi Euroopa Liidu institutsioonide, organite, asutuste ja ametite dokumentidele, nagu kuulsime ministrit ütlemas, kuigi loomulikel põhjustel jäävad kehtima mõned piirangud Euroopa Kohtu, Euroopa Keskpanka ja Euroopa Investeeringispanga dokumentidele.

Seoses määruse (EÜ) nr 1049/2001 läbivaatamisega tahan rõhutada, et uus õiguslik alus, Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 15 lõige 3, on väga sarnane endise artikliga 255. Peamine erinevus on institutsioonilise pädevusala laienemine.

Seda küsimust käsitles Euroopa Komisjon oma käesoleva aasta 2. detsembri teatises. Selle eesmärk oli viia vastavusse uue lepingu teiseste õigusaktide menetluses olevad ettepanekud (mõnele teist võib see ELi slängis olla tuntud kui omnibussiakt – aga unustagem see samal hetkel, kui ma seda ütlesin!).

See tähendab, et kumbki seadusandjatest võib nüüd esitada muudatusettepaneku, millega laiendatakse määruse rakendusala muudele organitele ja asutustele. Sellega antakse ka nõukogule teada, et komisjon on selle esitanud ja vastu võtnud.

Õigusloomeprotsessi edasiarendamine, mille järel võetakse vastu muudetud määrus (EÜ) nr 1049/2001, on nüüd seadusandjate – Euroopa Parlamendi ja nõukogu – kätes. Oleme ikka veel esimese lugemise juures. Meil pole õigusloomega seotud resolutsiooni ega uue koosseisuga parlamendi seisukohta. Muidugi annab komisjon ka edaspidi oma panuse kokkuleppele jõudmisse – nagu muudessegi õigusloomeprotsessidesse.

Lissaboni lepingus on sätestatud osalusdemokraatia õigusraamistik. Komisjoni eestvedamisel oleme astunud juba palju samme, millega plaanitakse tõhustada avalikke arutelusid ja suurendada üldsuse osalust kavandatud uues poliitikas. Näiteks hakkame lepingu uute sätete taustal hindama komisjoni suuniseid ning otsustame, kas nende edasiseks parandamiseks tuleb teha kohandusi. Oleme juba alustanud tööd kodanikualgatusega, kuulutades välja avaliku arutelu, et kuulata enne ettepaneku esitamist ära kodanikud ja huvirühmad.

Eelmisel nädalal tunnistas ka Euroopa Ülemkogu kodanikualgatuse suurt tähtsust. Järgmine eesistujariik Hispaania peab seda samuti väga oluliseks, nagu ma olen aru saanud. Nad tahavad kiireid tulemusi.

Nagu juba kuulsime, toimus täna hommikul eesistujariigi Rootsi algatusel dokumentidele üldsuse juurdepääsu käsitleva institutsioonidevahelise komitee kohtumine. Selle komitee ülesanne on uurida parimat tava, lahendada võimalikke konflikte ja arutada edasisi samme, mis puudutavad üldsuse juurdepääsu dokumentidele.

Niisiis otsustasime ühiselt, et tulevikus on meil avatust edendav veebiportaal; meil on institutsioonide avalike registrite täiendus; meie vastavad IT-talitused tulevad kokku ja ühendavad oma jõupingutused juurdepääsu tagamise nimel. Praegu, mil meie institutsioonid loovad või muudavad elektroonilisi salvestussüsteeme, hakkame kaaluma ka dokumentidele juurdepääsu mõjuhinna.

Ma tean, et praegu on käes aeg, mil te panete kirja oma jõulusoovid. Aga ma arvan, et avatuse ja läbipaistvuse vallas ei peaks te jõuluvana peale lootma jääma. Leian, et tulemused sõltuvad nüüd tõesti meist endast: Euroopa Parlamendist, nõukogust ja komisjonist. Tõeliselt konkreetseid ja otsesid tulemusi. Minu arvates oleme juba alustanud ja peame seda rada mööda ka edasi minema, nii et ootan huviga meie arutelu.

Renate Sommer, fraktsiooni PPE nimel. – (DE) Lugupeetud juhataja! Nõustusime koos raportööri ja teiste fraktsioonide variraportööridega esitama suuliselt vastava küsimuse menetluse seisu ja järgmiste sammude kohta. Kavatsesime nõukogu ja komisjoni vastuse põhjal arutada, kuidas jätkata. Põhimõtteliselt anti äsja meile see vastus. Mulle pole päris selge, miks esitas raportöör fraktsioonide vahelist kokkulepet eirates äkki resolutsiooni, milles ta väljendas oma isiklikku seisukohta. Mis vastust ta tahab komisjonilt ja nõukogult saada? Kolleeg Cashman, ma pean teist väga lugu, ent kõik see juhtus vaikselt ja salaja, ilma mingi läbipaistvusega. Niipalju siis teie väitest, et võitlete läbipaistvuse nimel. Te püüdsite meid kõrvale jätta. Peale selle arvan, et selle resolutsiooni õiguspärasus on kodukorra järgi ülimalt küsitav. Igatahes kordab resolutsiooni sisu teie olemasolevat raportit eelmise parlamendikoosseisu ajast ning seetõttu on see täiesti üleaarne.

Ma tean, et püüdsite variraportööridega ühisresolutsiooni esitamises kokkuleppele jõuda, ent mina olen põhimõtteliselt selle resolutsiooni vastu. Lissaboni lepingu jõustumine ei ole minu arvates tekitanud selle dokumendi õiguslikus aluses niisugust muutust, et selle tulemuseks oleks Euroopa Parlamendi rolli muutumine. Raport oli ja on kaasotsustusmenetluse dokument. See selgitab ka minu fraktsiooni muret selle pärast, kas resolutsioon on kodukorra tingimuste kohaselt õiguspärane.

Ma ei taha hakata selle sisu arutama. Et oma resolutsiooni ettepanekut õiguspäraseks muuta, olete kokku pannud hulga erinevaid asju, sealhulgas viiteid Euroopa Liidu asutamislepingust, Lissaboni lepingust ja

põhiõiguste hartast, kõik kontekstist välja rebituna. Praegu esitatud kujul ei ole see kindlasti õiguslikult kehtiv. Te ei ole võtnud konfidentsiaalsuse kohustust, mis vähemalt teatavas ulatuses on selgelt vajalik. Näiteks on see kolmandate isikutega sõlmitavate rahvusvaheliste lepingute puhul *conditio sine qua non*. Teil tarvitseb vaid mõelda SWIFT-lepingule USAgas. Samuti puudub vahepealne lahendus näiteks tagasiulatuva läbipaistvuse kujul. Teil ei ole õnnestunud seda leida. Lisaks on tähelepanuta jäetud muud seaduslikult kaitsitud õigused, näiteks andmekaitse või õigus eraelu puutumatusele.

Me ei peaks seda resolutsiooni vastu võtma. Oleme saanud komisjonilt ja nõukogult hea vastuse, mille alusel – s.t meie suuliselt vastatavale küsimusele esitatud vastuse alusel – võiksime jätkata. Kolleeg Cashman, ma palun teil resolutsiooni ettepanek tagasi võtta.

Vilija Blinkevičiūtė, fraktsiooni S&D nimel. – (LT) Täna, härra juhataja, head kolleegid! Nõustun kindlalt meie kolleegi Cashmani arvamusega, et Lissaboni lepingu jõustumise ja õiguslike olude muutumise järel on praegu ülimalt õige aeg taastada arutelu dokumentidele üldsuse juurdepääsu käsitleva 2001. aasta määruse üle ning parandada ja muuta seda põhjalikult.

Lissaboni lepinguga kavatseme saavutada ühiskonnas märksa suurema avatuse. See tähendab, et otsuseid tuleb langetada võimalikult avalikult ning need peavad olema kodanikele võimalikult arusaadavad. Pealegi on Euroopa Liidu tegevus ja selle usaldusväärsus kõige põhjal otsustades seotud sellega, kuidas kodanikud saavad aru oma juurdepääsust Euroopa Liidu tegevusele ja vastuvõetud dokumentidele ning millised on neile avanevad võimalused selles vallas.

Eelkõige on avatus vajalik selleks, et tugevdada demokraatia põhimõtteid ja süvendada põhiõiguste austamist. Ühiskonna võimalus pääseda dokumentide juurde peab seega muutuma aluspõhimõtteks ja salastamist tuleb kohaldada üksnes erakorralistel asjaoludel.

Euroopa Parlament on selles valdkonnas ära teinud juba palju tööd. Tänavu märtsis koostas ta raporti, mis käsitles komisjoni ettepanekut praegu kehtiva määruse muutmise kohta. See uus Euroopa Parlamendi ettepanek on uutele aruteludele sobivaks aluseks. Me ei tohi siiski unustada, et arutame siin määruse muutmist. Sellepärast vajame hädasti kõigi Euroopa Liidu institutsioonide jätkuvat koostööd ja ühist kokkulepet läbipaistvuse eeskirjade läbivaatamise kohta.

Parem määrus võiks anda meile parema läbipaistvuse. Kuna Lissaboni lepinguga tugevdatakse põhimõtteid, mille abil saavutada Euroopa Liidu suurem avatus ja tihedam koostöö kodanikega, tuleb selle eesmärgini jõudmiseks kehtestada konkreetsed meetmed ja luua Euroopa Liidu institutsioonide juhtimistava põhialus.

Sellepärast kutsun ma uut komisjoni üles esitama võimalikult kiiresti ettepanek ja jõudma nõukoguga ühisele seisukohale, et tagada täielikult avatud ja pidev dialoog kodanikega ja neid esindavate ühingutega.

Diana Wallis, fraktsiooni ALDE nimel. – Lugupeetud juhataja! Olen väga rõõmus selle küsimuse üle ja täna härra Cashmani oma seisukohtade esitamise eest. Mina arvasin tegelikult, et kõik fraktsioonid siin täiskogul on resolutsiooniga nõus. Nii öeldi mulle täna hommikuse kohtumise tulemuste põhjal.

On selge, et Lissaboni lepingu jõustumises saame kogu läbipaistvuse küsimusega sammu edasi liikuda. Läbipaistvuse eest vastutava asepresidendina ei ole ma seda teemat alati lihtsaks pidanud, kuid usun, et nüüd on meil võimalus paremini hakkama saada ja kodanikele veelgi lähemale jõuda. Mõtleme siin Euroopa Parlamendis, kuidas korraldada juurdepääs dokumentidele ja teabele. Mul oli täna hommikul tõeliselt meeldiv kohtumine Cecilia Malmströmi ja Margot Wallströmiga, nii et meie kolm institutsiooni said viimaks kokku tulla ja saavutada mõned edusammud. Seda on juba nimetatud – ja ma arvan, et meie jaoks on see suur läbimurre – et erinevalt sellest institutsioonidevahelisest organist, mis kohtub juhuslikult kahe või kolme aasta tagant, otsustasime meie saada uuesti kokku kuue kuu pärast ja teha seda hoopis korrapärasemalt. Meil on tõsi taga ja me andsime koos selgelt märku, et meie eesmärk on luua tõeline läbipaistvuse sild meie kõigi vahel ja veenduda, et kodanikel on võimalus jälgida õigusloometsprotsessi edenemist kõigis selle etappides, et nad saavad anda oma tõelise panuse meie töösse ja et nad tajuvad ka tegelikult, mida me teeme.

Seega on minu fraktsioon – ja ma usun, et kõik fraktsioonid – heaks kiitnud muudatused, mis näitavad tänast edusammu. Mul jääb vaid tänada teid meie kolme poolt, et jõudsime selles küsimuses mõningase edasimineku.

Zbigniew Ziobro, fraktsiooni ECR nimel. – (PL) Lugupeetud juhataja! Euroopa asjade vastu huvi tundvate arvukate ajakirjanike arvates on Euroopa institutsioonides juba palju aastaid täheldatud nähtust, mida nimetatakse demokraatia puudujäägiks. See süüdistus on mõnikord esitatud ebaõiglaselt, ent teinekord on see olnud põhjendatud. Viimasel juhul on tähelepanu juhitud sellele, et demokraatlik mehhanism ei tööta

korralikult, kui tekib tunne, nagu langetaksid tähtsaid otsuseid mingid anonüümsed Euroopa ametnikud kusagil kaugel Brüsselis. Sellepärast tulekski rõhutada, et avatus on ülimalt tähtis osa Euroopa Liidu tegevusest. Võim peab ühiskonna ees vastutama, muidu see korrumppeerub, nagu ajalugu on näidanud.

Euroopa ühiskond koosneb eri rahvastest, kes elavad eri riikides. Sellepärast peavad Euroopa Liidu institutsioonid vastutama kõikide liikmesriikide kodanike ees. Üks viis, kuidas tagada pidev järelevalve Euroopa Liidule usaldatud volituste üle, on anda täielik juurdepääs dokumentidele. Ma mõtlen peamiselt Euroopa Komisjoni või nõukogu töödokumente, analüüse ja konsultatsioonidokumente. On väga tähtis, et jäädvustataks ja avalikustataks huvirühmade mõju eeskirjade väljatöötamisele. Mitte ainult Euroopa Parlamendil ei pea olema täielik juurdepääs neile dokumentidele. Kõigi Euroopa Liidu liikmesriikide kodanikel peab olema demokraatliku järelevalve õigus, nii et seda peaks saama kasutada kõik ühiskonna huvitatud organisatsioonid ja ajakirjanikud. Üksnes läbipaistvusega saab tagada, et Euroopa Liidu asutused ja ametnikud kasutavad neile antud võimu liikmesriikide kodanike ühiste huvide nimel.

Rui Tavares, fraktsiooni GUE/NGL nimel. – (PT) Daamid ja härrad, see arutelu on seotud usaldusega. Euroopa institutsioonid paluvad alati, et kodanikud neid usaldaksid. Lissaboni lepingu jõustamise ajal, läks see nüüd hästi või halvasti, palusid nad, et kodanikud neid usaldaksid. Algas finantskriis algas ja nad palusid, et kodanikud neid usaldaksid. Noh, eks usaldus ole kahepoolne. Ei saa alati paluda kodanikel end usaldada, kui te ei usalda ise samal ajal kodanikke niigi palju, et näidata neile kõiki protsesse ja sisemisi tööviise, mis panevad komisjoni liikuma. Võimulolijad ei tohiks kurta, et kodanikud ei usalda poliitikuid, kui poliitikud ise samal ajal kodanikke ei usalda.

See ongi demokraatia ja mitte ainult – see on ka raiskamine. Ühiskond iseenesest on üks suur teadmiste panipaik, mille me laseme raisku, kui ei kaasa kodanikke Euroopa Liidu juhtimisse ja valitsemisse. Ma ei tunne siinjuures absoluutselt mingeid süümepiinu, kui ütlen, et toetan täielikult raportööri pingutusi, et ta on teinud demokraatia suure teene ja et me peaksime pürgima mitte ainult läbipaistvuse poole, vaid eelkõige püüde poole tagada, et läbipaistvus ei jää ainult sõnakõlksuks, vaid tähendab midagi käegakatsutavat.

William (The Earl of) Dartmouth, fraktsiooni EFD nimel. – Lugupeetud juhataja! Euroopa Liit on minu kodumaal ja ka igal pool mujal kuhjaga ära teeninud sellise institutsiooni maine, kes langetab oma otsuseid varjates, salatsedes ja vargsi. Seega võis oletada, et komisjon teeb nüüd oma parima, et olla avatud ja läbipaistev. Selle asemel on komisjon koostanud niisuguse ettepaneku – minu arust on see 1049 –, mille ühe osaga piiratakse tegelikult juurdepääsu praegu avalikele dokumentidele.

Peale selle kehtib üks oluline väide, mida ma mäletan õpingutest Harvardi ülikoolis, ja see on niisugune: ilma läbipaistvusega ja korraliku avaliku kontrollita tehtud otsusel on loomupärane kalduvus olla halb. Teil tuleks nõustuda, et läbipaistvuse puudumine on üks põhjustest, miks komisjon esitab nii palju halvasti kaalutud, kehvasti läbimõeldud, asjakohatuid ja nigelalt koostatud otsuseid, millega meie Inglismaal ja muudes riikides peame leppima. Nii et selle õigusraamistiku puhul tahaksin ma komisjonilt tungivalt nõuda, et nad mõtleks asja uuesti läbi, kui selline läbimõtlemine on ühes vigase valitsemissüsteemi vigases institutsioonis tegelikult üldse võimalik.

Salvatore Iacolino (PPE). – (IT) Lugupeetud juhataja, head kolleegid! Kuulasin Euroopa Komisjoni, eesistujariigi ja kolleegide sõnavõtte väga tähelepanelikult. Stockholmi programmiga on tõesti veel paremini selgitatud, kui tähtis on õigus pääseda juurde ELi institutsioonide koostatud dokumentidele.

Ka Lissaboni leping kinnitab füüsiliste või juriidiliste isikute õigust dokumentidele juurde pääseda, tagades siiski, et kehtestatakse niisuguste tingimuste ja piirangutega eeskirjad, kus võetakse arvesse iga asutuse eripära. Nagu eelnevalt nimetati, on Euroopa Parlament sel aastal juba pidanud dokumentidele juurdepääsuga tegelema ning sel korral läksid seisukohad mõnevõrra lahku.

Täna oleme kõik nõus, et 2001. aasta määrust on tõepoolest vaja kohandada, ehkki kolleeg Cashmani soovitatud lahendus ei näi olevat usaldusväärne selle poolest, et laiendab üle igasuguse mõistliku piiri võimalust kätte saada dokumente, mis võivad tegelikult mõnikord olla vastuolus üldsuse põhihuvidega. Võin tuua mõned näited: läbirääkimised kolmandate riikidega või muu tundlik toiming nõuab selget määratlemist, tasakaalu läbipaistvuse, avalikustamise ja teadasaamise seaduspärase õiguse ning teatavatele dokumentidele juurdepääsu keelamise vahel, mis on kooskõlas valitseva ja tunnustatud avaliku huviga.

Oleme endiselt veendunud, et tuleb edendada füüsiliste ja juriidiliste isikute õigust pääseda juurde dokumentidele. Teame, et meil tuleb leida mõistlik põhimõte, mille abil tasakaalustada vastuolulisi vajadusi: laiendada Euroopa ombudsmani volitusi, sätestada täpsed ja asjakohased juurdepääsu kriteeriumid ning võtta tarvitusele üleminekukord, millega järk-järgult kehtestatakse kodanike vajadusi täitvad ja institutsioonide

nõuetekohase toimimise tagavad eeskirjad. Loodame selle eesmärgi saavutamisel praegusele eesistujariigile Rootsile, eesistujariigile Hispaaniale ja komisjoni tegevusele.

Cornelis de Jong (GUE/NGL). – (NL) Lugupeetud juhataja! Millist dokumenti te täpselt otsite? Mis on selle dokumendi number? Need on kõigest paar vastust, mida kodanikud ootavad, kui nad Euroopa institutsioonidele küsimuse esitavad. Kodanikud tahavad teavet, mitte reklaami ega dešifreerimatuid poliitikadokumente. Sellepärast ongi vaja pöördelisi muudatusi. Tähelepanu keskmes peavad olema kodanikud. Sellele tuginevadki küsimused härra Cashmanilt, keda tahaksin tänada ta suurepärase ja – ütlen seda proua Sommerile, kes on kahjuks juba istungisaalist lahkunud – ülimalt läbipaistva koostöö eest viimastel kuudel.

Mulle meeldiks, kui osa Euroopa informaatikavaldkonna eelarvest kuluks selle peale, et anda kodanikele nii digitaalse teabemeedia kui ka inimkontakti kaudu tõest, täielikku teavet ja vastuseid umbes sellistele küsimustele nagu "Kas võiksite üksikasjalikult kirjeldada, kuhu on jõutud Kopenhaageni kliimamuutuse konverentsi ajal tehtud Euroopa otsustega Euroopa jõupingutuste kohta?". Selliseid asju tahavad kodanikud teada ja seepärast kutsun ma komisjoni, nõukogu ja eriti parlamendiliikmeid üles toetama meie samme suurema läbipaistvuse saavutamise nimel. See näib mulle ainsa tõeliselt selge sõnumina.

Heidi Hautala (Verts/ALE). – (FI) Lugupeetud juhataja! Avalik juurdepääs dokumentidele tähendab kodanike õigust osaleda otsuste langetamises ja saada selleks teavet. Lissaboni leping kinnitab seda ELi kodanike põhiõigust. Kui Euroopa Parlament seda põhiõigust ei kaitse, kes siis veel?

Sellepärast ongi väga tähtis, et võtaksime sellel istungil vastu tugeva ja selge läbipaistvust pooldava seisukoha. Me ei tohiks nõustuda ühegi tagasisammuga ega komisjoni ettepanekuga.

Võin teile kinnitada, et liigub ringi palju eksiarvamusi selle kohta, mida me siin otsustame. Me ei taha rahvusvahelisi läbirääkimisi ohtu seada, kuid arvame, et kodanikel on õigus teada, milliseid nende õigusi kahjustavaid küsimusi välismaiste võimuasutustega arutatakse. Me ei jõua siin isegi sellise tulemuseni, et iga Euroopa Parlamendi liige peaks oma elektrooniliste kirjade sisu avalikustama. Kui keegi seda kardab, siis pole selleks absoluutselt mingit põhjust.

Andreas Mølzer (NI). – (DE) Lugupeetud juhataja! Läbipaistvuse küsimus ja kodanike juurdepääs Euroopa Liidu dokumentidele on kahtlemata niivõrd tähtis, et kogu Euroopa rahvas on Euroopa integratsioonipoliitikaga endiselt ülimalt rahulolematu.

Austrias ei ole suur osa rahvast Euroopa Liiduga rahul või on selle suhtes skeptiliselt meelestatud, sest neil on tunne, et seal puudub läbipaistvus ja juurdepääs poliitika tegemisele. Lissaboni lepingu tutvustamine ja siis selle läbisurumine koos Euroopa Nõukogu alalise eesistuja ja kõrge esindaja valimisega on tekitanud kodanikes tunde, et neil ei lasta näha, mis toimub, et läbipaistvus puudub ja et neil pole aimugi, miks peab neid asju tegema. Et Lissaboni lepingust oleks Euroopa kodanikele kasu, oleks minu arvates väga tähtis tekitada inimestes tunne, et nad teavad, kes teeb Euroopa Liidus otsuseid ning milleks ja kuidas ta seda teeb.

Michael Cashman, esitaja. – Lugupeetud juhataja! Ma pean vajalikuks tõstatada kaks küsimust.

Proua Sommer viibib siiani saalis ja ma pean asjakohaseks tema sõnavõtule vastata, isegi kui ta ei kuula. Ta esitas rea süüdistusi. Üks neist on see, et mu tegevus pole olnud läbipaistev. Lubage mul teha üks parandav märkus ja öelda, et kõik fraktsioonid ja raportöörid olid igale koosolekule kutsutud. Kui nad ei saanud tulla, esitati koosolekutel lugupidamisega nende seisukohad. Kõik seejärel vastu võetud otsused edastati kõigile variraportööridele ja fraktsioonidele.

Siin esitati soovitus, et peaksime kuidagiviisi tagasi võtma selle resolutsiooni ettepaneku, mille proua Sommer ütles olevat ebademokraatliku ja läbipaistmatu ning millest tema fraktsioon ei teadvat midagi. Noh, ma leian, et see on huvitav, sest pidasin täna pärastlõunal läbirääkimisi tema fraktsiooniga EPP nende kavandatava resolutsiooni ettepaneku üle, mis puudutas suuliselt vastatavat küsimust. Seega oskan ma arvata vaid seda, et proua Sommerit on valesti informeeritud, ning ootan üldiselt huviga läbirääkimiste alustamist siiralt ja heas usus EPP ja kõigi muude fraktsioonidega.

Lõpetuseks ütlen, olin ühes asjas hooletu. See on viimane kord, volinik Wallström, mil me kohtume siin istungisaalis, ja lubage mul märkida, et mina ja Euroopa Parlament pole kunagi kahelnud teie pühendumuses avatusele ja läbipaistvusele. Teil on olnud täiesti õigus: oleme alati pidanud omaenda institutsioonis oma seisukohta kaitsma ning teie olete enda oma kaitsnud suurepäraselt, kuid ei ole kunagi taganenud avatuse ja läbipaistvuse põhimõttest.

Te olete eeskujuliku teenistuskäiguga tähelepanuväärne ametnik ja ma olen kindel, et jääte selleks ka edaspidi. Te pole kunagi kohkunud tagasi tegemast seda, mis on teie arvates õige, aus ja väärikas. Ma tahaksin teid tänada kõigi nende nimel, kellel pole kunagi olnud au teid kohata.

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – (SV) Lugupeetud juhataja! Dokumentidele üldsuse juurdepääsu käsitlev õigusakt, millele me viitame siin kui määrusele (EÜ) nr 1049, on meid hästi teeninud. Olen väga uhke, et mul oli oma osa selle loomisel koos Michael Cashmaniga ja koos komisjoni panusega, mille andis Margot Wallström.

Lissaboni leping annab meile võimaluse sammu võrra edasi liikuda, sest selle rakendusala on laiendatud. See on väga rõõmustav. Mul on kahju, et sügise jooksul ei osutunud võimalikuks algatada institutsioonidevahelist dialoogi Euroopa Parlamendiga. Ootasime Euroopa Parlamendi arvamust, enne kui saime jätkata. Usun, et ka eesistujariik Hispaania vajab mingit märki Euroopa Parlamendi seisukohast selles küsimuses, et ta saaks institutsioonidevaheliste läbirääkimistega edasi minna.

Senikaua on meil palju ära teha. Nii volinik Wallström kui ka Diana Wallis viitasid meie täna hommikusele kohtumisele, mis kujutab endast käegakatsutavat võimalust edendada läbipaistvust ja dokumentidele juurdepääsu ning muuta meie institutsioonid kasutajakesksemaks. Üks arutusel olnud asjadest oli see, kuidas kasutada meie arvutisüsteemi sellisel viisil, et kodanikud, ajakirjanikud, vabaihendused ja teised võiksid jälgida õigusakti sünni alates komisjoni ettepanekust kuni lõpphääletuseni.

Usun, et see suurendaks märgatavalt arusaama ja teadmisi Euroopa Liidust ning usaldust selle vastu. Nagu siin juba öeldi, on läbipaistvus üks hea asi, see on vajalik ja tähtis. See suurendab otsuste tõhusust, see suurendab usaldust otsuste vastu ning vähendab korrapärase ja kahtluste tekkimise ohtu.

Kui ELi õiguspärasus otsustamise vallas suureneb, teeb see head ka otsuste väärtusele. Sellepärast on väga tore, et Euroopa Parlament peab seda arutelu, ning loodetavasti seda jätkatakse, isegi kui eesistujariigil Rootsil ei ole enam võimalik seda teha. Suur tänu selle teema ülesvõtmise eest teile, Michael Cashman ja Euroopa Parlament.

Margot Wallström, komisjoni asepresident. – Lugupeetud juhataja! See oli väga tulemuslik moodus mind veidi leebemaks muuta, sest nüüd kõnelen ma viimast korda. Ma poleks saanudki valida Euroopa Parlamendis oma lõplikuks sõnavõtuks – mis seda arvatavasti on – paremat teemat kui avatus ja läbipaistvus.

Lubage mul lihtsalt korrata mõnesid põhilisi fakte. Euroopa Komisjon on esitanud ettepaneku. See on ainus esitatud ettepanek. Tegime selle ümbersõnastatud kujul, mis tähendab, et meie arvates on selle määruse aluspõhimõtted arukad; et nendega on kõik korras. Me saame neid kasutada, kuid peame neid ajakohastama, täiendama ja tõhustama. See oli kogu ümbersõnastamise mõte.

Meil on mõnes asjas eri seisukohad – kuidas dokumente määratleda jne –, ent need on siiski teatavad läbirääkimised, milles me peaksime osalema ja mille puhul peame tagama, et me läheme asjaga edasi. Et seda teha, on meil tarvis esimest lugemist parlamendis. See on meie tähtsaim sõnum.

Uue lepingu alusel arvame ka, et saame seda teha kõnealuse määruse rakendusala laiendamise teel. See on peamine erinevus, nii nagu meie seda komisjonis näeme. Nüüd hõlmab määrus kõiki Euroopa Liidu asutusi, ameteid jne. Selline on praegune olukord. Niisiis loodame ikka veel, et Euroopa Parlament saab nüüd esimese lugemisega võimalikult varsti ühele poole. Siis saame ka nõukogu seisukoha, nii et võime alustada korralikke arutelusid ja läbirääkimisi ning viimaks otsuse langetada.

Mis puudutab mitut tähtsat küsimust, härra Cashman, millele te samuti oma raportis tähelepanu juhtisite, siis arvan, et on muid vahendeid, mida võime kasutada, sest nimetatud küsimused jäävad selle määruse rakendusalt pisut välja. Ent ikkagi on need väga olulised algatused. Need on seotud registritega, asjadega, mida oleme arutanud – näiteks täna –, mille avatust ja läbipaistvust saame parandada muude vahenditega, mitte ainult selle määrusega. Nõnda me jätkamegi. Ma tean, et see ei meeldi teile eriti, kuid ma olen käinud välja idee koostada avatust edendav tegevuskava, mida me täna osaliselt arutasime ja mille vallas võime oma jõud ühendada ning pingutada ja võidelda avatuse ja läbipaistvuse nimel.

Selle meeldiva noodiga – ma tõesti soovin, et see oleks meeldiv – tahaksin teid kõiki tänada ja kasutada ka võimalust soovida teile kõigile rõõmsaid jõule ja head uut aastat.

Juhataja. – Lubage mul teid veel kord tänada koostöö eest kõigi nende aastate jooksul. Soovin rõõmsaid jõule ja kõike head!

Ma olen kodukorra artikli 115 lõike 5 alusel saanud viis resolutsiooni ettepanekut.⁽²⁾

Arutelu on lõppenud.

Hääletus toimub neljapäeval, 17. detsembril 2009.

Kirjalikud avaldused (kodukorra artikkel 149)

Bogdan Kazimierz Marcinkiewicz (PPE), kirjalikult. – (PL) Lugupeetud juhataja! Täna arutatakse ELi asutuste ja institutsioonide dokumentidele juurdepääsu probleem on minu arvates Euroopa Liidu õigusloomeprotsessis ülimalt oluline. Väga tähtis on siinkohal läbipaistvus, tänu millele on igal ELi kodanikul õigus pääseda dokumentidele juurde. Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 15 lõike 3 mõistes ei hõlma see juurdepääs mitte ainult üldise õiguskorra osi, vaid ka õigusaktide eelnõusid. See tähendab, et iga füüsiline või juriidiline isik, kes elab ELis või kellel on siin registrijärgne asukoht, saab uuele õigusaktile otsest mõju avaldada ning see kujutab endast avaliku kontrolli erivormi. Praegu kehtiv määrus nr 1049/2001 tagab ELi dokumentidele asjakohase juurdepääsu, kuid Lissaboni lepingu jõustumisega 1. detsembril 2009 oleme silmitsi erakordse ülesandega suurendada ELi kodanike rolli ja tegelikku osalust. Piiramatult juurdepääs dokumentidele on seega tähtis tegur, mis määrab ELi tulevase olemuse ja tegevuse.

16. Olukord Gruusias (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on nõukogu ja komisjoni avaldused Gruusia olukorra kohta.

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – (SV) Lugupeetud juhataja! Käsitleme täna pärastlõunal paljusid teemasid ning just see ongi siin nõukogu eesistuja ameti juures nii imeliselt põnev. Teema, mida me nüüd arutama hakkame, puudutab Gruusiat. Tean, et see on küsimus, mis huvitab Euroopa Parlamenti ja mille suhtes minul isiklikult on väga tugevad tunded. Tahan kohe alustuseks selgitada, et EL toetab täielikult Gruusia olukorra stabiliseerimist ja normaliseerimist ning demokraatlikke reforme selles riigis.

Toetame Gruusiat mitmel väga konkreetset viisil: ELi järelevalvemissiooni kaudu, oma aktiivse kaasatuse ja keske rolliga Genfi läbirääkimistes ning ELi suurema rahalise abiga, et kergendada humanitaarolukorda ja aidata Gruusia majandusel taastuda.

Idapartnerluse käimalükkamisega on EL tugevdanud suhteid Gruusia, aga ka teiste riikidega. Me pakume assotsieerimislepingu ja ulatuslike vabakaubanduspiirkondade kaudu võimalust süvendada oma suhteid. Gruusia eesmärk on loomulikult saavutada stabiilsus ja heaolu. Me aitame tal seda teha. Siiski peab Gruusia tõeliste edusammudeni jõudmiseks keskenduma jätkuvalt demokraatlikele reformidele. Me peame hea ühiskonna juhtimise ja inimõigustega seotud küsimusi väga tähtsaks. Hindame asjaolu, et Gruusia on demokraatlike reformide jätkamisel otsusekindel ning on eriti resoluutne reformide teise laine vallas.

Gruusiale annab suuri eeliseid see, kui temast saab tugev demokraatlik riik, mille kodanikel on põhivabadused ja inimõigused. Sellest saavad kasu riik ise ja mõistagi ka seal elavad inimesed, aga ka separatistlike piirkondade elanikud, kellele luuakse paremad võimalused. Poliitiline olukord on väga keeruline. Valitsuse ja opositsiooni läbirääkimistel tuleb jätkata tööd selle kallal, et saavutataks üksmeel institutsioonide ülesehitamise põhitahkudes ning põhiseaduslike reformide, valimisreformide, ajakirjandusvabaduse ja inimõigustega seotud küsimustes. Gruusia valitsus peab hoidma suhteid ka opositsiooni ja kodanikuühiskonnaga.

Selles vallas on Euroopa Liit valmis abi pakkuma. Lisaks Euroopa naabruspoliitika tegevuskavas kirjeldatud koostööle pakub idapartnerluse kahepoolne tasand erilist võimalust selles valdkonnas edusamme teha. Me peame silmas ka läbirääkimissuuniseid assotsieerimislepingute sõlmimiseks Gruusia, Armeenia ja Aserbaidžaaniga. Meie suhete tugevdamisel nende riikidega hakatakse juhinduma kaasatuse, mitmekesisuse ja tingimuste täidetuse põhimõtetest, aga ka jagatud vastutusest. Meil on hea meel selle üle, et Gruusia soovib töötada ELiga suhete parandamise nimel, tuginedes idapartnerluse loodud väljavaadetele.

ELi järelevalvemissioon on praegustes tingimustes väga oluline stabiilsuse edendamise tegur. Missiooni volitusi on nüüd pikendatud 2010. aasta septembrini. Meie tähelepanu on koondatud meetmetele, millega saab suurendada osapoolte vahelist usaldust. Pärast seda, kui sõlmiti vahejuhtumite ennetamist ja nendele reageerimise mehhanisme käsitlev Genfi leping, on järelevalvemissioonil osapoolte vaheliste mehhanismide kooskõlastamisel juhtroll. Pean siin silmas grusiine, venelasi ja *de facto* võime Lõuna-Osseetias ja Abhaasias.

⁽²⁾ Vt protokoll.

Mõnele raskustele vaatamata on osapooled jõudnud kokkuleppele paljudes punktides, sealhulgas loodavas kiirühenduses, mille abil saab tegeleda julgeolekuküsimustega Lõuna-Osseetia ja Abhaasia halduspiiridel. Järelevalvemehhanism on pärast Musta mere vahejuhtumeid seda kasutanud, et leevendada osapoolte vahelisi pingeid ja lahendada Lõuna-Osseetia halduspiiril toimunud vahejuhtum, kus vahistati 21 Gruusia kodanikku, kes hiljem vabastati.

Järelevalvemissioon jätkab tööd asjaomaste osapooltega. Üleminek vahejuhtumite vältimiselt usalduse edendamise meetmetele on tähtis, et olukord normaliseeruks. Missiooni käigus teostatakse järelevalvet uusasunduste üle, eelmise aasta augusti sõjapõgenike ümberasumise üle ning sõjapõgenike kontaktide üle Gruusia ametivõimude, vabaihenduste ja rahvusvaheliste organisatsioonidega. On selge, et peaaegu kõik varasemate konfliktide tõttu ümber asustatud sõjapõgenikud elavad ikka veel tingimustes, mis ei vasta rahvusvahelistele miinimumstandarditele, kuigi alates 2008. aastast on olukord paranenud. Igal pool, kus võimalik, aidatakse missiooni kaudu lihtsustada kontakte ametivõimudega.

Üks missiooni jaoks suure tähtsusega sündmus oli kahe vastastikuse mõistmise memorandumi rakendamine Gruusia kaitseministeeriumiga ja siseministeeriumiga. Oleme siiski valvel, kuna valitseb oht, et Gruusia ametivõimud võivad vastastikuse mõistmise memorandumi kohaldamise katkestada, sest osapoolte vahel puudub vastastikune usaldus.

Nagu teate, avaldas Gruusia konflikti käsitlev sõltumatu rahvusvaheline teabekogumissioon hiljuti aruande. Kõik asjaomased osapooled ja kogu rahvusvaheline üldsus võivad sellest aruandest õppida. Siiski peab seda vaatama tervikuna, mitte valikuliselt. EL on pidevalt kinnitanud, et toetab ka edaspidi Gruusia suveräänsust ja territoriaalset terviklikkust tema rahvusvaheliselt tunnustatud piirides. Oleme kindlalt veendunud, et Gruusias on nõutav rahvusvaheliste üksuste kohalviibimine, ja me tahame seda tagada. Meil on kahju, et enamiku liikmesriikide toetusele vaatamata ei olnud OSCE osas võimalik kokkuleppele jõuda.

ELi seisukoht 12. augusti ja 8. septembri kokkulepete suhtes ei ole muutunud. Venemaa peab need kokkulepped täielikult ellu viima. Sellega seoses on ikka veel lahendamata mõned tähtsad küsimused, näiteks piirikontroll ja ELi üldine juurdepääs kahe lahkulöönud provintsi territooriumile. Läbirääkimistel Venemaaga arutame neid küsimusi.

Me peame ka tulevikku vaatama. Genfi läbirääkimised on ülimalt olulised, isegi kui need tulevad rasked. See on ainus koht, kus viibivad kohal kõigi osapoolte esindajad, ning meie jaoks on tähtis, et suudaksime ka tegelikult pidada asjalikke arutelusid vägivalda kasutamatajätmise ja rahvusvaheliste julgeolekumeetmete teemal. See on edasiliikumiseks ainus võimalik tee ning me ootame huviga 2010. aasta jaanuari lõpuks kavandatud nõupidamisi. Neist peaks kasu olema kõigile, kes püüavad saavutada pikaajalist stabiilsust ja arengut Gruusias ning kogu piirkonnas.

Benita Ferrero-Waldner, komisjoni liige. – Lugupeetud juhataja, nõukogu eesistuja, kallid tulevased kolleegid, austatud parlamendiliikmed! Mul on suur rõõm siin olla. Lisaks lubage öelda, et on väga meeldiv saada taas võimalus vahetada teiega mõtteid Gruusia üle.

Nagu teate, on Gruusial viimase kahe aasta jooksul olnud nii sise- kui ka välissuhetes väga raske aeg.

Just äsja nimetatud sõda Venemaaga eelmise aasta augustis haavas kogu piirkonda ja Gruusia heitleb ikka veel selliste põhiküsimustega nagu üle 200 000 ümberasustatud inimese elulised vajadused. Osa neist inimestest jäid kodust ilma juba 1990-ndate alguses. Viimase aasta konfliktid on pingestanud ka Gruusia siseolukorda. Nii näiteks viisid vaieldavad valimised kuudepikkuste protestideni tänavatel.

Me teeme kõik endast oleneva, et aidata riigil nende raskuste ületamiseks vajalikke samme astuda. Eelkõige hindame väga seda, et rahuldati meie palve saada 500 miljoni euro suurune abi Gruusia taastamise toetamiseks. Konfliktijärgse abipaketi rakendamine edeneb hästi ja paljude inimeste elutingimused on juba paranenud.

Me peame kinni oma lubadustest ja meie suurim abi on toetuse pakkumine sõjapõgenike ümberasustamisel, samuti majanduse stabiliseerimine ja tugi Gruusia infrastruktuurile. Lähematel päevadel annab komisjon kasutusse ka esimese osa 46 miljoni euro suurusest makromajanduslikust abi Gruusiale, mis on veel üks selle laiahaardelise paketi osa.

Kuid kui me tahame Gruusiat edukalt tema praegustest raskustest välja aidata, peab Gruusia ka ise rohkem ära tegema eelkõige kolmes valdkonnas.

Esiteks peaks Gruusia jätkama demokraatlike reformide edendamist. Demokraatia, õigusriik, inimõiguste ja põhivabaduste austamine on kõigi meie idapartneritega hoitavate suhete selgroog. Väga rõõmustav oli

Gruusia presidendi käesoleva aasta alguses tehtud avaldus, kus ta kuulutas välja uue demokraatlike reformide laine ja teatas, et Gruusia vastab Venemaa agressioonile suurema demokraatia, suurema vabaduse ja rohkemate edusammudega.

Tbilisis maikuus toimuvad kohalikud valimised saavad nende ülesannete täitmise tuleprooviks. Need kohalikud valimised on väga olulised, sest esimest korda valitakse Tbilisi linnapea otsestest valimistel.

See on Gruusiale suur võimalus taastada oma kodanike usaldus valimisprotsessi vastu. Sellest võimalusest tuleb kinni haarata, sest valimissüsteemi vajakajäämised võivad olla Gruusia poliitilise ebastabiilsuse suurimaks allikaks.

Teine valdkond, kus me vajame Gruusia tegutsemist, on strateegilise kannatlikkuse ülesnäitamine konflikti järel. 'Strateegiline kannatlikkus' on president Saakašvili enda väljend. Nagu teate, mängis Euroopa Liit vaenutegevuse lõpetamisel suurt osa ning jätkab tööd kestva lahenduse nimel.

Enne sai öeldud, et me oleme Gruusia suveräänsuse ja territoriaalse terviklikkuse toetamisel vankumatud. Me teeme Genfis kõik võimaliku, et oma järelevalvemissiooni ja vahendajarolli kaudu olukorda normaliseerida.

Samas ei soodusta lahkulöönud piirkondade isoleerimine püüdlusi konflikti lahendamise suunas. Vastupidi, vajalik on tark poliitika, et sõlmida sidemed Abhaasia ja Lõuna-Osseetiaga.

Sellepärast hindame väga Gruusia väljakuulutatud strateegilise kannatlikkuse poliitikat, mille raames tunnistatakse üha rohkem, et kodanike huvides ja piirkonna stabiilsuse taastamiseks on vaja säilitada piiranguvabad suhted lahkulöönud aladega.

Gruusia valitsuse jõupingutused Abhaasiat ja Lõuna-Osseetiat puudutava riikliku strateegia kavandamisel väärivad meie toetust, eriti iga püüdlus teha tihedamat koostööd nende piirkondade elanike heaks.

Muretseme siiski endiselt sellepärast, et kui rakendada okupeeritud territooriumide seadust liiga rangelt, võib see üksustevahelist hõõrumist tarbetult suurendada ning raskendada seega abi kohaletoometamist. On oht, et see võib majandussuhteid takistada ning põhjustada igapäevasuhete normaliseerimiseks vajalike sammude tegematajätmise. Vaatamata Euroopa Nõukogu Veneetsia komisjoni väga arukale soovitusel ei ole Gruusia seda seadust veel muutnud ning me taotleme temalt jätkuvalt nende soovitatud muudatuste tegemist.

Mu kolmas punkt on see, et Euroopa ja idapartnerluse kontekstis peaks Gruusia aktiivselt valmistuma läbirääkimisteks uue ELi ja Gruusia assotsieerimislepingu üle. Gruusia toetamise nimel pingutades ei hoia me end tagasi.

Üsna hästi edenevad meie kahepoolsetele suhetele uue õigusraamistiku loomise ettevalmistused. Oleme kiiresti valmis seadnud läbirääkimissuunised ELi ja Gruusia assotsieerimislepingu jaoks, mida praegu parajasti nõukogus arutatakse. Läbirääkimissuuniste eelnõu hõlmab põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna loomist tulevikus.

Oleme Gruusiale juba esitanud põhisoovitused, millised sammud tuleb astuda, enne kui saame otsustada, kas riik on valmis alustama selles valdkonnas läbirääkimisi. Gruusia on teinud targa otsuse kasutada läbirääkimistele eelnevat aega oma ettevalmistuste kiirendamiseks ning minu arvates on väga tähtis, et ta tegeleks nende põhisoovitustega väga aktiivselt.

Vahepeal, novembris, jõudsid töötasemel lõpule läbirääkimised ELi ja Gruusia vahelise viisakorra lihtsustamise ja tagasivõtulepingute üle ning praegu ootame mõlema poole lõplikku heakskiitu. Need lepingud on meie partnerluse verstapost, näidates taas, milliseid selgeid hüvesid meie tihedamad suhted võivad Gruusia rahvale tuua. Liikuvuse suurenemine käib käsikäes julgeoleku tugevdamisega. Kirjutasin hiljuti alla Euroopa Liidu ja Gruusia vahelisele liikuvuspartnerlust käsitlevale ühisdeklaratsioonile, mida saab nüüd täitma hakata.

Kokkuvõtteks ütlen, et me toetame Gruusiat endiselt südamest sel raskel ajal. Me pakume uusi võimalusi, mis võivad tuua riigile ja selle kodanikele käegakatsutavat kasu, kuid ka Gruusia ise peab ennast aitama ja kui ta langetab häid otsuseid, siis oleme kohal ka meie, et igal sammul tuge pakkuda.

György Schöpflin, *fraktsiooni PPE nimel*. – Lugupeetud juhataja! Mulle avaldas sügavat muljet see ülipõhjalik pilt, mille meile eesistuja ja volinik praegustest suhetest maalisisid. ELi suhted Gruusiaga tõstatavad väga kaugeleulatuvaid küsimusi selle kohta, mida me teeme, mis Euroopa Liit on ja mille poole me pürgime. Võib-olla osutub see suhe proovikiviks, mis näitab, kas me oleme ikka pühendunud sellistele väärtustele nagu solidaarsus, inimõigused ja demokraatia – meie väljakuulutatud väärtustele.

On küllaltki selge, et nii Gruusia eliit kui ka ühiskond peab oma riiki Euroopa osaks. Samal ajal on see riik – tunnistagem seda – ebakindlas olukorras, sest endine koloniaaljõud Venemaa ei ole loobunud oma püüdlustest taastada teatav ülemvõim Gruusias või tegelikult lausa terves Lõuna-Kaukaasias. Seepärast on Venemaal palju inimesi, kes ei võta Gruusia kui iseseisva riigi staatust üldse tõsiselt, vaid arvavad, et Gruusia naasmine Vene võimu alla on kõigest aja küsimus. See paneb enamiku Gruusia rahvast tundma end väga kaitsetuna. Niisugune kaitsetus suurenes märkimisväärselt pärast eelmise aasta konflikti Venemaaga. Ühelegi riigile ei meeldi, et temalt röövitakse suveräänne territoorium, nagu seda tehti Gruusias.

Kõik see mõjutab Euroopa Liitu ja seega ka idapartnerluse tähtsust. Gruusia peab Euroopat oma tulevikuks, mitte kõigest julgeoleku tagatiseks. Endastmõistetavalt on mängus ka Lõuna-Kaukaasia energiakoridor, millest saab tulevikus Euroopa energia päästenõör. Need võiksid olla piisavalt tungivad põhjused, miks Euroopa Liit peaks Gruusia Euroopa-ootusi tõsiselt võtma, nagu me ilmselt teemegi. On aga veel üks otsustav argument – nimelt see, et kui Euroopa neid ootusi ei täida, satub meie enda usaldusväärsus maailmas kahtluse alla ning meie vastastele valmistab naudingut näha Euroopa nõrkuse sedalaadi avaldumist.

Roberto Gualtieri, *fraktsiooni S&D nimel*. – (IT) Lugupeetud juhataja, head kolleegid! Minu arvates nõuab Gruusia keeruline olukord erilist hoolikust rahvusvahelise õiguse kokkusobitamisel pragmaatilise hoiaku ja vastutustundega.

Arvame, et ELil oli õigus kinnitada oma toetust Gruusia territoriaalsele terviklikkusele ja suveräänsusele. Samal ajal oleme rahul ettevaatlikkusega, mida näitasime üles Abhaasia valimiste teatavaks võtmisel. See ettevaatlikkus sobitub meie meelest toimumisviisiga, mille aluseks on pidev püüdlus dialoogi ja poliitilise arutelu poole ning demokraatlike protsesside toetamine. Kõnealuse piirkonna sisemine areng ja selle edasimineku rahvusvahelises kontekstis põhjendab suhete loomise otsust ja Euroopa vastutuse edasist suurendamist mitmesugustes valdkondades, milles ta on võtnud kohustusi: komisjoni algatused demokraatlike protsesside toetamiseks Gruusias ja sõjapõgenike abistamiseks, pingutused Genfi läbirääkimiste elushoidmise nimel ja tegevus Euroopa järelevalvemissioonil. Nimetatuist viimane seda väärtuslikum ja tähtsam, et on praegu ainus rahvusvaheline missioon Gruusias.

Meid rõõmustab missiooni tehtav töö ja tema panus piirkonna stabiliseerimisse, vahejuhtumite ennetamise ja nendele reageerimise mehhanismide toimumisse ning osapoolte vahelise usalduse taastamise raskesse protsessi. Samas oleme teadlikud, et Gruusia piisivate muutuste aluseks võiks olla demokraatliku protsessi areng, mille suhtes peame olema suuremeelsed ja nõudlikud, ning assotsieerimisleping.

Ulrike Lunacek, *fraktsiooni Verts/ALE nimel*. – (DE) Lugupeetud juhataja, nõukogu eesistuja, volinik! Eelkõige tahaksin arutada kahte teemat. Esimene neist puudutab suhet ühelt poolt majandusabi ja toetuse ning teisalt demokraatliku arengu vahel; teine mõnesid Tagliavini raportis käsitletud põhiküsimusi.

Proua volinik, te ütlesite väga õigesti, et Gruusia rahaline ja majanduslik toetamine on vajalik ning et Euroopa Liit peaks sellega jätkama. Te seadsite selle toetuse andmiseks ka kolm tingimust – need on demokraatlik reform, põhivabadused ja õiguskindlus. Minu jaoks on eriti tähtis üks küsimus. Varem on kahjuks juhtunud, et Gruusia ja selle valitsus on ostanud tohutu koguse relvi, eeskätt vahetult enne eelmise aasta konflikti. Kuidas te kavatsete tagada, et Euroopa rahalist abi ei kasutata selleks otstarbeks?

Teiseks tahaksin nimetada inimõiguste juhtumit, mida Euroopa Nõukogu – volinik Hammerberg – samuti käsitles. Kaks teismelist on Lõuna-Osseetias endiselt vahi all, kuigi härra Hammerbergile lubati, et nad vabastatakse. Kas olete selles suhtes mingeid meetmeid võtnud? Kas peate tõenäoliseks, et nad vabastatakse lähemas tulevikus?

Ja viimane punkt: Tagliavini raportis on esimest korda selgesti kirjeldatud, kuidas ksenofoobia järkjärguline kuhjumine ja vihkamise väljendamine viis lõpuks konfliktini. Mida võtavad komisjon ja nõukogu selles valdkonnas ette, et endist olukorda taastada ja selgitada, et niisugustele asjadele järgneb relvastatud konflikt ja et neile tuleb juba eos lõpp teha?

Michał Tomasz Kamiński, *fraktsiooni ECR nimel*. – (PL) Lugupeetud juhataja! Ma ei hakka varjama, et olen mõlemas kuuldud avalduses pettunud. Täna siin Euroopa Parlamendis oleme meie, Euroopa Liidu võimu esindajad, demokraatia rolli üpris õigesti rõhutanud. Oleme jaganud president Saakašvile õpetussõnu muudatuste kohta, mida ta pidi oma riigis tegema. Tahaksin öelda, et ta on väga palju muudatusi juba teinud. Praegune Gruusia ja paari aasta tagune Gruusia on täiesti erinevad riigid. Siiski ei tohi me unustada, et praegu võib suurel osal Gruusia territooriumist leida Vene tanke. Kolleegid, kui te arvate, et Vene tankid on kunagi ajaloos kellelegi demokraatia toonud, siis eksite küll rängalt. Vene tankid ei too demokraatiat, nad toovad orjuse.

Me räägime täna olukorrast Gruusias, kuid nõukogu esindaja sõnavõttust kuulsime sõna „Venemaa” kõigest üks kord, ehkki Venemaa on Gruusia olukorras muidugi esmatähtis. Ma ei ütle, et Gruusias on kõik ideaalne. Kindlasti on seal paljugi, mis vajab parandamist. Siiski irvitavad venelased meile avalikult näkku, jättes ellu viimata viie punkti kokkuleppe, mille üle Euroopa Liidu nimel pidas läbirääkimisi president Sarkozy. Pean küsima, miks viibib Vene armee ikka veel Pereva külas. Kas seda on üldse kunagi venelastele mainitud?

Kui me räägime demokraatia, inimõiguste, sallivuse ja sõnavabaduse vajadusest, toetan mina seda kõike kahel käel. Aga kas me arvame, et Venemaa edendab praegu neid väärtusi Gruusias või et Venemaa kallaletung Gruusiale on osa demokraatia eest peetavast võitlusest? Ei, see on toore imperialismi tegu. Meie peaksime sellele toorele imperialismile Euroopa Liidu nimel vastu astuma. Ainult sel juhul võivad Gruusia sõbrad meie sõnu uskuda, kui me räägime, et neil on veel palju tarvis ära teha – ja ma olen sellega nõus –, enne kui nende riik vastab täielikult Euroopa normidele.

Me ei tohi siiski Gruusia peale näpuga näidata, kui teisest küljest on meil tegemist Venemaaga, kus mõrvatakse tülikaid ajakirjanikke, kus naabrite ja vähemustega suhtlemisel kasutab meedia ametlikult vihkamise keelt, mis on ka juhtivate Vene poliitikute keel. Me peame sellele „ei” ütleva, sest siis saab meid uskuda, kui me räägime demokraatiast teistele riikidele, sealhulgas Gruusiale. Tahan pöörduda Euroopa Liidu poole palvega hoida Gruusia territoriaalset terviklikkust kindlalt ja otsustavalt nende väärtuste nimel, mida me kõik jagame, ning kaitsta Gruusia vabadust ja demokraatiat Vene agressiooni eest.

Andreas Mölzer (NI). – (DE) Lugupeetud juhataja, volinik! Minu arvates ei ole ELi välispoliitika selles piirkonnas tegelikult järjekindel. Kaukaasia on teatavasti samasugune energiatransiidi piirkond nagu Venemaa, kes on suur strateegiline partner ja meie jaoks väga oluline. Olukorra delikaatsust arvestades on EL lasknud end president Saakašvilil Gruusia kriisis tüsata. Võimalik, et selle taga on mõne liikmesriigi USAst pärineva hoiaku mõju. Poliitiline lühinägelikkus Gruusia kriisis mitte ainult ei suurenda Euroopa Liidu siselõhet, vaid pingestab tugevalt ka suhteid Venemaaga. Arveid võidakse hakata klaarima gaasivaidlustes. Jääb üle vaid näha, kas uued ELi juhid suudavad sel juhul oma väärtust tõestada.

Kui Brüssel tahab tõepoolest inimõigusi toetada, peaks ta Gruusias sekkuma, arvestades võimalikke valimisaegseid manipulatsioone, orjusele võrdväärseid töötingimusi ning demonstratsioonide korraldamise õigusele seatud piiranguid, mis on vastuolus põhiõiguste hartaga.

Brüssel peaks Gruusia küsimuses jõudma tasakaalustatud lahenduseni, kus on võetud ühtmoodi arvesse nii Gruusia kui ka Venemaa õiguspäraseid huve.

Vytautas Landsbergis (PPE). – Lugupeetud juhataja! Kui ma olin veel väike poiss, oli mu kodumaa nõukogude võimu all. Algkoolis pidime selgeks õppima mitu uut laulu. Üks neist oli gruusia laul tüdrukust nimega Suliko. Okupatsioon oli igati halb; ainus kena asi oli see laul.

Palju aastaid on mööda läinud ja hiljuti kohtasime seda Suliko-nimelist neitut jälle. Nüüd on ta tumedad silmad täis pisaraid ja tema ihul on peksujäljed. Rohkem kui aasta tagasi ahistati teda jälle – ta rööviti paljaks, teda peksti ja vägistati. Meie, 27 ELi härrasmeest, vahime teda pärast seda ja arutame iseäralikul viisil: kuidas sai see juhtuda? Mida ta valesti tegi? Kas tema käitumine ärritas vägistajat? Sest täpselt nii kallaletungija ütlebki: „Ta käitus provotseerivalt!” Kas ta hakkas mehe nõudmistele vastu? See poleks mõistlik, sest mitte kellelegi, eriti mitte röövlile ja vägistajale ei saa vastu hakata või teda pahatahtlikes kavatsustes süüdistada. Neiu oleks pidanud olema paindlikum, rünnakutele leebelt vastama, tema aga püüdis end tervelt kaks päeva kaitsta ja see oligi tema suurim viga. Nüüd ei oska keegi enam öelda, kes oli ründaja: mees väidab, et neiu ründas teda.

Niisugune on olukord ühe Euroopa ääremaadel asuva kauge riigi koduõuel, kus mitte mingil juhul ei või süüdi mõista suurt maaisandat ja härrasmeest, aga neitut võib. Seega on neiu põhjustanud meie jaoks nüüd uue probleemi, sest meie äriasjad härra Vägistajaga on pisut kannatada saanud. Järgmine kord anname härra Vägistajale oma erilise Mistrali pilli, et tema mehelikku võimekust suurendada.

Euroopa daamid ja härrad, ärge järgmise sõja ajal enam niimoodi ebalege.

Kinga Göncz (S&D). – (HU) Tahaksin tänada volinik Ferrero-Waldnerit ja eriti Cecilia Malmströmi, kes viibib praegu meie seas ministrina, aga saab varsti volinikuks. Tahaksin kõigepealt avaldada siirast tänu raporti eest, mis sisaldab mõningast väga tähtsat teavet. Palun lubage ka minul öelda, et kahest viimasest laienemisvoorust peale on idanaabrid Euroopa Liidule tegelikult väga lähedale nihkunud. See on paljude nurkade alt vaadates kasulik muutus – mitte ainult geograafilise läheduse pärast, vaid osaliselt välispoliitika tõttu, mis põhineb Venemaa mõjusfääride ideel, rääkimata energiavarustuse kindluse suuremast tähtsusest.

Sellest seisukohast on idapartnerluse programmil tohutu tähtsus, sest see võib tagada ka mitmekesisuse, kuid loob peale selle selgelt tihedamad sidemed nende riikidega. Gruusia on Kaukaasia piirkonna riik, kelle jaoks on Euroopa Liidu väärtused kõige tähtsamad. Tahaksin mainida ja esile tuua paar probleemi, alustades viisakorra lihtsustamise protsessi ettevalmistamisest. See meede ei ole oluline mitte ainult inimsuhete vaatenurgast, vaid ka sellepärast, et meile teadaolevalt kasutavad Vene passiga Lõuna-Osseetia ja Abhaasia kodanikud juba neid hüvesid. See on tekitanud selliseid pingeid, mis üksnes raskendavad olukorda veelgi. Teine probleem, mida tahaksin rõhutada, on see, et naabruspoliitika idamõõtme alla kuuluv as neljas riigis on ikka veel lahendamata konflikte, millele peame pöörama kogu oma tähelepanu.

Lõpetuseks tahaksin tänada volinik Ferrero-Waldnerit kõigi jõupingutuste eest, mida ta on teinud, et tuua see piirkond Euroopale lähemale.

Milan Cabrnoch (ECR). – (CS) Euroopa Parlament jälgib hoolikalt olukorda Gruusias ja pöörab sellele riigile suurt tähelepanu. Euroopa Parlamendi president Jerzy Buzek kohtus oktoobri lõpus president Saakašviliga, novembri alguses toimunud väliskomisjoni ühisistungil arutasid Venemaaga koostöö delegatsiooni ja Lõuna-Kaukaasia riikidega koostöö delegatsiooni kuuluvad Euroopa Parlamendi liikmed Tagliavini raportit, mis käsitles olukorda Gruusias, ning 26. novembril kohtusid Lõuna-Kaukaasia delegatsiooni liikmed oma erakorralisel istungil Gruusia valitsuse ministri Giorgi Baramidzega.

Oleme alati toetanud Gruusia territoriaalset terviklikkust ja suveräänsust. Pooldame Gruusia olukorra ning Gruusia ja Venemaa konflikti rahumeelset lahendamist. Nõuame, et rahuvaatlejal ei oleks juurdepääs mitte ainult Gruusia valitsuse hallatavatesse piirkondadesse, vaid ka okupeeritud aladele. Samal ajal nõuame ka võimalust nendele okupeeritud territooriumidele humanitaarabi toimetada. Oleme mures nende põgenike olukorra pärast, keda sunniti oma kodudest lahkuma ja kes ei saa sinna tagasi pöörduda, ja hindame kõrgelt Gruusia valitsuse jõupingutusi tagada kõigile põgenikele väärivad elutingimused. Kutsume konflikti mõlemat osalist tungivalt üles pidama kinni relvarahu lepingust ja täitma oma kohustused, mis võetud rahumeelse lahenduse saavutamiseks.

Elena Băsescu (PPE). – (RO) Head kolleegid! Mõne aasta eest oli kuulda teravat kriitikat nende suunas, kes toonitasid Musta mere piirkonna strateegilist olulisust Euroopa jaoks. Ent aeg on näidanud, et Euroopa on Musta mere piirkonna riikidega lähedalt seotud.

Gruusial on Musta mere piirkonnas eriline strateegiline tähtsus energiavarustuse kindluse tõttu, sest sellised tarnekanalid nagu Nabucco gaasijuhe, Bakuu-Thbilisi naftajuhe ja Suphsa naftaterminal on selle riigi stabiilsusega tihedalt seotud. Gruusia 2008. aasta augusti kokkupõrked näitasid, et iga lahendamata konflikt võib mis tahes ajal uuesti lõkkele lüüa ning kogu piirkonna stabiilsusele ja julgeolekule tõsiseid tagasilööke anda.

Kuigi Venemaa mõju on endiselt väga tugev, on meie kohus viia Gruusia Euro-Atlandi stabiilsuse ja julgeoleku alale. See on sama vajalik kui tunnustada põgenike, ümberasustatute ja nende ülalpeetavate õigust pöörduda tagasi Abhaasiasse, olenemata nende etnilisest päritolust.

Fakt, et Venemaa on andnud Abhaasia ja Osseetia elanikele kodakondsuse, seab Gruusia kodanikud samal ajal selgelt ebasoodsamasse olukorda, sest ELiga ei ole viisakokkulepet veel sõlmitud, ehkki kuulsime komisjoni esindajat enne ütlemas, et selles vallas võetakse meetmeid.

Rumeenia on ELi järelevalvemissioonist Gruusias osa võtnud nii operatiivtasandil kui ka kohapeal, samuti selle peakorteris Thbilisis. Meie riik peab kinni ka oma kohustusest teha erilisi jõupingutusi, et tuua Gruusia Euroopa Liidule ja NATO-le lähemale. Peale selle kavatseme saata sinna riigi eksperdi, kes hakkab tööd juhtima NATO esindusest Thbilisis. Meil on hea meel Euroopa Liidu eesistujariigi hoiaku üle. Me ei tunnusta mingil juhul separatistlikes piirkondades ebaseaduslikult ja konflikti tagajärjel loodud nõndanimetatud riike ega selliseid ebaseaduslikult korraldatud valimisi, nagu toimusid hiljuti Abhaasias. Gruusia venemeelse separatistliku vabariigi president võitis valimised, saades 59,4% häältest. Pean mainima ka seda, et ükski viiest presidendikandidaadist ei välistanud täielikult mõtet Gruusiaga uuesti ühineda.

Maria Eleni Koppa (S&D). – (EL) Lugupeetud juhataja! Lähtudes rahvusvahelisest õigusest ja usust oma põhimõtetesse, on Euroopa Liidul kohustus aidata otsustavalt kaasa stabiilsusele oma vahetus naabruses.

Eelkõige Gruusia puhul peame kaitsma oma seisukohta territoriaalse terviklikkuse ja riigi rahvusvaheliselt tunnustatud piiride suhtes. Samal ajal peame siiski arvesse võtma ka tegelikult lahendamata konflikte. Euroopa Liit peab suutma olla vahendaja ja andma oma viljaka panuse mõlemale poolele, Gruusiale ja Venemaale, et leida võimalik lahendus.

Praegusel hetkel on meil kolm peamist sõnumit, mille peame edastama.

Esiteks on ühepoolsed ja vägivaldsed lahendused vastuvõetamatud; teiseks on enneaegsed arutelud, kas Gruusia peaks või ei peaks NATOga ühinema, ning rõhk tuleks asetada hoopis Genfi läbirääkimiste jätkamisele ja edukale tulemusele, ning kolmandaks on ELi vaatlejate missioon Gruusias üks teguritest, mis paneb aluse stabiilsusele ja usaldusväärsusele. Seepärast tuleks missiooni kasutoovat tahku tunnustada, selle tegevust tõhustada ja julgustada seda jätkama oma jõupingutusi eelkõige inimõiguste ja rahvusvahelise humanitaarõiguse rikkumisega tegelemisel.

Marek Henryk Migalski (ECR). – (PL) Lugupeetud juhataja! Me ei kuulnud proua Malmströmi ega proua Ferrero-Waldneri sõnavõttus sõnagi probleemidest, millega me Gruusias tegelikult silmitsi oleme. Pean silmas traagilist humanitaar- ja inimlikku olukorda. Mulle jäi mulje, et ei meie ise ega ka need kaks prouat ei vastuta Euroopa Liidu reageeringu puudumise eest.

Olukord on tõepoolest traagiline. Kuue punkti kokkulepet ei ole rakendatud. Gruusia territooriumil toimub etniline puhastus. Gruusia keel on paljudes kohtades keelatud. Meie Gruusia missioonil ei lubata paljudes kohtades oma tööd teha ja need oleme meie, kes selle eest vastutavad. Proua Ferrero-Waldner kõneles pikaajalisest makromajanduslikust abist, mis on Gruusiale ette nähtud, ja sellest, et me sõlmime Gruusiaga varsti assotsieerimislepingu. Kõik see on väga tore, kuid igaüks meist peab vastama ka küsimusele, mida me oleme selles vallas ära teinud? Olen sügavalt pettunud mitte ainult selles, mida kõnealuse poliitika eest vastutavad inimesed siin täna rääkisid, vaid ka ELi poliitikas endas.

Jacek Protasiewicz (PPE). – (PL) Lugupeetud volinik, austatud minister! Erinevalt oma Poola kolleegidest ei kavatse ma enda hinnangus Euroopa Liidu vastavasisulisele tegevusele nii kriitiline olla. Tahan väljendada rahulolu nõukogu 12. detsembri avaldusega, kus kommenteeritakse selgesõnaliselt hiljutisi presidendivalimisi Abhaasias. Soovin rõhutada ka toetust Euroopa Liidu tegevusele, sest rahvusvahelisel tasandil on EL mõlema lahkulõõnud piirkonna iseseisvuse tunnustamisel ühemõttelisel seisukohal. Tean Valgevenega seotud kogemuste põhjal, millest räägin.

Nõustun siiski, et Euroopa Liit peab olema otsusekindel kuuepunktilise relvarahu kava jõustamisel, mille üle president Sarkozy läbirääkimisi pidas. Seda öeldes pean silmas eelkõige välisasjade kõrge esindaja proua Ashton'i segadusseajavaid avaldusi, et ta kavatseb hakata ellu viima vaikset diplomaatiat. Loodan, et vaikne diplomaatia ei tähenda nõustumist Venemaa ja Euroopa Liidu esindajate sõlmitud lepingute rikkumisega.

Alexander Mirsky (S&D). – (LV) Täna, lugupeetud president! Kallid kolleegid, tahaksin esitada küsimuse neile, kes kaitsevad härra Saakašvili seisukohta. Kas olete Lõuna-Osseetias käinud? Kas olete näinud, mida Gruusia sõjavägi tegi Žinvalis? Olin seal sõja ajal ja nägin kõike oma silmaga. See, mida Gruusia riigivõim tegi, on kuritegu Osseetia ja Abhaasia rahvaste vastu. Olen okupatsioonist rääkinud paljude Osseetia ja Abhaasia inimestega. Osseetia ja Abhaasia inimesed ei taha elada ühes riigis härra Saakašviliga. Kui keegi veel tahab seda suurt rahvusvahelist probleemi relva jõul lahendada, nagu tegi härra Saakašvili, siis selle kohta on üks väga hea venekeelne väljend 'zamuštajutsja põl glotat'. See tähendab, et neil ei õnnestu iialgi edu saavutada. Täna teid!

Tomasz Piotr Poręba (ECR). – (PL) Lugupeetud juhataja! Kui Euroopa Liit ei toeta Tbilisist poliitiliselt ja majanduslikult, siis teeme Venemaale hõlpsaks tema neoimperialistliku poliitika, mida ta Gruusias ellu viib, ja see destabiliseerib olukorda Kaukaasias veelgi. Sellepärast peab Euroopa Liit rohkem pingutama.

Kui taaskinnitame oma toetust territoriaalsele terviklikkusele, kas mõistame siis, et kuue punkti kava tegelikult ei järgitagi? Ühest küljest ütleme, et tahame demokraatlikku, vaba ja territoriaalselt puutumatut Gruusiat, kuid teisest küljest ei lasta meie vaatlejaid separatistlike vabariikide piirialadele. Veel üks mureallikas on inimröövid, mis on muutunud okupeeritud piirkondades Venemaa harjumuspäraseks käitumisviisiks. Novembri alguses langesid selle ohvriks mõned teismelised. Neist noorim on vaevalt 14 aastat vana. Nähtavasti püüab Kreml Gruusia presidenti halba valgusse seada, üritades näidata, et viimane ei suuda tagada oma kodanike julgeolekut. Venemaa destabiliseeriv tegevus ohustab tohutult piirialade elanike julgeolekut ja süvendab konflikti selles piirkonnas.

Härra juhataja, me peame otsustavamalt tegutsema, sest territoriaalselt terviklik ja demokraatlik Gruusia tähendab Euroopa Liidule ja Euroopale suuremat turvalisust.

Kristiina Ojuland (ALDE). – (ET) Lugupeetud istungi juhataja, proua volinik, proua minister, head daamid ja härrad, kolleegid! Mõni aeg tagasi, kui me rääkisime Gruusiast, tuletasin ma meelde seda, et just Berliini müüri langemise aastapäeva künnisel on õige aeg tõstatada küsimus selle kohta, millal me saaksime tähistada

seda päeva, millal Lõuna-Osseetia ja Abhaasia saaksid taas ühineda oma emamaa ehk Gruusiaga. Täna sellele küsimusele meil vastust ei ole, ehkki kõikides meie dokumentides, olgu see Euroopa Parlamendis või teistes institutsioonides, me rõhutame Gruusia territoriaalse terviklikkuse olulisust rahvusvahelise õiguse võtmes ja selle nimel me praegu siin kõik seisame.

Eelmisel nädalal toimus Brüsselis väga hea arutelu eesistujariigi esindaja härra Carl Bildtiga, kes nimetas Gruusiat Euroopa Liidu jaoks lakmustestiks. Just selles võtmes, et kas me suudame ühel päeval seista lõpuni selle eest, et Gruusia territoriaalne terviklikkus saaks taastatud ja et kõik inimõigused ja põgenike õigused oleksid käsitletud selliselt, nagu rahvusvaheline õigus seda ette näeb. Ma olen nõus kõigi kolleegidega, kes nimetasid siin halba inimõiguste olukorda, sellega ei saa nõus olla.

Kuid lõpetuseks tahan ma esitada palve. Eelmisel nädalal kohtusin ka mina Gruusia asepeaministri Giorgi Baramidzega, kelle suur-suur palve oli see, et palun-palun-palun – Euroopa Liit – võtke midagi ette ka preventiivses diplomaatias, et ära hoida võimalikke edasisi konfliktide eskalatsioone.

Tunne Kelam (PPE). – Lugupeetud juhataja! Olen täiesti nõus väitega, et Gruusia saab kõige paremini Venemaa agressioonile vastata demokraatlike reformide arvu suurendamisega.

Samas on ELil oma ülesanded, sest nagu väga õigesti öeldi, saab ELi ja Gruusia suhetest proovikivi, mille järgi võib hinnata idapartnerluse õnnestumist ja Euroopa Liidu rolli selles piirkonnas.

Pidades silmas Gruusia tähtsust, tunnen ma huvi, kas Gruusia küsimust arutati hiljutisel ELi ja Venemaa tippkohtumisel, sest Venemaa kuue punkti kokkulepet ei rakenda ja ELi missioon on piinlikus olukorras, sest teda ei lubata separatistlikele territooriumidele. Euroopa Liit peaks praegusel juhul võtma jõulisema seisukoha.

Volinik, te nimetasite 46 miljoni euro suurust abi. Tahaksin vaid küsida, kas see abi jõuab Gruusiasse käesoleval aastal. Milline on ajakava?

Paweł Robert Kowal (ECR). – (PL) Arvan, et meie arutelu silmas pidades peaksime naasma selle juurde, mida proua Malmström alguses ütles – et Gruusia vajab Euroopa Liidult uut ja ulatuslikumat avatust. Sellega peaks kaasnema makromajanduslikku finantsabi ja assotsieerimislepingut käsitlevate läbirääkimiste võimalikult kiire ja viivitamatu alustamine. Samuti peaks see hõlmama ka viisakorra lihtsustamise teemalisi läbirääkimisi – mis ongi mu kolmas punkt – ja lõpuks, me peaksime võimaldama Gruusial tagada oma julgeolek, avades talle tee ühinemiseks NATOga.

Arvan siiski, et isegi see küsimus pole täna põhjuseks, miks ma soovin arutelu selles osas sõna saada. Tahaksin esitada volinik Ferrero-Waldnerile retoorilise küsimuse: kas teid ei pane imestama, miks peaaegu kõik kõnelejad on juhtinud tähelepanu Sarkozy kavale? Palun vastake sellele küsimusele. Palun öelge meile, miks ei kuulnud keegi teie avakõnes või edasistes avaldustes ega ka proua Ashtoni avaldustes lihtsa hinnangu kujul vastust, kas Sarkozy kava on ellu viidud või mitte. Kas see tõesti tähendab, et Euroopa Liidu tähtsaimad institutsioonid ei vääri teie selget avaldust selles küsimuses?

Mairead McGuinness (PPE). – Lugupeetud juhataja! Eile arutati lirimaal Ida-Euroopale antava abi küsimust. Üks riikidest, millest me rääkisime, oli Gruusia. Oli tõepoolest kosutav kuulda, kui palju oli ära tehtud ühe kindla elanikerühma heaks, kes ei saa ise enda eest kõnelda – vaimsete ja füüsiliste puuetega laste ja noorte heaks. Samas oli väga masendav teada saada, et selle valdkonnaga tegelejate arvates on konflikt põhjustanud nüüd tagasilanguse 10 aasta võrra.

Kuna ma eile selles mõttevahetuses osalesin, siis tahaksin vaid paluda, et peaksite kaubanduslepinguid sõlmides ja läbirääkimisi pidades meeles kõige haavatavamaid. Tänapäevane arutelu on väga tähtis ja teisedki kolleegid on rääkinud kohutavast humanitaarolukorrast, aga see on üks inimrühm, kes jääb alatasa kahe silma vahele. Tahtsin lihtsalt, et nende häält oleks siin täna kuulda.

Tadeusz Zwiefka (PPE). – (PL) Lugupeetud juhataja, daamid ja härrad! Me peame meeles pidama, et Gruusia on väike riik, kuigi asub väga strateegilises kohas Lõuna-Kaukaasias. See tõsiasi tekitab konfliktiolukorra võimsa põhjanaabri Venemaaga. Nii et ma olen tänulik volinikule tema avalduse eest, et abi, mida Gruusia on nii kaua oodanud, antakse üle homme.

Ärgem unustagem, et kui Gruusia astus demokraatlike reformide teele ja otsustas end siduda rohkem Lääne-Euroopaga, mitte Venemaaga, nagu see varem on aastakümneid ja arvatavasti isegi sajandeid olnud, siis kaotas ta majanduspartneri, kes ostis 80% tema toodangust. Me pole midagi teinud, et seda auku täita ja

Gruusias toodetud kaupu osta, mis tagaks riigi teovõimelisuse. Selles suhtes pooldan ma väga voliniku avaldust, nagu ma pooldan ka Gruusia jaoks kavandatud makromajanduslikku plaani.

Ja veel üks asi: volinik, me ei tohi pidada Gruusiat poliitikavaldkonnas mingiks täiesti kaugeks partneriks, sest Gruusia on lõksu jäänud uskumatult keerulisse geopolitiilisse olukorda. Seepärast ei suuda ma ette kujutada, et läbirääkimiste käigus, mida Euroopa Liit peab Venemaaga, ei ole Gruusia olukorrast sõnagi räägitud. Ma ei taha jälle nimetada Sarkozy kuue punkti kava, sest kõik kõnelejad on seda teinud, kuid meil on tarvis meeles pidada, et suheldes nii võimsa partneriga nagu Venemaa, kes on meie jaoks muidugi ülimalt tähtis, peame arvestama ka oma väiksemate partneritega, kes on kallid ja lähedased.

Seán Kelly (PPE). – Lugupeetud juhataja! Poliitika on kõigest töö, kui seda tehakse enda pärast. See muutub kutsumuseks, kui selle käigus aidatakse teisi – kui Koljatid tulevad appi Taavetitele. Praegusel hetkel on Euroopa Liit Koljat, kes tuleb appi Gruusiale, Taavetile, ja mul on selle üle hea meel. Sealsamas kõrval on aga üks teine Koljat, Venemaa, kellel on Gruusiaga teistsugused plaanid. On väga tähtis, et Euroopa Liit pingutaks oma lihaseid ja astuks sellele soovimatule vahelesegamisele vastu.

Olin eelmisel nädalal Bonnis EPP kongressil ja seal kõneles Gruusia president. Ta kirjeldas jõupingutusi, mida riik teeb võitluses korruptsiooni vastu, rääkis majanduskasvu tagamiseks mõeldud reformide ajakavast ja ka oma palavast soovist saada vabakaubandusleping. Soovin küsida, millal peab komisjon võimalikuks vabakaubanduslepingu sõlmimist, kui tingimused selleks on täidetud?

Lena Kolarska-Bobińska (PPE). – Lugupeetud juhataja! Arutame siin Ukraina, Moldova ja Gruusia püüdlusi. Neil on ühesugune soov saada Euroopa Liiduga lähedasemaks.

Näib, et meie jaoks on see probleem. Huvitav, mis võiks juhtuda kümne aasta pärast, kui sellest püüdlusest saab pettumus ja Euroopa Liiduga ühinemist enam ei soovita ega oodata ka midagi muud. See oleks meie jaoks hoopis keerulisem olukord. Kõikidest idapartnerluses osalevatest riikidest on Gruusia see riik, mille ühiskond toetab ülimalt kindlalt Euroopa Liidu liikmesust, samuti NATOt. Seal tehakse ka kõige suuremaid edusamme turu reformimisel.

Kui me kiiremini edasi ei liigu, tekib samasugune olukord nagu Türgi puhul, mille ühiskond on oma Euroopa-püüdlustest loobumas. See oleks tõesti ohtlik seis, hoolimata nende riikide ümber toimuvatest muudest poliitilistest liikumistest – aga võib-olla just nende pärast. Me näeme, mis toimub Venemaal, ja kui Gruusia püüdlused Euroopa Liidu liikmeks saada luhtuvad, võime sattuda olukorda, mis on kõigile Euroopa Liidu riikidele üpris ohtlik.

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – (SV) Lugupeetud juhataja! Ma tean, et selle küsimuse vastu on suur huvi. Need teie hulgas, kes on seda hoolega jälginud, teavad ka seda, et eesistujariik Rootsi on Gruusiale palju aega pühendanud. Rootsi välisministril Carl Bildtil oli eelmisel neljapäeval väliskomisjonis võimalus teiega Gruusia olukorda arutada.

EL jätkab Gruusiale tugeva poliitilise, tehnilise ja rahalise toetuse andmist. Täie tõenäosusega võib see kaasa tuua jätkuvaid üleskutseid austada Gruusia territoriaalset suveräänsust ja terviklikkust ning jätkata ELi järelevalvemissiooni, samuti meie väga olulist vahendaja rolli Genfi läbirääkimistel. Genfi läbirääkimised on vajalik alus. Läbirääkimised edenevad aeglaselt, kuid vähemalt need edenevad, ja neil on esindatud kõik osalised.

Pakume jätkuvalt ka rahalist abi konflikti tagajärgede leevendamiseks. Nagu paljud teie hulgas toonitasid, teeb ikka veel suurt muret humanitaarolukord. Mairead McGuinnessil on loomulikult õigus, kui ta ütleb, et selle tagajärjel kannatavad kõige haavatavamad.

Meie Vene dialoogipartneritega kohtudes jätkab EL rõhutamist, et tingimata on tarvis rakendada kuuepunktulist relvarahu kokkulepet ja sellest tulenevaid rakendusmeetmeid – taandada väed 2008. aasta 7. augusti positsioonidele. Eelkõige on nimetatud Perevit, Ahhhalgori ja Ülem-Kodori, nagu tegid paljud ka teie hulgas.

OSCE missiooni ja ÜRO vaatlusrühma tegevuse katkestamise tagajärjeks on tähtsate rahvusvaheliste julgeolekustruktuuride põhielementide eemaldamine. Praegu on Euroopa Liidu järelevalvemissioon ainus kohalviibiv rahvusvaheline üksus. Ta annab julgeolekusse ja olukorra normaliseerimisse märkimisväärse panuse. Sellepärast ongi nii tähtis, et järelevalveüksusel oleks juurdepääs lahkulöönud piirkondadesse. See on oluline Gruusia julgeolekule ja stabiilsusele. See on vajalik punkt, mida EL rõhutab jätkuvalt kõigile asjaomastele dialoogipartneritele.

Loomulikult toetab Euroopa Liit ka edaspidi Gruusia territoriaalset terviklikkust, kuid meil on strateegiline huvi olla kokkupuutes ka lahkulöönud piirkondadega ja hoida nende separatistlike alade aken välismaailma avatud. Tänu sellele saame ELi edasise kaasamise ja halduspiiride ülestest usalduse edendamise meetmete kaudu, samuti eri rahvaste omavaheliste kokkupuudete kaudu võib-olla panna aegamööda aluse konfliktide lahendamisele.

EL on selles vallas ka edaspidi väga aktiivne. Komisjon ja volinik Ferrero-Waldner on sellele väga pühendunud, nagu Euroopa Parlamentki, ja selle eest olen ma väga tänulik.

Benita Ferrero-Waldner, komisjoni liige. – Lugupeetud juhataja! Täna kõigepealt avameelse arutelu eest, mis meil siin täna toimus.

Arvasin, et paljud teist teavad, mida me oleme Gruusia heaks teinud. Gruusia on saanud meilt palju poliitilist, majanduslikku ja humanitaarabi, kuid näib, nagu polekski me midagi ette võtnud. See ei ole sugugi tõsi.

Esiteks peatasid Euroopa Liit ja härra Sarkozy sõja. Teiseks on teil õigus, on olemas kuue punkti kava, mida kahjuks ei ole veel täielikult rakendatud, aga iga kord, kui me venelastega kohtume, on see päevakorras. See on täiesti ilmselge.

On tõsi, nagu nõukogu eesistuja ütles, et Genf on ainus alus, millelt oleme tööpoolest hakanud edasi liikuma, kuigi aeglaselt. Sellepärast peavad Genfi läbirääkimised jätkuma.

Me vajame ka mõlema poole toetust ja avatust, sest see on keeruline konflikt ja meie oleme selles konfliktis nii-öelda vahendajad. See on poliitiline küsimus number üks.

Me peame jätkama ja me teame väga hästi, et Venemaa on tohutu partner meie vastas. Samal ajal on meil ühised naabrid ja sellepärast arutame neid küsimusi Venemaaga üpris selgesõnaliselt. Meil on edasiliikumiseks tarvis, nagu ma juba ütlesin, mõlema osapoole õiget suhtumist, mida ma ütlesin ka oma sõnavõtus, kui teil meeles on. See on esimene punkt.

Teine puudutab majandus- ja humanitaarrinnet, kus me teeme kahtlemata väga tihedat koostööd. 500 miljoni euro väärtuses pakett oli suurim pakett, mille ma suutsin läbi suruda. Naabruspoliitika raames ei ole väga palju raha, aga nii palju me kokku saime, sest mõtlesime, et Gruusia vajab seda pärast sõda ja pärast kogu tekitatud kahju – eriti kõige haavatavamate jaoks.

Olen ise käinud põgenikelaagrites ja ka meie toetuskavade abil taastatud majades.

Võin öelda proua Lunacekile, et kirjutasin ise alla grusiinidega sõlmitud lepingule, millega nad kohustuvad täiel määral mitte kasutama ainsatki senti Euroopa Liidu rahast. Me kontrollime alati oma raha, nii et üldiselt ei tohiks senti meie rahast minna Gruusia poole taasrelvastumiseks.

Ma ei saa muidugi kontrollida, kuidas Gruusia käitub teistes küsimustes, kuid meie raha kohta võin seda täiesti kindlalt öelda.

On veel mõned probleemid, mida nimetati. Näiteks kaks teismelist, kes istuvad ikka veel Lõuna-Osseetias vanglas. Need on küsimused, mida me venelastele muidugi nimetame. Me räägime neist, kuid praegusel hetkel ei ole meil kahjuks lahendust ja ise me Lõuna-Osseetiasse ei pääse.

Mis puutub põhimõttelisusesse, siis selles vallas oleme loomulikult selgesõnalisel. On territoriaalne terviklikkus ja on suveräänsus ning selle ütleme me Gruusia puhul ühemõtteliselt välja. See on kindel. Siiski on üks asi rääkida põhimõttest ja teine asi seda otsekohe rakendada. See on kahjuks üsna raske.

Lubage mul rääkida Tagliavini raportist. Juba ainult fakt, et see raport avaldati, on väga oluline. Te teate, et toetasime seda sõltumatut raportit. Tunnen proua Tagliavini juba sellest ajast, kui olin oma riigi välisministrina 2000. aastal OSCE eesistuja. Tema oli tookord minu eriesindaja Kaukaasias. Ta on väga südikas iseseisvalt tegutsev naisterahvas ja pean ütlema, et ta koostas suurepärase raporti.

Ka see on meile abiks, sest raportis on faktid selgelt teatavaks tehtud. Me võtame sellest õppust, ent saame Gruusia aitamist jätkata üksnes diplomaatiliste vahenditega.

Seda tõdedes saan lisaks öelda, et oleme ära teinud tohutu töö algul idanaabruspoliitika kallal ja nüüd idapartnerluse valdkonnas.

Mõni päev tagasi toimus meil eesistujariigi Rootsi korraldusel väga tähtis ministrite kohtumine idapartnerluses osalevate riikide kuue välisministriga, kelle hulgas oli ka Gruusia välisminister.

Arutasime ka seal kõiki võimalusi, aga kas te tõesti arvate, et saame igale riigile kõike anda, ilma et nemad oma osa täidaksid? Ei saa. Me peame nõudma, et ka nemad oma osa täidaksid. Kaubanduses tähendab see ka seda, et põhjaliku vabakaubanduslepingu saab sõlmida üksnes siis, kui on olemas õiged seadused. Me ei saa neil lihtsalt paluda Euroopa Liiduga ühineda, kui nõukogu ei ole selles ühehäälnelne.

On asju, mida saab vaadata nii ühest kui ka teisest küljest, kuid meie toetame Gruusiat rohkem kui keegi muu. Nii et ma loodan pigem seda, et te kõnealust poliitikat tõepoolest toetate, nagu mõned teist ütlesid. See on poliitika, millega püüame neid aidata nii palju, kui saame, kuid me tahame näha, et ka Gruusia käitub õigesti.

President. – Arutelu on lõppenud.

(Istung katkestati kell 19.55 ja jätkati kell 21.00.)

ISTUNGI JUHATAJA: MIGUEL ANGEL MARTÍNEZ MARTÍNEZ

asepresident

17. Meetmed Kesk- ja Ida-Euroopas asuvate Euroopa Liidu liikmesriikide majanduse elavdamiseks

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on komisjoni avaldus Kesk- ja Ida-Euroopas asuvate Euroopa Liidu liikmesriikide majanduse elavdamise meetmete kohta.

Joaquín Almunia, komisjoni liige. – (ES) Austatud juhataja, lugupeetud parlamendiliikmed! Majanduskriis on mõjutanud kogu Euroopat. Võiks öelda, et see on mõjutanud kogu maailma, kuid siin, Euroopa Liidus, on see mitmel põhjusel üsna erilisel määral puudutanud Kesk- ja Ida-Euroopa riike, kes on uued liikmesriigid. Esmajoones on selle taga asjaolu, et nende majandus on ilmselt hapram võrreldes Lääne-Euroopa riikide küpsema, tööstuslikuma ja tugevama majandusega, samuti see, et nende riikide majanduses puudub finantssüsteem, milles kriis tekkis, ning seega on nad oma kasvu rahastamisel sõltunud suurel määral väljastpoolt tulevatest otseinvesteeringutest. Kriisi puhkemise ajal ja eriti siis, kui see 2008. aastal süvenes, peatati need investeeringud ning nende riikide majanduses jäi vajaka oma kasvu rahastamiseks vajalikest vahenditest, mida nad ei suutnud asendada ka säästude ega omavahenditega.

Kõige selle taustal on selge ka see, et kogu Kesk- ja Ida-Euroopa riikide majandusele ei ole kriis mõjunud ühtviisi. Mõne riigi majandus oli kriisi põhjustatud hoopidele vastu seismiseks paremini ette valmistatud. Mõnel riigil jagus enne kriisi tarkust liikuda edasi poliitiliste reformidega, mis on andnud nende kasvumudelile kindlama aluse.

Igal juhul reageeris Euroopa Liit ja Euroopa institutsioone kui tervikut esindav komisjon kriisile kõigepealt mitme meetmega, mille abil võideldi kindla probleemi vastu ja mis töid Kesk- ja Ida-Euroopa riikidele suhteliselt suurt kasu.

2008. aasta lõpus vastu võetud Euroopa majanduse elavdamise kava põhineb fiskaalstiimulitel, mis on loogiliselt avaldanud Lääne-Euroopas, euroala suurtes majandusriikides jõulisemat mõju. Lääne-Euroopa riikide sisenõudlust edendades on need stiimulid samal ajal andnud siiski turule võimaluse jääda välisnõudluse kaudu endiselt Kesk- ja Ida-Euroopa riikide majanduskasvu allikaks.

Lisaks Euroopa majanduse elavdamise kavale on Euroopa institutsioonide vastu võetud otsused soodustanud Euroopa Investeerimispanka laenutegevust. 2009. aasta näitajad ei ole veel muidugi lõplikud, kuid ma võin ennustada, et Euroopa Investeerimispanka laenutegevus on käesoleva aasta lõpus arvatavasti enam kui poole võrra aktiivsem kui 2007. aastal ehk aasta enne kriisi.

Euroopa Investeerimispank on pidanud esmatähtsaks oma finantstehinguid mitmel tegevusalal Kesk- ja Ida-Euroopa riikides. Selleks on ta kasutusele võtnud vahendeid, mis loodi enne kriisi, näiteks Jeremie, Jessica, Jaspers ja muud meetmed. Ka Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupank, mis ei ole üksnes rangelt Euroopa Liidu institutsioon, on tugevdanud oma meetmeid panga aktsionärideks olevate Euroopa riikide ja Euroopa Komisjoni mõjul.

Struktuurifondidki on toonud suurt kasu. Nad on seda ühtekuuluvuspoliitika hüvesid vajavate riikide jaoks alati teinud, ent kui kriis algas, otsustati näiteks suurendada vahendeid, mida saab struktuurifondide kaudu eraldada abivajajatele, eriti Kesk- ja Ida-Euroopa riikidele.

Kahjuks ei toetanud nõukogu Euroopa Komisjoni algatust eraldada kriisi ajal (2009. ja 2010. aastal) kõik Euroopa Sotsiaalfondi rahalised vahendid paljude meetmete jaoks, millega toetada töötajaid ja tööturu aktiivset poliitikat.

Nagu juba teate, ei ole maksebilansi toetamise vahendit kasutatud alates 1993. aastast. See vahend on mõeldud nende riikide rahaliseks toetamiseks, kellel on oma maksebilansi tõttu raskusi välisrahastamise tagamisega või oma eelarvevajaduste rahastamisega. Selle ülemmäär on suurenenud 12 miljardilt eurolt 50 miljardi euroni. See oli komisjoni algatus, millega nõukogu nõustus. Nendest 50 miljardist eurost ligikaudu 15 miljardit eurot on kasutatud selleks, et toetada rahaliselt kolme Kesk- ja Ida-Euroopa riiki, kes on Euroopa Liidu liikmesriigid. Nendeks on Ungari, Läti ja Rumeenia.

Lõpetuseks tahan mainida niinimetatud Viini algatust, mida edendasid ja toetasid Euroopa institutsioonid koos rahvusvaheliste finantsasutustega. Selle abil on koordineeritud eraklientide finantssüsteemi tegevust. Süsteem tugineb paljudes eelnimetatud riikides põhimõtteliselt Lääne-Euroopa pankadele, kes on investeerinud Kesk- ja Ida-Euroopa riikidesse ning kellel on seal tütarettevõtjad ja esindused.

Tänu Viini algatusele on tegevust kooskõlastatud, sealhulgas on säilitatud erapankade positsioonid ja riskid nendes riikides. Finantssüsteemi on olnud võimalik toetada kõige rohkem, et kriisi tagajärgi rahaliselt leevendada ja toetada investeringuid, mida on vaja kriisist väljumiseks. Seda on tehtud vaatamata teadetele ülemääraste riskide kohta, mis on seotud mõnede nendes riikides end sisse seadnud Lääne-Euroopa pankadega. On tõsi, et siiani ei ole me pidanud nende pankade hulgast ühtegi ohvrit taga nutma, vaid pigem on nad säilitanud mõistliku kapitalisatsiooni ning finantstegevuse taseme, arvestades raskeid olusid, milles see süsteem toimib.

Me näeme juba rõõmustavaid märke. Loomulikult näeme ka suuri katsumusi. See tähendab, et me ei ole veel lõpetanud. Peame endiselt pöörama erilist tähelepanu sellele, kuidas kasutada Euroopa institutsioonide kasutuses olevaid vahendeid kõige paremini, et aidata nendel riikidel leida taastumise tee ja väljuda kriisist.

Lubage mul tuua üks ilus näide. Ma räägin teile Poolast. See on Euroopa Liidus ainuke riik, kes jätkab positiivse majanduskasvu säilitamist ning kes ei ole kriisi jooksul kordagi kogenud negatiivset majanduskasvu. Ainuke selline riik kogu Euroopa Liidus on Kesk- ja Ida-Euroopa riik ning üks uutest liikmesriikidest.

Lõpetuseks tahan rõhutada, kui oluline on euro, mis on kriisi hoopide üleelamise ja kriisist väljumise strateegia alustala. Euro on lähtepunkt, mis näitab kätte õige kriisist väljumise strateegia suuna. Siin piirkonnas on üks riik – Slovakkia –, mis ühines euroalaga kriisi keskmes. Eile pidasid Slovakkia ametiasutused Bratislavas konverentsi, kus nad rõõmustasid selle üle, kuidas euro on kaitsnud neid kriisi halvimate tagajärgede eest ning aitab neil sellest üle saada palju paremates oludes kui siis, kui nad ei oleks kuulunud euroalasse.

Teine Euroopa Liidu riik Eesti soovib euroalaga ühineda ja võtta euro kasutusele 2011. aastal. Siiani on teatud näitajad ja Maastrichti lepingu – nüüdse Lissaboni lepingu – kriteeriumide täitmise määr näidanud, et see eesmärk on võimalik. Me ei suuda seda garanteerida enne kevadet, kui avaldatakse vastavasisuline lähenemisaruanne, kuid on võimalik, et 2011. aastal on Eesti euroala liige.

Piirkonda kuuluvate, kuid Euroopa Liidust väljaspool asuvate riikide, kandidaatriikide või võimalike kandidaatriikide jaoks on ühinemine Euroopa Liiduga samuti võimas alustala, mis veenab neid oma strateegia ja poliitika õigsuses.

Seepärast on tõsi, et raskusi on palju. On tõsi, et nende riikide majandus on hapram. On tõsi, et praegu läbi elatava kriisi tagajärjed on selliste riikide kodanike jaoks palju piinarikkamad kui riikides, kus on sotsiaalkaitsesüsteemid ning kindlaks kujunenud, jõulisemad ja tugevamad hoolekandesüsteemid.

Siiski tuleb öelda, et Euroopa institutsioonide kasutuses olevad vahendid ning asjaolu, et need riigid kuuluvad Euroopa Liitu ja neil on võimalus osaleda majandus- ja rahaliidus, on praeguse kriisi lahendamisel pigem soodustavad kui takistavad tegurid.

Arturs Krišjānis Kariņš, *fraktsiooni PPE nimel.* – (LV) Austatud juhataja, lugupeetud volinik Almunia! Kesk- ja Ida-Euroopa liikmesriikide majanduse taastumise toetamisel on kaks võimalikku viisi: kas anda kala või õng. Loomulikult on parim anda õng. Raskust tekitab aga teadmatuse, milline õng see peaks olema. Taastumise nurgakivi ja mõõdupuu on töökohtade loomine. Selleks on vaja investeringuid. Peamiselt takistab investeerimist selles piirkonnas tõik, et puudub selgus omavääringu vahetuskursi stabiilsuse ja euro kasutuselevõtu osas. Praegu on euro kasutuselevõtt uutes liikmesriikides nagu võiduajamine – iga riik püüab end teiste eest lahti rebida ja euroalale jõuda.

Võib juhtuda, et kriisiolukorras teevad mõned liikmesriigid endale liiga. Näiteks võivad nad eelarvekulude kiire vähendamisega suurendada töötuse määra ülemäära palju, nii et nende majandus ei pea sellele vastu. Samuti võib juhtuda, et üks liikmesriik võib euroalaga liitumisel kahjustada euroalavälise naaberriigi majandust, meelitades investeringud enda juurde ja suurendades naaberriigi töötuse määra. Euroopa Liit on asutatud solidaarsuspõhimõtte alusel. Kui EL suurendas 2004. aastal oma liikmesriikide arvu, töötati välja ja võeti vastu ühtne strateegia nende riikide vastuvõtmiseks Euroopasse. Usun, et Euroopa Komisjon peaks euro kasutuselevõtu korra üle vaatama ning koostama selge strateegia, mis ei sunniks liikmesriike põhjustama kaudselt kahju endile või oma naabritele. Stabiilsuskriteeriume ei ole vaja muuta, kuid kogu piirkonna jaoks tuleks välja töötada ühine plaan ja ajakava, et me saaks võtta Euroopas kasutusele ühisraha, lähtudes kõigile arusaadavast kehtestatud korrast. See oleks õng, mis aitaks selle piirkonna majandusel taastuda, sest nii tekivad võimalused investeerida ja töökohti luua.

Sergio Gaetano Cofferati, *fraktsiooni S&D nimel*. – (IT) Austatud juhataja, kallid kolleegid! Nagu te, volinik Almunia, õigustatult märkisite, on selle tõsise finants- ja majanduskriisi tagajärgi tundnud kogu maailma riigid ja loomulikult ka Euroopa riigid. ELis on tugevaima hoobi saanud nõrgimad – riigid, kelle oleme praegu arutuse alla võtnud.

Need on alles hiljuti Euroopa Liiduga ühinenud riigid, mis ei kuulu euroalasse. Seepärast on oluline neid meeles pidada ja selgitada välja kõige tõhusamad meetmed, et nad saaks olla osa Euroopast kui tervikust ning osaleda Euroopa elus teistega võrdsetel alustel. Samamoodi tuleb sekkuda rahanduspoliitikasse, alustades Euroopa Keskpankangast, sest kui me aita kasvatada nende SKPd ega investeerime nende tootmissüsteemidesse, ei ole nad suutelised korvama neid praegu rõhuvat tasakaalutust, täitma Maastrichti kriteeriume ega ühinema euroalaga. Nagu mainisite, on tähtsad ka teised meetmed, näiteks lihtsam juurdepääs Euroopa fondidest eraldatavatele vahenditele ja Euroopa Investeerimispanka rahastamisviisidele.

Minu arvates ei tohi me siiski kunagi unustada, et nende meetmetega samal ajal tuleb midagi ette võtta ka teiste nõrkade riikidega Euroopas. Nagu me kõik kahjuks teame, ei ole küsimus ju vaid neis riikides, kelle küsimust me täna arutame. Seepärast peame viivitamata looma Euroopa rahastamissüsteemi, mille abil on võimalik toetada Euroopa tulevikku igakülgset kujundavaid investeringuid. Ma pean silmas eurovõlakirjadega rahastatava fondi rajamist, mis on minu arvates liikmesriikide ja Euroopa Liidu jaoks ainuke otstarbekas lahendus.

Käes on aeg näidata poliitilist julgust ja ettenägelikkust, mis kaasneb sooviga saada kriisist üle, ning luua tingimused Euroopa konkurentsivõimeliseks arenguks, mis tagaks kõikide eurooplaste heaolu.

Guy Verhofstadt, *fraktsiooni ALDE nimel*. – (FR) Austatud juhataja! Me taotlesime seda arutelu koos teiste kohalviibivate parlamendiliikmetega sellepärast, lugupeetud volinik, et majanduskriisi käigus on tekkinud uus raudne eesriie. See rahalises mõttes raudne eesriie eraldab euroalast väljapoole jäävaid riike euroala riikidest.

Paljud probleemid, mis mõjutavad praegu enamikku Balti riike – teie nimetasite näiteks Poolat, kuid mina võiks muidugi nimetada veel Bulgaariat, Rumeeniat ja Ungarit –, on tekkinud seetõttu, et need riigid ei kuulu euroalasse. Seega peavad nad omavääringu kasutamist jätkama ja see toob hetkel kaasa rohkeid kahjulikke ja laastavaid tagajärgi. Me võime küll rääkida majanduse elavdamisest, kuid neis riikides ei toimu momendil midagi sellist. Mõnes riigis on töötuse määr üle 20% ja avaliku sektori palku on kärbitud rohkem kui 20%. Nende riikide majanduskasvu näitajad on tõesti väga nigelad.

On tähtis, et me laseks nendel riikidel ühineda euroalaga võimalikult kiiresti. Praegu aga kannatavad nad selle olukorra kahjuliku mõju all. Kindlasti ei pea muutma stabiilsuse ja kasvu pakti tingimusi – seda ei ole keegi palunud. Neid ei tohigi muuta, sest nagu te õigustatult ütlesite, on euroala kujunenud majandus- ja finantskriisi vastaseks kaitsemeetmeks. Kuid me peame aitama neid riike muul viisil. Seda ei tohiks teha stabiilsuse ja kasvu pakti tingimusi muutes, vaid tasakaalustades negatiivset mõju, mida nad taluvad sellepärast, et nad ei kuulu süsteemi. Kui me seda ei tee, läheb neil euroalaga ühinemiseks veel palju aastaid.

Oleme esitanud palju soovitusi, koostanud kuue punkti kava ja palunud Euroopa Komisjonil seda arvesse võtta. Seega on meil vaja, et Euroopa Keskpank, Euroopa Komisjon ja Euroopa Investeerimispank teeksid koostööd. Milliseid meetmeid tuleb sellises olukorras võtta? Kõigepealt peab Euroopa Keskpank ka kohalikele pankadele likviidsust pakkuma. Ta on seda teinud Lääne-Euroopa pankade puhul, samuti on ta näiteks kaudselt andnud vahendeid Rootsi pankadele, kuid mõned kohalikud pangad ei ole Euroopa Keskpangalt midagi saanud.

Need kuus punkti sisaldavad ka muid ettepanekuid. Miks mitte näiteks suurendada sotsiaal-, regionaal- ja ühtekuuluvusfondide puhul ELi rahastamisvahendite osakaalu ja vähendada riigi oma vms? Liikmesriikidel ei ole praegu tõesti eelarvevahendeid teatud projektide rahastamiseks. Seepärast võiksime liikuda selles suunas, et Euroopa rahastamisvahendite osa on näiteks 75% ja liikmesriikide osa 25%, eelkõige Balti riikides.

Olen maininud vaid kahte kuuest väga asjalikust ideest, mille oleme esitanud ja mille kohta saab Euroopa Keskpank, komisjon või Euroopa Investeerimispank vastu võtta otsuse. Just seda on neil riikidel vaja. Minu isikliku arvamuse kohaselt ei ole see mingi edasimineku, kui Rahvusvaheline Valuutafond sekkub nende riikide tegevusse ja hakkab ette kirjutama, mida nad tegema peaksid. Mina leian, et Euroopa peab otsustama, mida ette võtta.

Selline on meie nõudmine. Ma olen nendes riikides käinud ja mind on vapustanud asjaolu, et seal elavate inimeste arvates on Euroopa Liit neid nende igapäevases võitluses üksi jättnud. Ma palun Euroopa Komisjoni järgmisel koosseisul tulla tagasi tõsiseltvõetava kavaga, milles käsitletakse Kesk- ja Ida-Euroopa riike ja eelkõige Balti riike.

Tatjana Ždanoka, *fraktsiooni Verts/ALE nimel*. – Austatud juhataja! Mina olen pärit Lätist – riigist, mida finantskriis tabas väga valusalt. Parempoolsete valitsuste vastutustundetu poliitika tõttu on tekkinud Lätis oht ilma rahalise välisabita pankrotistuda. Nüüd räägime erinevatest finants- ja majanduslahendustest, mis võiks olukorda parandada. Loomulikult peame korralikult arutama kõiki lahendusi, sealhulgas euro kiiret kasutuselevõttu. Samas kardan, et finants- ja majandusvaldkond on vaid medali üks külg. Me peame vahetama mõtteid ka sotsiaalvaldkonna teemal.

Praegu peavad paljud Läti elanikud ELi institutsioone nurjatuteks tüüpideks, kes sunnivad meie vaest valitsust kärpima pensione ja toetusi ning keda tuleb süüdistada sotsiaalses tõrjutuses ja vaesuses. On palju poliitikuid, kes süvendavad seda seisukohta põhiliselt valitsuskoalitsioonis, sest kui inimesed usuks, et praegune sotsiaalkriis on meie valitsuse süü, ei jääks see valitsus eelseisvatel üldvalimistel püsima.

Kas ma usun, et Läti ja teised selle piirkonna riigid vajavad hädasti ELi abikätt? Jah, usun küll. Kuid usun kindlalt ka seda, et meil on tarvis tugevat kontrollimehhanismi ja me vajame sotsiaalpoliitikas väga rangeid tingimusi. ELi raha peaks minema kõigepealt lihtinimeste, mitte pankade ega riigi bürokraatia päästmisele. Seega kasutan ma võimalust ja palun kõigil parlamendiliikmetel allkirjastada kirjalik deklaratsioon 0056/2009, mille loomise taga on kolme fraktsiooni esindajad ja milles käsitletakse Euroopa Liidu abiga seotud sotsiaalseid tingimusi.

Roberts Zīle, *fraktsiooni ECR nimel*. – (LV) Aitäh, juhataja ja austatud volinik! Täna teid selle küsimuse tõstatamise eest, härra Verhofstadt. Selle ülesseadmine tänaõhtusel arutelul võib aga tekitada segadust Lääne-Euroopas elavates Euroopa Liidu kodanikes. „Kuulge, ka meie peame finantskriisi all kannatama, sest Ida- ja Kesk-Euroopa on oma äpardunud valitsemisviisiga tekitanud probleeme nii endale kui ka meile.” See seisukoht vähendab juba niigi palju kahjustada saanud Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika kindlust. Balti riikide näide tõestab aga, et me oleme ühes paadis. Skandinaavia pangandussektori eesmärk saavutada suur turuosa ja kasum tõrjus Balti riikide omavääringud laenuurgudelt, eriti eluaseme ostmisega seotud hüpoteeklaenude turult välja. Kuna omavääringu kurs on fikseeritud, oli laenuvõtjate tsiviilvastutus laenuandjate ees väga suur: kogu ülehinnatud pandi väärtusega seotud valuutarisk oli laenuvõtjate kanda.

2008. aasta lõpus võeti Läti valitsuse, Rahvusvahelise Valuutafondi, Euroopa Komisjoni ja Rootsi valitsuse pingelistel läbirääkimistel vastu otsus osta suuruselt teine kommertsbank, kasutades üksnes Läti maksumaksjate raha, ning hoida omavääringu vahetuskursus tugev. Seega päästisime meie, lätlased, kes me oleme mitme aasta jooksul kaotanud oma tulusid, konkurentsivõimet ja ilmselt ka ühiskonna kvaliteeti, skandinaavlaste ja teiste investorite pangandussektori vähemalt Balti riikides, sest pangakrahi korral oleks doominoefekt levinud Läti piiridest palju kaugemale, võib-olla lausa Skandinaavia pensionifondideni ja pankade aktsionärideni. Jah, Euroopa Komisjon aitas meid ja Rahvusvaheline Valuutafond rahastas seda valikut, kuid lõviosa laenust kulub pangandussektori stabiliseerimiseks.

Makseviivituste vältimise ja tugeva vahetuskursi säilitamisega devalveerisime oma majandust 20% võrra SKPst, aidates tegelikult hoopis oma naabreid eestlasi, kelle eelis oli muidugi see, et neil on aastaid olnud kindel eelarvetasakaal, mis võimaldab neil võtta euro kasutusele juba 2011. aastal. Veelgi veidram on see, et Euroopa rahaliidu jaoks on Eesti-sugune näide ülimalt hädavajalik. See aga näitab, et Maastrichti kriteeriumid euro kasutuselevõtu kohta toimivad isegi kriisi tingimustes. Mitte et meil ei oleks eestlaste üle hea meel, kuid meie ohver oli panka ostes teatud solidaarsusmeede, et mitte tuua ebaõnne oma naabritele ega ka agressiivsetele investoritele. Tahtsime lihtsalt, et Euroopa rahanduspoliitika kujundajad oleks teatud määral solidaarsed, sealhulgas euroala uutele riikidele tõkete seadmise vallas.

Läti poliitikud on pidanud võtma vastu ülimalt karme otsuseid, millega enamik minu kolleegidest vanemates Euroopa riikides ei puutu kokku isegi kõige koledamates õudusunenägudes. Siiski ei ole meie võimuses kaotada oma eraisikute võlgade valuutariski. Me ei taha käituda huligaanidena, kes võtavad euro ühepoolset kasutusele või lasevad selle ringlusse koos meie omavääringuga. Kuid meie demograafiliselt vananev ühiskond ei saa võtta endale eesmärgiks paljude aastate kulutamist selle nimel, et vahetada iga teine teenitud lattu eurodeks ja maksta pankadele raha tagasi, palvetades õhtuti sellepärast, et lati kurss peaks euro suhtes vastu.

Alfreds Rubīks, *fraktsiooni GUE/NGL nimel.* – (LV) Täna, austatud juhataja! Minu arvates on sotsiaalpoliitika ajakohastamise ning Kesk- ja Ida-Euroopa riikide abistamise teemas palju retoorikat, kuid tegelikkuses ei toimu eriti midagi. Uut sotsiaalpoliitikat ei ole lõimitud Euroopa Liidu makromajandusse täies ulatuses. Eelarve on väike ja see ei suuda pidada sammu Euroopa Liidu laienemisega. Oma mõjuala suurendada püüdes aitab Euroopa Liit sageli väljaspool ELi asuvaid riike rohkem kui ELi uusi liikmesriike. Seepärast ei ole mingi juhus, et näiteks Lätis on enamik elanikke praegu halvemas olukorras kui enne Euroopa Liiduga ühinemist. Rohkem kui 90% pensionäridest elatuvad sissetulekust, mis jääb alla toimetulekupiiri.

Töötuse määr on Lätis jõudnud 20%ni, sisemajanduse koguprodukt on langenud 19% võrra, valitsussektori võlg ületab aastaeelarvet ja pensioneid on kärbitud 10%. Inimesed protestivad, nad lahkuvad Lätist, kuulutavad välja lõputuid näljastreike või pakuvad müüa oma siseorganeid, et saada raha oma perede ülalpidamiseks. Enesetappude arv kasvab. Euroopa Liidu neoliberaalset sotsiaalkindlustuspoliitikat tuleb muuta. Kriisi põhjustas kapitalism, kuid kriisist väljapääsu leidmise eest peavad maksma töötajad ja pensionärid. Suurte kapitalistlike rahvusvaheliste äriühingute ja pankade investering kriisi põhjustatud probleemide lahendamisse on olnud minimaalne. Euroopa Liit laseb ladvikul ja pankadel pääseda riigi maksutulu, teisisõnu inimeste raha arvel.

Ida-Euroopa riigid tahavad põllumajandustoetuste võrdset jaotamist, sest praegu pööratakse rohkem tähelepanu vanematele liikmesriikidele, see aga moonutab vaba tööturгу. Lõppema peab ebavõrdsete meetodite kasutamine otsetoetuste arvutamisel ja maksimisel ning nende maksete eristamine teatud toodete valmistamisel. Euroopa Komisjon ja Euroopa Parlament peavad õigusakte vastu võtma demokraatlikult, et kaitsta peale suurtootjate ja pankurite ka abivajajate huve selles rikkas ja demokraatlikus Euroopa Liidus.

Jaroslav Paška, *fraktsiooni EFD nimel.* – (SK) Majandus- ja finantskriis on Kesk- ja Ida-Euroopa ümberkujunevatele riikidele avaldanud palju tõsisemat mõju kui Lääne-Euroopa stabiilse demokraatiaga riikidele. Seepärast tuleb leida viisid, kuidas anda sellele ebasoodsale majandusarengule vastulööki. Me ei tohi unustada, et imesid juhtub vaid muinasjuttudes. Seepärast on igas kannatada saanud riigis olukorra parandamisel esmatähtsaks eeltingimuseks valitsuse vastutustundlik rahandus- ja majanduspoliitika ning ajakohastatud ja parempoolsed õigusaktid. Vaid siis on võimalik sihipäraste tööstusmeetmete kaudu järkjärgulist majandusarengut soodustada.

Et abist oleks kasu, ei tohi rahalisi vahendeid kulutada sotsiaaltoetustele ega tarbimisele ega ka kunstlikult loodud mõttetutele töökohtadele. Kui vana soojuselektrijaam tekitab rohkem heitkoguseid kui elektrienergia, siis ei tohiks näiteks valitsusel olla võimalik kasutada seda abi elektrijaama taaskäivitamiseks üksnes seepärast, et väidetavalt loob see mõned töökohad.

Kui me tahame kannatada saanud riike tõepoolest aidata, peame toetama vaid selliseid finantsprojekte, mis on väga uuenduslikud ja kaitsevad keskkonda. Hoolitsegem selle eest, et toetusprogrammidesse investeeritud vahendid soodustaksid äriühingute ümberkorraldamist ja avaldaksid kannatada saanud riikidele ning seeläbi kogu Euroopale pikaajalist mõju.

Zoltán Balczó (NI). – (HU) Kõigepealt peame leidma lahenduse, kuidas vältida samasugust kriisi tulevikus. Üleilmse finantsüsteemi põhjustatud segadus levib kulutulena kogu maailmas ja avaldab otsest mõju reaalmajandusele, sest äriühingutel puudub juurdepääs krediidile, mida võib nimetada majanduselu allikaks. Sellest õppetunnist õpitu on silmaga näha. On selge, et me peame loobuma usust turu isereguleerimisse ja ülemvõimu, nõustuma riigi reguleeriva rolliga ja asuma seda täitma.

Me räägime küll majanduse elavdamisest, kuid on ilmne, et lõppeesmärk, mida me tahame seeläbi saavutada, on töökohtade kaitsmine. See tähendab, et eelisjärjekorras tuleks toetada väikesi ja keskmise suurusega ettevõtteid ka Euroopas, sest tegelikult annavad nemad enamiku töökohtadest. Üks tähtis teema on krediidi saamise tingimused. Muidugi on pangad mõistlikult tegutsenud, nagu kuulsime härra Almunialt. Sama kehtib ka Ungari kohta, kus näiteks kõik kommertspangad on välispankade tütarettevõtjad. Seepärast on nad oma ettenägelikkuses hoidunud krediidi andmisest, mis on aga halvanud sisemajanduse.

Otsetoetused, mida EL samuti lubab, on ilmselgelt vajalikud, kuid neid ei tohiks anda sellistele valitsustele nagu praegune Ungari valitsus, kes ei toeta mitte väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete, vaid peamiselt rahvusvaheliste firmade asutamist. Kui rääkisime täna Euroopa Komisjoni 2009. aasta paranduseelarve projektist, arutasime Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi teemat. Projektis on komisjon võtnud tähelepanuväärse ja äärmusliku meetme, mille kohaselt hoidutakse nende vahendite kasutamisest, kuigi need on eraldatud just maapiirkondade elanike toetamiseks.

Miks me räägime sellest piirkonnast eraldi? Sellepärast, et see on muutunud palju haavatavamaks kui Euroopa lääneosa. Me peame meenutama 1990. aastaid, mil sai selgeks, et asjatu on meie lootus muuta Ungari majandus praegu kehtivas demokraatias samuti iseseisvaks. Piirkond kannatas pärandiks saadud võlgade katmiseks tehtavate tagasimaksete järjest suureneva koorma ning kasutas ära odavad loodus- ja inimressursid, kusjuures kõik see tootis lääneriikides samal ajal väga suurt finantstulu. Seepärast pean ma praegu õigusega ütleva, et see piirkond peaks saama rohkem toetust, sest tegemist on osalise hüvitisega.

Enikő Győri (PPE). – (HU) Lugupeetud kolleegid! Kriis on näidanud, et väljaspool euroala asuvad Kesk- ja Ida-Euroopa riigid on palju haavatavamad kui maad, kus kasutatakse ühisraha. Kuna Kesk- ja Ida-Euroopa riigid sõltuvad suurest ekspordist ja väliskapitalist ning elanike suurest välisvõlast, on taastumise tempo neis samuti aeglasem kui riikides, kus valitseb euroalaga kaasnev kindlus. Kui liikmesriikide vaheline solidaarsus ei toimi tegelikkuses, vaid on üksnes loosung, siis nõrgeneb Euroopa Liidu sisemine ühtekuuluvus ning seetõttu on tulemuste saavutamine raske kogu ELis.

Siiski ei ole meil solidaarsuse saavutamiseks tarvis uusi ELi vahendeid ning kindlasti ei vaja me armuande. Olemasolevaid võimalusi ja vahendeid tuleb kasutada mõistlikult. Siin võib appi tulla Euroopa Keskpank, kes toetaks järjekindlalt selle piirkonna pankade likviidsust. Samuti saab aidata Euroopa Investeeringuspank, pakkudes sihtkrediiti piirkonna väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele. Samal ajal võiksid ELi institutsioonid kohandada ühtekuuluvus- ja struktuurifondide vahendite kasutamise eeskirju, et viia need vastavusse selle äärmusliku olukorraga. Eriti soovin juhtida teie tähelepanu sellele, et paljudele meeldib käsitleda Kesk- ja Ida-Euroopa riike kui tervikut, kuigi nad on väga mitmekesised ja neil on ka erinevad kriisist väljumise strateegiad.

Näiteks on Ungari kasutanud ära kõik oma reservid, sest peaaegu kaheksa aastat juhtis riiki ebapädev sotsialistlik valitsus. Praegu on ta sunnitud kohaldama piiranguid, mis on teravas vastuolus majanduse elavdamist toetavate praktiliste meetmetega, mida on kriisiga toimetulemiseks võetud teistes Euroopa riikides. Kui Lääne-Euroopa riikide valitsused mõtleavad juba oma väljumisstrateegiate koostamisele, valitseb mõnes Kesk- ja Ida-Euroopa riigis, mida kriis on eriti valusalt tabanud, ka 2010. aastal veel tõsine majanduslangus. Nii et kui rääkida väljumisstrateegiate loomisest, siis on ülimalt tähtis riike kuidagi eristada.

ELi juhid ei tohiks koostada tüüpeeskirju, mis raskendaksid mõne riigi ja selle rahvastiku olukorda veelgi. Uue finantssüsteemi õigusaktide loomisel tuleb jälgida, et kapitalinõuete karmistamine ei tekitaks pankade vahel kõlvatut konkurentsi. Kesk- ja Ida-Euroopa pangad, mis on osutunud elujõuliseks, ei ole saanud mitte kelleltki ühtegi rahasüsti. See tähendab, et neil oleks võrreldes Lääne-Euroopa päästetud pankadega palju keerulisem rangemate kapitalinõuete eeskirjadega toime tulla. See aga põhjustaks languse krediidiinõudluses, mis ei ole niikuinii eriti suur olnud, ning lõpuks langevad selle olukorra ohvriks hoopis väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted. Sellist asjade käiku tuleb iga hinna eest vältida.

Ivari Padar (S&D). – (ET) Härra president! Kõigepealt siiras tunnustus härra Almuniale senise väga tõhusa töö eest. Eks kõigil Euroopa Liidu riikidel on palju ühiseid probleeme ja samas on igal maal ka oma rahanduspoliitika ja oma spetsiifilised probleemid ja kindlasti tuleb siin kõigil olla ka enesekriitiline. Argument, et vaid uued Euroopa Liidu liikmesriigid on eriti raskelt kriisist mõjutatud, ei ole päris tõsi. Kui vaadata, mis riikides on pangad vajanud majanduslikku tuge, on need peamiselt vanad liikmesriigid, mitte uued. Fiskaalprobleemid on samuti suuremad euroalas kui väljaspool.

Samas on selge, et pankade piiriülesus ei ole loonud lisariske. Olukord on just vastupidine. Pangad, mis tegutsevad erinevates riikides, on olnud kindlamad ja nad on olnud võimelised stabiliseerima situatsiooni paljudes vastuvõtvides partnerriikides. Pangad, millel on probleeme, on pangad, mis on teinud lihtsalt halbu ärilisi otsuseid, olgu see näiteks kas või Royal Bank of Scotland.

Kristiina Ojuland (ALDE). – Lugupeetud juhataja! Soovin ühineda eelkõneleja tänuavaldusega volinik Almuniale. Tal on selge seisukoht Kesk- ja Ida-Euroopa riikide erinevuste ning nende praeguse majandus- ja finantsolukorra kohta.

Volinik nimetas Eestit. Mina olen pärit Eestist. Euroalaga liitumise püüdlusi ei ole olnud lihtne täita, kuid minu arvates on üks asi, mida me võiks koos teiste ümbritsevate riikidega teha – vastutada oma tegude eest. Ma ei ole sellel arutelul parlamendis siiani kuulnud väljendit „vastutus oma tegude eest”, kõlab vaid sõna „solidaarsus”. Kuidas me saame eeldada solidaarsust, kui maailma suured konkurendid Hiina ja India on meid edestamas? Minu arvates peaksime Euroopa Liidus olema palju pragmaatilisemad ja mõtlema sellele, mille eest meie valitsused vastutavad.

Sellisel ajal on raske kärpeid teha. Eestis on olnud väga keeruline valitsuse kulusid vähendada, kuid ikkagi oleme seda mitu aastat teinud. Headel buumiaastatel suutsime koguda reserve. Selle eest ei vastuta mitte keegi peale liikmesriikide valitsuste endi.

Ryszard Czarnecki (ECR). – (PL) Austatud juhataja! Mina esindan Poolat. See on riik, mis ei pea küll kriisi pärast sellisel moel muretsema nagu Ungari või Läti, kuid minu riigis on vaatamata valitsuse propagandale töötuse määr samuti selgelt tõusmas ning tänasel meeleavaldusel Varssavis osalesid protestivad laevatehase töötajad, kes olid just kätte saanud viimase osa oma koondamisrahast.

Poola riigipanga koostatud analüüsi alusel oli üheksa Kesk- ja Ida-Euroopa riigi majanduslanguse kiirus selgelt suurem kui Lääne-Euroopa riikides. Veelgi halvem on see, et meie piirkonna üksikute riikide vahelised erinevused on suuremad kui niinimetatud vanas ELis. Lisaks vana EL 15 stabiilsemale majandusele on selle põhjuseks osaliselt ka – öelgem otse välja – selle parem oskus kasutada ja väänata teatud rahastamisvahendeid, mille Euroopa Liit on teoreetiliselt ära keelanud.

Euroopa Komisjon ja volinik Neelie Kroes pigistasid silma kinni abi suhtes, mida Berliin andis Saksamaa laevatehastele, kuid mõistsid Poola sama tegevuse eest hukka ja nõudsid Poola laevatehastele antud ELi abi tagastamist. Selgub, et tegelikkuses on mõni võrdsem kui teised ja kasutusel on topeltstandardid. Prantsusmaa autotööstusel on võimalik saada rohkem riigiabi kui uute ELi liikmesriikide autotööstusel. See vaid suurendab ebavõrdsust.

Volinik rääkis euro kasulikust mõjust, kuid loomulikult oli see ju nali. Poolal eurot ei ole, kuid kriis on mõjutanud meid vähem kui Slovakkia, kus euro võeti kasutusele ja kus kriisi tagajärjed on tõsisemad kui Poolas. Ka mina soovin solidaarsust, millest rääkis Euroopa Rahvapartei (kristlike demokraatide) fraktsiooni esindaja, kuid mulle jäi mulje, et ta on selles küsimuses silmakirjalik. Praeguses olukorras ei ole aga silmakirjalikkus just kiitust vääriv omadus.

Joe Higgins (GUE/NGL). – Austatud juhataja! Ma eeldasin, et volinik Almunia ja võib-olla ka härra Verhofstadt selgitavad ja analüüsivad enamiku Kesk- ja Ida-Euroopa riikide majandusele osaks saanud katastroofi taga olevaid põhjusi. Kaksikümne aastat tagasi oli nendes riikides kangelaslik töörahva liikumine, mis kukutas stalinistliku kivimüüri. Kahjuks jätkati seejärel kapitalismi taastamisega, mitte müüri väljavahetamisega, mis oleks lasknud minna üle tõeliselt demokraatlikule sotsialismile. Kuid seda kirjutas ette kogu Euroopa poliitiline kapitalistlik süsteem: EL ja kõik suurettevõtted lubasid, et kapitalism kuulutab uue ja helge ajajärgu saabumist Kesk- ja Ida-Euroopa riikide inimeste jaoks.

Turust pidi saama jumal ja konkurentsist kuningas. Niisiis on meil tegemist Euroopa Komisjoni voliniku palavalt armastatud neoliberaalse korra pealesurumisega. Riigivara erastati – või tegelikult rööviti – hulgi ning nende riikide majandus anti rahvusvahelistel finantsturgudel tegutsevate kelmide meelevalda. Me asutasime selle protsessi jälgimiseks isegi spetsiaalse panga. See on olnud täielik katastroof. Balti riigid on vabalanguses: Läti majandus langes kolmandas kvartalis 18% ja töötuse määr on 20%.

Mida pakuvad Euroopa Komisjon ja härra Verhofstadt? Kas nad kirjutavad välja Rahvusvahelise Valuutafondi ja Lääne-Euroopa pankade retsepti? Me kasutame töörahva elatusaseme ja avalike teenuste kallal alepõletamise võtet. Selle tõttu võidakse Lätis enne käesoleva aasta lõppu sulgeda pooled haiglad.

ELi süsteemi põhimõtted tähendavad nende riikide lihtnimiste jaoks õudusunenägu – neid ähvardab ebainimlike tingimuste tekkimise oht. Seepärast soovitan Kesk- ja Ida-Euroopa inimestel keelduda sellest Euroopa Liidu süsteemi surmavast retseptist, riigistada pangad, saavutada nende üle demokraatlik kontroll, et nad teeksid investeeringuid inimeste ja töökohtade heaks, riigistada ja taasriigistada suured majandussektorid, kuid teha seda seekord töörahva kontrolli all, et nad saaks teha majanduses rahva heaks plaane ega satuks kelmide, ühendatud Euroopa ja rahalisest kasust hooliva Euroopa meelevalda, mis on põhjustanud selle piirkonna inimeste jaoks kohutava katastroofi. Te võite naerda, härra volinik, kuid ma jään siiski teie vastust ootama.

Nikolaos Salavrakos (EFD). – (EL) Austatud juhataja! Tänan väga selle eest, et andsite mulle sõna. Samuti tänan volinik Almuniat väga põhjaliku raporti eest, mille ta Euroopa Parlamendile esitas. Eriti hea meel oli mul selle üle, et volinik nõustus leevendama stabiilsuspakti tingimusi, tunnistades samas, et rangeid Maastrichti kriteeriume, näiteks 3% taset, on väga raske praeguse tõsise majanduskriisi ajal täita.

Kõigepealt tahan ma rõhutada, et viimastel päevadel ja nädalatel on Kreeka – riik, kust ma pärinen – seoses oma krediitdivõimelisusega olnud teatud reitinguagentuuri ja nõustamisfirma rünnaku all. See tõstatab küsimuse, kas me ei peaks sellise töö tegemiseks kaaluma tõsiselt ELi ameti asutamist, sest siis ei saaks igaüks seda tööd teha ja see ei oleks kuidagi seotud varjatud äriliste ega muude konkurentsialaste eesmärkidega.

Ma tahan kaevata selle pärast, et Euroopa Liit aitab paljusid kolmandaid riike rohkem kui oma liikmeid. Samuti palun üles näidata solidaarsust, mida minu koduriik Kreeka vajab oma probleemidega toimetulemiseks.

Iliana Ivanova (PPE). – (BG) Tänan, austatud juhataja! Kallid kolleegid, usun, et mõistlik kriisi vastu võitlemise poliitika peab Kesk- ja Ida-Euroopa riikides erinevalt eelkõneleja esitatud soovitustest rajanema sotsiaalse turumajanduse põhimõttele. Vaid tugev majandus, milles austatakse eraomandi vabadust, õigusriiki ja isiklikku vastutust, saab tagada kulud, mida tuleb maksta jätkusuutliku sotsiaalpoliitika eest, mille meie ühiskond on ära teeninud.

Olen täiesti kindel, et meie jõupingutused ja vastutus tuleb koondada mitme alustala ümber. Esimene neist on riigi stabiilne rahandus. Väga suure valitsemissektori võlaga liikmesriikide arv tekitab ärevust. Me peame olema hästi valvsad ja hoolsad. Peame võtma eesmärgiks eelarvepuudujäägi, mis ei jää lihtsalt 3% piiridesse SKPst, vaid andma endast parima, et saavutada tasakaalus eelarve.

Stabiilsuse ja kasvu pakti osana peavad Euroopa Komisjon ja nõukogu jälgima hoolikalt liikmesriikide makromajanduslikke erinevusi.

Teiseks peame toetama väikesi ja keskmise suurusega ettevõtteid. Selle põhjuseks pole mitte see, et nad tagavad Euroopas enam kui 65% töökohtadest, on vaid ka asjaolu, et nad pakuvad kõige paindlikumat ja dünaamilisemat kasvupotentsiaali, eriti kriisi tingimustes.

Kolmandaks on meie jaoks tähtis toetada töötuid ja kõige haavatavamaid ühiskonnarühmi ning teha piisavalt investeringuid haridusse, kutseoskuse omandamisse ja teadustöösse. Viimasena tahan nimetada euroala laienemist, mis on ELiga hiljuti liitunud liikmesriikide jaoks esmatähtis.

Ma palun teie toetust, tänan parlamendiliikmeid ja kutsun Euroopa Komisjoni ja liikmesriike üles vaatama läbi oma seisukoha selle ala laienemise suhtes. Me vajame teie mõistmist ja solidaarsust, eriti sellistes riikides nagu Bulgaaria, kust ma olen pärit. Bulgaaria on teinud Maastrichti kriteeriumide täitmiseks suuri jõupingutusi ning tema eelarvepuudujääk on Euroopa Liidus üks väiksemaid. Samuti on riigil väga korralik fiskaalpoliitika.

Lugupeetud parlamendiliikmed! Minu arvates peame jätkama ühiste kooskõlastatud jõupingutustega, et aidata majandusel taastuda ja väljuda kriisist tugevamana kui kunagi varem.

Edit Herczog (S&D). – (HU) Austatud juhataja, head kolleegid! Lubage mul alustada oma üheminutilist sõnavõttu tänuavaldusega parlamendiliikmetele, kes on pärit euroalasse kuuluvatest riikidest. Mul on hea meel, et nad on pidanud sellel mõttevahetusel osalemist tähtsaks. Nende kohalviibimine arutelul on just see, millest saab alguse solidaarsus.

Unustamata liikmesriikide vastutust oma tegude eest, nagu ütles minu kolleeg, on uued liikmesriigid silmitsi üldiste probleemidega, mis tunduvad meie jaoks kindlasti objektiivsed. Üks selline probleem on kakskümmend aastat kestnud liitumisprotsess, mis on põhjustanud nendes riikides tõsiseid majandusraskusi ning mille käigus eeldati elanikelt tõelist ühiskondlikku solidaarsust. Teine probleem seisneb selles, et neil riikidel ei ole euroala pakutavat kaitsemehhanismi, mis tähendab, et kui kriis neid tabas, olid nad palju kaitsetumas olukorras. Lõpuks tuleb arvestada veel väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete ja nende palgatud töötajate osakaalu nendes riikides, võrrelduna Euroopa Liidu arvudega.

Kokkuvõtteks usun kindlalt, et me peame Euroopa Liidu ning Kesk- ja Ida-Euroopa riikide majanduse elavdamiseks ühendama jõud ning lahendama kolmetahulise probleemi, mis hõlmab tööhõivet, finantstasakaalu ja majanduskasvu. Minu arvates sisaldab väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete pakett mõningaid neid punkte. Igal juhul peame väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete sektori rahalised raskused kuidagi ületama. Kindlasti vajame selle saavutamiseks Euroopa Keskpanga abimehhanisme. Mida väiksem on ettevõtte, seda kaugemale jääb ta EList.

(Juhataja katkestas kõneleja.)

Vilja Savisaar (ALDE). – (ET) Härra president! Mina juhin tähelepanu ennekõike kolmele Balti riigile, mille olukord on vahest kõige raskem selles regioonis. Mõned näited: Eesti majanduslangus on üle 15%, samas kui Euroopa Liidu keskmine on –4,1%. Mitte ühelgi teisel Euroopa riigil peale kolme Balti riigi ei ületa majanduslangus 10%. Kõigis kolmes Balti riigis on töötus tänaseks tõusnud juba üle 15%.

Ma loodan väga, et ALDE ettepanekud Baltikumi majanduse taastamiseks ja finantsseisu parandamiseks leiavad komisjoni väga konkreetset tähelepanu ja reageerimist. Eesti on pidanud viimase aasta eelarvet kolmel korral kärpima ja avaliku sektori kulusid kokku tõmbama ja edasised kärped halvendavad oluliselt niigi rasket sotsiaalset olukorda. Ma loodan väga, et Eesti liitub 1. jaanuaril 2011 eurotsooniga, et luua alus ka majanduslikule tõusule ja finantsraskustest ülesaamisele.

Paul Rübiger (PPE). – (DE) Austatud juhataja, lugupeetud volinik, kallid kolleegid! Praegu oleme finants- ja majanduskriisi keskmes ning ma usun, et likviidsus on kriisis kõige olulisem tegur – mitte ainult pankade ja äriühingute, vaid eelkõige just töötajate jaoks. Loomulikult on likviidsuse eeltingimus alati krediitdivõimelisus ja seepärast on eriti tähtis pidada arutelusid äriühingute, pankade ja töötajate krediitdivõimelisuse üle.

Ükskõik kas te olete töötaja, äriühing või pank – krediitdivõimelisus põhineb alati tulul. Kui te midagi ei teeni, ei ole te krediitdivõimeline ja teil puudub likviidsus. Siit saabki alguse allakäiguspiraal.

Seega on ülimalt oluline tagada, et kauplemisele ei kehtestataks tulevikus enam lisamakse. Selle asemel peaksime kaaluma, kuidas saame kehtestada finantstehingute maksu puhtalt finantsilistele tehingutele, mis ei põhine teenusel ega kauplemisel. Seda maksu tuleks kasutada pankade ja riigieelarve refinantseerimiseks ning sellest tulenevalt ka töökohtade loomiseks.

Tegelikuses on töötus täiesti lubamatu. See ongi finants- ja majanduskriisi tekkimise põhitegur.

Silvia-Adriana Țicău (S&D). – (RO) Lissaboni lepingu alusel valitseb Euroopa Liidus sotsiaalne turumajandus. Meie põhimure peab olema töökohtade loomine, töötuse määra vähendamine ja majanduskriisist väljumine. Kagu-Euroopas asuvad liikmesriigid on silmitsi suurte puudujääkidega. Nad peavad kiirendama töökohtade loomist ning säilitama samal ajal pikaajalise ja jätkusuutliku fiskaalpoliitika. Nende liikmesriikide eelisvaldkondadeks jäävad haridus, tervishoid, põllumajandus ning transpordi- ja energiainfrastruktuuri areng. On oluline, et nimetatud liikmesriikides oleks põllumajandustoetuste osakaal sama suur kui vanades liikmesriikides. Toetust, mida EL on viie aasta jooksul maksebilansi jaoks pakkunud, on võimalik anda siis, kui abi saavad liikmesriigid kohustuvad reformima oma maksu- ja lõivusüsteemi või rakendavad meetmeid oma haldussuutlikkuse parandamiseks, et nad oleksid suutelised võtma Euroopa rahalisi vahendeid vastu paremini ja võimalikult suures ulatuses. Neid liikmesriike tuleb toetada ka keskkonda rängalt saastavate tööstusharude moderniseerimisel, et vähendada heitkoguseid, kuid säilitada töökohad ja tagada majandusareng. Lõpetuseks tahaksin lisada, et minu arvates on nende liikmesriikide toetamiseks vaja luua ühtekuuluvuspoliitika aastateks 2014–2020. Nii saaksime jätkata majanduslikult vähem arenenud Euroopa piirkondade abistamist.

Diogo Feio (PPE). – (PT) Austatud juhataja! Tahan kõigepealt kiita selle arutelu algatajaid, sest majanduslikult nõrgemate ja euroalaväliste riikide olukorra arutamine on väga oluline. Eriti tähtis on see ajal, mil me räägime kriisist väljumise strateegiatest, kus tuleb arvesse võtta eri riikides valitsevat olukorda. Paljude Ida- ja Kesk-Euroopa riikide majanduses on raske olukord, kuid asjad hakkavad nüüd minema keeruliseks ka mitme euroalas asuva Lääne-Euroopa riigi majanduses. Üks näide on minu koduriik Portugal. Strateegias tuleb arvesse võtta mitmesuguseid olusid, mis on riigiti erinevad.

Valida võib paljude teede vahel. Sobiv rahandus- ja eelarvepoliitika on ülimalt oluline. Selle võiks võimaluse korral üha selgemalt paika panna poliitiliste kriteeriumidega, milles arvestatakse äriühingute ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete likviidsusvajadust, millega ei looda ega muudeta jäävaks takistusi, mida on euroalavälistel riikidel väga raske ületada, ning millega avaldatakse riikide valitsustele survet korraldada vajalikke keskmise pikkusega ja pikaajalisi reforme. Kokkuvõttes peame sõnadelt tegudele üle minema. Ühtekuuluvus peab tooma kasu.

Elena Băsescu (PPE). – (RO) Tänu Euroopa majanduse elavdamise kava edukale elluviimisele toimub Euroopa Liidu liikmesriikides järgmisel, 2010. aastal mõningane taastumine.

Kesk- ja Ida-Euroopa riike on majanduskriis erinevalt mõjutanud. Ühest küljest on Poolas majanduskasv veidi kiirenenud ja seeläbi on ta suutnud kriisi vältida. Rumeeniat ja Ungarit on aga majanduskriis väga tõsiselt mõjutanud.

Rumeeniat on tabanud sel aastal ennenägematud majandusraskused, mida on veelgi süvendanud suur poliitiline ebastabiilsus. Selle vallandasid sotsiaaldemokraadid, kes soovisid valimistega seotud põhjusel valitsusest lahkuda – nimelt olid lähenemas presidendivalimised. Need pidid toimuma vaid kahe kuu pärast. Sotsiaaldemokraatide lahkumine valitsusest ja umbusalduse avaldamise ettepaneku esitamine parlamendis päädis Rumeenia jaoks kahekuulise ajutise valitsusega, mille volitused olid piiratud ning mis ei suutnud parlamendis eelarveprojekti lõpetada ega vastu võtta.

Selle tagajärjel lükkas Rahvusvaheline Valuutafond edasi 1,5 miljardi euro suuruse laenu kolmanda osa väljamaksmise. Siiski otsustas Šveitsi valitsus anda meile tagastamatut laenu kokku ligikaudu 120 miljoni euro väärtuses. Minu koduriigis on 8% negatiivne majanduskasv ning töötuse määr on Euroopa Liidu keskmisest kahe numbri võrra madalam. Tulevikus on ELis vaja strateegiat, mille keskmes on valitsuste taandumine oma riikide majanduse toetamisest. See ei ole aga Rumeenia puhul 2010. aastani võimalik, sest meil ei ole seda Rahvusvahelise Valuutafondiga sõlmitud lepingu alusel lubatud teha.

Petru Constantin Luhan (PPE). – (RO) Pooldan kõnekäändu, et kui te tulete kalapüügiretkelt ja kohtate kedagi, siis ei tohiks talle anda kala, vaid teda tuleks õpetada kala püüdma. Kuid meil on vaja enne teada, et me peame talle kalapüüdmist õpetama. Siinkohal pean silmas riike, kes on ELiga hiljuti liitunud ja kellel on vaja veel õppida. Täiesti iseseisvalt ei oska nad seda aga teha. Samuti peame andma neile selleks vajalikud rahalised vahendid. Mina isiklikult usun, et elujõuline majandus koosneb põhiliselt keskmise suurusega ettevõtetest. Seepärast peab majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse poliitika eesmärk olema Euroopa ühtekuuluvusfondidest raha eraldamine just sellist liiki majandusele. Tahan lisada, et ELi majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse poliitika on viimasel ajal Euroopa Liidu eelisvaldkondade määratlemisel tahaplaanile jäetud.

(Juhataja katkestas kõneleja.)

Victor Boștinăru (S&D). – (RO) Pärast proua Băsescu kuulamist ei saa ma jätta ütlema: „Oh teid vaesekesi! Milline püha lihtsameelsus siin Euroopa Parlamendis!”

Kui pöörduda tõsisemate teemade juurde, siis majanduse aeglustumine Kesk-Euroopa riikides on saavutanud äärmuslikud mõõtmed. Erinevused nende ja rikaste Lääne-Euroopa riikide vahel suurenevad. Peale selle on Kesk-Euroopa riikide võime luua majanduslikke ja finantsstiimuleid nii väike, et see ei vääri peaaegu mainimistki. Tahan juhtida Euroopa Komisjoni tähelepanu asjaolule, et sotsiaalkulude, töötuse määra märkimisväärse tõusu ja tohutute eelarvekärbete tagajärjel on kahanenud ka nende riikide suutlikkus kaasrahastada Euroopa vahenditest toetatavaid projekte. Kõikide nende tegurite tõttu võib Kesk-Euroopa riike hukka mõista ...

(Juhataja katkestas kõneleja.)

Lajos Bokros (ECR). – (ES) Mina soovin esitada härra Almuniale mõned väga lihtsad küsimused, millega ei kaasne tõlkeprobleeme. Mida te arvate Maastrichti lepingu järgsete kriteeriumide muutmisest nii, et need sisaldaksid uut kriteeriumi maksebilansi ning jooksevkonto puudujäägi ja välisvõla piirmäära kohta?

Mida arvate vahetuskursipoliitikast? Milline vahetuskurs on majanduslanguse ajal parem – fikseeritud või paindlik?

Samuti on mul küsimus riikide kohta, kes on võtnud kasutusele euro, ilma et nad oleks Euroopa Liidu liikmesriigid. Kas see seab neid soodsamasse või ebasoodsamasse olukorda läbirääkimistel, mida peetakse tulevikus euroala eest vastutuse võtmise üle?

Csaba Sógor (PPE). – (HU) Austatud juhataja! Gripp murrab maha need, kellel on vilets tervis. Seega ei vaja Kesk- ja Ida-Euroopa riigid ainult vaktsiini, vaid midagi ka oma tervise tugevdamiseks. Te teate, mida ma mõtlen. Toetada tuleb korra muutmist, mitte ainult majandust, kuigi ka viimane vajab tuge. Selle põhjuseks on asjaolu, et paljudes Kesk- ja Ida-Euroopa riikides on majandus, meedia ja poliitika ikka veel nende kätes, kes seda piirkonda viimase 40 aasta jooksul kavakindlalt hävitasid.

Seepärast peame toetama seda, mida nimetame Euroopa väärtusteks. Sel juhul ei pea üks riik mitmekeelses Euroopas arutelu keeleseaduse vajaduse üle ja teine ei püüa lisada salaja lepingusse väikse allmärgusena kollektiivset süüid. Selle asemel tegeletakse Euroopa väärtustega. Seega vajavad Kesk- ja Ida-Euroopa riigid ...

(Juhataja katkestas kõneleja.)

Zigmantas Balčytis (S&D). – (LT) Tänan, lugupeetud juhataja, austatud volinik! 2006. aastal püüdsime ka meie, leedukad, tegelikult eurot kasutusele võtta, kuid kahjuks jäid meil kriteeriumid ühe sajandiku ulatuses täitmata. Sellegipoolest tahan ma teid, härra volinik, eelmisel perioodil tehtud töö ja väga tulemusliku koostöö eest tänada.

Praeguse probleemi kohta arvan, et olud on muutunud. Siin tehti mitu head ettepanekut, kuidas mõned asjad üle vaadata. Mingil juhul ei räägi ma Maastrichti kriteeriumidest, vaid väga elementaarsetest asjadest, mis annavad igale riigile teatava võimaluse hindu reguleerida. Pean silmas erinevaid vahetuskursimehhanisme ja mitut muud vahendit.

Soovin, et Euroopa Komisjon arvestaks selle ettepanekuga. Tänan ka härra Verhofstadti, kes pakkus välja, et tulevikus suudame ehk kokku tulla ja arutada rahulikult seda, kuidas saaksime aidata Ida-Euroopa ja Balti riike, sest töötus on tõesti ...

(Juhataja katkestas kõneleja.)

Joaquín Almunia, komisjoni liige. – (ES) Austatud juhataja! Tänan väga härra Verhofstadti, kes algatas selle arutelu, ja kõiki sõnavõtjaid. Olen teie arvamuste ja mõtete eest ülimalt tänulik.

Lubage mul alustada väljendiga, mida kasutas härra Verhofstadt. Tema sõnul tähendab see, et mõned Kesk- ja Ida-Euroopa riigid ei kuulu euroalasse, raudse eesriide olemasolu. Ma ei ole sellega nõus, sest mõnes euroalasse veel mitte kuuluv Kesk- ja Ida-Euroopa riigis valitseb erakordselt raske majandusolukord, kuid on riike, kelle majandusolukord ei ole küpsemate ja arenenumate riikide omast halvem. Viimased on Euroopa Liitu kuulunud palju kauem, neid on Euroopa Investeeringispank ja struktuurifondid rahastanud hoopis pikema aja vältel ja nad kuuluvad euroalasse, kuid neil on sama tõsised või isegi tõsisemad majandusprobleemid kui paljudes Kesk- ja Ida-Euroopa riikides.

Seega ei ole probleem raudses eesriides, mida ei ole enam kakskümmend aastat. Samuti ei ole asi selles, et Euroopa Liidu kättesaadavaid vahendeid selles piirkonnas ei kasutata, sest seda tehakse, nagu ma oma esialgses kõnes ütlesin. Mõned teist on sellele vihjanud, teised aga ei paista teadvat, et vahendeid kasutatakse palju suuremas ulatuses, kui me oleks osanud ette kujutada 2007. aastal, mil kriis hakkas.

Kogu lugupidamise juures ei ole probleem selles, kuidas euro kasutuselevõtu kriteeriume tõlgendatakse. Me oleme seda Euroopa Parlamendis palju kordi arutanud. Probleem ei ole selles. Parlament on kritiseeritud neid, kes otsustasid tollal lubada mõnel praegusel euroala liikmel sellega liituda, kuigi ei olnud veel päris selge, kas tingimused on täidetud. Praegu näeme, et riigid, kes ei ole sellise kriisiga toimetulemiseks majanduslikult hästi ette valmistunud, kannatavad nii euroalas kui ka sellest väljaspool kõige enam. Hoopis see probleem peaks meile muret tekitama.

Kas me peame tegema rohkem koostööd? Loomulikult peame. Kas peame tugevdama Euroopa vahendeid? Muidugi peame. Komisjon palub seda teha nõukogul ja Euroopa Parlamendil. Parlament palub seda teha komisjonil ja mina palun, et Euroopa Parlament paluks seda teha nõukogul, sest nõukogu ei ole kiitnud heaks komisjoni ettepanekut Euroopa Sotsiaalfondi 2009. ja 2010. aasta meetmete kohta, mida rahastatakse täies ulatuses Euroopa vahenditest nendes riikides, kes saavad rahalist abi Euroopa Sotsiaalfondist. Mul oleks väga hea meel, kui te seda nõukogule edasi ütleksite.

komisjoni liige. – (FR) Olen täna siin majandus- ja rahaküsimuste volinikuna viimast korda ning tahan anda teie seisukoha ECOFINile edasi, sest nõustun sellega ka ise. Ma tõesti usun, et praegusel ajal on oluline kasutada struktuurifonde ja Ühtekuuluvusfondi teistmoodi, kui me seda tavaoludes teeksime. Ma jätkan oma emakeeles.

komisjoni liige. (ES) Olen nõus. Olen nõus mitme ideega nendest kuuest punktist, mida nimetas härra Verhofstadt ja mida ta kajastas kirjas Euroopa Komisjoni presidendile ja Euroopa Investeeringispanga presidendile. Me oleme paljudes asjades ühel meelel. Tegutseme juba mitmes valdkonnas kooskõlas tema esitatud mõtetega. Viitasin neile oma esimeses sõnavõtus.

Kuid kui arvatakse, et Euroopa vahendeid kasutades on võimalik hoiduda keerulistest kohandustest, et tulla toime praeguse majanduslanguse tagajärgedega, näitab see puudulikku arusaama nii euroalal kui ka väljaspool seda ning nii Kesk- ja Ida-Euroopas kui ka Lääne-Euroopas toimuva majanduslanguse tõsidusest. See on olnud nii tõsine, et võime vaid ette kujutada, kuidas näiteks Iirimaa on teinud ülimalt raskeid kohandusi – mitte sellepärast, et Rahvusvaheline Valuutafond ütles nii või et selle on peale surunud keegi Brüsselist, vaid seepärast, et liri ametiasutuste arvates on see parim viis muuta oma majandust võimalikult kiiresti ja liikuda seejärel edasi sama hooga nagu enne kriisi.

Nende kohanduste sotsiaalsed tagajärjed puudutavad meid ja mind isiklikult sama palju või veelgi enam kui Euroopa Parlamenti. Kuna see on avalik teave, võin teile öelda, et maksebilansi toetamise vahendit kasutades on komisjon vähendanud selliste kohanduste ulatust, mida nendest vahenditest rahalist abi saavate riikide valitsused on välja pakkunud. Me jätkame samas vaimus. Oleme ka püüdnud säilitada võimalikult palju riigieelarve summasid, et olla suuteline Euroopa fonde ühiselt rahastama, sest muidu oleks Euroopa fondide ühiseks rahastamiseks mõeldud investeerimiskulude vähendamine põhjustanud nendele riikidele väga tõsiseid tagajärgi.

Siiski näeme rõõmustavaid märke, millest tuleb samuti praegusel arutelul rääkida. Me ei saanud seda öelda samalaadisel arutelul 2008. aasta oktoobris. 2009. aasta detsembris peab rääkima headest märkidest selle kohta, et tunneli lõpust hakkab paistma valgust ja seda on näha ka riikides, mis on kriisi tagajärjel enim kannatanud. Pean silmas Lätit, Leedut, Eestit ja Iirimaa.

Me oleme ikka veel silmitsi tohutu ebakindlusega. Ees on suured takistused, mida peame ületama, kuid tunneli lõpus paistab valgus.

Kui majanduslangusest on kord üle saadud, kas me naaseme siis samasuguse elu juurde nagu varem? Ma loodan väga, et mitte! Kuna see on mul majandus- ja rahaküsimuste volinikuna Euroopa Parlamendis majanduse teemal viimane sõnavõtt, siis lubage mul esitada viis punkti, mis ei kuulu härra Verhofstadti kuue punkti hulka, kuid mille üle me kõik peaks arutlema.

Võttes arvesse kriisist õpitud kogemusi, vajavad Kesk- ja Ida-Euroopa riigid kindlasti palju tasakaalukamat kasvumudelit. Nad ei saa sõltuda ainult välisinvesteeringute kaudu saadavatest vahenditest. Paljud teist on kõnelenud väikestest ja keskmise suurusega ettevõtetest ning ma nõustun teiega. Ka nemad ei saa sõltuda ainult või peaaegu ainult välispankadest, sest kui finantsüsteemi toimimise üle hakatakse järelevalvet pidama, on väga raske leida järelevalveasutusi ja luua rahanduspoliitikat, mis teenib iga riigi huve, kuna järelevalvet pidavas riigis ei ole peaaegu ühtegi panka. Samuti on siis raske võtta vastu strateegilisi otsuseid, mis põhinevad pankade päritoluriigi huvidel. Kõige selle taustal tuleb öelda, et nendes riikides asuvad välispangad peavad end erakordselt hästi ülal, nagu ma juba mainisin.

Meil tuleb suurendada struktuurifondide kasutusmäärasid. Praeguse finantsperspektiivi raames oleme teile vastuvõtmiseks välja pakkunud väga suure hulga vahendeid, mida saab sel finantsperspektiivi perioodil anda struktuurifondide kaudu. Paljudel juhtudel aga ei suuda riigid neid vahendeid kasutusele võtta. Samal ajal ulatub meetmete määr mõnes riigis lausa 4%ni aasta SKPst. 4% aasta SKPst ja seda raha ei suudeta piisavalt ära kasutada.

Infrastruktuuride lõimimiseks peame eraldama palju rohkem toetust. Tuleb jätkata arutelu selle üle, kuidas seda teha. Mõnes piirkonnas on veel lahendamata kitsaskohti infrastruktuuri vallas, et nende majanduspiirkond ja tootmisvõrk saaks piisavalt suures ulatuses Lääne-Euroopaga lõimuda.

Lõpetuseks on kriisi tagajärgi tajutud sotsiaalses mõttes rohkem riikides, kus ei ole korralikku sotsiaalkaitse või heaolusüsteemi. Osaliselt on selle põhjus nende riikide ebapiisav kasv, sissetulek või heaolu, kuid tuleb öelda, et kriisieelsetel aastatel valitses mõnes nendest riikidest maksupoliitika, mida iseloomustab väljend „vähem on rohkem”, ja kui avaliku tegevuse jaoks oli raha vaja, siis seda ei olnud, sest sissetulek puudus. Ka sellele võiks tulevikus rohkem mõelda.

Juhataja. – Arutelu on lõppenud.

Kirjalikud avaldused (kodukorra artikkel 149)

Elena Oana Antonescu (PPE), kirjalikult. – (RO) Ajal, mil Euroopa on jätkuvalt üleilmse majanduskriisi meelevallas, tunnevad Kesk- ja Ida-Euroopa riigid selle mõju veelgi tugevamalt, sest vanade liikmesriikide ja viimase laienemisega liitunud riikide vahel on majandusarengu poolest suured erinevused. Majanduskriis võimendab neid erinevusi ja avaldab lisarvet nende riikide valitsustele, kes peavad toime tulema karmide makromajanduslike oludega ja kriisi sotsiaalsete tagajärgedega ning lahendama samal ajal finantsüsteemi haavatavuse ning riiklike tervishoiu- ja sotsiaalkindlustussüsteemide jätkusuutlikkusega seotud probleeme. Neid majandus- ja sotsiaalpoliitika piiranguid silmas pidades võtab komisjon loodetavasti vastu ühtse kava, milles keskendutakse seda piirkonda iseloomustavatele probleemidele. Selles kavas tuleb toetada jõupingutusi, mida nimetatud riigid majandusliku ja sotsiaalse tasakaalu säilitamise nimel teevad. Kesk- ja Ida-Euroopa riigid on võtnud laene, mida on andnud Rahvusvaheline Valuutafond, Maailmapank ja Euroopa Liit ning mille eesmärk on lahendada oma siseprobleemid. Siiski ei eraldata rahalisi vahendeid tempoga, mida on vaja

valitsuste võetud meetmete toetamiseks. Seepärast palun, et neid vahendeid eraldataks kiiremini ja et võetaks vastu kava, mille alusel toetatakse selle piirkonna majandust.

Sebastian Valentin Bodu (PPE), kirjalikult. – (RO) Rumeenia ja Bulgaaria tunnetavad üleilmse majanduslanguse mõju täies ulatuses, sest see on tabanud Euroopa Liiduga kõige viimasena ühinenud kahte riiki olukorras, kus valitsevad suured erinevused võrreldes teiste liikmesriikide arenenud majandusega. Eurobaromeetri viimases uuringus on rõhutatud, et mõlema riigi elanike sõnul tunnevad nad suurt muret oma riikide majanduse arengu pärast ning selle pärast, kuidas kriis iga kodanikku isiklikult mõjutab. Lisaks Eurobaromeetri uuringu järeldustele muutub kriisi mõju kesktalvel veelgi rängemaks. Riikide valitsustel on kohustus võtta parimaid meetmeid, et nad oleksid suutelised talve ilma äärmuslike sotsiaalsete tagajärgedeta üle elama. Rahvusvaheline Valuutafond ja Euroopa Komisjon on sekkunud Rumeenia ja Bulgaaria aitamiseks nii rahalise abi kui ka oskusteabe pakkumise teel, kehtestades teatud makromajanduslikud näitajad. Euroopa Komisjoni jõulisem sekkumine Rumeenia ja Bulgaaria majanduse stabiliseerimisse avaldab soodsat mõju kogu Euroopa Liidule, kes ei saa endale praegusel hetkel suuri erinevusi lubada. Kriisi erinevad aspektid puudutavad kõiki Euroopa Liidu liikmesriike. Siiski on ilmne, et uued liikmesriigid elavad praegu üle raskemaid aegu kui vanade liikmesriikide hästi arenenud majandus. Solidaarsus on üks Euroopa Liidu põhiväärtusi ja majanduslangus on hea aeg selle tõestamiseks.

András Gyürk (PPE), kirjalikult. – (HU) Aasta alguses oli meil hea meel selle üle, et osana tol hetkel kehtestatud majanduse elavdamise paketist eraldati energiavarustuse parandamiseks üle 3 miljardi euro. Euroopa Komisjon tunnistas õigesti, et toetust on vaja nii alternatiivsete tarneteede loomiseks kui ka energiavõrkude ühendamiseks. Kuid meie rõõmu on rikkunud mõningane pettumus. Kui me vaatame konkreetseid toetussummasid, siis näeme, et toetuspakett eirab Kesk- ja Ida-Euroopa riike, mis on energiavarustuse poolest just kõige haavatavam piirkond. Prantsusmaa ja Belgia gaasivõrgu ühendamiseks on eraldatud rohkem toetust kui Kesk- ja Ida-Euroopa ühenduste jaoks. Kui Prantsusmaa ja Belgia ühendus on seitsmes selline projekt, mis lisandub olemasolevale kuuele, siis uutes liikmesriikides sellist infrastruktuuri sageli ei ole. Lisaks oleme õnnetud ka seepärast, et energiatõhususe suurendamine jäeti toetuspaketist täielikult välja. Ometi oli see valdkond, kus oleks olnud kõige lihtsam saavutada paketi põhieesmärki, nimelt töökohtade loomist. Nimetatud vajakajäämist tõttu usume, et ülimalt oluline on teha kahte asja. Esiteks tuleb tulevastest toetuskavadest pöörata põhitähelepanu nendele piirkondadele, kus investeringud energiasse on kõige suurema lisandväärtusega. Teiseks, kui tulevikus tehakse eelarvet käsitlevaid otsuseid, ei saa unustada energiatõhusust, millest räägitakse ELi ringkondades väga sageli, sest me teame, et energia tõhusam kasutamine võib juba lühikese ajaga anda väga häid tulemusi.

Tunne Kelam (PPE), kirjalikult. – Avaldan komisjonile tunnustust jõupingutuste eest, mida ta on Euroopa riikide majanduse abistamiseks teinud. Teadmine, et EL annab vahendeid neile, kes neid kõige rohkem vajavad, taaskinnitab ja tagab meile, et me kõik tuleme sellest majanduskriisist välja tugevamana kui kunagi varem. Soovin rõhutada, kui oluline on kõikide praegu valitsevate majanduslike ja kaubandustõkete kaotamine ning vaba liikumine tööturul. Lühiajalises plaanis peab põhieesmärk olema Euroopa ühtse turu lõimimise lõpuleviimine. Vaid see aitab meil tulevikus tulemuslikult kriiside vastu võidelda. Üks mõjukamaid ELi stiimuleid on euroalasse kuulumine. Euro on tähtis stiimul nii investeringute kui ka majanduskasvu seisukohalt, sest see vähendab haavatavust. Ma loodan väga, et minu koduriik Eesti suudab täita kriteeriumid, mis on vajalikud euroalaga liitumiseks. Eestil on väiksemaid välisvõlgu Euroopas ja ta on suutnud majanduskasvu ajal koguda piisavalt reserve, et nüüd kriisile oma vahenditega vastu astuda. Lisaks olen veendunud, et praegused Euroopa rahalised vahendid ning väljavaade, et me ühineme euroalaga üsna pea, annavad meile võimaluse vähendada järgmisel aastal tõhusalt töötuse määra.

Wojciech Michał Olejniczak (S&D), kirjalikult. – (PL) Kallid kolleegid! Nüüd, kui möödunud on rohkem kui aasta Lehman Brothersi panga pankroti väljakuulutamisest, mis oli Ameerika ühiskonnas suurim vapustus pärast 11. septembri terrorirünnakuid, oleme uute kogemuste võrra rikkamad. Viimase 12 kuu jooksul toimunu on selge tõestus, et neoliberaalse poliitika eeldused on väärad, ning nagu 11. septembrigi puhul, on see pannud meid vaatama maailma teistsuguse pilguga. Majanduskriis on mõjutanud peaaegu iga osa maailmast, kuid minu jaoks on kõige olulisem, et see on mõjutanud mitut miljonit eurooplast. Mõni päev tagasi avaldatud Maailmapanga raport ei jäta kahtlust, et ELi liikmesriigid Ida-Euroopas ei vaja abi mitte üksnes oma siseküsimustes. Kui kriis toob vaesuse 11 miljonile Ida-Euroopa ja Kesk-Aasia elanikule ja neile lisandub 2010. aasta lõpuks veel 23 miljonit inimest, ei saa me mingil juhul enesega rahul olla. Rahaline toetus on oluline, kuid sama oluline on vaimne toetus, et luua sobivad sotsiaalprogrammid riikide jaoks, kes tunnetavad kriisi mõju kõige enam. Eelmiste kriiside ajal suutsid perekonnad ennast päästa, sest nad emigreerusid või töötasid mitmel töökohal. Praegune kriis on üleilmsete mõõtmatega, mis muudab sedalaadi lahenduse võimatuks. Kui me ei taha aastataguste sündmuste mõju enam näha, peaksime koguma palju

rohkem Euroopa vahendeid, seadma oma eesmärgiks tööhõive edendamise ja tugevdama rahvusvahelist koostööd. Kõikide nende meetmete raames tuleb keskenduda ühele valdkonnale – sotsiaalpoliitikale.

Czesław Adam Siekierski (PPE), kirjalikult. – (PL) Kesk- ja Ida-Euroopa riike on majanduskriisi mõju tabanud erakordselt valusalt. Viimasel aastal ei ole langevatest majandusnäitajatest saanud tegelikkus mitte ainult meie piirkonnas, vaid paljudes riikides. Siiski tuleb rõhutada, et eri riigid on kriisiga toime tulnud erinevalt. Kõnealuse piirkonna riikide selge liider on heade tulemuste poolest Poola. Nagu volinik Almunia arutelu ajal tunnistas, on Poola ainuke riik, kes on suutnud vältida majanduslangust ja säilitanud kriisi ajal positiivse kasvujoone. Ehkki piirkonna majandusolukord on tasapisi stabiliseerumas, tasub mõelda sellele, milliseid meetmeid tuleks võtta, et taastada majanduskasv ja hoiduda sarnasest tormilistest sündmustest tulevikus. Lühiajalises plaanis peaks asjaomaste riikide valitsused rakendama kriisi vältimiseks kindlameelsemaid strateegiaid. Nad peavad tasakaalustama eelarvekulud, võitlema aktiivselt töötuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu ning looma tingimused nii äriühingute arendamiseks kui ka nõudluse suurendamiseks. Riigi tasandil võetud meetmete kõrval on sama oluline ka välisabi. Euroopa ja rahvusvahelised finantsasutused peaksid väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete jaoks ning infrastruktuuriprojektide toetamiseks kehtestama spetsiaalse krediidiilimiidi. Need meetmed suurendaks kindlasti tööhõivet ja parandaks sotsiaalset olukorda. Pikaajalises plaanis on parim lahendus tõenäoliselt euroalaga ühinemine ning tasakaalustatud ja stabiilseks kasvuks vajalike tingimuste loomine.

Csaba Sándor Tabajdi (S&D), kirjalikult. – (HU) Viimase aasta jooksul on kriisivastast võitlust pidanud põhiliselt liikmesriigid ise, kasutades selleks oma vahendeid. Kui asuti majandust elavdama, kaalusid ELi liikmesriigid meetmete võtmist enamjaolt riigi, mitte ELi tasandil, pakkudes äriühingutele abi ja säilitades töökohti. Mõnel juhul puudus isegi vähimgi eeldatav kooskõlastamine, nõupidamine ja koostöö. Vanad liikmesriigid, kellel on tugevam majandus ja eelarve seisukohalt suurem manööverdamisruum, panid kokku pakette, mis olid peamiselt mõeldud nende siseturgude jaoks ning paljudel juhtudel kasutati proteksionistlikke vahendeid, mis moonutavad konkurentsi. Üks sellekohane ere näide on toetus, mida Prantsusmaa president Nicolas Sarkozy pakkus Peugeot'le ja mille eeltingimus oli töökohtade säilitamine Prantsusmaal. Samal ajal koondati äriühingu tulemuslikumas tehases Sloveenias inimesi.

Samalaadset diskrimineerimist võib kohata Kesk-Euroopa ja Balti riikide finantssektoris, sest läänes asuvad emaühingud paigutavad siimaani selles piirkonnas tegutsevate tütarettevõtjate teenitud kasumit ümber. Laenu raha vähenemine avaldab eriti sügavat mõju väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete sektorile, mis tagab enamuse töökohtadest ja kus lastakse lahti ääretult palju töölisi, sest eksporditurud tõmbuvad kokku ja arenguvõimalusi jääb vähemaks. See tähendab, et majanduskriis on paratamatult muutumas tööhõive- ja sotsiaalkriisiks. Seepärast palun EL 15 valitsustel anda veel üks kord endast parim, et tõkestada proteksionistlikke meetmeid ja võtta seisukoht kodumaiste pankade käitumisviiside suhtes, millega rikutakse siseturu põhimõtteid.

Iuliu Winkler (PPE), kirjalikult. – (HU) Üleilmne majanduskriis on avaldanud Euroopa Liidu erinevatele liikmesriikidele erisugust mõju. Uued liikmesriigid Kesk- ja Ida-Euroopas on osutunud kõige haavatavamaks. Tegelikkus on näidanud, et liikmesriikide juurdepääs Euroopa majanduse elavdamise kavas sisalduvatele vahenditele on ebavõrdne. Samuti oleme märganud, et euroalal asuvad liikmesriigid on saanud kasutada parimaid kriisivastaseid kaitsemeetmeid. Ei ole juhus, et kriisi tagajärgi tunti kõige rängemalt just neis riikides, millel puudusid majanduse elavdamise vahendid ja mis ei kuulu euroalasse. Lissaboni lepingu jõustumine tähistab Euroopa Liidu institutsioonilise reformi ajajärgu lõppu.

Nüüd on vaja ühiseid jõupingutusi, et tugevdada Euroopa Liidu ühtekuuluvust. ELi jaoks on ülimalt oluline väljuda kriisist uue elujõuga ja maailmatasandi tähtsa otsustajana. Sotsiaal- ja majanduskriisi mõju tuntakse kõige tugevamini 2010. aastal. Uued liikmesriigid on kindlasti põhilised ohvrid. Me vajame majanduse elavdamise kava, mis oleks tegelikkuses kõikidele liikmesriikidele võrdselt juurdepääsetav. Lisaks tuleb euroalaga ühinemise tingimused muuta paindlikumaks. Need ilmselged meetmed aitavad luua tugeva Euroopa, muutes selle poole miljardi kodanikuga kogukonnaks, kes tunnustab ühesuguseid väärtusi ja juhindub ühesugustest ideedest.

18. Omandatud kogemused toiduainete hügieeni käsitlevate Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste kohaldamisel (arutelu)

Juhataja. Järgmine päevakorrapunkt on arutelu suuliselt vastatava küsimuse üle, mille esitas komisjonile Euroopa Rahvapartei (kristlike demokraatide) fraktsiooni nimel Horst Schnellhardt omandatud kogemuste

kohta toiduainete hügieeni käsitlevate Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EÜ) nr 852/2004, (EÜ) nr 853/2004 ja (EÜ) nr 854/2004 kohaldamisel (O-0151/2009 – B7-0237/2009).

Horst Schnellhardt, esitaja. – (DE) Austatud juhataja, lugupeetud volinik, daamid ja härrad! Tahaksin siiralt tänada komisjoni tema aruande eest, mis puudutab hügieenimääruste rakendamisel omandatud kogemusi. See on väga oluline aruanne, mille sisu on väga veenev. Tahaksin avaldada oma toetust sellele aruandele, milles kirjeldatakse viimase kolme aasta tegelikke sündmusi.

Meie jaoks on oluline teada, et hügieenimäärused on esile kutsunud paradigmuuutuse. Oleme tugevdanud siseturgu, parandanud toiduohutust ning suurendanud toiduainete tootjate ja tarnijate vastutust. See on märkimisväärne muudatus ning seepärast oleme muidugi leidnud mõned probleemid, mis puudutavad eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete litsentsimist. Mõned lihapoed on lõpetanud kauplemise. Me peaksime sellele olukorrale veel ühe pilgu heitma, sest selle taga on asjaolu, et väga sageli ei kasutata määrustega pakutud paindlikkust ning puudub teabevahetus kohalike järelevalveasutuste ning Euroopa Toidu- ja Veterinaarameti vahel, mis on minu arvates väga halb.

Kui komisjon otsustab nüüd, et ta ei soovi muudatusi teha, siis olen sunnitud vastu vaidlema. Isegi kui need on vaid pisiparandused, on meil minu arvates vaja vaadelda eelkõige järgmisi küsimusi. Peaksime olema teadlikud, et toiduainete tarneahelas tõlgendatakse teavet liiga kitsalt ning seda tuleb muuta. Peaksime arutama, kas muud liha inspekteerimise meetodid oleksid asjakohased. Eelkõige ei tohiks me jätkata määruses (EÜ) nr 882 kirjeldatud *Trichinella* määramise laboratooriumide akrediteerimist. Me vajame usaldusväärset planeerimist valdkondades, kus määrusi kohaldatakse. Just seetõttu olen kavandatava määruse vastu. Meil tuleks teha lühike ja kokkuvõtlik ettepanek muudatusteks, et me ei peaks tegelema üleminekueeskirjade lubamise küsimusega enne 2013. aastat.

ISTUNGI JUHATAJA: ISABELLE DURANT

asepresident

Joaquín Almunia, komisjoni liige. – Austatud juhataja! Volinik Androula Vassiliou palus edasi öelda oma vabandused, et ta ei saa siin viibida ega kaasa rääkida selles suuliselt vastatavas küsimuses, mis puudutab komisjoni aruannet toiduainete hügieeni käsitlevate määruste kohaldamisel omandatud kogemuste kohta.

Tahaksin komisjoni nimel toonitada, et aruanne põhineb teabel, mis on saadud asjaomastelt sidusrühmadelt nii avalikust kui ka erasektorist ning selle konsulteerimise tulemus on olnud kasutoov. Mingeid olulisi raskusi ei tuvastatud, aga mõnes valdkonnas on endiselt arenguruumi.

Kui rääkida täpsemalt, siis esiteks olen teadlik probleemist, mis on seotud väikese võimsusega ettevõtete taasheakskiitmisega. Sellistele probleemidele saab leida lahenduse määruste paindlikkussätete kaudu, mis võetakse vastu riigi tasandil. Liikmesriikides, kus seda meetodit ei ole kasutatud, on tekkinud raskusi. Toidu- ja Veterinaaramet viib praegu läbi teatavaid kontrollkäike, et teha kindlaks, milline on parim viis tagada paindlikkus väikese võimsusega tapamajade jaoks, et soodustada nende ulatuslikumat levikut. Et liikmesriikidel on kuni selle aasta lõpuni aega otsustada, kas anda heakskiit või mitte, ei saa ma praeguses etapis öelda, kui paljud väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted pole heakskiitu saanud.

Teiseks on paindlikkussätete üldisem eesmärk kaitsta toidu mitmekesisust ja aidata väiketootjaid. Paindlikkuse kohaldamisega seotud riiklike meetmete vastuvõtmise ning komisjoni teavitamise teel tagatakse väiketootjatele õiguskindlus ja arvestatakse väikeste ettevõtete eripärasid. Samal ajal tagatakse toidu mitmekesisus – näiteks vorsti- või juustutootmise traditsioonilised meetodid – ilma järeleandmisteta toiduohutuses.

Et toetada paindlikkussätete õiget kasutamist, on komisjon avaldanud mõned suunised. Ka see peaks aitama läbipaistvust ja õiguskindlust tagada. Samuti tasub meenutada, et komisjon on juba soovitanud määrust vastavalt muuta, üritades kaasa aidata halduskoorma vähendamisele eelkõige väga väikeste ettevõtete puhul. Ent see soovitus on endiselt ootel, nagu te teate.

Kolmandaks hõlmab toiduahela teave põllumajandusettevõtte kirjalikku teatist tapamajale ja selle ametlikule veterinaararstile. See teave sisaldab olulisi andmeid, mis aitavad tagada riskipõhise inspekteerimise. Pädevatele asutustele tehti hiljuti erand sättest, et teave tuleb esitada tapamajale vähemalt 24 tundi varem.

Peale selle on mul hea meel teatada, et järgmise aasta aprillis korraldab komisjoni järgmine koosolek kõikide asjaosalistega ümarlaua lihasektori inspeksioonide võimaliku läbivaatamise teemal, et arutada selle tõhusust, võttes arvesse viimaseid ohtudega seotud tendentse.

Lõpetuseks tahaksin rõhutada, et ametlike kontrollidega tegelevad laboratooriumid tuleb akrediteerida, sest siis on tagatud analüüsitulemuste kvaliteet ja ühtsus viisil, mis ei ohusta toiduohutust. See on vajalik selleks, et ELi sisene kaubandus toimiks iga päev sujuvalt ning et kaubandus kolmandate riikidega kulgeks hõlpsamalt. Ent komisjon nõustus hiljuti pikendama *Trichinella* määramise katsete ülemineku perioodi 2013. aasta lõpuni, et laboratooriumidel oleks rohkem aega akrediteeringu saamiseks.

Christa Kläß, *fraktsiooni PPE nimel.* – (DE) Lugupeetud juhataja, austatud volinik, daamid ja härrad! Tahaksin tänada oma kolleegi Horst Schnellhardti selle küsimuse eest. See annab meile võimaluse teha kindlaks head ja vähem head kogemused määrase rakendamisel. Toiduainete hügieeni määrares on määratud kindlaks lihatootmise hügieenieeskirjad.

Konsultatsioon komisjoniga näitab suuri edusamme ja üldjoontes toimib määruste kohaldamine tõhusalt. Hirm, et ülemäära ranged määrad põhjustavad väikeste ja käsitööstuslike ettevõtete pankrotistumise, ei ole enamikul juhtudel tõeks saanud tänu väikeettevõtete jaoks kehtestatud eranditele. Ent konsulteerimine näitab selgelt ka seda, et mitmel juhul esineb probleeme nende eeskirjade kohaldamisega. Seda kinnitab teave, mille olen saanud ettevõtetelt ja järelevalveasutustelt piirkonnas, kust ma pärit olen.

Eri piirkondade ametiasutustel on oma otsuste tegemisel väga palju tegevusruumi, tänu millele saavad nad vastata väiksemate ja käsitööstuslike lihapoodide individuaalsetele vajadustele. See on kahtlemata hea, sest see on ainus viis, kuidas me saame tagada, et väiksemad lihapoed, kes pakuvad suurt tootevalikut ning säilitavad samal ajal värskuse ja kvaliteedi, ei murduks ülemäärase bürokraatia koorma all. Ent sellel paindlikkusel on omad piirid, kui see toob kaasa erandite ja määruste erineva tõlgendamise olenevalt järelevalveasutuste tujust.

See ei põhjusta tõsiseid konkurentsimoonusi mitte ainult liikmesriikide vahel, vaid ka nende sees. Seepärast peame toiduainete hügieeni käsitlevat määrust parandama, et inspektoritel oleks rohkem õiguskindlust ja seaduslikke volitusi. Inspektorid peavad saama kasutada sobivaid õiguslikke meetmeid, näiteks kriminaalõiguslikke trahve.

Härra volinik, selles valdkonnas esineb väga palju õiguskindlusetust, mis tuleb kaotada. Me ootame komisjoni ettepanekut.

Karin Kadenbach, *fraktsiooni S&D nimel.* – (DE) Lugupeetud juhataja, austatud volinik, head kolleegid! Tahaksin kõigepealt avaldada tunnustust kõikidele, kes on seotud hügieenimääruste kehtestamisega, sest see komisjoni aruanne annab eeskätt rõõmustava ülevaate määruste rakendamisel omandatud kogemustest. Seda ei tohiks alahinnata, kuna nagu juba selgitati, tähistavad need uued määrad paradigmanihet toiduainete hügieeni poliitikas.

Määruste uuenduslik laad oli ka põhjus, miks kavandati esialgset aruannet määrustega seoses omandatud kogemuste kohta alles kolm aastat pärast nende jõustumist. Liikmesriigid ning toiduainete tarnijad ja tootjad olid üldiselt määrustega rahul ning on teatanud suurtest edusammudest nende rakendamisel. Liikmesriikide ja eraõiguslike huvirühmade arvates ei ole erilisi raskusi ei ettevõtete ega ametiasutuste jaoks. Nad on üksmeelsel seisukohal, et neid määrase tuleb veidi kohandada, aga põhjalikku läbivaatamist ei ole vaja. Praegused määrad lahendavad probleemi, kuidas tagada tarbijatele toodete hügieeniga seoses võimalikult hea kvaliteet ja suurim ohutus ning vastata paindlikult ettevõtete ja eriti väga väikeste ettevõtete vajadustele.

Kui lähtuda juhtlausest „See, kes loobub saamast paremaks, loobub olemast hea”, siis tuleb raporti koostamise käigus kindlaks tehtud probleeme uurida – nagu härra Schnellhardt juba ütles –, et leida põhjus ja vajaduse korral lahendused. Muidugi peab hügieenipaketi rakendamist ka edaspidi hoolikalt jälgima, sest mõne liikmesriigi jaoks oli liiga vara tasakaalustatud ja üksikasjalikku hinnangut esitada. Alles siis, kui oleme saanud põhjaliku hinnangu, peaksime otsustama, kas toiduainete hügieeni käsitlevatesse määrustesse tuleks teha muudatusi ja kui tuleb, siis millised need peaksid olema.

Joaquín Almunia, *komisjoni liige.* – Austatud juhataja! Kõigepealt tahaksin tänada kõiki sellele arutelule kaasa aitamise eest. Meie arvates on juulis koostatud raport lähtepunkt, millelt alustada määruste võimalikku parandamist. Komisjon uurib ettenähtud aja jooksul vajadust õiguslike muudatuste järele. Meil on väga hea meel liikmesriikide osalemise üle. Teie töö on meie jaoks väga vajalik, et saaksime koostada ettenähtud ajal uued algatused.

Ootame jätkuvat koostööd Euroopa Parlamendiga ja ka liikmesriikidega, sidusrühmadega nii era- kui ka avalikust sektorist. Olen veendunud, et meil kõigil on ühine eesmärk saavutada kõige kõrgem võimalik toiduohutuse tase. Arvan, et see on kõige tähtsam järeldus, mille saame tänaõhtuse arutelu põhjal teha.

Juhataja. – Arutelu on lõppenud.

19. Euroopa tegevuskava terrorismiohvritele (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on komisjoni avaldus, mis käsitleb Euroopa tegevuskava terrorismiohvritele.

Jacques Barrot, komisjoni asepresident. – (FR) Austatud juhataja! Ühinen oma kolleegi Joaquín Almunia märkustega. Terrorismiohvid on meie ühiskonna demokraatlike väärtuste vastu toime pandud rünnakute ohvid. Mõistagi näitlikustavad need ohvid seda inimtragöödiat, mida terrorism endast kujutab. Meie kohus on neid toetada, tunnustada ja aidata.

Komisjonil on selles valdkonnas topeltülesanne. Esiteks peab ta andma meie kodanikele teada, mida terrorismiohvid läbi elavad, kuidas nad kannatavad, ning esindama aktiivsemalt ohvrite huve Euroopa tasandil. Teiseks peab ta üritama tagada, et ei tekiks rohkem ohvreid ja et terrorism võiks lõppeda. See on terrorismi tõkestamise poliitika.

Alates 2004. aastast on komisjon andnud rahalist abi mitme projekti jaoks, mille eesmärk on pakkuda ohvritele ja nende perekondadele abi ning sotsiaalset ja psühholoogilist toetust, mida nad vajavad. Need projektid suurendavad solidaarsust, mida Euroopa kodanikud terrorismiohvrite suhtes üles näitavad. Ainuüksi 2008. aastal eraldati sellele algatusele 2 200 000 euro suurune eelarve.

Peale nende meetmete on komisjon alates 2008. aastast hoidnud töös terrorismiohvrite ühenduste Euroopa võrgustikku. Selle eesmärk on toetada riikide koostööd terrorismiohvrite ühendustes ning tagada ohvrite huvide suurem kaitse ELis. Oleme sellele eraldanud 200 000 euro suuruse eelarve.

See võrgustik tegutseb mitmes valdkonnas: annab hinnanguid toetusele ja kaitsele, mida praegu nendele ohvritele pakutakse, ning toetab meetmeid, mille eesmärk on levitada parimaid tavasid. Võrgustikus kindlaks määratud meetmed annavad komisjoni tööle väga vajaliku aluse.

Lõpetuseks ütlesin, et olukorras, kus kodanike kaitse peab jääma meie poliitika keskmesse, loodab komisjon tugevdada ohvrite kaitset. Ta kavatseb toetada meetmeid, millega julgustatakse terrorismiohvreid oma kogemusi jagama. Sellega soovitakse tegelikult suurendada Euroopa kodanike teadlikkust terrorismi tõelisusest ja tõkestada terrorismi. Ei tohi unustada, et terrorismi taga on sageli sellised nähtused nagu ajupesud ja äärmuslus.

Nende toimingutega peaks olema lisaks võimalik edastada rahu ideed, mis edendab demokraatlike väärtusi. Seega kavatseb komisjon koostada terrorismiohvrite õiguste harta. Mina isiklikult ühinen kõikidega, kes on väljendanud oma pahameelt nende terrorirünnakute pärast, ning toetan meie püüdlusi olla terrorismiohvritega solidaarsed.

Austatud juhataja! Kuulaksin nüüd parlamendiliikmete sõnavõtte ja vastan neile võimalikult põhjalikult.

Teresa Jiménez-Becerril Barrio, fraktsiooni PPE nimel. – (ES) Lugupeetud juhataja, austatud volinik! Tahaksin öelda, et enamikule valitsustele ja kodanikele tulevad terrorismiohvid meelde alles pärast selliseid ränki rünnakuid nagu need, mis toimusid Madridis, New Yorgis või Londonis. Kui emotsioonipuhang on möödunud, kipuvad nad terrorismiohtu ja ohvrite õigusi unustama.

Ent praegu pole mingit kahtlust Euroopa Liidu otsuses võidelda terrorismi vastu. Nagu volinik Barrot meile just ütles, kajastub see otsus ka hiljuti vastu võetud Stockholmi programmis, milles tunnustatakse ohvrite vaprust ja väarikust ning vajadust kaitsta nende õigusi.

Nendest edusammudest hoolimata on terrorismivastane võitlus põhinenud alati liikmesriikide usaldusel ja vastastikusel koostööl. Võttes arvesse Lissaboni lepingus pakutud väljavaadet, tahaksin teada, kas oleks hea mõte edendada Euroopa Liidus liikmesriikide õigusnormide ühtlustamist terrorismiohvrite õiguste vallas.

Terrorismiohvrite õiguste Euroopa harta vastuvõtmine oleks suur samm edasi, mis aitaks terrorismi vastu võitlejaid ja annaks tugeva löögi neile, kes terrorismi kaitsevad. Just ohvrite vaprus ja väarikus on terrorismi suurim viga ja sellest tulenevalt demokraatia suurim väärtus. Me ei tohiks kunagi unustada, et ainus relv, mida süüitud ohvid saavad terrorismi vastu kasutada, on nende sõnad ja ühiskonna tunnustus.

Seetõttu peaksite ka meeles pidama, kolleegid, et mitte keegi meist ei ole kaitstud terrorismiohvriks sattumise eest. Küsin seega, kas komisjon oleks nõus vastu võtma Euroopa harta, et toetada terrorismiohvrite õigusi

ja tunnustada nende kaitset. Kui jah, siis milliseid meetmeid komisjoni uus koosseis võtaks, et selle hartaga oma uute volituste alusel edasi minna?

Juan Fernando López Aguilar, *fraktsiooni S&D nimel*. – (ES) Austatud juhataja! Lugupeetud volinik, tänan teid, et olete siiralt väljendanud rõõmu kohustuse pärast, mis on pärast Lissaboni lepingu jõustumist saanud lõpuks Euroopa poliitika osaks. Just Euroopa õiguse alusel on Euroopa Parlamendi roll edaspidi otsustav, palju otsustavam kui kunagi varem.

Seda kinnitab Stockholmi programmi vastuvõtmine. See mitmeaastane programm (2009–2014) sisaldab selgesõnalist ja vajalikku viidet terrorismiohvrite vääriskusele, selle hirmsa kuritegevuse vormi põhjustatud kannatustele, ohvrite erakordsele haavatavusele, aga eelkõige ka õigusele neid kaitsta.

Seetõttu pean vajalikuks toonitada, et kuna algamas on järgmine kuuekuuline Hispaania eesistumisperiood ning Hispaania valitsuse ja Hispaania ühiskonna otsusekindlus kõikide terrorismi vormide vastu võitlemisel on väga järjepidev ja visa, siis on see kindlasti võimalus lisada tegevuskavasse see ühtlustamine, see terrorismiohvrite õiguste kaitset edendav raamprogramm. Et tegemist on mitmeaastase õigusloomekavaga, siis on Hispaania valitsuse ülesanne see koostada. Seejärel peavad seda toetama eesistujariigid Belgia ja Ungari, kes määravad kindlaks õigusaktid ja rakendavad Stockholmi programmi eesmäärke.

Seetõttu arvan, et Euroopa Parlamendil on aeg kinnitada oma meelekindlust terrorismiohvrite kaitsmisel, et ühineda võitluses kõikide terrorismi vormide vastu ning tagada vääriskus, mida terrorismiohvid vajavad. On aeg võtta endale kohustus käsitleda terrorismiohvrite kaitset Stockholmi programmi õigusloomekavas ning eesistujariigi Hispaania vastutusalasse kuuluvates tulevases tegevuskavas väärilisel määral.

Izaskun Bilbao Barandica, *fraktsiooni ALDE nimel*. – (ES) Austatud juhataja! Tahaksin öelda, et see algatus on kooskõlas naiste õiguste ja soolise võrdsõiguslikkuse komisjoni ning minu enda esitatud muudatusettepanekuga Stockholmi programmi kohta, sest programm ei sisaldanud seda. See oli igat liiki terrorismi ohvrite nimel vajalik, veelgi enam – nad paluvad meilt seda. Olen vääriskuse, kodanikuvastutuse ja kannatuste kohta õppinud väga palju ohvritelt, kellega olen viimastel aastatel töötanud. Nende tunnistused panevad mind toetama euroopalikke norme selles vallas, kuidas hoolitseda terrorismiohvrite eest materiaalses, emotsionaalses ja õiguslikus mõttes.

Oleme koostanud ühise arvamuse, mis põhineb neljal sambal.

Esiteks tuleb tunnistada nende kannatusi, toetada neid ning eeldada, et ohvriks pole toodud mitte üksnes need, kes on hukkunud ja haavata saanud, vaid ka nende perekonnad, need, kes on ohus, ning nende vabadus, mis on kõikide vabadus.

Teiseks tuleb kõrvaldada tekitatud suur kahju, toetada nende mälestusi ja teha tööd õigluse jaluleseadmise nimel.

Kolmandaks tuleb humansemaks muuta arutelu ohvrite üle. Nendeks on inimesed, kes kannatavad ja keda tuleb kaitsta, tunnustada, aidata ja toetada. Poliitika tegemisel peame õppima end nende olukorda asetama.

Lisaks tuleb arutelu depolitiseerida. Me peame olema üllad ja tagama, et me ei muuda terrorismiteemat valimiskampaania osaks.

Euroopas on pandud toime mõrvasid religiooni, marksismi, eraomandi, keskkonnakaitse, mõne piirkonna iseseisvuse või selle riigi ühtsuse nimel, mille osa see piirkond on. Terroristlikesse tegudesse on olnud segatud isegi mõned valitsused. See ei ole aga mingi põhimõtteline küsimus. Totalitaarsuse toetajad ja fanaatikud tapavad, inimsuse põhiväärtuste pahupidi pööramine tapab. Need on asjad, mis põhjustavad vägivalda, seevastu vaba demokraatlik mõttevahetus seda ei tee. Pühendan selle kõne kõikidele terrorismiohvritele.

Agustín Díaz de Mera García Consuegra (PPE). – (ES) Austatud juhataja! Stockholmi programm sisaldab terrorismiohvrite toetuseks muu hulgas järgmisi mõtteid: terrorismiohvid vajavad samuti eritähelepanu, toetust ja sotsiaalset tunnustust.

Minu arvates tuleb Euroopa Liidul tagada, et neile pakutaks seda toetust, ning edendama nende täielikku tunnustamist ühiskonnas. Neid, kes on kannatanud terrorismi julmuse tõttu, peaks meie ühiskond kohtlema eetilisel. Seetõttu peab ohvrite ja nende õiguste kaitsmine olema üks Euroopa Liidu tähtsaimatest poliitikavaldkondadest.

Me peame hoidma jõus ja toetama terrorismiohvrite jaoks mõeldud fonde piisava rahastamisega, nagu pakkus välja Euroopa Rahvapartei (kristlike demokraatide) fraktsioon Euroopa Liidu 2010. aasta eelarve projekti kohta esitatud muudatusettepanekus.

Sel põhjusel on abi suurendatud ühe miljoni euro võrra. Seda kasutatakse nende projektide rahastamiseks, millega aidatakse terrorismiohvitel ja nende perekondadel taastuda organisatsioonide ja nende võrgustike pakutava sotsiaalse või psühholoogilise abi kaudu. Samuti rahastatakse sellest ka niisuguseid projekte, mille eesmärk on mõjutada avalikku arvamust astuma kõikide terrorismi vormide vastu.

Osa rahast tuleb kasutada eeskätt selleks, et parandada ohvritele ja nende perekondadele antavat õigusabi ja -nõu.

Pakun teile veidi näitlikku teavet: terrorismi hinnaks on ohvrid. Järgmisel aastal ulatuvad terrorirünnakuteks valmisoleku ja nende ärahoidmise tagamiseks eraldatud vahendid kokku 21 420 000 euron.

Teresa Jiménez-Becerril Barrio välja pakutud mõte suurendada ohvrite nähtavust liidus peaks leidma Euroopa Parlamendi tingimusteta toetuse. Esmajoones peame koostama enda jaoks vajalikud õiguslikud vahendid, mis algaks kirjalikust deklaratsioonist ja jõuaks seejärel resolutsioonini, et meil oleks lõpuks olemas Euroopa institutsioonide poliitiline toetusavaldus terrorismiohvitel. See suurendaks ka Euroopa kodanike teadlikkust nende ohvrite väärtusest.

Ohvrid äratavad meis solidaarsus- ja kaastunnet, tahtmise neid tunnustada, väärtustada, järjepidevalt toetada ja mees pidada. Samal ajal panevad nad meid tundma põlgust ja soovi mõista kohut terroristide üle, kes on nii palju valu ja surma põhjustanud.

Ramón Jáuregui Atondo (S&D). – (ES) Austatud juhataja, härra Barrot! See pole kokkusattumus, et mitu Hispaania parlamendiliiget on järjest kõnelenud. Baskimaal on lisaks terrorirünnakutest põhjustatud kannatustele pidanud ohvrid seejärel taluma sageli põlgust või mahavaikimist. Seetõttu on loodud liikumine, mille eesmärk on tunnustada ohvreid. Selleks on minu arvates vaja terrorismiohvrite teemalist poliitikat. Lubage mul täiendada oma kolleegide öeldut, et toetada hartat või ühist arusaama selle poliitika kohta. Võtan kiiresti kokku kümme aspekti, mis on minu arvates selles vallas kõige tähtsamad.

Esiteks nõuab ohvritega seotud poliitika kaastunnet, tunnustamist ja ohvrite sotsiaalset toetust.

Teiseks nõuab see kiiret ja tõhusat hüvitist kannatatud kahju eest.

Kolmandaks nõuab see kõikide ohvrite võrdset kohtlemist.

Neljandaks nõuab see poliitilist ja sotsiaalset üksmeelt terrorismiohvrite puhul kasutatavate meetmete suhtes.

Viiendaks nõuab see tegevuspõhimõtteid, mille kohaselt mõistetakse hukka vägivaldsete isikute sotsiaalne ja poliitiline sõnum.

Kuuendaks nõuab see, et terrorismis süüdi mõistetute karistamine oleks teistele õpetuseks ja et ohvrite jaoks seataks õigus kiiresti ja tulemuslikult jalule.

Seitsmendaks nõuab see, et rahvastik saaks haridust ja teavet vägivallavastasuse kohta.

Kaheksandaks nõuab see ohvritele tagamist, et toimunud rünnakud ei kordu, mis võib samuti juhtuda.

Üheksandaks nõuab see mälestamis põhimõtteid, mis aitavad ohvreid mees pidada.

Lõpetuseks nõuab see sotsiaalse lepitamise põhimõtteid, mille abil ravida terrorismi tekitatud haavu.

Need on kümme käsku, mida ma pakun välja terrorismiohvitel seotud ühise poliitika jaoks.

Georgios Papanikolaou (PPE). – (EL) Austatud juhataja! Rünnakud Madridis ja Londonis ning hiljuti ka minu kodumaal Kreekas näitavad terrorismiprobleemi ulatust. Terrorism ohustab meie igapäevaelu ja vabadust. Selle sihtmärk pole vaid otsesed ohvrid ja nende perekonnad, kes on ka otseselt haavata saanud, vaid ühiskond tervikuna.

Siinviidatud Euroopa katseprogrammid terrorirünnakute ohvritele on rõõmustav näide sellest, kuidas leevendada valu, aga teha on veel väga palju. Ohvrite ja nende perekondade abistamine ei ole vaid moraalne kohustus. Seda on vaja selleks, et saata terroristidele selge sõnum: me ei unusta.

Me ei unusta põlastusväärseid tegusid, mis kahjustavad meie demokraatiat ja ühtekuuluvust. Me ei unusta, et terrorismiohvid on sageli heausksed kodanikud, kes saavad haavata või hukuvad ajal, mil nad ajavad oma igapäevaasju. Me ei unusta, et Euroopas, mis õpetab sallivust ja demokraatiat, ei ole vägivaldaaktid iialgi vastuvõetavad.

Magdi Cristiano Allam (PPE). – (IT) Lugupeetud juhataja, kallid kolleegid! Tahaksin avaldada oma toetust Teresa Jiménez-Becerril Barrio ettepanekule koostada terrorismiohvrite perekondade õiguste Euroopa harta. Soovin rõhutada, et see on Euroopa jaoks erakordne võimalus väljendada selgelt oma seisukohta terrorismi suhtes. Tasub mees pidada, et selle seisukoha puudumise tõttu katkes 2005. aastal Barcelona protsess, kui Euroopa ja Vahemere piirkonna riikide riigipead ja valitsusjuhid ei suutnud kokkuleppele jõuda. Tahaksin toonitada ka seda, et praegu annab see meile erakordse võimaluse värskendada uut alustel dialoogi teisel pool Vahemerd asuvate riikidega. Alustuseks võib väljendada selgelt oma arusaama sellest, mis on meie jaoks inimsuse ja tsivilisatsiooni nurgakivi – selleks on elu puutumatus.

Diane Dodds (NI). – Austatud juhataja! Olen tänulik, et toetate terrorismiohvreid. See on õige ja asjakohane ning loomulikult hindan ma Põhja-Iirimaa ohvritele antud Euroopa Liidu toetust seal rahastatud PEACE'i programmide kaudu.

Komisjon peaks teadma, et Põhja-Iirimaaal kasvab taas dissidentlike vabariiklike organisatsioonide poolne terrorioht. Seda ohtu on Põhja-Iirimaa politsei nimetanud kriitiliseks ning rahvusvaheline seirekomisjon väga tõsiseks. Kõige viimastes julmades rünnakutes mõrvati kaks sõdurit, kes pidid just minema Afganistani, ning üks politseinik.

Kui komisjon eraldas esimest korda terrorismiohvrite jaoks raha, seadis ta põhieesmärgiks üldsuse koondamise kõikide terrorismi vormide vastu. Ent mulle tundub, et koos üleminekuga ulatuslikumale CIPS-programmile, tundub see eesmärk olevat kaotatud. Olen tänulik, et tegite ettepaneku töötada välja ohvrite harta, ning kutsusin üles tõmbama kõigepealt väga selge joone terrorismiohvrite ja terroriaktide toimepanijate vahele.

Karin Kadenbach (S&D). – (DE) Austatud juhataja! Õnneks ei ole meil Austrias mitu aastat terrorirünnakuid olnud. Ent Viin ei ole alati tervena pääsenud.

Tahaksin täiendada kolleeg Jáuregui Atondo öeldut. Ühest küljest vajame kindlasti ohvrite hartat ja terrorismiohvrite toetamist. Ent samal ajal peame lisameetmena muutma keskkonda, milles terrorismi viiv vägivald ilmneb. Minu arvates peame alustama hariduse ja teavitamisega. Peale selle peab Euroopa Parlament avaldama selget vastuseisu vihkamist suurendavale keelekasutusele. Oleme mitmes valdkonnas järjepidevalt kutsunud üles olema sallivad. Ent ühes valdkonnas ei saa me sallivad olla – see on vägivald.

Juhataja. – Need sõnavõtted on täis väarikustunnet ja emotsioone, sest minu arvates te kõnelesite nende nimel, kes ei saa täna enam sõna võtta. Täna teid presidentuuri nimel.

Jacques Barrot, komisjoni asepresident. – (FR) Austatud juhataja! Teil oli õigus, kui rõhutasite selle arutelu emotsionaalset külge, ning just praegu mõtleme iga ohvri peale. Neid kõiki on tabanud terrorism täiesti valimatul ja äärmiselt ebaõiglasel viisil.

Nagu härra López Aguilar ütles, on terrorism hirmuäratav kuritegevuse vorm. Tahaksin teile kõigepealt öelda, et Stockholmi programmis on tõepoolest võetud arvesse ohvrite saatust. Me peame tegelikult algatama Euroopa poliitika, mis pöörab organiseeritud kuritegevuse ja terrorismi ohvritele veelgi rohkem tähelepanu.

Tahaksin öelda proua Jiménez-Becerril Barriole, et me kavatseme võtta terrorismiohvrite õiguste harta kehtestamiseks meetmeid. Te väljendasite tõepoolest väga selgelt, et soovite seda hartat, ning minu arvates kõnelesite te seda tehes, austatud proua Jiménez-Becerril Barrio, kõikidest oma otsestest valusatest kogemustest.

Oleme analüüsinud ning analüüsime ka 2010. aastal kõiki praegused lünkasid, mis on seotud terrorismiohvrite kaitsega eri liikmesriikides. Teil on tõesti õigus: nii või teisiti peame saavutama oma terrorismi ja terrorismiohvrite teemaliste õigusaktide ühtlustamise. Euroopa peab terrorismiga võideldes tõepoolest ühiselt tegutsema.

Selle uuringu põhjal kavatseme vaadata, kuidas me saame ühtlustada ja ühendada kõik meetmed, et parandada terrorismiohvrite olukorda Euroopas. See on tegevuskava eesmärk ja pole kahtlust, et me tegeleme ohvrite kaitse probleemiga, võttes arvesse arutelu ajal öeldut ja eelkõige vajadust üritada esmalt teavitada inimesi tragöödiast ja kannatustest, mida ohvid peavad taluma, olles sageli mahavaikimise või isegi põlguse märklauaks.

Järgmisena peame tagama, et nad saaksid kiiresti hüvitist. Teil oli õigus, kui nõudsite kiiret hüvitise maksmist nende täiesti teenimatute ja põhjendamatute kannatuste eest. Mainisite ka dialoogi õiguspära kadumist, sest me ei saa lubada dialoogi, mis võib ühel või teisel viisil jätta mulje, et süütute inimeste tapmine ja haavamine võib olla inimkonna teenimise viis.

Peame olema selliste avalduste suhtes ülimalt kindlameelsed, sest need salgavad maha kõik Euroopa Liidu väärtused. Lisaks soovin avaldada tunnustust Euroopa Parlamendile, austatud juhataja, et olete eraldanud miljon eurot kõikidele meie ohvriabi programmidele.

Olen taas väga rõõmus, et Joaquín Almunia on täna minu kõrval, sest me mõlemad ergutame hoolega komisjoni selles asjas meetmeid võtma. Euroopa Liit peab tõesti võtma vastu teistele õpetuseks olevad õigusnormid, mis puudutavad terrorismiohvrite kaitset ja abistamist mitmeaastase Stockholmi programmi osana.

See oli minu vastus sõnavõttudele. Võite olla kindlad, et need ei jätnud ei Joaquín Almuniat ega mind ükskõikseks.

Juhataja. – Et mitte asuda kohe teise arutelu juurde, teen ettepaneku teha üheminutilise leinaseisaku ohvrite mälestuseks.

(Parlament tõusis ja pidas minutilise leinaseisaku.)

ETJuhataja. – Arutelu on lõppenud.

20. Subsidiaarsuse põhimõtte kaitse – Usu- ja kultuurisümbolite kasutamine avalikes kohtades (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on arutelu järgmistel teemadel:

– suuliselt vastatav küsimus (B7-0238/2009), mille esitas komisjonile Vaba ja Demokraatliku Euroopa fraktsiooni nimel Mario Borghezio subsidiaarsuse põhimõtte kaitse kohta (O-0152/2009);

– suuliselt vastatav küsimus (B7-0239/2009), mille esitasid komisjonile Antonio Cancian, Mario Mauro, Fiorello Provera, Elisabetta Gardini, Salvatore Iacolino, Crescenzo Rivellini, Sergio Paolo Frances Silvestris, Aldo Patriciello, Paolo Bartolozzi, Cristiana Muscardini, Mara Bizzotto, Barbara Matera, Lara Comi, Antonello Antinoro, Lorenzo Fontana, Roberta Angelilli, Amalia Sartori, Iva Zanicchi, Licia Ronzulli, Giovanni Collino, Marco Scurria, Giancarlo Scotta', Potito Salatto, Pablo Arias Echeverría, Raffaele Baldassarre, Pilar Ayuso, Luis de Grandes Pascual, Pilar del Castillo Vera, Santiago Fisas Ayxela, Carmen Fraga Estévez, Salvador Garriga Polledo, Cristina Gutiérrez-Cortines, Esther Herranz García, Carlos José Iturgaiz Angulo, Veronica Lope Fontagné, Antonio López-Istúriz White, Gabriel Mato Adrover, Jaime Mayor Oreja, Pablo Zalba Bidegain, Salvatore Tatarella, Magdi Cristiano Allam, Mirosław Piotrowski ja Konrad Szymański usu- ja kultuurisümbolite kasutamise kohta avalikes kohtades (O-0158/2009).

Mario Borghezio, esitaja. – *(IT)* Austatud juhataja, kallid kolleegid! Minu esindatava Vaba ja Demokraatliku Euroopa fraktsiooni seisukoht on kristallselge: selle suuliselt vastatava küsimusega palume komisjonil vaidlustada klassiruumides krutsifiksi kasutamist keelava otsuse rakendamine. Otsuse tegi Euroopa Inimõiguste Kohus Strasbourgis, mis – ma rõhutaksin – ei ole ELi institutsioon.

Meie arvates on see otsus – ma tahan seda täiesti selgelt väljendada – subsidiaarsuse põhimõtte lubamatu rikkumine. See põhimõte on Euroopa Liidu alustala ning inimeste ja liikmesriikide õiguste tagatis. Euroopa Liit, nii nagu me seda kujutleme ja toetame, oleks mõeldamatu, kui puuduks tugi ja alus, mida pakub subsidiaarsuse põhimõte.

Alustan üldise märkusega. Vaadelgem esmalt selle kohtuotsuse sisu: kui kõrvaldatakse keegi ja miski, mis on olnud ammu olemas, ei pea ilmselt keegi seda demokraatia ja vabaduse väljenduseks, nagu mõned on väitnud, vaid pigem mõttepolitsei tegevuseks ja demokraatiavastaseks teoks. Kui kooliseinal ripub krutsifiks ning see kistakse alla, siis ei ole see enam ilmalik sein, vaid tühi sein, mille tühjaksjäänud koht kujutab endast usutunnistuse sümbolit, näidet negatiivsest haridusest, mis on halvim, mida võib ette kujutada, ja mida võib vaadelda kui üht lääne kultuurilise ja vaimse enesetapu märkidest.

Strasbourgi kohtu otsus lähtub usuvabaduse põhimõttest, mis selle loogilist järeltust arvestades läheks nii kaugele sellepärast, et tagada või kehtestada ülemvõim iga kodaniku suhtes, kes peab elama kohtu uskumustele

vastavas keskkonnas. Ma ei pea seda usuvabaduseks: see moonutab usuvabaduse tegelikku tähendust, siin on meil tegemist negatiivse õigusega või pigem õigusega olla vaba kohustusest täita usutavasid. Usuvabadusest kõneledes ei tohi olla mitmeti mõistmist, me ei räägi mingil juhul millestki ebamäärasest.

Meil on siin tegemist millegi üsna teistsugusega: krutsifiksi kujutamine ei ole meie kultuuris üksnes usuküsimus, vaid midagi palju tähtsamat, midagi, millel on universaalne väärtus. Risti sümbol, risti sümbolism kannab sõnumit, mis on universaalse ulatusega; peale selle veel rahu ja vennalikkuse sõnumit, nagu meile on õpetanud suur metafüüsik René Guénon, kui nimetada vaid üks nimi. Nende tavakultuuri suurte õpetlaste traditsioonilisest vaatenurgast on see väärtus ülimalt selge. Ent sama selge on see, et selle kohtuotsuse puhul on meil tegemist ebatraditsiooniliste seisukohtade väljendamisega, mis paneb igaüht teistmoodi mõtlema. See on asi, mis satub vastuolule Euroopa Liidu tõelise vaimsusega, ning see tekitab hämmeldust.

Tundub, justkui kavatsetak스 juhtida inimesed kaugemale järelejäanud väärtustest ja sümbolitest, mis väljendavad õiglust ja vaimsust. Kui jätta kõrvale ajaloolised faktid ja seose teatava usundiga, on tegemist – ma kordan – universaalse sümboliga. Euroopa Liit peab teisest küljest tagama inimeste õiguse kasutada jätkuvalt sümboleid, alates risti sümbolist.

Euroopal peab olema piisavalt julgust asuda neis põhiküsimustes metaajaloolisele seisukohale ning võtta endale uuesti roll millegi hälli ja keskpunktina, sealhulgas vaimses mõttes. See peab andma Euroopa rahvastele tagasi vabaduse hoida ja austada sügavalt oma identiteedi sümboleid kooskõlas Euroopa Liidu õigusliku ja poliitilise struktuuri olulisima põhimõttega: subsidiaarsuse põhimõttega. Kogu küsimus taandub just sellele aspektile, asjaolule, et subsidiaarsuse põhimõte on aluspõhimõte.

Kokkuvõttes võimaldab see teema meil arutleda ja vaielda põhiküsimuse üle, mida tähendab usuvabadus Euroopa jaoks. Seejuures tahaksin öelda, et just Strasbourgi kohtu otsus on see, mis tallab usuvabaduse kui põhiõiguse jalge alla ning millega tahetakse takistada eri rahvastel, näiteks itaallastel, hoidmast klassiruumis risti sümbolit, mis meenutab kahtlemata nende kristlikke juuri.

Antonio Cancian, *esitaja*. – (IT) Lugupeetud juhataja, volinik, head kolleegid! 3. novembril 2009. aastal rahuldas Euroopa Inimõiguste Kohus Itaalia-Soome kodaniku kaebuse, milles nõuti krutsifikside kõrvaldamist klassiruumidest. Samasuguseid vahejuhtumeid on varem esinenud Hispaanias, Saksamaal, Prantsusmaal ja ka Itaalias, kus 1988. aastal otsustas riiginõukogu, et krutsifiks ei ole vaid kristlik sümbol, vaid sellel on ka väärtus, mis ei ole seotud selle usundiga. Itaalia riiginõukogu väitis 2006. aastal uuesti oma arvamust avaldades, et riigi ilmalikkuse põhimõttega ei saa eirata rahva kultuurilist identiteeti ja oma tsivilisatsiooni.

Soovisime oma küsimusega toonitada selle teema kõige ilmalikumat aspekti, rõhutades sealhulgas, et järgmise sammuna võivad Strasbourgi kohtu ette jõuda koguni katoliiklikud sümبولid, mis on osa liikmesriikide ühistraditsioonist, samuti kõikides meie linnades leiduvad kunstilised ja kultuurilised kujutised. Isegi Euroopa Nõukogu jaoks kavandatud Euroopa Liidu lipu idee pärines kujundaja sõnul Maarja-teemalisest ikonograafiast.

Inimõiguste kohtu otsusega soovitatakse kehtestada ülaltpoolt – nii palju siis subsidiaarsusest – ilmalik mudel, millega paljud liikmesriigid ei suuda samastuda või – veelgi hullem – mis üritab meid nihilismini viia. Sel viisil jõuame tühja seinani, mida kolleeg Borghezio just mainis. Otsuses seatakse kahtluse alla meie põhiidentiteet, meie Euroopa väärtused: rahu, armastus ja ühiskonna harmoonia, võrdsus ja vabadus. Seega õõnestatakse otsusega meie vabadust ja võrdseid õigusi.

ELi institutsioonid on vabadusega seotud eesõiguste edendajad. Selliste usuliste ja kultuuriliste sümbolite kujutamine, millega inimesed end samastavad, on mõttevabaduse väljendus – ja homme antakse siin istungisaalis üle Sahharovi auhind – ning demokraatlikele põhimõtetele tuginevad ELi institutsioonid ja rahvusvahelised organisatsioonid peaksid neid ise kaitsma.

Jacques Barrot, *komisjoni asepresident*. – (FR) Austatud juhataja! Oleksin olnud väga rõõmus, kui oleksin saanud kuulata härra Maurot, ent ta saab sõna pärast mind.

Olen kohustatud pidama kinni mitmest õiguslikust ettekirjutusest. Komisjon järgib väga rangelt mõtte-, südametunnistuse ja usuvabaduse põhimõtet, mis on sätestatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklis 9 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 10. Ent tõepoolest saab komisjon tegutseda vaid ELi õiguse kohaldamise eesmärgil. On selge, et ELis kuuluvad avalikes hoonetes usulisi sümboleid käsitlevad riigi seadused liikmesriikide õigussüsteemi alla.

Liidus tuleb kohaldada subsidiaarsuse põhimõtet. On tõsi, et subsidiaarsuse põhimõte ei kohaldu Euroopa Inimõiguste Kohtu otsuste rakendamisel; see on rahvusvaheline kohus, mis vastutab Euroopa inimõiguste konventsiooni jõustamise eest. On tõsi, et Euroopa Inimõiguste Kohtu otsuste elluviimise eest vastutab

Euroopa Nõukogu. Samuti on tõsi, et Euroopa Inimõiguste Kohtu otsuste rakendamine on kohustuslik kõikidele riikidele, kes on Euroopa inimõiguste konventsiooni osalisriigid, ning Itaalia, nii nagu igal teisel asjaosalisel, on konventsiooni artikli 43 kohaselt õigus nõuda asja edasisaatmist suurkojale kolme kuu jooksul alates otsuse kuupäevast. Meile kättesaadava teabe kohaselt, mida oleme lugenud ajakirjandusest, kasutab Itaalia riik oma õigust kaevata suurkojale edasi.

Neid punkte soovisingi selgitada. Ütlen veel kord, et mis puutub Euroopa Liidu õigusse, siis on meil käesoleval juhul tegemist liikmesriikide siseste õigussüsteemidega. Seda arvesse võttes ei saa ma vastata Euroopa Nõukogu ega Euroopa Inimõiguste Kohtu nimel, kes on teinud otsuse, mis, nagu ma aru saan, võib tekitada Euroopa Parlamendis mõningaid küsimusi.

See on tõesti kõik, mida ma saan öelda, ent kavatsen kuulata hoolikalt järgnevaid sõnavõtte.

Mario Mauro, *fraktsiooni PPE nimel*. – (IT) Austatud juhataja, head kolleegid! Tahaksin samuti tänada volinikku tema selgesõnalisuse eest, mis annab selle valdkonna reguleerimise õiguse tulemuslikult taas liikmesriikide kätte.

Pean ütleva, et olen kõigist enam veendunud, et meie institutsioonid peaksid olema ilmalikud. Sama veendunud olen ma selles, et usk ei ole ühegi poliitilise probleemi lahendus. Samal ajal ei saa me lahendada poliitilisi küsimusi ususõda pidades.

Just seetõttu selgitan oma seisukohta ühe paradoksi kaudu. Mis juhtuks, kui me kohaldaksime Euroopa Inimõiguste Kohtu otsust, see tähendab, kui me kohaldaksime samal ajal seda loogikat, mis kohustab meid kõrvaldama krutsifiksid Itaalia klaasiruumidest, kõikides kohtades, kus risti kujutatakse, tuues põhjenduseks üldsuse huvi? Mida tuleks siis teha Rootsi lipuga, mida tuleks teha Soome lipuga ja Slovaki lipuga ja Malta lipuga ja Taani lipuga ja Kreeka lipuga ning Ühendkuningriigi lipuga, millel on lausa kolm risti?

Kallid kolleegid, põhjus, miks nendel lippudel riste kujutatakse, ei erine põhjusest, miks Itaalia klassiruumide seinal ripuvad krutsifiksid, ning see ei ole mitte niivõrd usuline põhjus, vaid on pigem seotud kultuuri ja traditsioonidega. Seepärast jätkem igal eraldiseisval juhul liikmesriikide otsustada, kas lahendus on sobiv – kooskõlas nende rahva tundlikkusega, nende usuvabadusega ning institutsioonide ilmaliku laadiga.

See on kõik, mida me palume, ja me teeme seda eelkõige seetõttu, et see ei ole abstraktne õiguspõhimõte, mida tuleb toetada, vaid iga inimese isiklik tõde ja igavikulisuse iha.

Juan Fernando López Aguilar, *fraktsiooni S&D nimel*. – (ES) Austatud juhataja! Juristina ja Euroopa Parlamendi liikmena olen kindel, et paljud meie arutelu jälgivad kodanikud tunnevad nagu minagi, et arutelul puudub kese. Sellepärast üritame mõnda asja selgitada.

Esiteks, me räägime Euroopa Inimõiguste Kohtu otsusest. See kohus ei ole Euroopa Liidu institutsioon, vaid pigem kohus – ta on küll Euroopa Liidu kontsentrilise ringi osa, aga eraldiseisev –, mis järgib õigusriigi põhimõtteid, esindusdemokraatiat ja inimõigusi.

Teiseks, me räägime kohtuotsusest. Mitte ükski Euroopa Parlamendi resolutsioon ei saa tunnistada kehtetuks ega muuta kohtu tehtud otsust.

Kolmandaks austab Euroopa Inimõiguste Kohtu otsus kõrgelt usuvabadust ja sellega kaasnevat tingimust, milleks on usuline mitmekesisus. Usuvabadus on osa meie põhiseaduslikest tavadest ja liikmesriikide põhiseaduslikust õigusest ning see on ka Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga kaitstud põhiõigus.

Otsuses põhjendatakse kindlale õiguslikule alusele toetudes usuvabaduse kaitset. Selles ei eitata seda sugugi. Veel enam, selle on teinud ühehäälselt auväärne kohus, kes on avaldanud inimõiguste kultuuri kujunemisele mõju peaaegu kuuskümmend aastat.

Ent lõppkokkuvõttes – ning see on oluline – peame meeles pidama, et mitte ükski Euroopa Inimõiguste Kohtu otsus ei tähenda, et mõne Euroopa inimõiguste kaitse konventsiooniga ühinenud liikmesriigi õigusnorme peab muutma, sest otsus tunnistab teataval juhul teatavat õigust vastuseks rikkumisele.

Just sellele tuginedes teevad liikmesriigid ise asjakohaseid otsuseid õigusnormide või poliitika muudatuste kohta, mille aluseks võib olla Euroopa Inimõiguste Kohtu doktriin, ent mitte mingil juhul pole nad kohustatud ega sunnitud seda tegema ühegi Euroopa Inimõiguste Kohtu otsuse alusel.

Seetõttu ei ole ühelgi liikmesriigil põhjust muret tunda. Mitte ükski neist ei pea muutma oma õigusnorme ega avalikku poliitikat Euroopa Inimõiguste Kohtu mis tahes otsuse tagajärjel. Seetõttu ei ole ei Itaalia ega ühelgi muul riigil vajadust võtta selle otsuse põhjal vastu mingeid üldeeskirju.

Seejuures on lisaks tõstatatud subsidiaarsuse teema. Peame ütleva, et subsidiaarsus on Euroopa õiguse norm, mis käesoleval juhul ei kohaldu, sest selle mõistel ja kohaldamisel ei ole midagi pistmist käesoleva juhtumiga.

Arvan isegi, et võiksime tugineda sellele Euroopa õiguse normile, mis lubab hääletamise edasi lükata, kui on kahtlusi hääletamise asjakohasuse suhtes, sest sellel ei ole midagi pistmist Euroopa Parlamendi puudutavate teemadega. Minu arvates on meil käesoleval juhul tegemist just sellise juhtumiga.

Seepärast arvan, et kuigi see arutelu on õiguspärane, puudub sellel kindlasti kese ning see ei nõua viivitamatut arvamuse avaldamist, veel vähem protesti või sellise otsuse kehtetuks tunnistamist, mille on teinud kohus, kes ei ole Euroopa Liidu institutsioon.

Sophia in 't Veld, fraktsiooni ALDE nimel. – Austatud juhataja! Täna arutelu mõnevõrra eksitav pealkiri sisaldab sõna „subsidiaarsus”. Nii nagu mina mõistan, tähendab subsidiaarsus otsuste tegemist kodanikule kõige lähemal tasandil, ning see tasand on kodaniku ehk üksikisiku tasand. Teie kinnitate oma resolutsioonides, et rahvusriigi õigused on üksikisiku õiguste suhtes ülimuslikud. Meie ülesanne siin Euroopa Parlamendis on kaitsta kodanike õigusi, mitte riikide õigusi.

Teiseks, kui me leiame – nagu te väidate – et see ei ole Euroopa Liidu asi, siis tahaksin teada, miks kuuluvad need küsimused Kopenhaageni kriteeriumide alla ning miks me nõuame kandidaatriikidelt, et nad austaksid kiriku ja riigi lahusust, kui me ei saa nõuda seda oma enda liikmesriikidelt.

Kolmandaks, head kolleegid, kui te ütlete, et Euroopa Parlament ei ole pädev neil teemadel rääkima, siis imestan, kuidas me oleme pädevad arutama kurkide kuju, aga mitte oma kodanike põhiõigusi.

Kui rääkida Euroopa inimõiguste konventsioonist ja sellest kohtuotsusest, siis praegu on meil möödas kaks nädalat Lissaboni lepingu jõustumisest, mille kohaselt peab EL ühinema inimõiguste konventsiooniga. Kas see ei tekitaks segadust, kui keelduksime me samal ajal tunnistamast Strasbourgi kohtu autoriteeti? Me ei saa seda oma kodanikele öelda.

Teiseks arvan – ja seda ütles enne ka härra López –, et poliitikute asi pole sekkuda kohtu otsustesse. Las kohtunikud teevad oma tööd. Meil võib olla oma arvamus, meile võib see otsus meeldida või mitte, aga me ei peaks sekkuma nende töösse. Minu fraktsioon ALDE – Euroopa liberaalid – võitleb sellise Euroopa nimel, mis seisab kõikide kodanike eest. ALDE usub mitmekesisusse Euroopasse, kus igaühel on õigus oma südametunnistusele, oma usule ja isegi usu puudumisele.

Teen nüüd kokkuvõtte. Riigid – mitte kohtud, vaid riigid – peavad tagama keskkonna, kus kõik kodanikud saaksid vabalt elada vastavalt oma südametunnistusele. Riik peaks neid kaitsma ja ma arvan, et olukord on väga tõsine, kui kodanikud tunnevad vajadust pöörduda kohtusse, et end riigi eest kaitsta. Kallid kolleegid, lükake PPE ja ECRi resolutsioonid tagasi.

Mirosław Piotrowski, fraktsiooni ECR nimel. – (PL) Austatud juhataja! Kui võtta arvesse ajaloolist fakti, et Euroopa Liidu asutajad olid kristlikud demokraadid Konrad Adenauer, Alcide De Gasperi, Robert Schuman ja Jean Monnet, kes tuginesid oma loodavas liidus kristlikele väärtustele ja sümbolitele, siis tuletan teile meelde, et Euroopa Liidus kasutusele võetud lipp, mis kujutab sinisel taustal kaheteistkümnest kuldsest tähest ringi ja mis ripub teie selja taga, austatud juhataja, viitab kaheteistkümnele tähele püha neitsi Maarja pea kohal – see on Johannese ilmutusraamatu 12. peatükk.

Pool sajandit hiljem võiksime küsida, kas Euroopa Liidu asutajate filosoofia on endiselt põhjendatud. Kui võtta arvesse Euroopa Inimõiguste Kohtu skandaalset otsust, millega nõuti ristide eemaldamist Itaalia koolist, tuleks kindlalt öelda, et mitte ükski kohtunike kogu, kelle on nimetanud ametisse poliitikud, isegi mitte Euroopa Nõukogu, ei saa nõuda sellise risti kõrvaldamist, millel on universaalne ja religioosne tähtsus. See otsus tallab jalge alla usuvabaduse ja Euroopa kultuuripärandi.

Sellega seoses tahaksin küsida volinikult järgmist: kas te ei arva, et rünnak kristlike sümbolite vastu on ka Euroopa Liidu aluse hävitamine? Kas te ei võiks komisjoni nimel algatada arutelu kristlike sümbolite rolli ja tähtsuse üle Euroopa Liidus?

Manfred Weber (PPE). – (DE) Austatud juhataja! Olen tänulik võimaluse eest seda arutelu pidada. Kolleeg López Aguilar viitas asjaolule, et tema kui juristi arvates ei ole me vastutustundlikud. Mina ei räägi

kui jurist, vaid kui poliitik. See Strasbourgi kohtunike otsus mõjutab miljoneid inimesi Euroopas. Seepärast on hea, et me seda siin arutame.

Kiriku ja riigi vaheline suhe on olnud Euroopas alati vaidlusküsimus ning see on viinud veriste konfliktideni. On õige ja asjakohane, et Euroopa Liit on suutnud eraldada riigi religioonist. See on hea. Ent meil on Euroopas väga palju erinevaid mudeleid. Prantsusmaa on selgelt mittereligioosne riik, samal ajal Suurbritannias on riigipea ehk kuninganna ka kiriku juht. Meil on erinevad kiriku ja riigi suhete arendamise mudelid. Seetõttu usun, et on hea, kui kutsume üles lähtuma selles valdkonnas subsidiaarsusest ja kui iga riik saab teha oma otsused ise.

Tahaksin selle teemaga isegi ühe sammu edasi astuda. Ma ei taha rääkida subsidiaarsusest, vaid ühest alusküsimusest. Minu arvates on Euroopa solidaarsuse, subsidiaarsuse ja vabadusega seonduvad väärtused mõeldamatud, kui need ei tugine kristlusele ja juudi-kristlikule arusaamale religioonist. Miks me ei kohta selliseid väärtusi Hiinas või Lähis-Idas? Seepärast, et need põhinevad meie kultuuril ja meie usunditel. Seda võib öelda, ilma et kedagi sunnitaks sama usku järgima. Oleme uhked oma usuvabaduse üle.

Meil on usuvabadus selles mõttes, et mul on võimalik otsustada olla ateist. See on vastuvõetav ja õiguspärane ning me oleme selle nimel võidelnud. Ent kehtib ka õigus järgida usku. Minu kodupiirkonnas, kus elab rohkem kui miljon inimest, on üle 80% katoliiklased. Täpselt nii, nagu ateistid paluvad teistel endasse sallivalt suhtuda, paluvad katoliiklased, kes moodustavad rohkem kui 80% rahvastikust, et mitteusklikud oleksid sallivad nende usundi vastu. Nad soovivad, et nad saaksid oma usku avalikult näidata, seda väljendada ja kasutada kristlikke sümboleid, mida aktsepteerib selle enamusühiskonna vähemus. See on õiguspärane ka usuvabadust arvestades.

Igaüks, kes kutsub üles sallivusele, peab samuti näitama üles sallivust nende vastu, kes on ristiusku.

Joanna Senyszyn (S&D). – (PL) Austatud juhataja! Euroopa Inimõiguste Kohus on õigesti otsustanud, et risti riputamine klassiruumi seinale rikub õpilaste usuvabadust ja vanemate õigust kasvatada lapsi oma veendumuste järgi. Kohtunikud tegid ühehäälselt otsuse, et rist koolis rikub Euroopa inimõiguste konventsiooni.

See otsus on lihtne, selge ja kõigile arusaadav. Seepärast on see tekitanud sellist raevu ja vastuseisu kirikuringkondade ja parempoolsete poliitikute seas. Nad teesklevad, et nad ei mõista, ning nõuavad komisjonilt selgitusi ja Euroopa Parlamendilt ametliku seisukoha vastuvõtmist. See on ebaseaduslik. ELi institutsioonidel ei ole volitusi seda või tegelikult ühtki muud otsust hinnata. Ärgem unustagem, et esineb võimu kolmepoolne lahusus ning et kohus on Euroopa Nõukogu, mitte Euroopa Liidu organ.

Ma vastan küsimuse esitajatele, kuna neil on selles suhtes kahtlusi: otsus ristide kohta ei riku subsidiaarsuse põhimõtet. Vastupidi – see aitab hoopis järgida seadust nendel Euroopa riikidel, kes on unustanud, et nende põhiseaduses on säte kui mitte kiriku ja riigi lahususe kohta, siis vähemalt maailmavaate neutraalsuse kohta. Kohtu otsus aitab riikide ametiasutustel ja kirikule alluvatel kohtutel mõista kodanike põhiõigusi, mida rikutakse, kui ühiskonnaelu seotakse kirikuga. Kiriklike riikide kodanikud ei saa kaitsta oma õigusi oma riigi kohtus. See on hea, et nad saavad pöörduda inimõiguste kohtusse ja seada õigluse jalule.

Otsusega austatakse liikmesriikide rahvuslikku identiteeti ja seda tuleks täita. See ei puuduta keeldu kasutada ususümboleid avalikus kohas, vaid väga väikeses avaliku ruumi osas – riigikoolides. Keegi ei palu eemaldada riste kirikutest, väljakutelt või lippudelt, nagu üks kolleeg mõtlematult ütles.

Sellega ei sekkuta kiriku ja riigi suhetesse, vaid üksnes kaitstakse kodanikke, kelle õigusi rikutakse. Ka minu riigis piirab aina süvenev kirikumeelsuse pealesurumine poolakate põhiõigusi. Ma ei kujutaks ette, et Euroopa Parlament ja komisjon takistaksid mu poolakatest kaasmaalastel nõudmast oma põhjendatud õigusi Strasbourgi kohtu ees. Komisjoni ja Euroopa Parlamendi kriitiline seisukoht selle otsuse suhtes oleks lubamatu sekkumine ja teeks meid pealegi naerualuseks. Pean teid selle eest hoiatama.

Carlo Casini (PPE). – (IT) Austatud juhataja, kallid kolleegid! Euroopa Inimõiguste Kohtu otsus pole ärritanud mitte ainult usklikke, vaid igati, kes on sajandeid näinud krutsifiksis lootuse ja solidaarsuse märki, midagi, mis pakub trööst ja pääsu hirmust ja valust.

Me loodame, et suurkoda muudab otsust, sest see on selgelt mõistusevastane. Kas peaksime kaotama Punase Risti nime? Kas peaksime kõrvaldama tohutud krutsifiksid mägede tipus, mis kõrguvad üle linnade ja orgude? Kas Inglismaa kuningannal keelatakse ära olla anglikaani kiriku pea, nagu juba märgiti?

Igatahes tekitab see kohtuasi ühiskondlikust ja poliitilisest seisukohast väga olulise mõttevahetuse: kas inimõigused on vaid üksikisikute kui sotsiaalsest keskkonnast isoleeritud osapoolte õigused või on teatud

tüüpi jumalakartlikkuse väljendamise õigus ka rahvastel? Kas traditsioonid, ajalugu, haritus ja kunst ei loe midagi, kui juba sajandeid on need iseloomustanud inimeste identiteeti?

Lisaks puudutab küsimus õigustatult ka suhet subsidiaarsuse ja inimõiguste vahel. Pean ütleva, et kui jätta kõrvale teatud universaalsed ja vääramatud aluspõhimõtted, saab inimõigusi tõlgendada erinevalt ning nad võivad omavahel isegi vastuollu sattuda. Miks peaks riigilt võetama võimalus lahendada neid konflikte oma seaduste kaudu ning tõlgendada ja rakendada inimõigusi kooskõlas oma rahva eetiliste tõekspidamistega? Teema on seega ulatuslikum kui krutsifikside küsimus.

Mõnel teisel juhul on see Euroopa kohus seoses õigusega elule kinnitanud riikide ainuõigust otsustada kõige vastuolulisemate küsimuste üle, nagu abordi- ja eutanaasiaküsimuste reguleerimine. Nüüd nõuab Lissaboni leping, et ühineksime Euroopa inimõiguste konventsiooniga ning austaksime seega Euroopa Liiduna ka Euroopa Inimõiguste Kohtu otsuseid.

Seepärast peaksime mõtlema sellele uuele ja erinevale suunale, mida kohus praegu järgib. See oleks tõsine probleem, kui riigilene võim, eriti kui seda esindab piiratud arv inimesi ja see ei väljenda rahva demokraatlikku tahet, muutuks repressiivseks ja alandavaks, inimeste tunnete ja südame suhtes tundetuks ning seega täielikult vabaduse vastaseks. Seepärast loodan, et Euroopa Rahvapartei (kristlike demokraatide) fraktsiooni esitatud resolutsioon võetakse vastu suure arvu parlamendiliikmete hääletage.

Miroslav Mikolášik (PPE). – (SK) Euroopa, tema eri riikide ja seega ka ELi ajalugu on tihedalt seotud kristliku pärandiga, meeldib see teile või mitte. Järelkult sisaldavad isegi paljude riikide põhiseadused viidet kristlikele tavadele. Isegi Euroopa Liidu lepingu preambul on saanud muu hulgas inspiratsiooni Euroopa religioosest pärandist, millest on arenenud edasi universaalsed väärtused.

Põhiõigused on ELis praegu tagatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga ja Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga, aga eelkõige tulenevad need liikmesriikide ühistest põhiseaduslikest traditsioonidest, mis on sajandite jooksul välja kujunenud. Seepärast usun, et EL peab täielikult austama riikide ajalugu, kultuuri ja traditsioone ning keelduma resoluutselt karistamast liikmesriike, kes kaitsevad oma õigust järgida enda erilist ülesehitust ja meelelaadi, sealhulgas kristlikku pärandit ja kristlikke sümboleid. Kokkuvõtteks tahaksin lisada vaid seda, et ei harta ega Euroopa konventsioon ei laienda liidu volitusi.

Agustín Díaz de Mera García Consuegra (PPE). – (ES) Austatud juhataja! Tahaksin alustuseks paluda luba kasutada kellegi teise sõnu. Krutsifiks ei ole sunduse märk. See on sümbol, mis esindab häid väärtusi, mis on osa meie ajaloost, kultuurist ja ühiskonnast, mis ulatub rohkem kui 2000 aasta tagusesse aega. Me ei saa teeselda inimõiguste kaitsmist, eitades nende tõelisi alusväärtusi.

Demokraatia toimib vabaduse ja austuse kaudu, hõlbustades õiguste kasutamist, aga mitte sunduse või piirangute kaudu. Muidugi peavad kõik Euroopa institutsioonid, organisatsioonid ja kohtud austama ja tunnustama subsidiaarsuse põhimõtet, eelkõige vabadust, olgu see siis arvamusvabadus või usuvabadus.

Liikmesriikide õigust kujutada religioosseid sümboleid avalikes kohtades kui sümboleid, mis esindavad traditsioone ja nende rahva identiteeti, ei tohiks ega saa rikkuda. Vabadus on meie ühiskonna oluline osa ja alustala, millele on rajatud vabadusel, turvalisusel ja õiglusel tuginev ühine ala. Kui seda piiratakse või tsenseeritaks, siis kukuks Euroopa Liidu vundament kokku.

Georgios Papanikolaou (PPE). – (EL) Austatud juhataja! Ka mina leian, et kohus eksib, kui otsustab, et krutsifiks kooli ruumides on samaväärne sellega, et ei asutata teiste inimeste usuvabadust. Teema, mida täna arutame, on pigem sotsiaalne kui juriidiline. Ilmselt peame pidama kinni subsidiaarsuse põhimõttest. Usuliste sümboleid kasutamine ei ole märk usulisest diskrimineerimisest ega sundimisest. Selle taga on iga riigi traditsioonid ja ajalugu ning sageli riigi põhiseadus, nii nagu see on minu koduriigi Kreeka puhul.

Kreekas on meil koolides religioossed ikoonid. Nad ei ole seal selleks, et õpilastele mingit kindlat usundit peale suruda, vaid seepärast, et see moodustab osa meie traditsioonist ning on otseselt seotud meie ühiskonna väärtuste ja struktuuridega ning neli sajandit kestnud tagakiusamise ja usulise rõhumisega Ottomani impeeriumi poolt.

Anna Záborská (PPE). – (SK) Tahaksin lühidalt peatuda kolmel punktil. Täna õhtul, aasta lõpu lähenedes ja jõulude eel, teisipäeva hilisõhtul, peaaegu kuuskümmend aastat pärast Euroopa Liidu asutamist vaidleme endiselt ühe Euroopa lõimumise alustala üle. Me vaidleme subsidiaarsuse põhimõtte üle.

Teiseks on kolleeg Borghezio küsimus seotud Strasbourgis asuva Euroopa kohtu otsusega selle kohta, et ristide olemasolu Itaalia koolides rikub Euroopa inimõiguste kaitse konventsiooni. See otsus on mitmes

riigis hirmu tekitanud. Slovakkia parlament võttis eelmisel nädalal vastu resolutsiooni, milles ta märkis, et see otsus on vastuolus Euroopa kultuuripärandi ja kristliku ajalooga.

Lõpetuseks pean ütleva, et ma ei tundnud end väga hästi selle ühisresolutsiooni projekti lugemisel, mida me neljapäeval hääletame. Olen pettunud, et meil napib julgust lisada subsidiaarsust käsitlevale resolutsioonile need Lissaboni lepingu punktid, mis on otse seotud vastu võetud programmiga.

Magdi Cristiano Allam (PPE). – (IT) Austatud juhataja, head kolleegid! Kui arvestada, et vaevalt on keegi siin selleks, et kõnelda krutsifikside teemal, arvestades, et krutsifikside üle arutamisel peame tuginema subsidiaarsusele, siis on ainus loogiline järeldus see, et me leiame end Euroopast, kellel on häbi oma ajalootõe pärast, mis on seotud juudi-kristlike juurte ja kristlusega ja mis on Euroopa ühine keel, nagu ütles Goethe.

Euroopa Parlamendis kasutame 23 ametlikku keelt, mis näitab, et Euroopat ühendab ei miski muu kui kristlus. Tahaksin esitada härra Barrot'le küsimuse: miks pärast seda, kui Šveitsis toimunud rahvahääletusel öeldi „ei” minarettidele, kogunesid Euroopa Komisjon, Euroopa Liit, ÜRO, Araabia Liiga ja Islami Konverentsi Organisatsioon kokku, et mõista hukka selle rahvahääletuse tulemused – ehkki Šveits ei ole isegi Euroopa Liidu liige –, aga täna asute neutraalsele seisukohale küsimuses, mis puudutab meie juuri, identiteeti ja hinge?

Csaba Sógor (PPE). – (HU) Lubage mul kui protestantlikul vaimulikul, kelle tavade järgi on kõige olulisem sümbol kaheksanurkne täht, mitte rist, öelda paar sõna selles arutelus. Ma olen tegelikult pärit valimisringkonnast, kus 99% valijaskonnast on katoliiklased. Minu neli last käivad koolis koos katoliiklikest peredest pärit lastega. Rist meid ei häiri. Tahaksin teha siinkohal vormiliselt – kui tohib – vahet krutsifiksil ja ristil. Me peame teadma, et isegi kui see ei häiri mind isiklikult, leidub inimesi, keda häirib rist või krutsifiks, sest rist või krutsifiks meenutab neile inkvisitsiooni.

Minu arvates on see sobiv riikides, kus on välja kujunenud selline tava, sest katoliiklike traditsioonide tõttu hoitakse koolides ja eelkõige usukoolides riste. Ent Euroopa Parlament ei peaks käsitlema neid küsimusi, vaid pigem vaesust, majanduskriisi ja seda, kuidas Ida-Euroopa järele jõuab. Meie arutelu ei ole tulemusrikas. Me peame uurima, kes see isik oli, kes protestis selles Itaalia koolis, ja miks ta seda tegi. Oleksime pidanud seda siin vaatlema kui ühekordset juhtumit, selle asemel et arutada küsimuse üle, mis on juba möödunud.

Tahan muidugi veel kord rõhutada, et mul ei ole midagi risti vastu, sest ka mina näen iga päev risti, mis ei häiri mind. Me peame looma Itaalias ja Rumeenias õiged elamistingimused, nii et see ei muutuks arutelu temaks.

Diane Dodds (NI). – Austatud juhataja! Viimastel aastatel oleme olnud tunnistajaks jätkuvalle kampaaniale, mille käigus püütakse suruda maha usulise väljendumise vabadust. Kristlikke ödesid on karistatud selle eest, et nad üritasid palvetada koos patsientidega, ning alles täna kaotas Ühendkuningriigi apellatsioonikohtus usulise diskrimineerimise kaitseks algatatud kohtuasja kristlik perekonnaseisuametnik Lillian Ladele, kellel kästi kas registreerida samasooliste kooselusi või lasta end vallandada.

Võrdõiguslikkuse seadustes on kristlased jäetud kaitseta – need toimivad hoopis vastupidi. Võrdõiguslikkuse seaduse eelnõu muudatus, millega sooviti kaitsta kirikute usulist vabadust, hääletati alamkojas kaks nädalat tagasi maha keset süüdistusi Euroopa Komisjoni sekkumise pärast. Komisjon väitis oma põhjendatud arvamuses, et Ühendkuningriigi peab kitsendama usulise vabaduse tagatise oma tööseadustes. Ma ütlen: häbi komisjonile! Tuleb tunnistada, et inimestel on oma usk ja õigus seda usku väljendada. Kristlasi tuleks seadusega kaitsta, mitte karistada.

Jacques Barrot, komisjoni asepresident. – (FR) Austatud juhataja! Riik, mida ma kõige paremini tunnen, on kogenud karme vastuolusid kõnealustel teemadel, ning ma tahaksin väga lihtsalt, aga isiklikul tasandil väljendada soovi, et Euroopa Parlamendi poliitika säilitaks vastastikuse sallivuse ja austuse.

Tegelikult on perekondi, kes soovivad järgida kristlikku traditsiooni, ja perekondi, kes võivad selle traditsiooni kahtluse alla seada. See usuline ja kultuuriline mitmekesisus on meie olemasolu alus, Euroopa olemasolu alus. Usun, et peame sellise teemaga tegeledes jääma väga mõistlikuks. Võtan endale vabaduse seda öelda lihtsalt seetõttu, et olen ise talunud riigis, millega olen kõige lähemalt tuttav, äärmuslikku suhtumist mõlemalt poolt.

Pealegi olen jurist ning ütlen päris ausalt, et ma ei saa aru, kuidas saab seda arutelu siin pidada, kui seda oleks pidanud kõigepealt tegema Euroopa Nõukogu assamblees ja meie riikide parlamentides. Just seal peaks minu arvates see arutelu aset leidma. Seejuures oleme kohustatud – mina olen komisjoni nimel kohustatud – ütleva, et komisjon peab kindlasti väga täpselt kinni usuvabaduse austamise põhimõttest ning on ilmselgelt sunnitud reageerima igasuguse teatavasse usku kuuluvate isikute diskrimineerimise vastu.

Lisaks ei saa komisjon tegutseda väljaspool aluslepingutega sätestatud õigusraamistikku. Veel enam, ta ei saa aluslepingute täitmise järelevalve eest vastutavana sekkuda küsimustesse, mis puudutavad mõnda liikmesriiki, kui need küsimused ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega. Ma lihtsalt olen kohustatud seda ütleva. Komisjon saab vaid võtta teadmiseks eri seisukohad, mida siin Euroopa Parlamendis on väljendatud, aga ta ei saa avaldada arvamust küsimuses, mis ei kuulu Euroopa õiguse alla. Ütlen veel kord, et need teemad kuuluvad liikmesriikide enda õigussüsteemi alla. Seda võin öelda omalt poolt kui jurist.

Sellegipoolest arvan, et see arutelu on kasulik ning loomulikult on see olnud huvitav, ehkki ma üksnes julgustaksin kõiki arutelul osalenuid jääma vajalikul määral proportsionaalseks ja lubama Euroopa Nõukogul ja omakorda Euroopa Nõukogu Parlamentaarsel Assambleel pidada tulutoovat arutelu selle üle, kuidas Euroopa inimõiguste deklaratsiooni saab tõlgendada. Ütlen päris ausalt, et asutamislepingute järelevalve eest vastutajatena ei saa me sekkuda arutellu, mis puudutab peamiselt Euroopa Nõukogu ja Euroopa Inimõiguste Kohut.

Vabandan, et ei saanud teile täna õhtul paremat vastust anda, ent pean ausameelselt ja kooskõlas seadustega nii vastama. Usun siiralt, et me räägime probleemidest, millega tullaakse praegu liidus toime iga liikmesriigi sisese õigussüsteemi raames.

Juhataja. – Mulle on kodukorra artikli 115 lõike 5 alusel esitatud kuus resolutsiooni ettepanekut⁽³⁾.

Arutelu on lõppenud.

Hääletus toimub neljapäeval, 17. detsembril 2009.

Kirjalikud avaldused (kodukorra artikkel 149)

Herbert Dorfmann (PPE), kirjalikult. – (DE) See Euroopa Inimõiguste Kohtu otsus on agressiivse ilmalikkuse väljendus ning annab õiguse neile, kes soovivad, et avalikkus oleks usuvaba. Seda tehes jätavad nad tähelepanuta asjaolu, et meie maailmajagu ei saa eksisteerida ilma kristluseta. Kristlus iseloomustab Euroopat, tema rahvast, kultuuri ja kunsti ning tema mõtteviisi sellisel määral, et kui kõik kristluse jäljed kõrvaldataks, kaotaks see maailmajagu oma identiteedi. Siin ei ole kindlasti tegemist usuvabaduse kahtluse alla seadmisega. Kiriku ja riigi lahusus on meie demokraatia ülim hüve ning minu arvates võiksime kanda hoolt, et mõlemad täidavad oma ülesandeid üksteist vastastikku austades. Küsimus ongi aga just austuses. Kristlik kirik ei tohi nõuda, et kõik tema usku järgiks, aga tal on õigus nõuda, et kõik teda austaks.

Martin Kastler (PPE), kirjalikult. – (DE) Lugupeetud juhataja, kallid kolleegid! Mida usuvabadus tegelikult tähendab? Vastus on lihtne: see on vabadus usku järgida. Usuvabadus ei ole vabadus usust, vaid vabadus valida uskumine. Usuvabadus ei tekita usuvaba ühiskonda, vaid annab pigem inimestele õiguse oma usku ühiskonnas avalikult praktiseerida. Krutsifiks klassiruumis ei sunni kedagi uskuma või mitte uskuma. Seepärast ei riku see usuvabadust. Samuti pole ma kuulnud midagi sellest, et kellelgi võiks olla õigus mitte sattuda vastamisi ususümbolitega. Kui see oleks nii, siis keelustaksime sellega tegelikult kohe kõik ristid hauakividel ja kõik kirikutornide tipud. Euroopa Inimõiguste Kohtu krutsifiksiotsus ei ole seega vaid rünnak subsidiaarsuse põhimõttele, vaid rikub ka usuvabaduse õigust kui sellist. Meie, Euroopa Parlament, ei saa ega tohi seda otsust aktsepteerida. Euroopa Inimõiguste Kohus peaks mõistma õigust, mitte hakkama ideoloogiliste ja kristlusevastaste huvide mängukanniks. Vastasel korral peame tõsiselt kaaluma, kas sellel kohtul on tegelikult üldse mingit mõtet.

Joanna Katarzyna Skrzydlewska (PPE), kirjalikult. – (PL) Minu arvates ei ole selle kohtu otsusel midagi pistmist usuvabaduse kaitsmisega. Risti olemasolu klassiruumis ei avalda iseenesest survet isiku maailmavaatele ega riku vanemate õigust kasvatada oma lapsi enda veendumuste kohaselt; samamoodi ei riku seda õigust selliste riiete kandmine, mis kinnitavad teatava usundi pooldamist. Vastastikune mõistmine ja avatus teiste suhtes on ühise ja ühendatud Euroopa alus, nii nagu ka riikide vahelised kultuurierinevused ning Euroopa Liidu moodustavate rahvaste juured ja tavad. Pole saladus, et meie Euroopa identiteedi allikad tulenevad otseselt kristlikust traditsioonist. Seepärast on rist eurooplaste tuntava enamuse jaoks ususümbol ning samal ajal nende väärtusi esindav sümbol. Ma ei kujuta ette, et vastastikune dialoog, mida me iga päev üksteisega peame, peaks olema vaba väärtustest, mida me tähtsaks peame. Samuti ei kujuta ma ette, et usuvabaduse nimel peaksime olema sunnitud eitama seda, mis on meie jaoks tähtis ja püha sümbol, olenemata sellest, kas see on rist, Taaveti täht või poolkuu. Nii nagu ei ole kellelgi õigust sundida teisi järgima teatavat usku või väärtussüsteemi, ei ole kellelgi ka õigust sundida vabaduse nimel teisi kõrvaldama sümboleid, mis on

⁽³⁾ Vt protokoll.

olulised kogu inimkonnale. Oma otsusega ei toeta Euroopa Inimõiguste Kohus tegelikult usuvabadust, vaid diskrimineerib kõiki neid, kelle elus on ususümbolitel väga suur tähendus.

21. Järgmise istungi päevakord (vt protokoll)

22. Istungi lõpp

(Istung lõppes kell 23.45.)